

The background of the image is a photograph of an industrial setting, likely a factory or warehouse. It features a robotic arm with a gripper at the end, positioned in the center-right. The arm is dark and metallic. The background is filled with various industrial structures, including beams and pipes, in shades of blue and grey. Overlaid on the right side of the image are several thick, white, parallel diagonal stripes that create a sense of movement and modernity.

Patria

VUOSIKERTOMUS
2018

Sisältö

Patrian vuosikertomus sisältää liiketoimintojen katsauksen, yhteiskuntavastuun tilannekatsauksen ja talouskatsauksen. Patrian vuosikertomus julkaistaan pelkästään sähköisenä versiona yhtiön verkkosivuilla osoitteessa www.patria.fi.

Vuosikatsaus

- 3 Konserni lyhyesti
- 7 Avainluvut
- 9 Toimitusjohtajan katsaus
- 12 Toimintaympäristö
- 15 Strategiakatsaus

Liiketoiminta

- 18 Aviation
- 22 Systems
- 26 International Support Partnerships
- 30 Land
- 33 Aerostructures
- 36 Millog
- 40 Nammo

Vastuullisuus

- 44 Yritysvastuu Patriassa
- 52 Patria ja yhteiskunta
- 59 Eettinen toiminta
- 62 Vastuullinen työnantaja
- 68 Ympäristövastuu
- 75 GRI-taulukko

Talous

- 78 Hallituksen toimintakertomus
- 81 Konsernitase (IFRS)
- 104 Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)

Hallinto

- 113 Hallinto- ja ohjausjärjestelmä
- 116 Teollinen yhteistyö
- 117 Riskienhallinta
- 120 Hallitus
- 121 Neuvottelukunta
- 122 Johtokunta

Konserni lyhyesti

Patria on kansainvälinen puolustus-, turvallisuus- ja ilmailualan luotettu elinkaaren tukipalvelujen ja teknologiaratkaisujen tuottaja. Patria tarjoaa kaluston käytettävyyttä ja suorituskyvyn jatkuvaa kehittämistä sekä tiedustelu-, valvonta- ja johtamisjärjestelmien tuotteita ja palveluita ilmailu- ja puolustusalan toimijoille. Patrian missiona on olla asiakkailleen tae toimintavarmuudesta, ja visiona on olla #1 kumppani kriittisissä toiminnoissa. Toimipisteitä on Suomen lisäksi muun muassa Ruotsissa, Norjassa ja Virossa. Konsernissa toimii 2 800 ammattilaista. Patrian omistavat Suomen valtio (50.1 %) ja norjalainen Kongsberg Defence & Aerospace AS (49.9 %). Patria omistaa 50 % norjalaisesta Nammosta, ja yhdessä nämä kolme yritystä muodostavat johtavan pohjoismaisen puolustuskumppanuuden.

Lisää tietoa: www.patria.fi

Liiketoiminnot ja niiden osuudet konsernin liikevaihdesta

18 % Aviation

tarjoaa lentokoneiden ja helikoptereiden elinkaaren tukipalveluita pääasiassa viranomais- ja sotilasasiakkaille Pohjois-Euroopassa. Elinkaaren tukipalvelut kattavat rungon, moottorin ja laitteiden huolto-, korjaus- ja modifiointipalvelut sekä lentokoulutuksen.

14 % Systems

tarjoaa vaativia järjestelmä- ja laitetoimituksia sekä puolustusvoimille että turvallisuusviranomaisille. Erikoisosaamisalueita ovat tiedustelu-, valvonta- ja johtamisjärjestelmät sekä niiden integrointi ja elinkaaren tuki.

5 % International Support Partnerships

tarjoaa kansainvälisiä elinkaaren tukipalveluja. Keskeisiä toimintoja ovat huolto ja kunnossapito, modifikaatiot, varaosat ja tekninen tuki.

16 % Land

keskeisiin tuote- ja palvelualueisiin lukeutuvat korkealuokkaiset panssaroidut pyöräajoneuvot, kranaatinheittimet sekä niiden koko elinkaaren tukipalvelut. Tunnetuimmat tuotteet ovat Patria AMV-tuoteperhe sekä Patria Nemo -kranaatinheitinjärjestelmä.

5 % Aerostructures

suunnittelee ja valmistaa vaativia, komposiittisia lentokone- ja avaruus-rakenteita ja on aktiivisesti mukana uusien komposiittiteknologioiden kehittämisohjelmissa. Ydinosamista ovat vahva komposiittirakenteiden suunnitteluosaaminen ja tehokkaat tuotantoprosessit.

42 % Millog

tarjoaa puolustusmateriaalien elinkaaren tukipalveluita sotilasasiakkaille ja strategiselle kumppanille Suomen puolustusvoimille. Patrian omistus Millogista on 61,8 %.

Nammo

keskittyy ammus- ja ohjustuotteiden sekä ympäristöystävällisten demilitarisointipalvelujen kehittämiseen ja tuottamiseen. Patria ja Norjan valtio omistavat tasaosuudet (50 %) Nammosta.

Patrian päätoimipaikat

Suomi
Ruotsi
Norja
Viro

Lisätietoja toimipaikoista
www.patria.fi

PATRIAN ARVOT

TAHDOMME MENESTYÄ

Olemme ylpeitä
työstämme ja
tahdomme sen
näkyvän.

TOIMIMME ASIAKAS- LÄHEISESTI

Yhteistyö takaa
molempien
menestymisen.

ONNISTUMME YHDESSÄ

Annamme rakentavaa
palautetta. Iloitsemme
onnistumisista
yhdessä.

Missio:
**WE GIVE OUR
CUSTOMERS
CONFIDENCE IN
ALL CONDITIONS.**

Visio:
**THE #1
PARTNER FOR
CRITICAL
OPERATIONS.**

Asiakaslupaus: KUN KAIKEN ON PAKKO TOIMIA.

Avainluvut

Patria-konsernin myynti ja kannattavuus nousivat tilikaudella 2018 edellisvuodesta.

Liikevaihto

476,1 milj. EUR

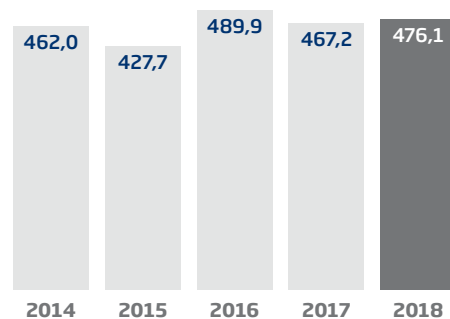
Liikevoitto

35,9 milj. EUR

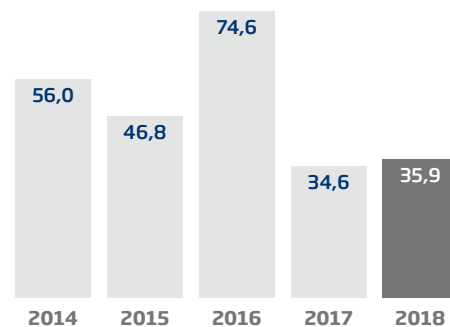
Henkilöstö keskimäärin

2791

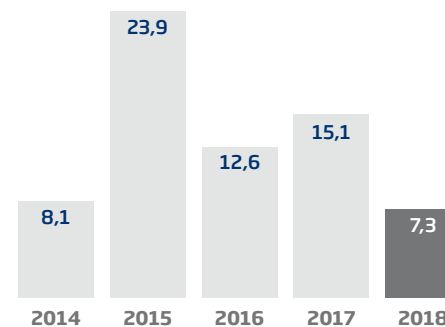
LIIKEVAIHTO, MILJ. EUR

LIIKEVOITTO, MILJ. EUR

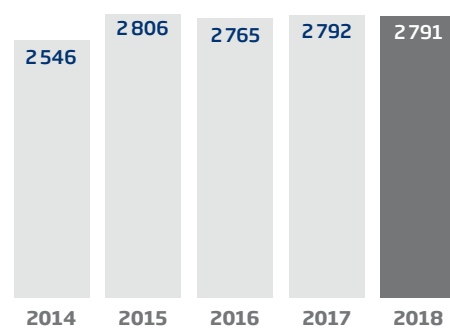

INVESTOINNIT ILMAN YRITYSOSTOJA, MILJ. EUR

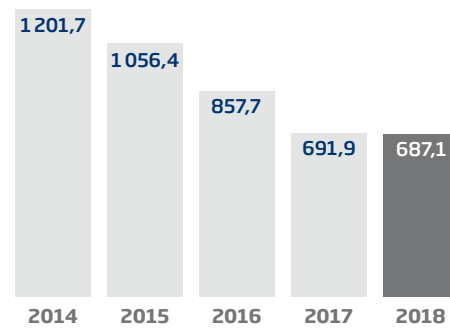

Patrian talous on vakaalla pohjalla, ja liikevaihto kasvoi edellisvuoteen verrattuna.

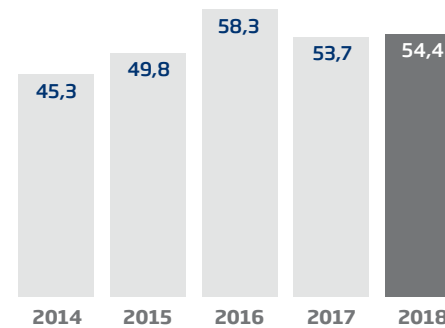
HENKILÖSTÖ KESKIMÄÄRIN

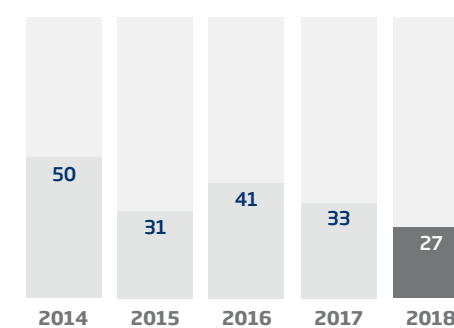
TILAUSKANTA, MILJ. EUR

OMAVARAISUUSASTE, %

LIIKEVAIHTO SUOMEN ULKOPUOLELLA, %

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS:

Kansainvälistä kasvua ja sisäistä kehittämistä

Vuosi 2018 oli kansainvälisen kasvun ja sisäisen kehittämisen aikaa. Ydinsaamisemme eli huoltoliiketoiminta on ottanut merkittäviä askeleita kansainvälistymisessä kuluneen vuoden aikana. Lisäksi koko konsernin kustannusrakennetta sekä toimintaa on katsauskauden aikana tehostettu merkittävästi.

Joulukuussa 2018 allekirjoitettu sopimus norjalaisen AIM Norwayn hankinnasta yhteistyössä Kongsbergin kanssa oli vuoden tärkeimpiä tavoitteitamme. Patrialla on pitkät perinteet ja vankka osaaminen hävittäjälentokoneiden ja helikoptereiden sekä niiden moottoreiden huoltotyössä sekä Suomessa että muissa Pohjoismaissa, ja nyt tämä liiketoiminta laajenee merkittävästi AIM Norwayn omistussuuden myötä. Olen iloinen, että osaamisemme tunnustetaan kansainvälisesti, sillä kasvu kansainvälisessä huoltotoiminnassa on strategiaamme ytimessä.

Vuoden aikana olemme valmistelleet myös monia muita tulevaisuuden kannalta merkittäviä hankkeita. Alkuvuodesta allekirjoitimme muun muassa sopimuksen Suomen puolustusvoimien Hamina-luokan ohjusveneiden peruskorjauksesta ja elinjaksopäivityksestä. Toimitussopimuksen kokonaisarvo ilman optioita on noin 170 miljoonaa euroa. Patria toimii hankkeessa kokonaisvastuullisena päätoimittajana, suunnittelijana ja pääintegraattorina.

Virossa tytäryhtiömme Milrem LCM uudisti puolustushankinnoista vastaavan Kaitseinvesteeringute-keskuksen kanssa puolustusakajoneuvojen elinkaaren hallintaan liittyvän sopimuksen Patria XA-ajoneuvojen huolloista ja korjauksista. Lisäksi Milrem ja

BAE Systems allekirjoittivat Viron rynnäköpanssarikaluston huoltoa ja tukea koskevan sopimuksen. Milrem huoltaa ja korjaa ajoneuvot toimipaikoissaan Virossa.

Suomen ensimmäinen 3D-tulostettu suihkumoottorin osa lensi ensilentonsa tammikuussa. Kyseinen osa on asennettu F/A-18 Hornet -hävittäjään. Patriassa on tehty viimeisen kahden vuoden aikana tärkeää kehitystyötä 3D-tulostettavien osien valmistusprosessiin liittyen, ja olemme aktiivisesti mukana tutkimassa uusia menetelmiä eri osien valmistamiseen ja korjaamiseen liittyen.

Keväällä allekirjoitimme sopimuksen siltapanssarivaunujärjestelmän toimittamisesta Puolustusvoimille, joka hankkii neljä uutta siltapanssarivaunua, joiden avulla voidaan käsitellä erimittaisia Leguan-siltoja. Hankinnan kokonaisarvo on 28,6 miljoonaa euroa, ja sen työllistämisaikutus lisähankintavarauksineen on Suomessa noin 55 henkilötyövuotta, josta Patrian osuus on noin 35 henkilötyövuotta. Toimitukset ajoittuvat vuosille 2019 – 2021.

Patria sai jatkosopimuksen Hkp16 (Black Hawk) -helikoptereiden huollosta Linköpingissä, kun Ruotsin puolustusmateriaalilaitos FMV käytti sopimukseen sisältyvää optiotaan. Alunperin vuonna 2014 tehty sopimus kattoi vuodet 2015-2017, ja siihen sisältyi optiona toiminnan jatkaminen vuoteen 2020 asti. Sopimuksen arvo optioineen on noin 25 miljoonaa euroa.

ESILLÄ KANSAINVÄLISISSÄ TAPAHTUMISSA

Katsausvuoden aikana osallistuimme useisiin eri tapahtumiin niin kotimaassa kuin ulkomaillakin. Toukokuussa olimme Bratislavan IDEB-messuilla esittelemässä Patria AMV-ajoneuvoa. Kesäkuussa esittelimme Pariisin Eurosatory-tapahtumassa kaksi uutta passiivisensorituotetta: MUSCL ilmatilannekuvan luontiin ja ARIS-E ESM-järjestelmä taktiseen tilannetietoisuuteen. Lisäksi lanseerasimme uuden Patria 6x6 -ajoneuvon, jonka monitoiminen kuljetuskapasiteetti ja modulaarisuus mukautuvat helposti asiakkaan tarpeisiin.

Syyskuussa Patria AMV 8x8 -ajoneuvo osallistui Euroopan robottiajoneuvojen European Land Robot Trial (ELROB) -kilpailuun Belgiassa. Sotilasajoneuvojen yksi tärkein kehityskohde on miehittämättömyys ja tätä varten olemme kehittäneet integroidun drive-by-wire -ohjausjärjestelmän, joka mahdollistaa ajoneuvon

kaukokäytön sekä autonomiset toiminnot sallien myös ajoneuvon perinteisen käytön miehitettynä.

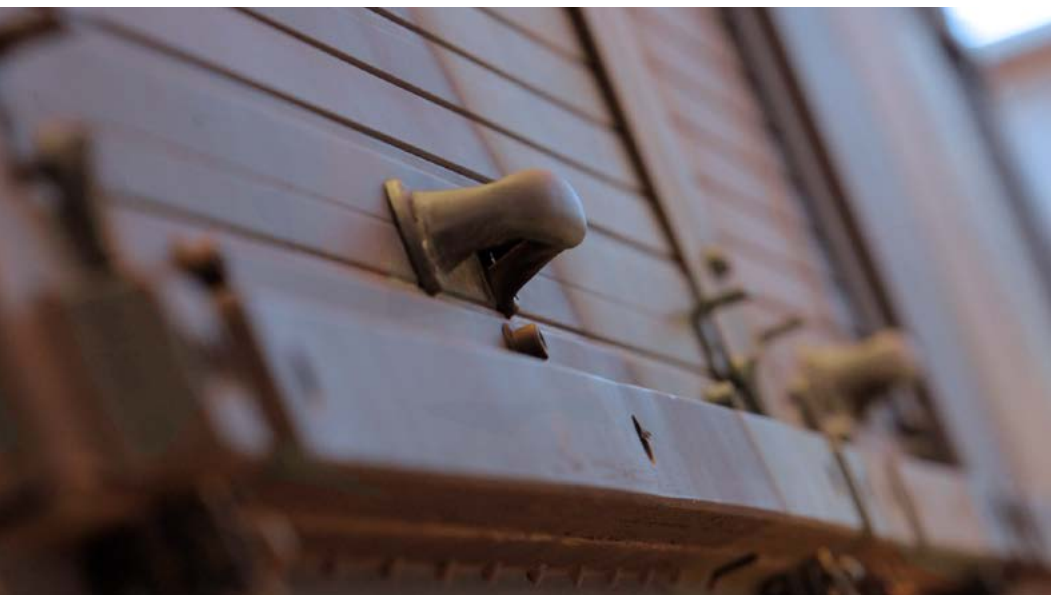
Lokakuussa osallistuimme Amsterdamissa järjestettävälle Helitech International 2018 -messuille, joilla esittelimme helikoptereiden elinkaaren tukipalveluita, joita ovat huollot, korjaukset, ylläpito ja varastopalvelut, komponentit ja laitteet sekä helikoptereiden päivitykset ja muutostyöt.

JATKUVAA VASTUULLISTA TYÖTÄ

Panostimme katsauskauden aikana toimintamme vastuullisuuteen entisestään, sillä toimialamme on hyvin sensitiivinen ja kiinnostaa mediaa. Helmikuussa Patria oli esillä mediassa liittyen Ugandassa menehtyneen suomalaisen liikemiehen ja yhtiön välillä ilmenneisiin yhteyksiin. Tämä johti välittömiin korjaaviin toimenpiteisiin sekä muutoksiin Land-liiketoiminnan johdossa.

Vientiluvat ovat olleet katsauskauden aikana useaan otteeseen esillä. Patria toimii maamme ja EU:n lakien ja vientilupasäädösten mukaisesti ja osakkeenomistajiensa valitseman hallituksen ohjauksessa. Puolustusteollisuuden tuotteiden vienti, tuonti ja siirto ovat kokonaisuudessaan ja poikkeuksetta luvanvaraista toimintaa. Tuotteiden vientiä Suomessa arvioivat viranomaistahot ovat puolustusministeriö ja ulkoministeriö

Panostimme katsauskauden aikana toimintamme vastuullisuuteen entisestään, sillä toimialamme on hyvin sensitiivinen.

sekä tarvittaessa valtioneuvosto, jotka päättävät asianmukaisten vientilupien myöntämisestä. Lupia ei myönnetä, mikäli esitetty vientihanke saattaisi vaarantaa Suomen turvallisuutta tai olla Suomen omaksuman ulkopoliittisen linjan vastainen.

Olemme omalta osaltamme noudattaneet vientilupien osalta avoimuuden periaatetta ja käyneet julkista keskustelua esimerkiksi kesällä SuomiAreenassa sekä kutsumalla syksyn aikana kansalaisjärjestöjä vierailulle.

Tavoitteemme on toimia vastuullisesti sekä olla aktiivinen faktatiedon jakaja sidosryhmillemme ja erityisesti medialle sekä kansalaisjärjestöille. Sisäisesti olemme laajentaneet ja syventäneet eettistä koulutusta entisestään. Toimintatapamme perustuvat rehellisyyden, läpinäkyvyyden, vastuullisuuden ja kestävä kehityksen periaatteisiin. Meillä on nollatoleranssi kaikkeen epäeettiseen toimintaan, mukaan lukien korruptio ja lahjonta. Emme hyväksy henkilöstömme tai liikekumppaniemme epäeettistä tai korruptoitunutta toimintaa missään muodossa ja toimimme aktiivisesti sen ehkäisemiseksi.

KATSAUSKAUDEN JÄLKEISIÄ TAPAHTUMIA

Vuoden alussa yhtiötä vuodesta 2016 johtanut Patrian toimitusjohtaja Olli Isotalo jätti tehtävänsä ja jäi välittömästi pois yhtiön operatiivisesta johdosta. Patrian hallitus on käynnistänyt uuden toimitusjohtajan haun. Siirtymäkauden ajan hoidan toimitusjohtajan tehtäviä talousjohtajan tehtävien lisäksi.

Uudelta toimitusjohtajalta odotetaan vahvaa panosta Patrian palveluliiketoiminnan kehittämiseen, kun Patria pyrkii kasvattamaan eri puolustussektoreille tarjottavia huolto- ja elinkaaritukipalveluitaan sekä järjestelmä- ja integrointiliiketoimintaansa.

Haluan kiittää yhtiön nimissä Olli Isotaloa hänen työstään. Hän kehitti yhtiön sisäistä tehokkuutta ja kustannusrakennetta päämäärätietoisesti sekä lisäsi merkittävästi toiminnan avoimuutta.

KATSAUS TULEVAAN

Patrian talous on vakaalla pohjalla, ja liikevaihtomme kasvoi edellisvuoteen verrattuna. Tällä toimialalla saadaan harvoin nopeita voittoja, koska hankkeet kestävät pitkään. Pelkästään tarjouskilpailuvaiheet saattavat kestää vuosia ennen kuin päästään edes varsinaiseen hankintaan.

Yleinen poliittinen tilanne kansainvälisesti ja erilaiset epävarmuustekijät ovat vaikuttaneet siihen, että puolustusbudjetit ovat kasvussa. Tämä trendi näkyy Patriassa vuosien viiveellä, ja uskomme sen vaikuttavan pitkällä aikavälillä myönteisesti yhtiön myyntiin ja kannattavuuteen.

Patrian suurimmalla kotimaisella asiakkaalla Puolustusvoimilla on meneillään ennätyskellisen suuria projekteja (HX, Laivue 2020). Teollinen yhteistyö on Patrialle erittäin tärkeää ja suuri mahdollisuus.

Kiitokset asiakkaillemme, omistajillemme, kumppaneillemme ja muille sidosryhmillemme sekä koko henkilöstölle vuodesta 2018. Jatkamme toimintaamme vastuullisena kumppanina visiomme mukaisesti – haluamme olla asiakkaillemme luotettu kumppani #1 kriittisissä olosuhteissa.

Ville Jaakonsalo

vt. toimitusjohtaja

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Kansainvälinen yhteistyö tiivistyy sotilaallisesti ja kaupallisesti

Suomi lisää kansainvälistä yhteistyötä erityisesti Pohjoismaiden ja EU:n kanssa. Taustalla ovat muun muassa turvallisuusympäristön muutokset ja varautuminen kasvaviin hybridiuhkiin. Puolustusvoimilla on käynnissä mittavia tulevaisuuden hankkeita, joista tärkeimmissä eli HX- ja Laivue 2020 -hankkeissa Patrialla on merkittävä rooli. Patria kiinnittää huomiota erityisesti teknologiseen osaamiseen, vastuulliseen liiketoimintaan ja kumppanuuksien vahvistamiseen.

Suomen kansainvälinen verkottuminen eteni Pohjoismaiden ja EU:n suuntaan vuonna 2018. Sotilaallinen läsnäolon lisääntyminen EU:n lähialueilla sekä nopea teknologian kehitys vauhdittavat sekä valtioiden välistä että eurooppalaisen puolustusteollisuuden yhteistyötä.

Maailmanpolitiikan ja turvallisuusympäristön muutokset kirittävät niin Pohjoismaiden kuin EU:n tasolla tapahtuvia yhteisiä harjoituksia sekä tutkimus- ja tuotekehityshankkeita. Patria vahvistaa asemiaan kansainvälisissä puolustusteollisuuden kilpailutuksissa verkottumalla alan kumppaneiden kanssa ja hakeutumalla aktiivisesti mukaan Euroopan puolustusrahaston käynnistämiin hankkeisiin.

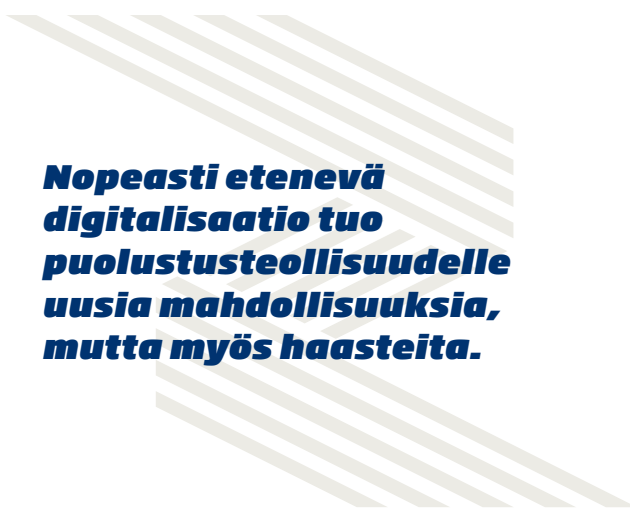
ARKTISEN ALUEEN JA ITÄMEREN STRATEGINEN MERKITYS KASVUSSA

Keskustelu EU:n yhteisestä puolustuksesta käy vilkkaana, kun sotilaallinen läsnäolo sekä arktisella alueella että Itämerellä on lisääntynyt. Tämä on lisännyt sekä EU:n että NATO:n tarvetta järjestää yhteisiä harjoituksia alueella ja kehittää uusia innovaatioita hybridivaikuttamisen tai kyberuhkien ehkäisemiseksi. Suomen puolustusvoimat on aktiivisesti osallistunut sekä kansainvälisiin yhteisiin sotaharjoituksiin muiden EU-maiden kanssa että NATO:n kriisinhallintaoperaatioihin.

Myös Suomen ja Ruotsin välinen kahdenkeskinen yhteistyö on tiivistynyt. Pohjoismaiden puolustusalan yhteistyöllä (Nordic Defence Cooperation, NORDEFCO) haetaan verkottumisen avulla uusia avauksia puolustusmateriaalien ja teollisuusyhteistyön edistämiseen.

EU:N PUOLUSTUSRAHASTO EDISTÄÄ YHTEISTYÖTÄ

Turvallisuusympäristön muutosten myötä EU panostaa merkittävästi varoja puolustustutkimukseen Euroopan puolustusrahaston kautta myös vuonna 2019. Yksi EU:n kiinnostuksen kohde on liikkuvuus ääriolosuhteissa, kuten arktisella alueella. Patria on tämän aiheen lisäksi mukana valmistelemassa kahta muuta eri valtioiden kanssa toteutettavaa EDIDP-hanketta.

Nopeasti etenevä digitalisaatio tuo puolustusteollisuudelle uusia mahdollisuuksia, mutta myös haasteita.

Vahvistaakseen asemiaan tulevissa Euroopan puolustusrahaston kilpailutuksissa Patrian vähemmistöomistaja KONGSBERG perusti toimiston Brysseliin. Patria on kehittänyt vastaavasti omaa organisaatiotaan ja varautuu samalla myös Suomen kolmanteen EU-puheenjohtajakautteen vuonna 2019.

Konserniin on perustettu uusi kehitysjohtajan tehtävä. Kehitysjohtaja työskentelee aktiivisessa vuorovaikutuksessa EU:n suuntaan ja vie viestiä Patrian teknologisesta tuoteosaamisesta ja asiantuntijuudesta sekä päättäjille että yrityskumppaneille. Tätä vuorovaikutusta vahvistaa myös vuoden 2019 alusta kehitysjohtajan nimitys eurooppalaisen puolustusalan järjestön yksikköön AeroSpace and Defence Industries Association of Europe (ASD) / Defence Business Unit (DBU).

VARAUTUMINEN KYBERUHKIIN JA HYBRIDIVAIKUTTAMISEEN

Nopeasti etenevä digitalisaatio tuo puolustusteollisuudelle uusia mahdollisuuksia, mutta myös haasteita. Lisääntynyt kansainvälinen sotilaallinen tiedustelu ja hybridivaikuttaminen haastavat ohjelmistokehittäjät sekä patenttien ja IP-oikeuksien haltijat suojaamaan tietonsa ja järjestelmänsä erilaisilta kyberuhkilta entistä tarkemmin. Helsingissä toimivalla Euroopan hybridiuhkien torjunnan osaamiskeskuksella on tärkeä asema näiden uhkien tunnistamisessa ja torjunnassa.

Digitalisaatio tarjoaa Patrialle uusia liiketoimintamahdollisuuksia esimerkiksi hyödyntämällä eri liiketoimintojen huoltodataa palvelujen kehittämisessä ja paketoimisessa. Patrian menestyksen perustana ovat ensiluokkaiset tuotteet, asiantunteva henkilöstö sekä joustava toimintatapa lähellä asiakasta. Kansainvälisen verkottumisen sekä palvelujen tuotteistamisen ja markkinoinnin merkitys korostuvat kilpailussa uusista asiakkaista. Kilpailu kansainvälisillä puolustusmarkkinoilla on kovaa ja markkinoille on tulossa myös uusia toimijoita siviilipuolelta.

Kun kasvava markkina samaan aikaan kansainvälistyy ja toimialalle tulee uusia kilpailijoita, on Patrian osattava vastata toimintaympäristön muutoksiin niin, että se vahvistaa omaa osaamistaan verkostoitumalla eri kumppanuuksien kanssa. Aktiivisen partneriyhteistyön avulla Patria voi vahvistaa erityisosaamisalueitaan ja siten asemiaan tarjouskilpailuissa.

Patria on huippuosaamisen huoltotalo, jonka liiketoiminnan kasvun kannalta menestyksekkäät vientiponnistukset ovat elintärkeitä.

VIENTILUVAT HERÄTTÄVÄT KESKUSTELUA

Patria on huippuosaamisen huoltotalo, jonka liiketoiminnan kasvun kannalta menestyksekkäät vientiponnistukset ovat elintärkeitä. Patrian puolustusmateriaalien vientikäytännöt nousivat julkiseen keskusteluun vuonna 2018, minkä seurauksena konserni on varmistanut, että toiminta on Suomen ja EU:n lakien vientilupasäädösten mukaista.

Vastuullinen toiminta on puolustusalan yhtiöiden menestymisen kannalta tärkeää ja vastuullisuus on korostetusti esillä Patrian toiminnassa. Yhteiskuntavastuuraportointia tekevien yhtiöiden määrä on kasvussa sekä Suomessa että kansainvälisesti. Kasvussa on myös Global Reporting Initiative (GRI) -ohjeiston käyttö raportoinnissa.

HÄVITTÄJÄHANKKEISSA EDETTIIN TARJOUSVAIHEESEEN

Puolustusvoimien mittavista tulevaisuuden hankkeista tärkeimpiä Patrialle on HX-hävittäjähanke, jolla korvataan vuonna 2025 alkaen poistuvaa Hornet-kalustoa uuteen monitoimihävittäjään perustuvalla ratkaisulla. Patrian rooli Ilmavoimien elinkaaren

tukipalveluissa on vahva ja HX-hanke on Patrian kannalta erittäin merkittävä. Hävittäjähankkeen tarjouspyynnöt käynnistyivät vuonna 2018, ja Patriassa on panostettu vahvasti teolliseen yhteistyöhön neuvottelemalla kaikkien toimijoiden kanssa.

Myös Puolustusvoimien Laivue 2020 -taistelualushankkeessa Patria on neuvotellut aktiivisesti usean taistelujärjestelmän toimittajan kanssa, kun hankintaprosessi eteni vuonna 2018.

Laivue 2020 korvaa 2020-luvulla vanhentuvat Merivoimien Rauma-luokan ohjusveneet ja Hämeenmaa-luokan miinalaivat ja niiden suorituskyvyn.

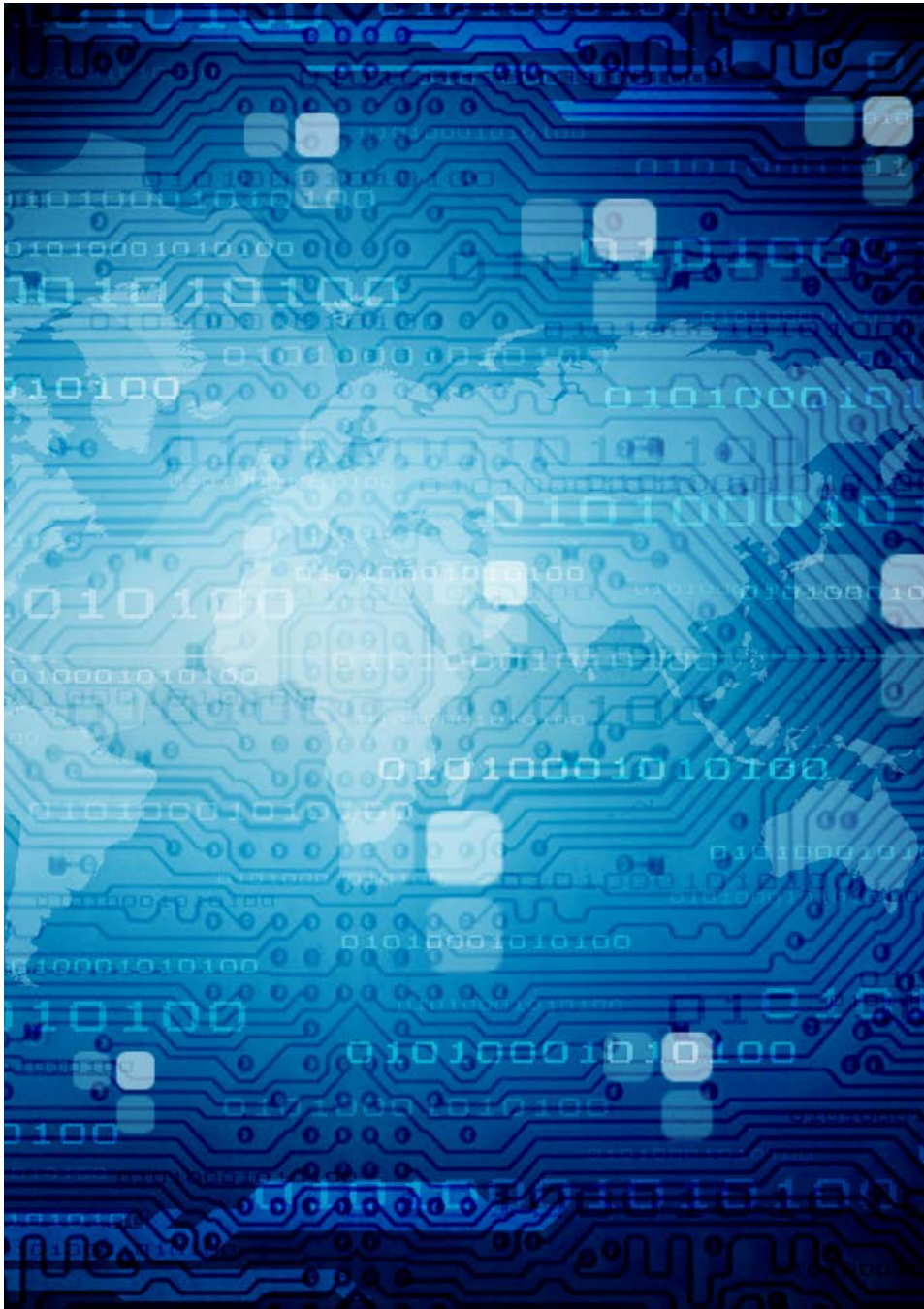
KESKITTYMISTÄ JA KASVAVIA KUMPPANUUKSIA

Kansainvälinen kilpailu puolustusmarkkinoilla jatkaa kiristymistään. Tämä on johtanut yhtiöiden konsolidaatiokehitykseen, jonka tuloksena markkinoille muodostuu entistä suurempia toimijoita. Patrialle merkityksellistä konsolidaatiota edustaa sen omistusrakenne, jossa Suomen valtiolla on 50,1 prosentin ja Kongsberg Defence & Aerospace AS:lla 49,9 prosentin omistus. Tätä rakennetta tukee Nammo-konserni, jonka omistajina ovat Patria (50 %) ja Norjan valtio (50 %) tasaosuuksin.

Patrian kasvualueita ovat puolustusvoimien strategiset kumppanuudet elinkaaren tukipalveluissa erityisesti Pohjois-Euroopassa, helikopterien huoltopalvelut kansainvälisesti sekä valitut tiedustelu-, valvonta- ja johtamisjärjestelmien tuotteet ja palvelut. Patria on viime vuosien aikana laajentanut toimintaansa kansainvälisesti yrityskaupoin ostamalla enemmistöosuuden virolaisesta Milrem LCM:stä sekä vähemmistöosuuden norjalaisesta AIM-yrityksestä.

Hankekohtaiset kumppanuudet eri alojen toimijoiden välillä ovat menestymisen kannalta tärkeitä tekijöitä erityisesti suurissa hankkeissa.

Vuonna 2018 Patria ja Kongsberg Defence & Aerospace sopivat ohjusjärjestelmiin liittyvien yhteistyömahdollisuuksien kehittämistä. Sopimus kattaa ohjusteknologioiden osaamiskeskuksen perustamisen Suomeen, Open Tactical Framework (OFT) -teknologian ja ohjusjärjestelmien ohjelmistot Suomen ohjushankkeisiin sekä näihin liittyvät kansainväliset mahdollisuudet.

Strategiakatsaus

Päivitetyn strategiansa mukaisesti Patria keskittyy tarjoamaan ilmaisu- ja puolustusalan toimijoille näiden kaluston käytettävyyttä ja suorituskyvyn jatkuvaa kehittämistä sekä tiedustelu-, valvonta- ja johtamisjärjestelmien tuotteita ja palveluita. Patrian missiona on olla asiakkailleen tae toimintavarmuudesta ja visiona on olla #1 kumppani kriittisissä toiminnoissa.

Strategian toteutumista tukee Patrian uudistettu, joustava toimintatapa, jossa korostuu tuotteistaminen, markkinointi ja kansainvälinen verkostoituminen.

Viime vuoden aikana strategiaa alettiin viedä käytäntöön. Kasvu kansainvälisessä huoltotoiminnassa on Patrian strategian ydintä. Kasvualueita ovat puolustusvoimien strategiset kumppanuudet elinkaaren tukipalveluissa erityisesti Pohjois-Euroopassa sekä helikopterien huoltopalvelut kansainvälisesti.

Patria perusti vuonna 2018 uuden tytäryhtiön, Patria ISP Oy:n, joka keskittyy strategian mukaisesti kansainvälisen huolto- ja elinkaaritukiliiketoiminnan laajentamiseen. Vuoden lopulla toteutui käytännön esimerkki kansainvälisestä verkottumisesta: Kongsberg Defence & Aerospace (KDA) teki sopimuksen Norjan puolustusministeriön kanssa Aerospace Industrial Maintenance Norway AS:n (AIM Norway) ostamisesta. AIM Norway on Norjan puolustusvoimien liiketoimintaa, joka vastaa Norjan ilmavoimien lentokoneiden ja helikoptereiden huolloista, kunnossapidosta ja päivityksistä. AIM Norwayn toimitusten, kyvykkyyksien ja osaamisen vahvistamiseksi KDA ja Patria ovat sopineet omistuksen jakamisesta siten, että KDA omistaa 50,1 ja Patria 49,9 prosenttia.

Toisena strategian kasvusuuntana on järjestelmä- ja integrointiliiketoiminta sekä sen kansainvälistäminen. Kansainvälisiä kasvualueita ovat valitut tiedustelu-, valvonta- ja johtamisjärjestelmien tuotteet. Suomen puolustusvoimilla on meneillään

Patrialle strategisesti merkittäviä ja ennätyksellisen suuria projekteja, jotka ovat koko maan puolustusteollisuuden tulevaisuuden kannalta keskeisiä. Viime vuonna panostettiin kotimaan suurten projektien ohella vientituotteisiin tähtäävien tuotekehityssuunnitelmien toteuttamiseen.

Land-liiketoiminnan pitkän aikavälin kehittäminen päätettiin viime vuonna nostaa huollon ja järjestelmätuotteiden rinnalle kolmanneksi painopistealueeksi alkavalle strategiakaudelle.

Patrian tytäryhtiö, kunnossapitoon sekä elinkaaren hallinta- ja materiaali palveluihin erikoistunut Millog uudisti myös strategiaansa vuonna 2018. Sen kolme painopistettä ovat entistä syvempi strateginen kumppanuus Puolustusvoimien kanssa, palvelujen tuottaminen uusille asiakkaille ja tehokkuuden nostaminen uudelle tasolle hyödyntämällä älykkäästi digitaalisia työkaluja.

Tasaosuuksin Patrian ja Norjan valtion omistama Nammo uudisti viime vuonna organisaatiotaan sopeutuakseen ketterämmin toimintaympäristössä tapahtuviin haasteisiin. Nammo kehittää ja tuottaa korkean teknologian ampumatarvikkeita sekä sotilas- että siviilikäyttöön, ja on vuoden aikana keskittynyt vahvistamaan asemaansa ydinmarkkinoillaan Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa.

**Kasvu kansainvälisessä
huoltotoiminnassa
on Patrian strategian
ydintä.**

LIIKETOIMINTA

- 18 Aviation
- 22 Systems
- 26 International Support Partnerships
- 30 Land
- 33 Aerostructures
- 36 Millog
- 40 Nammo

Aviation

Aviation-liiketoiminta tuottaa sotilas- ja siviili-ilmailun asiakkailleen lentokaluston elinkaaren tukipalveluita sekä lentokoulutusta. Myös teollisuuskaasuturbiinien ja dieselmootoreiden huolto- ja korjauspalvelut ovat oleellinen osa liiketoimintaa. Pääasiakkaina ovat Suomen merivoimat, eurooppalaiset ydinvoimalaitokset ja muut energia-alan yritykset.

737

Henkilöstö

18 %

*Liikevaihdon osuus konsernin
liikevaihdosta*

26 %

*Henkilöstön osuus konsernin
henkilökunnasta*

AVIATION

Toimintamalli uudistui asiakkaan hyväksi

Edellisvuonna aloitettu toimintamallin uudistus jatkui Aviation-liiketoiminnassa vuonna 2018. Kyseessä on liiketoiminnan suurin muutos kautta aikojen.

Vuoden 2018 aikana Aviation-liiketoiminnassa käytiin läpi AviUp!-toimintamallin muutosohjelma, jonka myötä 15 operatiivisen yksikön ydinprosessit yhtenäistettiin. Toimintamallin muutos merkitsee asiakkaille kokonaisvastuullista asiakasorganisaatiota, joka huolehtii kunkin asiakkaan kaikista tarpeista.

Palvelutuotannon raportointi siirrettiin yhdelle operatiiviselle johtajalle, jonka vastuulla on uuden toimintamallin jalkautus kaikille toimipaikoille. Tämä merkitsee muun muassa tuotannon suunnittelun yhtenäistämistä, työnjohdon roolien ja vastuiden selkiyttämistä sekä toiminnanohjausjärjestelmän tehostettua hyödyntämistä operatiivisessa toiminnassa.

Töitä on ollut ennustettua enemmän, joten liiketoiminta on toiminut suurimman osan vuodesta alikapasiteetilla. Työvoimapula näkyy selvästi koko toimialalla, ja erityisesti se koskee levyseppiä, asentajia ja lujuuslaskijoita. Patria haluaakin olla mukana kouluttamassa uusia osaajia alalle. Lentokonetekniikan koulutus sai professuurin Tampereen yliopistoon, ja Patria sitoutui tukemaan koulutusta 10 vuoden ajan merkittävällä rahoituksella.

Vuonna 2017 perustettiin itsenäinen International Support Partnerships -liiketoiminta, jonne siirrettiin Aviation-liiketoiminnan kansainväliset toiminnot. Toiminnan eriyttäminen on jatkunut vuoden 2018 aikana.

UUDET ALKEISKOULUTUSKONEET KÄYTTÖÖN

Ilmavoimien alkeiskoulutuskaluston uusintaan tähtäävä projekti on edennyt toteutusvaiheeseen. Vuonna 2018 käynnistetty Grob 115E -alkeiskoulutuskoneiden peruskorjaus ja ohjaamomodifikaatio käynnistyivät, ja ensimmäinen L-70 Vinkat korvaava modernisoitu koulutuskone luovutettiin Puolustusvoimille syyskuussa 2018. Aviation toimittaa jatkossakin Puolustusvoimien lentäjien alkeiskoulutuksen palveluna, joka kattaa koneiden ylläpidon ja huollon sekä lennonopettajat. Ensimmäinen Grob-kalustolla lennettävä alkeiskoulutuskurssi alkaa vuonna 2020.

Rajavartiolaitoksen Agusta Bell 412EP -kaluston avioniikkamodifikaatiot ovat olleet liiketoiminnalle merkittävä päänavaus. Ne ovat olleet ensimmäisiä siviilikoneelle tehtyjä modifikaatioita, jotka ovat saaneet Euroopan siviili-ilmailuviranomaiselta EASA:ta Supplementary Type Certificatate -todistuksen (STC). Patrialle avautuu tätä kautta merkittäviä uusia liiketoimintamahdollisuuksia siviili-ilmailukaluston huolto- ja ylläpitotoiminnassa. Tämä on meille tärkeä teollinen referenssi, joka osoittaa, että Patriasta on kehittynyt merkittävä eurooppalainen ilma-alusten elinkaaripalvelujen tuottaja.

Vuonna 2017 aloitetut NH90-helikoptereiden retrofit-ohjelmat ovat edenneet ennakkodusti sekä Suomessa että Ruotsissa niin, että kaikki suomalaiset helikopterit saadaan modifioitua vuoden 2019 alkupuolella. Ruotsin ilmavoimien kanssa työ jatkuu vielä useita vuosia eteenpäin. Sen aikana modifioidaan kaikkiaan 13 helikopteria.

Hornetien rakennekorjaukset ovat työllistäneet Aviationia merkittävästi enemmän kuin alun perin ennakoitiin. Hawkeissa on toteutettu isoja kehitysprojekteja, ja niidenkin osalta

työkuormaa on ollut enemmän kuin aiempina vuosina. Näiden osalta toimituksissa on ollut jonkin verran viiveitä, mutta vuoden 2018 aikana tehtiin korjaavia toimenpiteitä ja viiveitä on saatu kurottua kiinni.

HÄVITTÄJÄHANKINTA AVAA UUSIA MAHDOLLISUUKSIA

Hornet-kaluston ensi vuosikymmenellä korvaavien hävittäjien hankinta, eli HX-hanke on työllistänyt liiketoimintaa vuoden 2018 aikana merkittävästi enemmän kuin edellisvuosina. Patria on hankkeessa Puolustusvoimien neutraali strateginen kumppani.

Kaikille valmistajille on tuotettu tietoa, minkälaista osaamista ja yhteistyötä Patria voi tarjota uusien konetyyppien parissa. Tärkein tehtävä on varmistaa, että yhteistyön myötä saadaan rakennettua tarjouspyynnön mukaisesti kotimainen huoltovarmuus

ja kaluston ylläpito sekä täytettyä teollisen yhteistyön vaatimukset. Yhteistyön HX-hankkeessa arvioidaan lisääntyvän merkittävästi vuoden 2019 aikana ja siitä edelleen tulevana vuosina.

LENTOKOULUTUKSET PIRKKALAAN

Siviililentokoulutus on toiminut ensimmäisen kokonaisen toimintavuoden Pirkkalassa. Koulutusmäärä, 120 oppilasta, on saavuttanut vuoden aikana lähes koulutuksen tämänhetkisen maksimikapasiteetin. Kaupallisen lentokoulutuksen tarve maailmalla kasvaa, mikä merkitsee Patrian palveluille kasvavaa kysyntää.

Patrian vahvuus lentäjäkoulutuksessa on Airbusin Multi-Crew Pilot Licence -koulutus. Sen aikana lentäjät saavat koulutuksen sekä konetyyppiin että koulutuksen tilanteen lentoyhtiön ohjaamotyöskentelyn vaatimuksiin. Koulutus on tiivis: lentäjä valmistuu 1,5 vuodessa. Vuonna 2018 Pirkkalasta valmistuivat ensimmäiset Finnairin ja Norran lentäjät. Joulukuussa 2018 solmittiin vuoteen 2022 ulottuva lentäjäkoulutussopimus Air Astana -yhtiön kanssa.

Siviili-ilmailu kasvaa globaalisti, lentoyhtiöt lisäävät kapasiteettiaan ja lentäjäkoulutuksen tarve kasvaa. Tämä tarve luo Aviationille merkittävän liiketoiminnan kasvupotentiaalin.

YMPÄRISTÖOHJELMA TYÖN ARJESSA

Vuosi 2018 on merkinnyt Aviation-liiketoiminnalle ISO 14001 -ympäristöstandardin käyttöönottoa. Liiketoiminta on päivittänyt ympäristöpolitiikkaansa ja sen viestimiseen on panostettu voimakkaasti. Vaatimustenmukaisuus, kestävä toiminta ja vastuullisuus ovat ympäristöpolitiikan kulmakivet. Palveluiden ympäristövaikutukset tunnetaan ja ne ovat hallinnassa koko elinkaaren ajan. Riskit ovat ennakoitavissa ja liiketoiminnassa on luotu toimintatavat, joilla niitä ehkäistään.

Hallin toimipaikan ympäristölupa uusittiin ja sen mukaiset toimenpiteet tehtiin vuoden 2018 aikana. Näitä olivat muun muassa pohjavesien suojelu, hulevesien käsittely sekä polttoainesäiliöiden että tankkiautojen purkualueiden allastus.

Kemikaalien käsittelyn REACH-määräysten implementointi on jatkunut vuoden 2018 aikana. Aviation on hakenut erikoislupia niiden kemikaalien käyttöön, joita ei voi korvata

ja samalla etsinyt mahdollisuuksien mukaan korvaavia kemikaaleja. REACH-määräysten muutosten seuranta ja muuttuvien normien noudattaminen ovat oleellinen osa toiminnan jatkuvuuden hallintaa.

HENKILÖSTÖ JA TALOUS

Vuoden 2018 aikana henkilöstömäärä pysyi jokseenkin ennallaan noin 750 työntekijässä viidellä paikkakunnalla. Aviation palkkasi noin 100 uutta työntekijää, jotka korvasivat luonnollista poistumaa. Rekrytointi on ollut aktiivista, ja alikapasiteetti saadaan korjattua vuoden 2019 aikana.

Liiketoiminnan taloudellinen tilanne parani merkittävästi vuodesta 2017, ja nyt tilanne on tyydyttävä. Aviation on onnistunut tehostamaan tuotannollista tekemistä vuoden 2018 aikana ja näkymät vuoteen 2019 ovat positiiviset.

Aviationin onnistuminen vuonna 2019 edellyttää, että vuonna 2018 aloitettu muutosohjelma viedään menestyksellisesti loppuun saakka, operatiivinen toiminta saadaan vastaamaan kasvavaa kysyntää ja HX-hankinnan ainutlaatuiset mahdollisuudet onnistutaan hyödyntämään täysimääräisesti.

Hornet-kaluston ensi vuosikymmenellä korvaavien hävittäjien hankinta on työllistänyt liiketoimintaa vuoden 2018 aikana merkittävästi enemmän kuin edellisvuosina. Patria on hankkeessa Puolustusvoimien neutraali strateginen kumppani.

Systems

Systems-liiketoiminta tarjoaa vaativia järjestelmä- ja laitetöitä sekä eri maiden puolustusvoimille että turvallisuusviranomaisille. Erikoisosaamisalueita ovat tiedustelu-, valvonta- ja johtamisjärjestelmät sekä niiden integrointi, ohjelmistot ja elinkaaren tuki. Systems on järjestelmäintegraation asiantuntija, jonka vahvuutena on vuosikymmenien kokemus sekä kansallisista että kansainvälisistä hankkeista ja teknologioista.

309

Henkilöstö

14 %

Liikevaihdon osuus konsernin liikevaihdosta

11 %

Henkilöstön osuus konsernin henkilökunnasta

SYSTEMS

Hallittua kasvua

Systems-liiketoiminnassa päästiin vuoden aikana viemään käytäntöön sekä kotimaisia että kansainvälisten projekteja. Uusien osaajien rekrytointi jatkui vilkkaana.

Aiempien vuosien tuotekehitystyö ja neuvottelut alkoivat tuottaa tulosta Systems-liiketoiminnassa vuonna 2018. Puolustusvoimien kanssa tammikuussa allekirjoitettu sopimus Hamina-luokan alusten MLU-elinjaksopäivityksestä käynnistyi. Ilmavoimien kanssa solmittu strateginen kumppanuus avioniikkajärjestelmien huollosta, ylläpidosta ja suorituskyvyn parantamisesta toi merkittävän lisän liiketoimintaan. Myös Hawk Mk51 -koneiden avioniikan päivitys eteni suunnitellusti.

Crob-alkeiskoulutuskoneen avioniikan ja elektroniikan päivitys ja suunnittelu käynnistyivät, ja uusien koulutussimulaattoreiden toimitukset alkoivat. Passiivisensorituoteperheessä tehtiin merkittävä signaalitiedustelu- ja passiivitutkalanseeraus. Asiakkaan kanssa saatiin yhteistyössä tehtyä taloudellisesti vaativa ohjelmistoprojekti, jonka toteutus alkoi vuoden 2018 aikana.

Kokonaisuudessaan Systemsin liiketoiminta on vuoden mittaan saatu hallitun kasvun tielle, ja vuoden 2019 tavoitteena on edelleen vahvistaa kannattavuutta.

Neuvottelut Puolustusvoimien nykyisten Hornetien korvaavista hävittäjistä etenivät. Hanke on Patrialle strategisesti tärkeä useamman liiketoiminnan näkökulmasta. Systems- ja Aviation-liiketoiminnat jatkoivat panostuksiaan yhteiseen projektiryhmään. Sen tavoitteena on kehittää yhteistyötä ja edistää verkottumista kotimaisten ja kansainvälisten teollisten kumppaneiden sekä potentiaalisten konetoimittajien kanssa. Systems edisti vuoden aikana vahvasti myös Laivue 2020 -hanketta, joka korvaa 2020-luvulla vanhentuvaa Merivoimien taistelualuslaskustoa. Tavoitteina oli erityisesti oman tuotetarjonnan saaminen osaksi taistelujärjestelmätoimittajien kokonaistoimitusta sekä suorituskyvyn kannalta merkittävän roolin saaminen rakentamis- ja ylläpitovaiheessa.

VILKASTA REKRYTOINTIA

Patrian asiakkaiden toimintaympäristö digitalisoituu ripeää vauhtia, mikä tuo Systemsin kaltaiselle ohjelmisto- ja järjestelmäosaajalle sekä mahdollisuuksia että haasteita. Kotimarkkinoilla yhteistyö turvallisuuskriittisten viranomaisten kanssa on vahvaa ja tarjoaa lisää toimintatilaa, kun digitalisoitumisen ja kyberturvallisuuden luomiin haasteisiin haetaan uusia ratkaisuja ja lisäarvopalveluja.

Systems-liiketoiminta vahvisti omaa osaamistaan vuonna 2018 rekrytoimalla 50 uutta asiantuntijaa. Liiketoiminnan henkilöstömäärä kasvoi vuoden aikana noin 18 prosenttia. Kilpailu ohjelmistoalan osaajista on kova, mutta Systems onnistui tästä huolimatta sitouttamaan nykyiset tekijät ja palkkaamaan uusia lisää.

Sitoutuminen työnantajaan, työn merkityksellisyys ja sisältö ovat Systemsin vahvuuksia. Henkilöstön osaamisen kehittämisessä ja työtyytyväisyyden vahvistamisessa pidetään huolta työntekijöistä perehdytyskoulutuksella sekä ylläpitämällä ja kehittämällä henkilöstön esimiestyötä ja johtajuus- ja asiantuntijuuskoulutusta. Vuoden 2019 aikana jatketaan panostuksia uusiin työkaluihin, joiden avulla voidaan seurata tehokkaammin, miten henkilöstön osaamisen kehittyminen etenee.

Työkyvyn ja hyvinvoinnin kehittämisen kannalta avoin sisäinen kommunikaatio ja rakentavan palautteen antaminen ovat työviihtyvyyttä edistäviä tekijöitä.

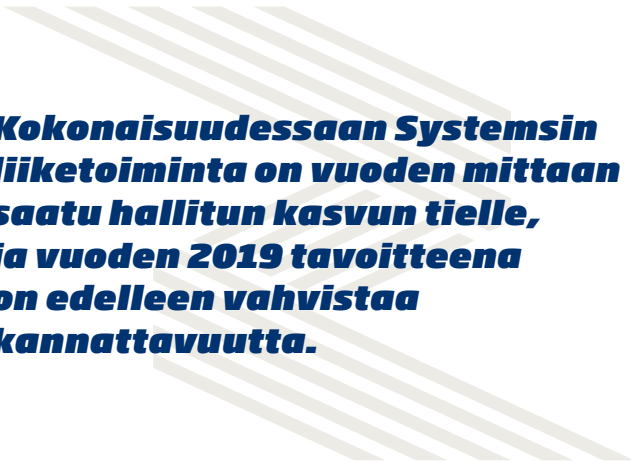
UUDISTETTU TUOTEHALLINTAORGANISAATIO TUO KETTERYYTTÄ

Rakenteellisesti Systems-liiketoimintaa uudistettiin vuonna 2018 luomalla tuotehallintaorganisaatio ja panostamalla vahvemmin tuotteistukseen, myyntiin ja markkinointiin. Sisäinen prosessinmuutos asiantuntijatyöstä omiin tuotteisiin ja vientituotteisiin tähtää ketterämpään kykyyn kansainvälistyä, edistää omien IPR- ja vientituotteiden tuloa markkinoille sekä parantaa operatiivisen toiminnan kannattavuutta, projektinhallintaa, toimintavarmuutta ja laadun jatkuvaa kehittämistä.

VASTUU YMPÄRISTÖSTÄ JA TURVALLISUUDESTA

Systems-liiketoiminta noudattaa Patria-konsernin ympäristötavoitteita ja seuraa tavoitteiden toteutumista vastuullisesti niin toimistoarjen kierrätyksessä kuin kiinteistöjen energiatehokkuudessa. Systemsin Hallin toimipisteen sisäilman laadunparantamisurakka saatiin valmiiksi syksyllä. Työergonomiaa on parannettu hankkimalla toimihenkilöiden työpisteisiin sähköpöytiä. Henkilöstön lisääntyessä Espoon toimipisteen laajennustyöt on aloitettu.

Tietointensiivisessä liiketoiminnassa työturvallisuus merkitsee turvallisesti toteutettavan työskentelyn lisäksi myös korostuvaa huomiota tietoturvallisuuteen, kun käsitellään strategisesti salassa pidettäviä yhteistyöhankkeita. Tietoturvallisuuteen liittyviä asioita seurataan säännöllisesti, ja turvallisuuspoikkeamista raportoidaan kvartaaleittain ja tehdään tarvittaessa korvaavia toimenpiteitä.

Kokonaisuudessaan Systemsin liiketoiminta on vuoden mittaan saatu hallitun kasvun tielle, ja vuoden 2019 tavoitteena on edelleen vahvistaa kannattavuutta.

International Support Partnerships

International Support Partnerships tarjoaa kansainvälisiä elinkaaren tukipalveluja. Liiketoiminnan keskeisiä toimintoja ovat huolto ja kunnossapito, modifikaatiot, varaosat ja tekninen tuki.

167

Henkilöstö

5 %

Liikevaihdon osuus konsernin liikevaihdosta

6 %

Henkilöstön osuus konsernin henkilökunnasta

INTERNATIONAL SUPPORT PARTNERSHIPS

International Support Partnerships kansainväliseksi keihäänkärjeksi

International Support Partnerships -liiketoiminnon (ISP) vuotta 2018 kuvasi kolme asiaa: toiminnan organisointi itsenäiseksi tulosyksiköksi, Ruotsin-toimintojen tehostaminen sekä joulukuussa julkistettu AIM Norway -kauppa.

ISP-liiketoiminnan irtautuminen Aviation-liiketoiminnasta omaksi yhtiökseen eteni suunnitellusti vuoden 2018 aikana. Toimintamalli ja organisaatio on rakennettu alusta alkaen kansainvälisesti toimivaksi puolustustarviketeollisuuden palvelutoimittajaksi. Näin ISP toimii etujoukkona koko Patria-konsernin kansainvälistymiselle.

Liiketoiminnalle asetetut tavoitteet saavutettiin lähes ennusteiden mukaan. AIM-kaupan viivästyminen ja Ruotsin-toimintojen odotettua heikompi taloudellinen tulos laskivat jonkin verran tulosta. Ruotsin operatiivisessa toiminnassa saavutettiin kuitenkin edellisvuoteen verrattuna selkeää parannus, ja työt siellä jatkuvat samaan suuntaan vuoden 2019 aikana.

Toimintaympäristön osalta kulunut vuosi ei tuonut juurikaan muutoksia. ISP jatkaa hyvin alkanutta toimintaansa tarjoamalla kattavaa kumppanuutta puolustus- ja siviiliviranomaisille. Markkinoilla on kasvavaa kiinnostusta ISP:n palveluita kohtaan. Tämä merkitsee sekä mahdollisuuksia kasvattaa liiketoimintaa nykyisissä ydintoiminnoissa että potentiaalia kehittää uusia palveluita.

KANSAINVÄLISTYMISEN KÄRKI

Patrian ja Kongsberg Defence & Aerospace (KDA) ostama AIM Norway vastaa Norjan ilmavoimien lentokoneiden ja helikoptereiden huolloista, kunnossapidosta ja päivityksistä. Kauppaan sisältyy Belgium Engine Center (BEC), joka on Belgiassa toimiva moottorihuoltoihin, korjauksiin ja ylläpitoon erikoistunut yritys.

Yrityskauppa merkitsee myös uuden kansainvälisen toimintatavan luontia Patriaan. Se perustuu vuosikymmenten aikana luotuun strategiseen kumppanuusmalliin ja syvälliseen teknologiseen osaamiseen, joihin liitetään asiakasta lähellä olevat huolto- ja ylläpitopalvelut kussakin maassa.

AIM Norwayn osto merkitsee sekä liikevaihdoltaan että henkilöstöltään kolme kertaa ISP:n kokoisen yksikön liittämistä yhteistyön piiriin. Entistä laaja-alaisempi osaaminen muun muassa hävittäjien ja niiden moottoreiden huollossa mahdollistaa kattavampien palveluiden tarjoamisen vaativille kansainvälisille asiakkaille.

KOLMAS TUKIJALKA HUOLTOTOIMINTAAN

Ruotsin puolustushallinnon kanssa Patria solmi jatkosopimuksen Black Hawk -helikoptereiden osalta ja Norjassa jatkettiin NH90-helikoptereiden huoltosopimusta. Virossa tehtiin huoltosopimus XA- ja CV90-ajoneuvoista.

Nämä sopimukset vahvistavat Patrian kykyä sekä maavoimien ajoneuvokaluston, että helikoptereiden huolto- ja ylläpitopalveluiden tarjoajana. AIM-kaupan myötä palvelutarjonta laajenee merkittävästi F16- ja F35-hävittäjien moottorien ja koko lentokoneen huoltoon ja ylläpitoon – aiemman kotimaisen F18-huollon lisäksi.

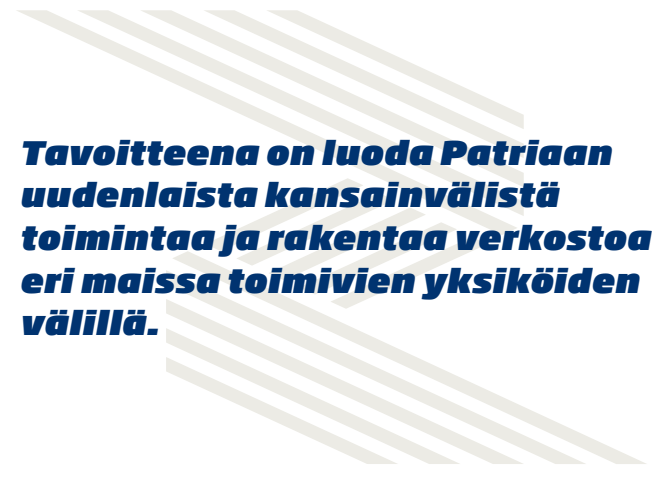
HENKILÖSTÖÄ KANNUSTETAAN TEHTÄVÄNKIERTOON

Uudessa organisaatiossa on kiinnitetty huomio siihen, että henkilöstöllä on mahdollisuus siirtyä toimipaikasta toiseen ja kehittyä tehtävissään. Tämä koskee yhtä lailla johtotehtävissä toimivia kuin huoltohenkilöstöä.

Suomesta on esimerkiksi siirtynyt henkilö Viron yksikön tekniseksi päälliköksi ja suomalaisia helikopterihuollon asiantuntijoita on toiminut laajasti Norjan yksikössä. Jatkossakin on tarkoitus edistää toiminnan joustavuutta ja osaamisen liikkumista asiakastarpeiden muutosten mukaan.

Vuonna 2019 tärkein tehtävä on AIM-oston täysimääräinen haltuunotto ja yhteisen toimintamallin virittäminen koko ISP-liiketoimintayksiköön. Toimintatavan tulee olla sellainen, että se soveltuu sekä nykytilanteeseen että tulevaan kasvuun. Kasvua haetaan sekä organisaation sisällä etsimällä sopivia yritysostokohteita, mutta myös luomalla kumppanuuksia ja yhteisyrityksiä muiden alan toimijoiden kanssa.

Tavoitteena on luoda Patriaan uudenlaista kansainvälistä toimintaa ja rakentaa verkostoa eri maissa toimivien yksiköiden välillä. Tällä tiellä ISP on hyvässä vauhdissa, ja liiketoiminnassa on vahva usko koko konsernin tulevaan kasvuun.

Tavoitteena on luoda Patriaan uudenlaista kansainvälistä toimintaa ja rakentaa verkostoa eri maissa toimivien yksiköiden välillä.

Land

Land-liiketoiminnan keskeistä osaamista edustavat korkealuokkaiset panssaroidut pyöräajoneuvot, kranaatinheittimet sekä niiden koko elinkaaren kattavat tukipalvelut. Tunnetuimpia tuotteita ovat Patria AMV ja 6x6 sekä Patria Nemo- ja AMOS-kranaatinheitinjärjestelmät. Land myy tuotteitaan globaalisti maa- ja merivoimille.

273
Henkilöstö

16 %
*Liikevaihdon osuus konsernin
liikevaihdosta*

10 %
*Henkilöstön osuus konsernin
henkilökunnasta*

LAND

Merkittävä tuotelanseeraus ja monitasoista yhteistyötä

Land-liiketoiminnan vuoteen kuului uuden ajoneuvon lanseeraus Pariisin Eurosatory-tapahtumassa sekä osallistuminen Slovakian ja Suomen puolustusministeriöiden tutkimus- ja kehityshankkeeseen.

Land-liiketoiminta täydensi tuotetarjontaansa Patria 6x6 -ajoneuvolla, joka on panssaroitu ja monikäyttöinen miehistönkuljetusajoneuvo. Se lanseerattiin kesäkuussa Pariisin Eurosatory-tapahtumassa. Uudesta ajoneuvosta valmistettiin ensimmäinen prototyyppi, jota testattiin Suomen vaativissa oloissa. Testejä jatketaan vuoden 2019 aikana.

Hyvä yhteistyö Puolustusvoimien kanssa jatkui sovitusti ja asetettujen tavoitteiden mukaisesti XA-180-miehistönkuljetusvaunujen modernisoinnin osalta. Toukokuussa solmittiin sopimus siltapanssarivaunukaluston toimittamisesta Puolustusvoimille. Land-liiketoiminta toimitti myös Suomen ja Slovakian puolustusministeriöiden väliseen R&D-hankkeeseen uuden prototyypin AMV^{XP}-ajoneuvoalustasta. Kehityshankkeen

tulosten pohjalta Slovakia suunnittelee tilaavansa 81 IFV-ajoneuvoa osana sotilaskaluston modernisointihanketta (2018-2024). Hyvistä saavutuksistaan huolimatta Land-liiketoiminta jäi tavoitteistaan lykkääntyneiden hankkeiden sekä maaliskuussa hävityn Australian miehistönkuljetusajoneuvoja koskevan tarjouskilpailun takia.

PALVELULIIKETOIMINNAN MERKITYS KASVAA

Liiketoiminta panosti merkittävästi palveluliiketoiminnan ja myynnin kehittämiseen, jonka seurauksena organisaatiota uudistettiin näiden tarpeiden vaatimalla tavalla. Kasvua haetaan Land-liiketoiminnan laajentuneesta tuotetarjonnasta sekä ylläpito- ja huoltopalveluista. Liiketoiminnassa tähdätään myös monitasoisen yhteistyön kehittämiseen, esimerkiksi Puolustusvoimien arktinen liikkuvuus -konseptin puitteissa.

Markkinatilanne jatkui haasteellisena. Landissa tunnistettiin, että poliittisten prosessien monimutkaisuus on muodostunut yhdeksi liiketoiminnan haasteeksi. Hankkeiden onnistuminen edellyttää jatkossa entistä enemmän erikoisosaamista niiden läpiviemiseen.

Uganda-tapauksen jälkeen Land-liiketoiminnassa täsmennettiin myyntiprosessin systematiikkaa. Projektien gate-mallia tarkennettiin. Johtoryhmä hyväksyy uudet myyntihankkeet sekä projektin vaiheet määritellyn prosessin mukaisten esitysten pohjalta.

KOULUTUSOHJELMAT JA TYÖTURVALLISUUS ETENIVÄT SUUNNITELLUSTI

Keväällä Land-liiketoiminnassa käytiin yhteistoimintaneuvottelut, jotka koskivat koko henkilöstöä Hämeenlinnan ja Tampereen toimipisteissä. Neuvottelujen taustalla olivat tuotannolliset ja taloudelliset syyt tilausmäärien vähentyessä meneillään olevien toimitusprojektien päättyessä sekä työn uudelleenorganisointi. Pääpaino oli työtehtävien järjestelyissä sekä uusiin työtehtäviin sijoittumisessa. Neuvottelujen tuloksena kymmenen henkilöä irtisanottiin. Lisäksi 25 henkilön tehtävät muuttuivat.

Toukokuussa 2018 liiketoiminnassa muodostettiin oma toiminto palveluliiketoimintaa varten. Tavoitteena on kasvattaa palveluliiketoiminnan osuutta. Liiketoiminnassa jatkettiin aikaisemmin aloitettuja koulutusohjelmia suorituksen johtamisen ja valmentavan johtamisen osalta.

Työturvallisuudessa työtapaturmien määrä sekä sairauspoissaolot pysyivät hyvällä tasolla. Vuonna 2018 tapahtui yhteensä seitsemän tapaturmaa, joista kolme johti

Land-liiketoiminnassa tähdätään monitasoisen yhteistyön kehittämiseen, esimerkiksi Puolustusvoimien arktinen liikkuvuus -konseptin puitteissa.

poissaoloon. Kuukausiarvoista laskettujen keskiarvojen mukaan toimihenkilöiden sairauspoissaoloprosentti oli 1,2 ja työntekijöiden 4,8.

Lisäksi vuoden 2018 aikana lanseerattiin uusia työolosuhteita ja työturvallisuutta parantavia toimintatapoja. Keväällä Land-liiketoiminta saavutti maailman kärkeiluokkaa edustavan II-tasoluokituksen Työterveyslaitoksen Nolla tapaturmaa -foorumin arvioinnissa.

HENKILÖSTÖTYTYTYVÄISYYS JA YMPÄRISTÖN

HUOMIOIMINEN HYVÄLLÄ TASOLLA

Liiketoiminnan Patria People -henkilöstökyselyn vastausprosentti marraskuussa tehtyyn kyselyyn oli erittäin hyvä (92,8 %). Kyselyn tulosten perusteella liiketoiminnan vahvuuksia ovat sitoutunut ja omasta työstään motivoitunut henkilöstö sekä esimiesten luottamus omiin alaisiinsa.

Liiketoiminnan suorat ympäristövaikutukset ovat kohtalaisen pieniä. Vuoden 2018 aikana liiketoiminta saavutti sisäisesti asetetut ympäristötavoitteensa. Ympäristöasioissa korostui koeammuntojen ympäristövaikutusten hallinta, joka perustuu toiminnalle asetettuihin lakisääteisiin velvoitteisiin ja viranomaisvaatimuksiin. Landiin luotiin oma ympäristöpolitiikka. Osana politiikan luomista tunnistettiin ja arvioitiin myös tuotteiden ja palveluiden elinkaaren aikaisia ja alihankkijoiden toiminnasta aiheutuvia ympäristövaikutuksia ja niihin liittyviä riskejä.

Aerostructures

Aerostructures-liiketoiminta suunnittelee ja valmistaa vaativia komposiittirakenteita lentokoneisiin ja puolustusteollisuuden sovelluksiin sekä on aktiivisesti mukana uusien komposiittiteknologioiden kehittämisohjelmissa. Ydiosaamista ovat komposiittirakenteiden valmistusosaaminen ja tehokkaat tuotantoprosessit. Pääasiakkaina ovat Airbus, Saab ja muut ilmailuteollisuuden yritykset.

130
Henkilöstö

5 %
*Liikevaihdon osuus konsernin
liikevaihdosta*

5 %
*Henkilöstön osuus konsernin
henkilökunnasta*

AEROSTRUCTURES

Tehokas tuotanto näkyi toimitusmäärissä

Aerostructures-liiketoiminnan vuoden kruunasivat hiilikuiturakenteiden toimitukset yli kuuteensataan Airbus A320 -koneeseen sekä siirtyminen paperittomaan tuotantoon. Tiukkana jatkuva globaali kilpailutilanne edellytti myös sopeuttamistoimia.

Aerostructures-liiketoiminnan vuoden 2018 onnistumisiin lukeutuivat Airbus A320 -koneiden pyrstön hiilikuiturakenteiden tuotannon saaminen täyteen vauhtiin sekä Saab-valvontakoneiden Airborne Early Warning -tutkarakenteiden ja antennien toteuttaminen ennätysnopealla aikataululla. Airbus A320 -koneisiin liittyvien toimitusten osalta Aerostructures eteni ensimmäiseen vaiheeseen turkkilaisen yhteistyökumppanin kanssa. Tuotannon aloittaminen Turkissa vahvistaa Aerostructuresin läsnäoloa yhdellä lentokonevalmistajien päämarkkina-alueella.

Kesäkuussa Aerostructures osti Aernnova Aerospace SAU:n tytäryhtiöltä Patricompin koko osakekannan. Patricomp valmistaa lentokoneiden ohutlevyrakenteita ja tekee niihin liittyvää pintakäsittelyä ja kokoonpanoa. Yrityskauppa vahvistui lokakuussa 2018, minkä myötä aloitettua operatiivista integrointia jatketaan vuonna 2019.

Aerostructures-liiketoiminnan globaalissa toimintakentässä kilpailu jatkui edelleen kovana, mikä teki lisävolyymin hankkimisesta haastavaa. Markkinatilanteeseen on reagoitu kehittämällä automaatiota sekä siirtymällä paperittomaan tuotantoon. Uuden digitaalisen toimintatavan käyttöönottoa siivittivät vuonna 2018 koko henkilöstön täsmäkoulutukset.

Vuonna 2019 Aerostructures-liiketoiminnan painopisteinä ovat kannattavuuskehityksen parantaminen sekä kasvun varmistaminen ja aikaansaaminen. Yksi vuoden merkittävimmistä haasteista on osallistuminen Ilmavoimien HX-hävittäjähankeen tarjousvaiheeseen. Aerostructures pyrkii myös tehostamaan ja parantamaan toimintaansa kehittämällä osaamisen edistämistä sekä työn ja tuotannon muutoksiin reagoimista. Siinä keskeisiä toimenpiteitä ovat henkilöstö- ja koulutussuunnitelmien täsmäntäminen ja täydentäminen.

TUKEA JA TYÖKYKYÄ YMPÄRISTÖÄ UNOHTAMATTA

Aerostructures-liiketoiminnassa käytiin vuoden 2018 aikana yhteistoimintaneuvottelut. Yhteistoimintaneuvottelujen taustalla olivat hankkeiden toimitusmäärien laskemisesta johtuvat taloudelliset ja tuotannolliset syyt sekä työn uudelleenorganisointi. Neuvottelujen tuloksena viisi henkilöä irtisanottiin ja kahdeksan lomautettiin toistaiseksi tai määräajaksi eri pituisiksi jaksoiksi. Lomautusten keskimääräinen kesto oli 2-3 viikkoa. Kaikki toimenpiteet toteutettiin vuoden 2018 aikana.

Raportointikauden työterveyden toimintasuunnitelman mukaiset tavoitteet olivat tuki- ja liikuntaelinsairauksien ehkäisy ja vähentäminen yhteisillä toimenpiteillä, työpaikkakäynnit sekä varhaisen välittämisen mallin hyödyntäminen. Työterveysneuvotteluita ja niiden pohjalta käynnistettäviä tukiohjelmia toteutetaan tarvittaessa.

Ympäristöpuolella liiketoiminnassa jatkettiin ISO14001-standardin mukaisen toiminnan toteuttamista, seurantaa ja raportointia. Ympäristövahinkoja ei tapahtunut,

ja jätehuollossa korostettiin jätteen määrän minimointia ja kierrätystä. Kulutuksen minimoiminen ja materiaalitehokkuuden maksimoiminen ovat jatkuva toimenpide Aerostructures-liiketoiminnassa.

Millog

Millog on kunnossapitoon sekä elinjakson hallinta- ja materiaalipalveluihin erikoistunut yritys. Puolustusvoimien strategisena kumppanina Millog on kehittynyt yli 1 000 työntekijän ja yli 20 toimipaikan asiantuntijaorganisaatioksi. Yhtiön omistajat ovat Patria Oyj, Insta Group Oy ja Suomen valtio.

Millogin 100-prosenttisesti omistama tytäryhtiö Senop Oy tuottaa optoelektronisia järjestelmiä sekä järjestelmäintegraatiopalveluita.

1 096

Henkilöstö

42 %

Liikevaihdon osuus konsernin liikevaihdosta

39 %

Henkilöstön osuus konsernin henkilökunnasta

MILLOG

Millogin tiekartta tulevaisuuteen

Millogin uuden strategian mukaisesti yhtiö haluaa syventää yhteistyötä Suomen puolustusvoimien kanssa entisestään, ja pitää huolta osaamisestaan suunnitelmallisesti. Vuoden teemana oli työturvallisuus.

Vuonna 2018 Millog saavutti sekä liikevaihdolle että liike tulokselle asetetut tavoitteet. Sovitut työt toteutettiin suunnitellusti ja asiakastyytyväisyys oli korkealla tasolla vuoden aikana.

Vuoden merkittävimpiä asioita oli uuden strategian laatiminen. Sen haluttiin heijastavan koko organisaation toimintaa ja tarpeita ja sen tekemiseen osallistui henkilöstöä läpi koko organisaation. Strategia on sisäistetty hyvin, ja sen jalkautustyö jatkuu vuonna 2019.

Kesällä julkaistussa strategiassa on kolme painopistettä. Tärkeimpänä niistä Millog haluaa entisestään syventää strategista kumppanuutta Suomen puolustusvoimien kanssa. Yhtiön kasvun mahdollistamiseksi toimintaa halutaan laajentaa uusille osa-alueille. Toisena tavoitteena on tuottaa palveluita uusille asiakkaille, jotka arvostavat huoltovarmuutta, korkeita turvallisuusvaatimuksia täyttäviä toimintatapoja ja kumppanuutta.

Kolmantena kärkenä strategiassa on tehokkuuden nostaminen uudelle tasolle. Tämä toteutetaan hyödyntämällä älykkäästi digitaalisia työkaluja, kehittämällä osaamista ja resursseja sekä ajamalla sisään uusia toimintamalleja, kuten arkijohtamisen malli esimiehille sekä Lean 6S:n käyttöönotto.

TYÖTURVALLISUUS SUURENNUSLASIN ALLA

Vuonna 2018 Millogissa oli pääkehitysteemana työturvallisuus, ja yrityksessä toteutettiin työturvallisuuden tietoisuuden tason nosto. Tämän myötä työturvallisuuteen liittyvien havaintojen määrä yrityksessä yli kymmenkertaistui.

Millog haluaa entisestään syventää strategista kumppanuutta Suomen puolustusvoimien kanssa. Yhtiön kasvun mahdollistamiseksi toimintaa halutaan laajentaa uusille osa-alueille.

Tietoisuus ja työturvallisuuden huomiointi töiden toteutuksen suunnittelussa vaikuttaa tulevaisuudessa positiivisesti työtapaturmatilastoihin.

Kesällä 2018 otettiin käyttöön uusi nykyaikainen huoltokorjaamo Kajaanissa. Seuraava tilainvestointi tehdään Upinniemeen. Tavoitteena on aloittaa uuden korjaamon rakentaminen vuonna 2019.

Millog on siirtynyt Valtionhallinnon Turvallisuusverkon (TUVE) asiakkaaksi, mikä osaltaan syventää strategista kumppanuutta ja tehostaa yhteisten tietojärjestelmien käyttöä. TUVE-projekti saadaan kokonaisuudessaan päätökseen 2019.

Millogilla on kahdeksan voimassaolevaa ympäristölupaa, joista viimeisin saatiin joulukuussa 2018. Ympäristöystävällisyyttä lisättiin asentamalla asfalttipinnoitus ja hulevesijärjestelmä Pansion pintakäsittelyhallin alueelle. Vuoden aikana myös mm. kehitettiin jäteraportoinnin prosesseja ja parannettiin energiatehokkuutta ovia ja ikkunoita vaihtamalla.

TYTÄRYHTIÖ SENOP PANOSTI TUOTEKEHITYKSEEN

Millogin 100-prosenttisesti omistama Senop Oy kehittää ja valmistaa tuotteita turvallisuus- ja puolustusalan tarpeisiin. Yrityksen osaamista ovat korkean teknologian pimeänäkölaitteet, MIL-standardit täyttävä järjestelmäalusta teknisille- ja johtamisjärjestelmille sekä vaativat järjestelmäintegraatoratkaisut.

Senop panostaa kansainvälistymiseen. Kehitys on kuitenkin ollut odotettua hitaampaa. Tämä on näkynyt ennustettua heikompana tilauskehityksenä ja tuloksena Senopin liiketoiminnassa. Vuonna 2019 yhtiö keskittyy erityisesti myyntiverkostojen kehittämiseen.

Vuoden 2018 aikana Senop kehitti ja aloitti uuden sukupolven hyperspektrikameran valmistuksen, joka on saanut testikäytössä erittäin positiivisen asiakaspalautteen. Uusi hyperspektrikamera lanseerataan alan messuilla helmikuussa 2019. Hyperspektrikameramarkkinan odotetaan kasvavan voimakkaasti tulevina vuosina eri käyttösovellusten kehittymisen kautta.

Senop on kehittänyt lisäksi tulevaisuuden linssiteknologiaa (Free Form), jota hyödynnetään vuoden 2019 aikana lanseerattavissa seuraavan sukupolven pimeänäkölaitteissa.

Vuoden 2018 yhteistoimintaneuvotteluiden seurauksena irtisanottiin kaksi henkilöä.

REILU ESIMIES, REILU TYÖKAVERI

Millog jatkaa panostustaan johtamisen kehittämiseen. Lähes kaikki esimiehet ovat viime vuosien aikana käyneet Reilu johtaminen -valmennusohjelman, mikä on parantanut johtamisen laatua merkittävästi. Vuonna 2018 Reilu johtaminen -valmennusten rinnalle tuli työyhteisötaitoja kehittävä Reilu työkaveri -valmennus, josta on toistaiseksi toteutettu kaksi pilottia. Jatkoa seuraa vuonna 2019.

Henkilöstöjohtamisen päätavoitteet vuonna 2018 toteutuivat. Näitä olivat Talent Management -toiminnan kehittäminen, työnantajamielikuvan parantaminen ja GDPR-yhteensopivuuden varmistaminen. Vuoden aikana Millog valittiin Ilmarisen laadukasta työkykyjohtamista mittaavan kilpailun finaaliin, valtakunnan viiden parhaimman yrityksen joukkoon.

Henkilöstön korkeasta keski-ikästä johtuen Millogissa panostetaan myös tulevana vuosina suunnitelmalliseen eläköityvien henkilöiden korvaamiseen. Tämä mahdollistaa osaamisprofiilien muuttamisen tulevaisuuden tarpeiden mukaiseksi. Vuonna 2018 Millogissa toteutettiin 89 rekrytointia.

Nammo

Nammo on kansainvälinen ilmailu- ja puolustusyhtiö, jonka pääkonttori sijaitsee Norjassa. Noin 2 400 ammattilaista yli 30 paikkakunnalla 13 eri maassa työllistävä Nammo on yksi maailman johtavista ampumatarvikkeiden, rakettimoottorien ja demilitarisointipalveluiden tuottajista niin sotilas- kuin siviiliasiakkaillekin. Patria (50 %) ja Norjan valtio (50 %) omistavat tasaosuudet Nammosta.

Patrian tilinpäätöksessä Nammo-konserni on luokiteltu uudelleen vuoden 2013 alusta yhteisyritykseksi ja yhdistetty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä aiemmin käytetyn suhteellisen yhdistelymenetelmän sijaan. Nammo AS julkaisee oman vuosikertomuksensa ja yhteiskuntavastuuraporttinsa, jotka ovat luettavissa yhtiön verkkosivuilla www.nammo.com.

2 400

Henkilöstö

512,4

milj. EUR

Liikevaihto

NAMMO

Nammo juhli 20-vuotista taivaltaan

Patrian puoliksi omistama norjalainen ilmailu- ja puolustusalan innovoija venyttää teknologian rajoja.

Nammo juhli vuonna 2018 toimintansa kaksikymmenvuotispäivää. Vuonna 1998 perustettu pohjoismainen ampumatarvikekonserni on tuona aikana nelinkertaistanut liikevaihtonsa ja laajentanut toimintansa neljästä 13 maahan.

Samalla Nammosta on tullut aidosti kansainvälinen yhtiö: Yhdysvaltain kansalaiset ovat jo toiseksi suurin ryhmä sen 2 400 työntekijän joukossa.

Nammo koostuu tällä hetkellä viidestä liiketoiminnosta: kaupalliset ampumatarvikkeet, pienen ja keskikaliiperin sotilasampumatarvikkeet, suuren kaliiperin ampumatarvikkeet, olalta laukaistavat ohjusjärjestelmät ja rakettimoottorit.

MENESTYSTÄ INNOVAATIOISTA

Nammo on innovatiivisia, globaaleja ratkaisuja tuottava korkean teknologian yhtiö. Yhtiö tavoittelee kasvua ja asemansa vahvistamista sekä kasvattamalla omaa liiketoimintaansa että yritystoin ja pyrkii samalla vahvistamaan läsnäoloaan sen keskeisillä markkinoilla Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa.

Demilitarisointipalveluita lukuun ottamatta kaikki Nammon keskeiset markkinat kehittyivät myönteisesti vuonna 2018. Tilanteen korjaamiseksi demilitarisointipalvelut yhdistettiin pienen ja keskikaliiperin sotilasampumatarvikkeiden liiketoimintoon. Korjausliike on osoitus siitä, että Nammo on sitoutunut organisaationsa jatkuvaan kehittämiseen ja pyrkii sopeutumaan tällä hetkellä melko haasteelliseen liiketoimintaympäristöön.

Nammon keskeiset tavoitteet vuodelle 2018 olivat kasvun saavuttaminen ja kannattavuuden ylläpitäminen. Ennen kaikkea yhtiö kuitenkin keskittyi toimittamaan suorituskyvyltään huipputason tuotteita asiakkailleen.

VALMIINA LÄHTÖLASKENTAAN

Nammo jatkoi teknologian ja innovaatioiden kehittämistä myös vuonna 2018. Syyskuussa yhtiö laukaisi onnistuneesti ensimmäisen, Nammon uudella hybridirakettimeotoorilla varustetun Nucleus-luotainrakettinsa. Pohjois-Norjan Andøyan avaruuskeskuksesta laukaistu Nucleus saavutti 107,4 kilometrin korkeuden.

Vuoden toinen merkittävä läpimurto oli Nammon 30 mm Swimmer (APFSDS-T MK 258 Mod 1) -ammuksen täysimittaisen tuotannon käynnistyminen. Vesi pysäyttää perinteiset amukset tai muuttaa niiden lentorataa, mutta Nammon 30 mm Swimmer lentää suoraan vedessäkin. Swimmer-ammuksia toimitettiin vuonna 2018 sekä Yhdysvaltain meri- että maavoimille.

LEAN-ASENNE

Nammo jatkoi tuottavuuden parantamista investoimalla tuotannon automatisointiin. Automatisoinnilla ja Lean 6 Sigma -ohjelman toteuttamisella yhtiö pyrkii hiomaan prosessinsa ja tuotantoympäristönsä laadun parhaalle mahdolliselle tasolle.

Vuonna 2019 Nammo jatkaa kasvun ja kannattavuuden parantamisen tiellä. Yhtiön pitkän tähtäimen kannattavuutta voidaan kehittää edelleen esimerkiksi rakenteellisilla ja operatiivisilla keinoilla.

VASTUULLISUUS

- 44 Yritysvastuu Patriassa
- 52 Patria ja yhteiskunta
- 59 Eettinen toiminta
- 62 Vastuullinen työnantaja
- 68 Ympäristövastuu
- 75 GRI-tili

Yritysvastuu Patriassa

Vastuullisuus on olennainen osa kaikkea liiketoimintaa ja erityisesti puolustusteollisuudessa. Suomen valtion enemmistöomistuksessa olevalle yritykselle hyvä yrityskansalaisuus on toiminnan perusedellytys. Puolustusvoimien strategisena kumppanina Patrialla on merkittävä huoltovarmuuteen liittyvä tehtävä suomalaisessa yhteiskunnassa. Liiketoiminnan kansainvälistyminen sekä vientilupakäytännöt liittyvät läheisesti Patrian strategiseen tehtävään. Vuonna 2018 Patria sai jonkin verran kielteistä mediahuomiota koskien vientitoimintaansa ja arvioi siksi tiettyjä prosessejaan uudelleen.

Patrian yritysvastuu liittyy vahvasti sen toimialaan ja sen strategiseen kumppanuuteen Suomen puolustusvoimien kanssa. Huoltovarmuuden periaate on taata riittävä tuotteiden ja palvelujen tarjonta valtiolle kaikissa olosuhteissa, jotta sen ulko- ja turvallisuuspolitiikan mukaiset puolustukseen ja turvallisuuteen liittyvät sitoumukset voidaan täyttää. Patrian tavoitteena on ylläpitää konsernin mainetta hyvänä yrityskansalaisena. Patria kantaa vastuuta taloudellisesta suoriutumisesta ja oman henkilöstönsä sekä sidosryhmiensä ja ympäristön hyvinvoinnista. Patriassa painotetaan avointa vuorovaikutusta sidosryhmien kanssa. Vastuullisuuteen liittyviä toimia kehitetään jatkuvasti ja niihin liittyvään koulutukseen panostetaan. Patrian tavoitteena on pitää yllä henkilöstön tietoisuutta ja sitä kautta varmistaa heidän kykynsä vaikuttaa työyhteisössä vastuulliseen toimintaan.

MERKITTÄVIÄ TAPAHTUMIA VUONNA 2018

Vuonna 2018 Patria oli esillä mediassa, kun kävi ilmi Land-liiketoiminnan yhteys Ugandassa menehtyneeseen liikemieheen. Tässä yhteydessä tarkasteltiin liiketoiminnan markkinointimenettelyjä ja liikekumppanien valintaa. Patria viesti asiasta toimintaperiaatteensa mukaisesti avoimesti ja rehellisesti sekä medialle että sidosryhmilleen. Patria tarkensi tapauksen johdosta päätöksentekoprosessejaan, teki henkilöstövaihdoksia ja aloitti välittömästi kaikissa liiketoiminnoissa liiketoimintakumppanien valintaan liittyvän koulutuksen, johon osallistui yhteensä 120 henkilöä. Lisäksi tapauksen johdosta järjestettiin sisäinen tarkastus, jonka tuloksena todettiin, ettei jo tehtyjen toimenpiteiden lisäksi noussut esiin tarvetta merkittäville uusille korjaaville toimenpiteille. Patria jatkaa edelleen eettisen toiminnan kehittämistä entistä syvällisemmäksi.

Vilkkaan keskustelun kohteena olivat myös vientiluvat, kun mediassa esiintyi kuvamateriaalia, jossa Patrian ajoneuvo vaikutti olevan Jemenin sodassa. Valokuva-asiantuntijat eivät kyenneet varmistamaan kuvan alkuperää eli sitä missä ja milloin kuvamateriaali oli otettu, jolloin Patrialle oli mahdollista ainoastaan vahvistaa ajoneuvon olevan Patria AMV, mutta ei sen alkuperää.

VIENTILUPAKÄYTÄNNÖT

Vientilupakäytäntöjen peruseriaatteita Patrian näkökulmasta ovat asiat, kuten

- kaikki puolustusvälineiksi luokiteltavat tuotteet,
- kaikki niihin liittyvän teknologian vienti ja
- kaikki integroinnit tuotteisiin, osittain tai kokonaan, ovat vientiluvan alaisia.

Patria noudattaa kansallista lainsäädäntöään sekä kansainvälisiä sitoumuksia. Viranomaisien myöntämät vientiluvat perustuvat tapauskohtaiseen kokonaisharkintaan, jossa arvioidaan sekä loppukäyttäjän luotettavuutta että riskiä sille, voidaanko kyseessä olevia tarvikkeita käyttää kriteerien vastaisesti. Arviossa käytetään EU:n yhteisiä kriteereitä ja konsultoidaan muita EU-maita.

Vientimaan luotettavuuden arvioinnin lisäksi vientilupapäätöstä tehdessä punnitaan vientituotteen ominaisuuksia. Puolustusvälineet on kategorisoitu, mikä tarkoittaa,

että yhden kategorian tuotteita voidaan mahdollisesti viedä, vaikka toisen kategorian tuotteita ei. Tiettyssä tilanteessa maahan ei viedä esimerkiksi aseita tai ammuksia, mutta ajoneuvoja on silti mahdollista viedä.

Vuonna 2018 Suomen hallitus päätti myöhemmin rajoittaa vientilupien myöntämistä Saudi-Arabiaan ja Arabiemiirikuntiin. Patria tukeutuu viranomaisien kykyyn punnita loppukäyttäjien luotettavuutta ja viennin edellytyksiä tehdessään vientilupapäätöksiä monimutkaisissa tilanteissa ja olosuhteissa.

RAPORTOINNIN KEHITTÄMINEN

Vuoden 2018 aikana Patriassa toteutettiin raportoinnin kehityshanke ulkoisen kumppanin kanssa. Tavoitteena on parantaa raportointia vastaamaan Global Initiative (GRI) -standardeja ja siten tuottaa sidosryhmille selkeitä ja vertailukelpoisia raportteja. Raportoinnin kokonaiskuvaa ja työn käytännön vaiheita selvennettiin hankkeessa GRI-analyysillä.

VUOSI 2019

Vuoden 2019 Patrian yritys vastuussa keskitytään kehittämään edelleen raportointia, hankintaketjun hallintaa ja liikekumppanin valinta -prosessia. Sisäinen ympäristökampanja keskittyy tietoisuuden kasvattamiseen ilmastomuutoksesta Patrian henkilöstön keskuudessa.

YLEISIÄ PERIAATTEITA

Patria on sitoutunut toimintamaidensa lakien ja säädösten noudattamiseen. Patriassa kunnioitetaan muun muassa seuraavia kansainvälisiä sitoumuksia: Yhdistyneiden kansakuntien (YK) ihmisoikeuksien julistus, YK:n Global Compact -aloite ja Kansainvälisen työjärjestön (ILO) säännöt.

Patria toimii aktiivisesti suomalaisen Puolustus- ja Ilmailuteollisuus ry:n (PIA) sekä sen eurooppalaisen kattojärjestön AeroSpace and Defence Industries Association of Europe (ASD) puitteissa ja YK:n Global Compactissa sekä sen pohjoismaisessa verkostossa. Vuonna 2018 perustettiin myös Suomen Global Compact -verkosto, jonka hallituksessa Patrialla on edustaja.

Patrialla on vuonna 2017 päivitetty [eettinen toimintaohje](#) että [yritysvastuupolitiikka](#), joka määrittelee yritysvastuun raamit, linjaukset ja vastuut. Molemmat ohjeet on julkaistu myös Patrian [www-sivuilla](#).

JOHTAMINEN JA VALVONTA

Patrian yritysvastuutiimi koostuu viestintäjohtajasta (tiimin ja yritysvastuukokonaisuuden johtaminen), Chief Compliance Officerina toimivasta lakiasiaintoimintajohtajasta ja henkilöstöjohtajasta. Näiden lisäksi tiimiin kuuluu konsernin talous-, henkilöstö- ja ympäristöasioiden asiantuntijoita sekä liiketoimintojen edustajia.

Lakiasiaintoimintajohtaja/Chief Compliance Officer vastaa eettiseen toimintaan ja vaatimustenmukaisuus (compliance)-asioihin liittyvästä työstä (ml. korruption vastainen työ). Patrian johtokunta käsittelee näihin alueisiin liittyviä asioita, ja lakiasiaintoimintajohtaja/Chief Compliance Officer raportoi niistä säännöllisesti yhtiön hallitukselle ja tarkastusvaliokunnalle. Patria Oyj:n hallitus hyväksyy yhtiön eettisen toiminnan- ja compliancen sisältävän ohjelman. Hallituksen nimittämällä tarkastusvaliokunnalla on valiokunnan työjärjestyksen mukaisesti erityinen vastuu eettiseen toimintaan ja compliance-asioihin liittyvien kysymysten valvonnasta.

Vastuu talousjohtamisesta on liiketoiminnoilla niiden nimeämällä organisaatioilla, koko konsernia koskettavasta toiminnasta ja raportoinnista vastaa talousjohtaja ja konsernitasoinen organisaatio.

Vastaavasti sosiaalisen vastuun johtamisesta vastaavat henkilöstöjohtaja koko konsernin HR-toiminnot kattavan tiiminsä kanssa ja viestintäjohtaja, joka vastaa sidosryhmäsuhteista.

Ympäristöjohtamisen vastuu on liiketoiminnoilla ja niiden nimeämällä organisaatioilla, jotka raportoivat liiketoimintojen johtoryhmille. Konsernin kaikkien liiketoimintojen ympäristövastaavat muodostavat ympäristötyöryhmän. Sen tehtävänä on edistää yhteistyötä sekä tiedon ja kokemusten jakamista liiketoimintojen välillä sekä kehittää konsernin ympäristövastuun suunnittelua ja raportointia.

Yhtiökokous

- Yhtiökokous on yrityksen korkein toimielin, joka vahvistaa Patrian yritysvastuutavoitteet.

Hallitus

- Hallitus vastaa yritysvastuun johtamisen järjestämisestä ja integroinnista yrityksen strategiaan.
- Hallitus vahvistaa konsernin eettiset toimintatavat sekä seuraa niiden toteutumista.
- Tarkastusvaliokunta valvoo compliance- ja ethics-alueisiin liittyviä asioita.

Johtokunta

- Johtokunta valmistelee toimitusjohtajan johdolla Patrian strategian ja valmistaa yritysvastuun integroinnin osaksi sitä.
- Johtokunta hyväksyy yritysvastuun teemat ja tavoitteet vuosittain sekä seuraa tavoitteiden toteutumista.
- Johtokunta nimeää keskuudestaan yritysvastuujohtajan, joka johtaa yritysvastuutiimiä.

Yritysvastuutiimi

- Yritysvastuutiimi koostuu Patrian liiketoimintojen asiantuntijoista ja yrityksen johdosta.
- Tiimi valmistelee konsernin yritysvastuutavoitteet ja vastaa niiden saavuttamisesta.
- Tiimi vastaa myös vuotuisesta yritysvastuuraportista.

Liiketoiminnot

- Liiketoiminnot vastaavat omasta toiminnastaan ja noudattavat yritysvastuun ohjeistusta pyrkiessään tavoitteisiinsa.

Yritysvastuu kuuluu jokaisen Patrian työntekijän tehtäviin. Yritysvastuuohjeet ovat saatavilla Patrian toimintajärjestelmästä, ja ne päivitetään vuosittain.

OLENNAISUUSTEEMAT MÄÄRITELTIIN 2017

Patrian vastuullisen toiminnan olennaisuusteemat päivitettiin vuonna 2017 sidosryhmäkyselyn pohjalta. Kysely tehtiin asiakkaiden, toimittajien, viranomaisten, alihankkijoiden ja kansalaisjärjestöjen keskuudessa. Patrian johtokunta kiteytti

yritysvastuun olennaisimmat teemat viiteen osa-alueeseen, jotka ovat 1. rooli puolustusvoimien kumppanina ja huoltovarmuus, 2. puolustusmateriaaliviennin vastuulliset toimintatavat, 3. toiminnan eettisyys ja hyvät hallintokäytännöt, 4. taloudellinen tuloksellisuus sekä 5. työhyvinvointi.

PITKÄN AIKAVÄLIN TAVOITTEENA ON OLLA TUNNUSTETTU KORKEAN EETTISEN TOIMINNAN STANDARDEISTA

Patria-konsernin pitkän aikavälin tavoitteena on olla alansa tunnustettu eettinen toimija ja että

- Patrian eettisen ja lahjonnanvastaisen toiminnan periaatteet ovat tunnettuja sidosryhmien keskuudessa ja Patria nähdään yhtiönä, jolla on korkeat eettisen toiminnan standardit
- Patrian merkittävimmät yhteistyökumppanit toimivat vähintään Patrian eettisen ohjeistuksen tasoisesti
- Patrian henkilöstö on tietoinen eettisistä periaatteista ja tietää miten toimia.

Patrian lyhyen aikavälin vastuullisuustavoitteet ja niiden mittarit määriteltiin vuonna 2017, eikä niitä muutettu vuonna 2018.

Puolustusvoimien strategisena kumppanina Patrialla on merkittävä huoltovarmuuteen liittyvä tehtävä suomalaisessa yhteiskunnassa. Liiketoiminnan kansainvälistyminen sekä vientilupakäytännöt liittyvät läheisesti Patrian strategiseen tehtävään.

Olennainen yritysvastuun osa-alue	Rooli puolustusvoimien kumppanina ja huoltovarmuus	Puolustusmateriaaliaviennin vastuulliset toimintatavat	Toiminnan eettisyys ja hyvät hallintokäytännöt	Taloudellinen tuloksellisuus	Työhyvinvointi
Pitkän aikavälin tavoitteet	Olla haluttu ja luotettu yhteistyökumppani.	Olla luotettu toimija puolustusmateriaaliviejänä	Olla alansa tunnustettu eettinen toimija.	Taloudellinen kannattavuus.	Tarjota turvallinen ja innostava työympäristö koko henkilöstölle.
Mittarit	Yrityskuvakyselyn tulokset a) Patria toimii asiakasläheisesti (3.76 vuonna 2017), tavoite 4 vuonna 2020. b) Patria toimii verkottuneesti ja yhteistyössä kumppaneiden kanssa (3.81), tavoite 4 vuonna 2020.	a) B-taso Transparency International Defence Companies Anti-Corruption -tutkimuksessa ulkoisten tietojen perusteella. b) 100 % vientitehtävissä toimivista patrialaisista osallistuneet syventävään eettisen toiminnan koulutukseen.	a) Vuosittaisen koko henkilöstön online-koulutuksen osallistumisaste 100 %. b) Yrityskuvan kehittyminen suomalaisten asiakkaiden ja sidosryhmien keskuudessa (3.24 vuonna 2015, 3.73 vuonna 2017), tavoite vähintään säilyttää 2017-taso vuoden 2020 tutkimuksessa.	Budjetoitujen tulostavoitettien saavuttaminen vuosittain.	a) Sairauspoissaolot: tavoite vähemmän kuin 3,5 % (4 % vuonna 2016) b) Työttyytyväisyys: uusi tavoite asetetaan Q1 2019, 12/2018 tehdyn henkilöstökyselyn pohjalta. Yleisarvosana vuoden 2015 tutkimuksessa oli 3,60).
Toteuma 2018	Patria jatkoi suunnitellusti läheistä yhteistyötä Suomen puolustusvoimien kanssa ja otti osaa merkittävien hankkeiden (HX ja Laivue 2020) valmisteluun. Kansainvälisesti Patria jatkoi yhteistyöprojekteja mm. Slovakiassa, Puolassa, UEA:ssa.	Patriassa arvioitiin Transparency International UK:n Defence Companies Anti-Corruption Index 2019 kysymyspatteristo ja annettiin siihen liittyvää palautetta. Patria tutki korruptionvastaiset ohjeistukset ja prosessit ja päivitti tietoja nettisivustollaan www.patria.fi . Syventävää eettistä koulutusta valmisteltiin. Luokahuonekoulutus on tarkoitettu johdon, markkinoinnin, myynnin, hankinnan, talouden ja vastakauppojen tehtävissä. Patrian johtokunta koulutettiin. Liiketoimintakumppanin valintaan liittyvään koulutukseen osallistui 120 henkilöä eri liiketoiminnoista.	Vuosittainen eettinen koulutus suoritettiin Q4 kaikissa Patrian toimipaikoissa paikallisella kielellä. Osallistumisaste oli hyvä; 98,4 %, mutta ei tavoitteen mukainen (100 %).	Patria-konsernin liikevaihto ja kannattavuus kasvoivat vuonna 2018 edellisestä vuodesta. Tavoitteita ei saavutettu, johtuen pääosin siitä, ettei Land-liiketoiminnan tietyt vientihankeet toteutuneet.	Sairauspoissaolot vähenivät 4 %:sta tavoitetasolle 3,5 %. Patrian henkilöstön työttyytyväisyyskysely toteutettiin vuonna 2018. Patrian vahvuuksia ovat sitoutuminen, työmotivaatio, mielenkiintoiset tehtävät, tiimityöskentelyteam ja työturvallisuus. Henkilöstö kokee työnsä merkitykselliseksi, mielenkiintoiseksi ja riittävän haasteelliseksi. Patrialaiset ovat ylpeitä työstään ja työsuhteet ovat pitkiä. Kehitettävät alueet ovat toiminta- ja johtamiskulttuuri, viimeaikainen liiketoiminnan kehitys sekä henkilöstön hyvinvointi.
Toimenpiteet 2019	Strategian toteuttaminen jatkuu. Patria tarjoaa kaluston käytettävyyttä ja suorituskyvyn jatkuvaa kehittämistä sekä tiedustelu-, valvonta- ja johtamisjärjestelmien tuotteita ja palveluja ilmailu- ja puolustusalan toimijoille. Kasvu kansainvälisessä huoltotoiminnassa on Patrian strategian ydintä. Kasvualueita ovat puolustusvoimien strategiset kumppanuudet elinkaaren tukipalveluissa erityisesti Pohjois-Euroopassa sekä helikopterien huoltopalvelut kansainvälisesti. Yrityskuvatutkimus, vaikuttavaviestintä.	Transparencyn tutkimus tehdään vuonna 2019. Syventävää eettistä koulutusta erityisryhmille vuoden 2019 aikana. Myyntiin ja markkinointiin (sis. liikekumppanion valinta) keskittyneen sisäisen tarkastuksen seuranta.	Tietosuojan (General Data Protection Regulation, GDPR) liittyvä hanke sääntöjen mukaisen toiminnan varmistamiseksi vietiin läpi vuonna 2018. GDPR-prosessien ja toimintatapojen kehittäminen jatkuu vuonna 2019 ja tähän liittyvää lisäkoulutusta tarjotaan. Valmistellaan toimittajille kohdennettu eettinen toimintaohje. Tutkitaan hiilijalanjälki ja asetetaan tavoitteet.	Strategian päivittäminen ja yritysvastuun sisällyttäminen sekä siihen että liiketoimintojen tavoitteisiin.	Uusi tavoite henkilöstön työttyytyväisyyteen Q1 2019. Konsernitasoisen strategian viestiminen erityisenä painopistealueena. Liiketoiminnoilla omat painopistealueensa.

RISKIT JA MAHDOLLISUUDET

Liiketoiminta useissa maissa eri lainkäyttöalueilla ja alan monimutkainen sääntely vaikuttavat siihen, että riski rikkomuksista on olemassa huolimatta hyvistä aikeista ja Patrian panostuksesta eettisen toiminnan varmistamiseen. Rikkomukset voivat aiheuttaa maineriskiä ja taloudellista vahinkoa.

Toisaalta eettisen toiminnan kehittämisessä on mahdollisuus erottua eettisenä toimijana ja kasvattaa Patrian houkuttelevuutta kumppanina. Myös puolustusmateriaaliin liittyvän ympäristötietoisuuden kehittyminen voidaan nähdä tulevaisuuden mahdollisuutena Patrialle.

RAPORTOINTI- JA LASKENTAPERIAATTEET

Raportin piiriin kuuluvat emoyhtiö Patria Oyj ja sen enemmistöomistuksessa 2018 olleet tytäryhtiöt Suomessa eli Patria Aviation Oy, Patria Land Systems Oy ja Millog Oy sekä näiden Suomessa toimivat, enemmistöomistuksessa olevat tytäryhtiöt. Ulkoistettujen toimintojen luvut eivät sisälly Patrian raporttiin. Patrian ja Norjan valtion tasaosuuksin omistama Nammo AS puolestaan raportoi itsenäisesti vastuullisuudestaan.

Henkilöstötunnusluvut kattavat Suomen toiminnot, paitsi henkilöstömäärä keskimäärin, joka sisältää kaikki Patrian enemmistöomistuksessa olevat tytäryhtiöt. Raportointia kehitetään, jotta jatkossa luvut sisältäisivät myös ulkomaan yksiköiden luvut.

Raportin tiedot on kerätty konsernin sisäisistä tietojärjestelmistä. Mittaus- ja laskentamenetelmien osalta on käytetty GRI-ohjeistuksen mukaisia suosituksia aina, kun se on ollut mahdollista ja tarkoituksenmukaista. Tunnusluvuissa on aina maininta käytetystä mittaus- ja/tai laskentamenetelmästä. Henkilöstöä koskevat tiedot saadaan Patrian HR-järjestelmästä. Tapaturmatilastot saadaan vakuutusyhtiöltä. Taloustunnusluvut ovat pääsääntöisesti Patrian tilinpäätöstietoja, jotka ovat koko laajuudessaan saatavilla osoitteessa www.patria.fi.

Patria raportoi ympäristötiedot yhdeksältä toimipaikaltaan (Tampere, Espoo, Helsinki, Hämeenlinna, Halli, Linnavuori, Pirkkala, Tikkakoski ja Utti). Ympäristötiedot koottiin seuraavilta liiketoiminnoilta: Aviation, Land, Systems ja Aerostructures. Aerostructures osti Patricompin lokakuussa 2018, joten Patricompin luvuista huomioidaan vain kolmen kuukauden osuus. Osuus on määritetty laskennallisesti koko vuoden osalta raportoiduista luvuista eikä täten täysin vastaa kulutuksen ja jätteiden muodostumisen jakautumista vuoden aikana. Energian- ja vedenkulutusluvuissa ei ole mukana Pirkkalan toimipisteen lukuja, mutta sen merkitys kokonaismäärien kannalta on vähäinen (< 1,7 %). Millog Oy:n ympäristötietoja ei jätteitä lukuun ottamatta raportoitu, koska tiedonkeruujärjestelmän kehitystyö on vielä kesken.

OHJEISTUS

Patrialla on yritys vastuupolitiikka, jossa määritellään yritys vastuun raamit, linjaukset ja vastuut ja joka perustuu [eettisessä toimintaohjeessa](#) määriteltyihin eettisiin perusohjeisiin. Näiden lisäksi Patrialla on useita tarkempia politiikkoja, kuten:

- Liikekumppanien valinta
- Lähipiiriohje
- Riskinhallinta ja sisäinen valvonta
- Sponsorointi ja lahjoitukset
- Suidetoiminta (vieraanvaraisuus ja lahjat)
- Henkilöstöpolitiikka ja tasa-arvosuunnitelma
- Viestintä
- Lobbaus ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen
- Patria sosiaalisessa mediassa

Puolustusvoimien strategisena kumppanina Patrialla on merkittävä huoltovarmuuteen liittyvä tehtävä suomalaisessa yhteiskunnassa. Liiketoiminnan kansainvälistyminen sekä vientilupakäytännöt liittyvät läheisesti Patrian strategiseen tehtävään.

PATRIAN EETTINEN TAPA TOIMIA

Eettinen toiminta ja sen jatkuva kehittäminen ovat tärkeitä kaikessa kansallisessa ja kansainvälisessä liiketoiminnassa, mutta puolustusvälineiteollisuudessa niiden merkitys korostuu erityisesti.

Patrian missiona on olla asiakkailleen tae toimintavarmuudesta ja visiona olla #1 kumppani kriittisissä toiminnoissa. Missio ja visio ohjaavat myös ponnistuksiamme eettisen toiminnan kehittämisessä.

Patria-konsernin tärkein pitkän tähtäimen tavoite on olla alallaan tunnettu korkeista eettisistä standardeistaan. Tavoite saavutetaan peräänantamattomalla työllä Patrian eettisten periaatteiden ja lahjonnan vastaisten toimenpiteiden toteuttamiseksi käytännössä. Lisäksi meidän on edellytettävä tärkeimmiltä kumppaneiltamme vähintään Patrian eettisten toimintaohjeiden tasoista toimintaa. Patrialla on nollatoleranssi korruptioon ja lahjontaan. Emme hyväksy työntekijöiltämme tai liikekumppaneiltamme epäeettistä tai korruptoitunutta toimintaa ja toimimme aktiivisesti sen ehkäisemiseksi.

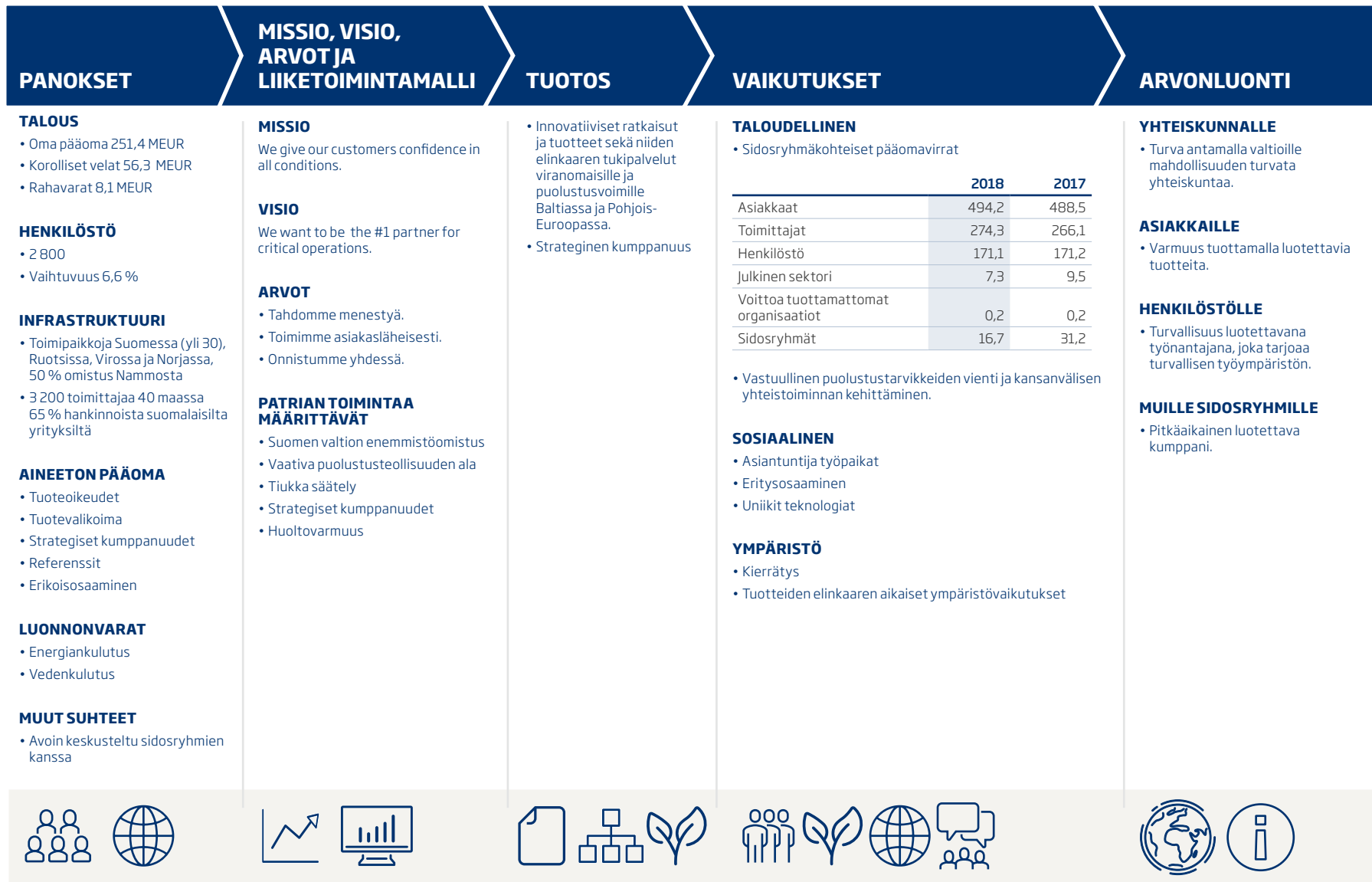
Jatkuvalla koulutuksella voimme varmistaa, että Patrian henkilöstö on tietoinen eettisistä periaatteista ja tietää miten toimia.

Toimintamme vastuullisuus tietyillä alueilla kyseenalaistettiin vuonna 2018. Vastasimme kysymyksiin kertomalla sisäisistä toimenpiteistämme täysin läpinäkyvästi. Aika näyttää, riittikö se palauttamaan yhtiön hyvän maineen.

Olemme tietoisia siitä, että maailman epävaka tilanne vaikuttaa toimintaamme ja sen eettisyyteen yhä enenevässä määrin. Vientilupia koskeva keskustelu tullee myös jatkumaan.

Jatkamme työtä toimintamme eettisyyden ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi sekä läpinäkyvää ja totuudenmukaista viestintää sidosryhmiemme kanssa.

Ville Jaakonsalo, vt. toimitusjohtaja

Patria ja yhteiskunta

Patrian asemaan yhteiskunnassa vaikuttavat sen omistajat; Suomen valtio enemmistöomistajana ja vähemmistöomistajana norjalainen Kongsberg Defence & Aerospace, jotka molemmat odottavat kannattavaa, eettisesti hoidettua liiketoimintaa. Myös Patrian rooli Suomen puolustusvoimien strategisena kumppanina vaatii korkeita eettisen toiminnan standardeja ja samalla asettaa rajat sekä yritysturvallisuudelle että tietoturvalle. Kasvustrategia ja kansainvälistyminen asettavat uusia vaatimuksia myös yritysvastuulle. Patrian tavoitteena on toimia avoimesti ja läpinäkyvästi ja siten säilyttää sidosryhmiensä luottamus.

Vuonna 2018 Patria jatkoi suunnitellusti läheistä yhteistyötä Suomen puolustusvoimien kanssa ja osallistui merkittävien Puolustusvoimien hankkeiden valmisteluun. Tällaisia hankkeita ovat esimerkiksi HX-hanke, joka on perustettu korvaamaan Suomen nykyinen Hornet-kalusto uusilla hävittäjillä.

Kansvälistyminen on yksi Patrian strategian painopistealueista. Virolaisen Milrem LCM -yhtiön integrointi jatkui vuonna 2018. Lisäksi Patria ja KONGSBERG julkaisivat aikeensa ostaa AIM Norwayn ja vastata jatkossa sen Norjan ilmavoimille tekemästä lentokoneiden ja helikoptereiden huolto-, kunnossapito- ja päivitystyöstä. Nämä uudet liiketoiminnot asettavat uusia vaatimuksia vastuulliselle toiminnalle ulkomailla.

TOIMINNAN TURVALLISUUS

Patrian toimialalla yritysturvallisuudella on keskeinen tehtävä toiminnan häiriöttömyyden varmistajana. Patrian yritysturvallisuuden tehtävänä on

- mahdollistaa vastuualueidensa osalta liiketoiminta Patrian toimialalla sekä
- edistää ja varmistaa liiketoiminnan tavoitteiden saavuttamista ylläpitämällä ja kehittämällä turvallisuutta;
- varmistaa liiketoiminnan jatkuvuus erilaisissa häiriö- ja poikkeustilanteissa huolehtimalla siitä, että näihin tilanteisiin on varauduttu ennakolta;
- varmistaa Patrian luotettavuus yhteistyökumppanina asiakkaille, viranomaisille ja muille sidosryhmille, sekä
- ylläpitää turvallisuustasoa, jolla asiakkaiden, muiden sidosryhmien sekä oman tiedon ja materiaalin suoja voidaan taata.

Ensisijainen vastuu yritysturvallisuudesta on Patrian liiketoiminnoilla ja konsernitoiminnoilla omaan toimintaansa liittyen.

Patrian yritysturvallisuusyksikkö tuottaa liiketoiminnoille ja tukitoiminnoille palveluja yritysturvallisuuden eri osa-alueilla. Lisäksi se ohjaa, kehittää ja valvoo yritysturvallisuuden kokonaisvaltaista hallintaa sekä ylläpitää tarvittavaa osaamista ja sen kehittämistä Patriassa.

Yritysturvallisuuden osa-alueet ovat tuotannon turvallisuus, pelastusturvallisuus, varautuminen ja kriisinhallinta, toimitilaturvallisuus, väärinkäytösten ja poikkeamien hallinta, tietoturvallisuus sekä henkilöstöturvallisuus.

Patrialle on myönnetty Kansallinen Yritysturvallisuustodistus vuonna 2016. Määrätyt kansalliset turvallisuusviranomaiset (DSA ja NCSA) tarkastavat säännöllisesti Patrian yritysturvallisuustason.

Vuonna 2018 ulkoministeriössä erillisenä yksikkönä toimiva kansallinen turvallisuusviranomainen (National Security Authority, NSA) on myöntänyt Kansallisen Yritysturvallisuustodistuksen (salainen-tasolle saakka) Patria Aviation Oy:lle, Patria Land Systems Oy:lle ja Patria Land Services Oy:lle.

ALIHANKINTAKETJU

Patria edellyttää tavarantoimittajiensa, alihankkijoidensa, konsulttiensa ja agenttiensa noudattavan Patrian eettisessä toimintaohjeessa esitettyjä periaatteita ja toimintamaidensa kansallista lainsäädäntöä. Hankinnan riskit, mukaan lukien eettiseen toimintaan liittyvät riskit, arvioidaan säännöllisesti.

Patrialla on noin 3 300 toimittajaa 42 maassa. Hankinnoista noin 70 prosenttia tehdään suomalaisilta yrityksiltä. Muut merkittävät toimittajamaat ovat Ruotsi, Iso-Britannia, Saksa ja Ranska.

TALOUDELLINEN VASTUU

Patria kasvattaa ja kehittää liiketoimintaa pitkäjänteisesti ja vastuullisesti. Tämä edellyttää panostusta asiakassuhteiden, palvelujen ja osaamisen kehittämiseen, jotta asiakkaille voidaan tarjota luotettavat tuotteet ja palvelut. Pitkän aikavälin kannattavan kasvun varmistamiseksi on tärkeää optimoida taloudellisten resurssien käyttö.

Kannattavasta toiminnasta maksetaan omistajille yhtiökokouksen määrittämiä osinkoja. Yleishyödylliseen toimintaan käytettävät varat osoitetaan tahoille, jotka valitaan keskitetysti ja läpinäkyvästi.

Lisätietoja taloudellisesta tuloksellisuudesta [tilinpäätösosiossa](#).

RAHANPESUN JA LAHJONNAN EHKÄISEMINEN

Patrian vuonna 2017 päivitetty eettinen toimintaohje linjaa selkeästi nollatoleranssin sekä rahanpesuun että lahjontaan. Patria toimii aktiivisesti niiden ehkäisemiseksi kouluttamalla henkilöstöään tunnistamaan ja raportoimaan epäeettisestä toiminnasta.

Osiossa [Eettinen toiminta](#) avataan Patrian toimia eettisen toiminnan kehittämiseen, mukaan lukien rahanpesun ja lahjonnan ehkäiseminen.

Lisää Patrian lahjonnanvastaisesta toiminnasta osoitteessa <https://www.patria.fi/fi/yritysvastuu/johtaminen-organisointi-ja-tavoitteet/aktiivinen-korruptionvastainen-toiminta>

SITOUTUMINEN REILUUN KILPAILUUN

Patria edistää omalta osaltaan toimivaa kilpailua niillä markkinoilla, joilla se toimii ja noudattaa kaikkea sovellettavaa kilpailu- ja kartellien vastaista lainsäädäntöä. Patria ei tee eikä hyväksy kilpailijoiden välisiä sopimuksia tai muita järjestelyjä, jotka voivat rajoittaa kilpailua. Patria ei myöskään käytä hyväkseen mahdollista määräävää markkina-asemaa ja se hankkii sulautumisten tai yrityskauppojen toteuttamisille tarpeelliset luvat.

TÄSMÄLLINEN TALOUDELLINEN RAPORTOINTI JA AVOIMEN VEROSTRATEGIAN NOUDATTAMINEN

Patria noudattaa kaikkia sovellettavia kirjanpidon ja taloudellisen raportoinnin sääntöjä. Patrian taloudellinen raportointi perustuu IFRS-standardeihin.

Kaikki finanssitransaktiot tulee hyväksyä Patrian päätöksentekokäytäntöjen mukaisesti ja kirjata kirjanpitoon. Kirjaamis- ja raportointivelvollisuudet ovat sitovia, ja ne ovat vuosittaisten tilintarkastusten ja sisäisen valvonnan piirissä. Patria ei missään olosuhteissa vääristele tai väärennä taloudellisia tai muita asiakirjoja eikä tarjoa harhaanjohtavaa tietoa.

Patria-konserni noudattaa kunkin toimintamaansa verolakeja ja -säädöksiä. Mikäli verolainsäädännössä ei ole selkeitä ohjeita, pääperiaatteina ovat varovaisuus, konservatiivinen lähestymistapa ja läpinäkyvyys.

Verojalankälki

Suomen lisäksi Patria-konsernilla on toimintaa Ruotsissa, Norjassa, Virossa, Yhdistyneissä Arabiemiraateissa ja Etelä-Afrikassa. Patrian periaate on, että sekä epäsuorat että suorat verot maksetaan kunkin maan lakien ja säännösten mukaisesti. Patrialla ei ole toimivia yhtiöitä alhaisen verotuksen maissa. Patrian verostrategiana on tukea liiketoimintaratkaisuja ja varmistaa niiden asianmukainen toteuttaminen myös verotuksen näkökulmasta. Lähtökohtana on paikallisen lainsäädännön noudattaminen sekä ilmoitusvelvoitteiden hoitaminen.

2018	Suomi	Ruotsi	Puola	Yhteensä
Tilikaudelta maksettavat välittömät verot, M€ (yhtiön suoraan maksamat verot ja veronluonteiset maksut)				
Tuloverot (EVL-vero)	3,4			3,4
Työnantajamaksut (työnantajan eläke- ja sosiaaliturvamaksut ym)	1,1	1,7		2,8
Kiinteistöverot	0,3			0,3
Tilikaudelta maksettavat välilliset verot, M€ (verot, jotka yhtiö maksaa osana palvelun / tuotteen hintaa ja jotka jäävät yhtiön kuluksi)				
Muut verot	0,1			0,1
Tilikaudelta tilittävät verot, M€ (verot, jotka yhtiö perii asiakkailtaan tai työntekijöiltään ja tilittää verottajalle)				
Palkkaverot (ennakonpidätykset, työntekijän sosiaaliturvamaksut ym)	34,2	1,8		36,0
Arvonlisäverot, myynnit	98,5	5,9	10,9	115,3
Arvonlisäverot, hankinnat	-63,6	-4,5	-5,2	-73,3

Taulukossa on eritelty merkittävimmät maat, lisäksi konserniyhtiöt ovat maksaneet veroja Viroon ja Norjaan.

IHMISOIKEUDET

Patria kunnioittaa ja edistää toiminnassaan YK:n ihmisoikeuksien julistuksen määrittelemiä yleismaailmallisia ihmisoikeuksia. Patria pitää yleismaailmallisina perusoikeuksina muun muassa ajattelun, mielipiteen, ilmaisun, uskonnon ja rauhanomaisen kokoontumisen vapautta sekä sitä, ettei ketään syrjitä rodun, iän, kansalaisuuden, sukupuolen tai sukupuolisen suuntautumisen perusteella. Patria ei myöskään hyväksy pakkotyön tai lapsityövoiman käyttöä. Patrian henkilöstön ihmisoikeudet ovat Kansainvälisen työjärjestö ILO:n mukaiset.

Patrian toiminnalla ei nähdä olevan välittömiä negatiivisia ihmisoikeusvaikutuksia. Välillisesti vaikutukset liittyvät Patrian valmistamien tuotteiden käyttöön. Puolustusmateriaalien myynti on tiukasti säänneltyä ja Patria toimii sekä kansallisen lainsäädännön että kansainvälisten sitoumusten mukaisesti. Vastaavasti näitä tuotteita voidaan käyttää tietyissä tilanteissa ihmisoikeuksien puolustamiseen. Patrian mahdollisuudet vaikuttaa tuotteiden käyttöön pitkällä aikavälillä nähdään olevan vähäiset.

SIDOSRYHMÄYHTEISTYÖ

Patria tekee yhteistyötä kansallisten ja kansainvälisten sidosryhmien, kuten yksityisten yritysten, valtionyhtiöiden, hallitusten sekä virkamiesten ja virastojen kanssa monilla eri tasoilla ja monin tavoin (esim. yrityskansalaisena, veronmaksajana, toimittajana, liikekumppanina ja työnantajana). Yhteistyö ja liiketoiminta kaikkien näiden sidosryhmien kanssa edellyttää korkeita eettisiä normeja, rehellisyyttä ja läpinäkyvyyttä. Tämä yhteistyö on tiukan korruption- ja lahjonnanvastaisen sääntelyn sekä hankintakäytäntöjä, lobbauksia, sponsorointia, edustamista, eturistiriitoja, lahjoja ja etuisuuksia koskevien vaatimusten alaista.

Patrian johtajien, toimihenkilöiden, työntekijöiden ja liikekumppanien edellytetään toimivan ja viestivän rehellisesti, eettisesti ja läpinäkyvästi edellä mainittujen sidosryhmien kanssa. Lisäksi heiltä vaaditaan Patrian eettisten toimintaohjeiden ja niihin liittyvien ohjeiden ja käytäntöjen sekä sovellettavan lainsäädännön ja sääntelyn ehdotonta noudattamista.

Yhteistyö Patrian sidosryhmien kanssa on tiivistä ja pitkäjänteistä. Hyvä kumppanuus tarkoittaa Patrialle ammattimaista, luotettavaa, avointa ja läpinäkyvää yhteistyötä, jonka kaikki asianosaiset voivat hyväksyä varauksetta. Sidosryhmäsuhteita hoidetaan rehellisesti, eettisesti, reilusti ja luottamuksellisesti. Patria ei hyväksy minkäänlaisia poikkeamia sen edellyttämästä korkeasta rehellisyyden, läpinäkyvyyden, eettisen toiminnan ja vaatimustenmukaisuuden tasosta.

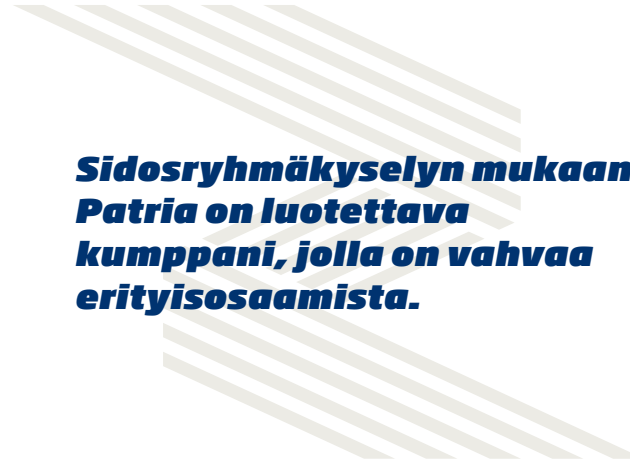
Kumppanuudesta erinomaisina esimerkkeinä ovat erilaiset kumppanuussopimukset, kuten Puolustusvoimien ja Patrian välinen sotilasilmailun järjestelmien elinkaaripalveluja koskeva strateginen kumppanuussopimus sekä Millogin ja Puolustusvoimien laajennettu kumppanuussopimus.

Keskeiset sidosryhmät

Patrian keskeisiä sidosryhmiä ovat sen omistajat, henkilöstö, asiakkaat ja toimittajat sekä viranomaiset, erinäiset teollisuuden ja liike-elämän organisaatiot, kansalaisjärjestöt, eräät oppilaitokset ja niiden opiskelijat sekä media.

Sidosryhmä	Vuorovaikutus	Arviointi
Omistajat	Hallitustyöskentely, yhtiökokoukset, johdon tapaamiset ja vuorovaikutus omistajan kanssa, sidosryhmälehti, tiedotustilaisuudet, lehdistötiedotteet, vuosikertomukset ja talouskatsaukset, internetsivut	Hallituksen ja omistajan palaute, hallituksen tarkastusvaliokunnan palaute
Neuvottelukunta	Avoin ja jatkuva viestintä, kokoukset, vierailut, tiedotteet, katsaukset, internetsivut	Neuvottelukunnan palaute
Henkilöstö	Avoin ja jatkuva viestintä, konsernikokoukset, vuotuiset kehityskeskustelut, henkilöstöinfot ja sisäinen viestintä, intranet, Patria-päivä, henkilöstölehti, koulutukset, työsuojelutoiminta, aloite- ja jatkuvan parantamisen toiminta	Henkilöstön tyytyväisyyskyselyt, eri toimintojen tyytyväisyys- ja seurantakyselyt, internetkyselyt, sisäiset palautekanavat
Asiakkaat	Säännölliset asiakaskontaktit, tuotteiden elinkaarenaikainen asiakastuki, asiakastilaisuudet ja -seminaarit, asiakaslehdet, internetsivut, konferenssit ja messut, tuotedokumentit, asiakaspalautejärjestelmä, asiakastytytyväisyyden mittaust	Asiakaskyselyt, palaute, laatujärjestelmä, auditoinnit
Toimittajat	Avoin ja aktiivinen vuorovaikutus hankintaorganisaation ja toimittajien välillä, toimittajahallintajärjestelmä, toimittajapäivät	Toimittaja-arvioinnit, auditoinnit
Viranomaiset	Viranomaisyhteistyö ja -raportointi mm. ympäristö-, työsuojelu- ja turvallisuuskysymyksiin liittyen, vastuullisuusraportit, yritysesitykset, viestintä, internetsivut	Sidosryhmäkyselyt, palaute
Teollisuuden ja liike-elämän järjestöt	Jäsenyys ja aktiivinen toiminta toimiala- ja teollisuusjärjestöissä (esim. PIA, NORDEFCO, ASD, ELDIG, Teknologia-teollisuus ry)	Vuorovaikutus, tapaamiset, sidosryhmäpalaute, näkyvyys
Kansalaisjärjestöt ja muut järjestöt	Avoin yhteistyö ja tapaamiset kansalaisjärjestöjen kanssa, jäsenyydet, tuki (esim. Transparency UK, YK:n Global Compact, FIBS, eri kansalaisjärjestöt Suomessa) vastuullisuusraportti, muut raportit, sponsorointi, lahjoitukset, kuten joulumuistamiin tarkoitetut varat nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi	Sidosryhmäpalaute, kommunikoinnin ja tapaamisten määrä, näkyvyys
Oppilaitokset, opiskelijat	Harjoittelupaikkojen ja lopputyömahdollisuuksien tarjoaminen, tutkimus- ja kehitysprojektit, vierailijaluennot, rekrytointitapahtumat, yleisesittelyt, vierailut, seminaarit, opiskelutoiminnan tukeminen, internetsivut, sosiaalisen median kanavat, kampanjat, avoimet ovet -tilaisuudet	Työnantajamielikuvatutkimukset, sidosryhmäpalaute, rekrytointitapahtumien kävijä- ja kyselyiden määrät sekä saatu palaute
Media	Kansalliset ja kansainväliset julkaisut, lehdet, online media, messut ja tapahtumat, haastattelut, tiedotteet, sidosryhmälehti, verkkolehti, internetsivut, materiaalipankki, sosiaalisen median kanavat, tapaamiset, vierailut, tutustumiskäynnit	Luotauksekyselyt, vuorovaikutus, palaute, mediaseuranta, viestien läpimeno ja oikeellisuus, viestien sävy mediassa, toimialaseuranta, aktiivisuus sosiaalisessa mediassa ja postauksien klikkausmäärät

Sidosryhmäkyselyn mukaan Patria on luotettava kumppani, jolla on vahvaa erityisosaamista.

Keskeisen sidosryhmän määritelmä on seuraava:

- Keskeisillä sidosryhmillä on merkittävä vaikutus organisaation tulokseen.
- Patrian liiketoiminnot ja/tai tukitoiminnot tiedostavat, mitä ne haluavat tai tarvitsevat sidosryhmältä.
- Patria haluaa ylläpitää tai kehittää suhdettaan sidosryhmään.
- Keskeisiä sidosryhmiä ei ole helppo korvata.

Jokaisessa yksikössä ja projektissa määritellään lisäksi projektin onnistumisen kannalta keskeiset sidosryhmät, mikä on välttämätöntä niiden vaikutusvallan ja merkityksen analysoimiseksi. On tärkeää saada selkeä käsitys kunkin sidosryhmän luonteesta ja roolista, ja projektin päätyttyä keskeisten sidosryhmien toiminnan vaikutusta ja tarpeita analysoidaan suhteen kehittämiseksi.

Sidosryhmävuorovaikutus

Keskeisten sidosryhmien kanssa viestitään ja ollaan vuorovaikutuksessa monin eri tavoin. Patrian sidosryhmävuorovaikutus perustuu säännölliseen, läpinäkyvään ja avoimeen vuoropuheluun. Lisätietoja on sivun [56](#) taulukossa.

Patria teettää kolmen vuoden välein konsernitason sidosryhmäkyselyn, jossa sidosryhmät arvioivat esim. Patrian työtapoja, osaamista, luotettavuutta, yrityskuvaa ja yhteiskuntavastuun osa-alueita. Edellinen tutkimus tehtiin vuonna 2017, jolloin yli 90 % sidosryhmistä arvioi Patrian yrityskuvan erinomaiseksi tai hyväksi. Tulosten mukaan Patria on luotettava kumppani, jolla on runsaasti erityisasiantuntemusta. Patrian tehtäviä pidettiin lisäksi vaativina ja haastavina. Seuraava tutkimus tehdään vuonna 2020. Tämän laajemman tutkimuksen lisäksi liiketoiminnot tekevät projektikohtaisia tutkimuksia läpi vuoden.

Patrian verkkosivuilla on sidosryhmiä varten useita palautekanavia, joista yksi on anonyymi.

Saatu palaute välitetään asiaan erikoistuneelle yksikölle, joka vastaa pyyntöön tai huolehtii siitä muulla tavoin. Näin pidetään huoli siitä, että kaikkien sidosryhmien edut tulevat huomioituksi.

Keskeiset aiheet

Sidosryhmät nostivat vuonna 2018 esille kaksi keskeistä kysymystä ja huolenaihetta: puolustustarvikkeiden vienti ja liikekumppanien valinta. Molemmista aiheista käytiin laaja julkinen keskustelu. Patria käyttää ajankohtaisten kysymysten ja huolenaiheiden tunnistamiseen medianseurantatyökalua, joka analysoi uutisten aiheita, sisältöä ja lähteitä päivittäin. Patria viesti avoimesti kaikista ajankohtaisista asioista, järjesti useita lehdistötilaisuuksia ja taustatilaisuuden medialle sekä kävi useita keskusteluita muiden keskeisten sidosryhmiensä kanssa. Lisäksi yhtiö järjesti Porin SuomiAreenassa puolustustarvikkeiden viennistä julkisen paneelikeskustelun, johon osallistui useita asiantuntijoita ja joka samalla korosti yhtiön toiminnan läpinäkyvyyttä.

Vastuullista sidosryhmäyhteistyötä

Patria ja Tampereen teknillinen yliopisto (TTY) allekirjoittivat ilmailutekniikkaan liittyvän yhteistyösopimuksen kesäkuussa 2018. Sopimuksen mukaisesti Patria antaa TTY:lle merkittävää taloudellista tukea tulevien kymmenen vuoden aikana. Yhteistyön tarkoituksena on varmistaa korkean tason ilmailutekniikkaosaamisen jatkuva saatavuus Suomessa sekä tukea ja vahvistaa alan tutkimusta. TTY on Suomen ensimmäinen yliopisto, jonka opiskelijat voivat valita ilmailutekniikan pääaineekseen.

Patria jatkoi yhteistyötä Ilmailumuseoyhdistyksen, Keski-Suomen Ilmailumuseon ja Suomen Ilmailumuseon kanssa VL Myrsky -hävittäjälentokoneen entisöintiprojektissa hankkeen päätukijana. Entisöintityössä on mukana myös teknisen alan oppilaitoksissa opiskelevia nuoria sekä muun muassa Jyväskylän ja Vantaan nuorisotyöpajat. Nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen on hankkeessa keskeistä. Lisätietoja hankkeesta osoitteessa <https://www.vlmyrsky.fi/>.

Myös Suomen Sotilasurheiluliiton kanssa jatkettiin pitkäjänteistä yhteistyötä. Tällä edistetään varusmiesten liikunnallista elämäntapaa myös varusmiespalveluksen jälkeen. Patria on ollut mukana vuodesta 2011 tukemassa Suomen ampumahiihdon maajoukkuetta ja jatkoi yhteistyötä myös kaudella 2018-19.

Patria myös tapasi kansalaisjärjestöjen edustajia eri tilaisuuksissa. Yhtiö järjesti kotimaisille järjestöjen edustajille aamutilaisuuden, jossa jatkettiin jo aiemmin luotua keskusteluperinnettä.

Yhtiö jatkoi keskustelua compliance- ja vastuullisuustoiminnan kehittämisestä myös Transparency International UK:n kanssa. Syksyllä Patriaa ja muita merkittäviä puolustusalan yrityksiä pyydettiin antamaan palautetta järjestön tulevaan 2019 kyselyn sisältöön.

Joululahjabudjettinsa Patria lahjoitti Punaisen Ristin nuorten turvataloille, jotka tarjoavat tukea ulkopuolista apua tarvitseville nuorille ja heidän perheilleen.

JÄSENYEDET

Patria Oyj on jäsenenä useissa järjestöissä ja tukee YK:n Global Compact -toimintaa vuosittaisella vapaaehtoisella tuella. Suomen johtavat kansainvälisillä ja kotimaisilla markkinoilla toimivat yritykset perustivat vuonna 2018 Global Compact Finland -verkoston kattojärjestöksi YK:n Global Compact -toimintaan osallistuville suomalaisille yrityksille ja organisaatioille. Patrialla on edustaja Global Compact Finland -verkoston hallituksessa. Patria on myös Suomen yritysvastuuverkosto FIBS:n jäsen.

Patria toimii myös alan etujärjestöissä. Patria on suomalaisen Puolustus- ja Ilmailuteollisuus ry:n (PIA) jäsen, ja yhtiön edustaja toimii yhdistyksen hallituksen puheenjohtajana. PIA kattaa lähes kaikki puolustukseen liittyvät alat, ja yhdistyksellä on Suomessa n. 120 jäsenyritystä. PIA:lla on myös tiiviit suhteet Puolustusministeriöön ja Puolustusvoimiin. Suomen puolustusteollisuuden solmukohtana PIA on myös eurooppalaisen AeroSpace and Defence Industries Association of Europe (ASD) jäsen. Lisäksi Patria on AmCham Finlandin ja Helsingin seudun kauppakamarin jäsen.

SIDOSRYHMÄKOHTAISET TALOUDELLISET PÄÄOMAVIR RAT (TALOUDELLISET RAHAVIR RAT SIDOSRYHMILLE)

Suora taloudellinen arvo, miljoonaa euroa			2018	2017	2016	2015
		Konsernin liikevaihto	476,1	467,2	489,9	427,7
		Liiketoiminnan muut tuotot	17,7	21,2	23,4	20,4
		Rahoitustuotot	0,4	0,1	0,4	0,1
Asiakkaat	Myynti	Tuotot yhteensä	494,2	488,5	513,8	448,2
Toimittajat	Tavarat, materiaalit, palvelut	Yrityksen ulkopuolelle maksetut rahavirrat, materiaalit ja palvelut, liiketoiminnan muut kulut	274,3	266,1	254,2	217,3
Henkilöstö	Palkat ja palkkiot	Maksut henkilöstölle	171,1	171,2	169,7	170,0
Julkinen sektori	Verot	Maksut valtiolle (verot)	7,3	9,5	4,3	4,3
Yleishyödylliset tahot	Tuet ja lahjoitukset	Lahjoitukset ja muut yleishyödylliset panokset	0,0	0,0	0,0	0,0
		Maksut osakkeenomistajille ja lainantarjoajille				
Osakkeenomistajat	Osingot	Osingot	16,7	31,2	13,9	13,9
Rahoittajat	Rahoituskulut	Korot ja muut rahoituskulut	2,6	2,7	3,3	2,5
	Menot	Jaettu yhteensä	472,0	480,6	445,4	408,0
	Myynti - menot = lisäarvo	Toiminnan kehittämiseen jäänyt taloudellinen arvo	22,2	7,9	68,4	40,2
Investoinnit		Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin sekä yritysten hankinnat	7,3	19,6	16,5	23,9

Eettinen toiminta

Patrian eettinen toiminta perustuu konserninlaajuiseen vastuullisuuden asenteeseen. Eettinen tapa toimia on kuvattu Patrian eettinen toiminta -ohjeessa, joka muodostaa perustan kaikelle toiminnalle. Patria toimii vastuullisesti itse ja odottaa sitä myös nykyisiltä ja tulevilta kumppaneiltaan, siksi selkeä liiketoimintakumppanin valinta -prosessi on toiminnan edellytys.

Keväällä 2018 tehtiin Patrian kansainvälisissä toiminnoissa sisäinen tarkastus, jossa keskityttiin etenkin myynnin ja markkinoinnin avainprosesseihin sekä liiketoimintakumppanin valintaan. Tarkastuksen suoritti ulkoinen auditointeihin erikoistunut toimija. Auditointi aloitettiin, kun helmikuussa 2018 kävi ilmi, että Patrian myyntihenkilö oli antanut kirjallisen luvan markkinointimateriaalin jakamiseen taholle, joka ei ollut konsultti tai markkinaedustaja Patrian ohjeistuksen määrittelemällä tavalla. Tarkastuksen tuloksena todettiin, ettei jo tehtyjen toimenpiteiden lisäksi noussut esiin uusia merkittäviä korjaavien toimenpiteiden tarvetta.

Patria jatkoi eettisen koulutuksen kehittämistä edelleen. Vuosittaisen koko henkilöstölle pakollisen online-koulutuksen lisäksi tarjotaan jatkossa syventävää koulutusta sellaisille ryhmille, joilla on sidosryhmäsuhteita. Uusi koulutus aloitetaan vuonna 2019. Lisäksi, vuonna 2018 Patriassa toteutettiin huomattava määrä liiketoimintakumppanin valintaan liittyviä luokahuonekoulutuksia valituille kohderyhmille. Myös konsernitasoista liiketoimintakumppanin valinta -prosessia kehitettiin edelleen, ja uusi prosessi saadaan päätökseen ja toimintaan vuonna 2019.

EETTINEN TOIMINTA - PROSESSIN ELEMENTIT

Ennaltaehkäisy - tietoisuuden lisääminen selkeillä ohjeistuksilla ja koulutuksella, joilla varmistetaan eettinen päätöksenteko ja eettiset liiketavat.

- Koko henkilöstön kouluttaminen sekä syvällisemmän koulutuksen tarjoaminen erityisryhmille.

Havainnointi - ihmisiä kannustetaan ilmoittamaan huolenaiheista tai epäilyistä epäeettisestä toiminnasta ja tarjotaan työkalut mahdollisten ongelmien tunnistamiseen.

- Henkilöstön ja valikoitujen sidosryhmien ajatuksia luodetaan kahden vuoden välein järjestettävällä kyselyllä, joka sisältää suoria kysymyksiä mahdollisesta korruptiosta tai muusta epäeettisestä toiminnasta
- Osana henkilöstön työtyytyväisyyskyselyjä, joista viimeisin tehtiin vuonna 2018
- Verkkosivuilla tarjotaan kanava sidosryhmäpalautteelle
- Sisäinen raportointikanava, jonka kautta voi tehdä myös nimettömiä ilmoituksia

Korjaavat toimenpiteet - kaikki ilmoitukset tutkitaan ja paljastuneiden tai epäiltyjen korruptiotapausten tai muun epäeettisen toiminnan johdosta ryhdytään asianmukaisiin korjaaviin toimenpiteisiin

- Prosessi laadittuna ja henkilöstön sisäisessä käytössä Patrian sähköisessä toimintajärjestelmässä
- Lakiasiainjohtajan/Chief Compliance Officerin vastuualuetta.

Vuorovaikutus - yhteistyö muiden alan toimijoiden kanssa korruption ja lahjonnan vastaisten toimenpiteiden laajemman käyttöönoton edistämiseksi

EETTINEN KOULUTUS

Kaikkien Patrian työntekijöiden on kerran vuodessa suoritettava eettisiä liiketapoja käsittelevä verkkokoulutus, joka perustuu Patrian eettiseen toimintaohjeeseen sekä siihen liittyviin ohjeisiin ja politiikkoihin. Koulutusmateriaaleihin sisältyy käytännön esimerkkejä eettisestä päätöksenteosta, eettisestä liiketoiminnasta, kolmansien osapuolten kanssa työskentelystä, eturistiriitatilanteista, lahjoista ja etuisuuksista sekä muista aiheista,

joissa painotetaan erityisesti korruption ja lahjonnan torjuntaa. Koulutuksen tavoitteena on varmistaa, että kaikilla Patrian työntekijöillä on eettisen ja vaatimustenmukaisen liiketoiminnan harjoittamisen edellyttämät tiedot, ja he voivat siten tukea Patrian laajempaa korruption vastustamisen tavoitetta. Koulutus on mahdollista suorittaa kaikilla Patrian toimintamaiden kielillä, ja siinä kerrotaan kaikista epäillyn epäeettisen toiminnan ilmoituskanavista.

Tiiviisti eri sidosryhmien kanssa työskenteleville työntekijöille, kuten myynnin ja markkinoinnin, hankinnan, talouden ja projektinhallinnan henkilöstölle järjestetään lisäksi pakollista luokahuonekoulutusta. Koulutusmateriaaleissa käsitellään esimerkiksi korruption ja lahjonnan torjuntaa, lahjoja ja edustamista, eturistiriitatilanteita, sponsorointia, lobbausta, liikekumppanien valintaa, kolmansien osapuolten kanssa työskentelyä, rahanpesua jne.

Uudet työntekijät perehdytetään Patrian eettisen liiketoiminnan vaatimuksiin ja Patrian eettiseen toimintaohjeeseen (sekä siihen liittyviin ohjeisiin ja politiikkoihin) yleisellä perehdytyskurssilla, joka järjestetään mahdollisimman pian työsuhteen alkamisen jälkeen. Patriassa esimiesasemassa aloittaville henkilöille annetaan esimiespassikoulutuksen yhteydessä koulutusta eettisistä liiketavoista.

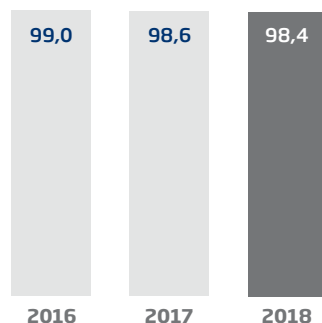
Patria toimittaa eettisen toimintaohjeensa strategisille toimittajille ja liikekumppaneille, joiden on sitouduttava vastuulliseen ja eettiseen toimintaan. Keskeisille liikekumppaneille järjestetään lisäksi koulutusta Patrian eettisen liiketoiminnan vaatimuksista ja erityisesti korruption sekä lahjonnan torjunnasta.

Vuonna 2018 Patria jatkoi koulutuksen kehittämistä siten, että vuosittaisen koko henkilöstön koulutuksen lisäksi jatkossa tarjotaan syventävää koulutusta erityisryhmille, jotka toimivat sidosryhmien kanssa. Koko henkilöstön online-koulutuksen suoritti 98,4 %. Koulutukseen osallistuivat kaikki Patrian työntekijät Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa. Virolainen Milrem ja vuoden 2018 lopussa ostettu Patricomp suorittivat sen luokahuonekoulutuksina. Millog toteuttaa oman eettisen koulutuksensa vuoden 2019 alussa. Vuoden 2017 luvuissa on Millog mukana. Syventävät koulutukset alkavat luokahuonekoulutuksina huhtikuussa 2019.

Vuoden 2018 panostettiin erityisesti liiketoimintakumppanin valinta -prosessiin, johon liittyvään koulutukseen osallistui 120 asiantuntijaa eri liiketoiminnoista. Lisäksi aloitettiin prosessin päivitys, johon osallistuivat kaikki alan asiantuntijat Patriassa. Uusi, joustavampi prosessi otetaan käyttöön vuonna 2019.

EETTINEN KOULUTUS

% TYÖNTEKIJÖISTÄ KOULUTETTU

Vuonna 2018 Patria järjesti online-koulutuksia Suomen, Norjan ja Ruotsin liiketoiminnoissaan. Virolaisen Milremin ja äskettäin hankitun Patricompin henkilöstölle pidettiin luokahuoneopetusta. Millog toteuttaa oman eettisen verkkokoulutuksensa vuoden 2019 alussa. Millog sisältyy vuoden 2017 lukuihin.

EPÄILLYISTÄ VÄÄRINKÄYTÖKSISTÄ ILMOITTAMINEN

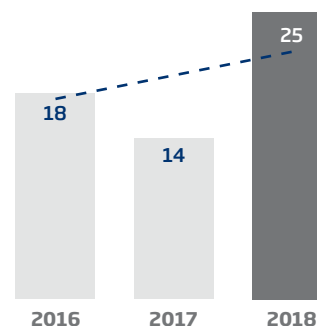
Patrian eettistä toimintaohjetta rikkovat, jopa hyvässä tarkoituksessa tehdyt toimet voivat aiheuttaa merkittävää pitkäaikaista vahinkoa Patrian maineelle ja johtaa oikeustoimiin yhtiötä ja sen henkilöstöä vastaan. Jokaiseen ohjeen vastaisesti toimivaan patrialaiseen sovelletaan ankaria rangaistustoimenpiteitä, mikä tarvittaessa tarkoittaa toimsuhteen tai työsopimuksen päättämistä.

Eettisessä ohjeessa tai muissa ohjeistuksissa ei ole mahdollista käsitellä kaikkia niitä tilanteita, joita henkilöstö voi monimutkaisessa liiketoimintaympäristössä kohdata. Epäselvissä tilanteissa Patrian henkilöstöä neuvotaan keskustelemaan asiasta lähimmän esimiehensä tai henkilöstöosaston kanssa tai pyytämään neuvoa Patrian lakiosastolta. Lisäksi henkilöstöllä on velvollisuus ilmoittaa omalle esimiehelleen tai lakiasiaintohtajalle kaikista ohjeen noudattamista koskevista huolenaiheista ja epäillyistä ohjeen rikkomuksista. Ilmoittamiseen voi käyttää seuraavia kanavia:

- yleinen sähköpostiosoite, jonka kautta ilmoitukset päätyvät Chief Compliance Officerille sekä
- Patrian sisäinen, intranetissä oleva, myös anonyymien ilmoittamisen mahdollistava raportointikanava.
- Ulkoiset sidosryhmät voivat tehdä ilmoituksen palautekanavan kautta.

Sekä ilmoittajan että syylliseksi epäillyn oikeudet ja yksityisyyden suoja taataan kaikissa tilanteissa. Epäilyistä väärinkäytöksestä ilmoittaviin henkilöihin ei saa kohdistaa mitään kielteisiä työsuhdetta koskevia toimenpiteitä tai rangaistuksia. Jos epäilystä vilpittömässä mielessä ilmoittanutta henkilöä rangaistetaan, tällä on ankarat seuraamukset. Tarvittaessa ilmoittajaa rankaisseen henkilön työsopimus päätetään.

RAPORTOINTIKANAVAN ILMOITUKSET

Epäiltyjä väärinkäytöksiä koskevat ilmoitukset ovat kasvussa. Ilmoitusten määrän kasvun voidaan nähdä kertovan luottamuksen lisääntymisestä järjestelmää kohtaan. Ilmoitusten määrä suhteessa henkilöstöön on normaalilla tasolla, mikä on eräiden lähteiden mukaan 1-1,4 % työntekijöiden määrästä.

Vuonna 2018 ei tehty yhtään vakavaa ilmoitusta. Tehdyt ilmoitukset koskivat henkilöstöhallinnon/yritysjohdon vastuualueelle kuuluvia asioita, kuten esimiestehtäviä, rekrytointia ja epäasiallista käytöstä.

TIETOSUOJA

Tietosuojasäännöksiin (General Data Protection Regulation, GDPR) liittyvä hanke vietiin läpi vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi. Lisäksi henkilöstölle järjestettiin tietosuojakoulutusta. Vuonna 2019 kehitetään tietosuojaan liittyviä prosesseja ja toimintatapoja edelleen ja tarjotaan niihin liittyvää lisäkoulutusta.

Vastuullinen työnantaja

Patria on merkittävä erikoisalan työnantaja, joka työllistää yli 2 700 ammattilaista sekä Suomessa että kansainvälisesti. Työhyvinvointi on yksi Patrian yritys vastuun olennaisista teemoista. Tavoitteena on tarjota turvallinen ja innostava työympäristö koko henkilöstölle. Mittarina käytetään sairauspoissaoloprosenttia sekä henkilöstötutkimuksen tuloksia.

Patria tarjoaa turvallisen, tuottavan ja terveellisen työympäristön, jossa jokainen yksilö ja tiimi voi pystyä erinomaiseen suoritukseen hyvin johdetussa organisaatiossa.

Sairauspoissaolot onnistuttiin pitämään edellisen vuoden tasolla 3,5 prosentissa lähinnä liiketoimintojen toimenpiteiden ansiosta. Henkilöstötutkimus Patria People nosti esiin kehittämiskohteita etenkin johtamiskulttuurin osalta. Tähän liittyvät toimet ovat keskiössä vuonna 2019.

Patrian konsernilaajuisia asiantuntijoiden johtamiskoulutuksia päivitettiin vastaamaan päivitettyä strategiaa.

Konsernin työnantajamielikuvaan panostettiin ja uusi konsepti luotiin ja lanseerattiin vuoden 2018 aikana.

ORGANISAATIOMUUTOKSET JA VAIHTUVUUS

Vuonna 2017 pidettyjen konsernilaajuisien yhteistoimintaneuvottelujen seurauksena työtehtäviä vähennettiin ja uudelleenorganisoitiin vuoden 2018 aikana. Merkittäviä organisaatio- ja toimintamallin muutoksia tehtiin liiketoiminnoissa ja konsernitoiminnoissakin uudistettiin toimintatapaa. Vaihtuvuusluku oli lähinnä tästä

johtuen 6,6 prosenttia kun se edellisenä vuonna oli 5,5 prosenttia. Vaihtuvuus on yli teollisuuden keskiarvon. Luvun arvioidaan laskevan vuoden 2019 aikana kun tilanne organisaatiossa vakiintuu. Vuoden aikana palkattiin 171 uutta henkilöä.

HENKILÖSTÖN NÄKEMYSTEN KARTOITTAMINEN

Marraskuussa 2018 tehdyssä Patria People -henkilöstötutkimuksessa kartoitettiin patrialaisten käsityksiä omasta työstään, lähityöyhteisöstään, johtamisesta ja koko organisaation toimivuudesta organisaatiomuutosten jälkeisessä tilanteessa. Kysely tehtiin konsernin kaikissa liiketoiminnoissa ja kaikissa maissa Millogia lukuun ottamatta. Edellinen tutkimus tehtiin vuonna 2015 ja seuraava tehdään vuonna 2020.

Vastausprosentti oli 87 prosenttia, mikä kertoo patrialaisten aidosta halusta vaikuttaa yhtiön toimintaan ja omaan työympäristöönsä. Kyselyn mukaan selkeitä vahvuuksia koko konsernin tasolla ovat sitoutuneisuus, motivaatio omaan työhön, mielenkiintoiset työtehtävät, ryhmähenki sekä työturvallisuus. Suuri osa kyselyyn vastanneista kokee oman työn hyödylliseksi, mielenkiintoiseksi sekä riittävän haasteelliseksi. Omasta työstä ollaan ylpeitä, ja työsuhteet ovat pitkiä.

Tutkimuksen mukaan kehitettävät asiat koko konsernin tasolla liittyivät toiminta- ja johtamiskulttuuriin sekä liiketoiminnan viimeaikaiseen kehittymiseen. Moni vastanneista koki myös, että henkilöstön työhyvinvointiin tulisi panostaa lisää. Johdon toivottiin myös näkyvän ja viestivän entistä enemmän tavoitteista.

Patrian johtokunnassa käsiteltiin tutkimuksen tulokset. Keskeisimmät vahvuusalueet ja kehityskohteet tunnistettiin. Johtokunta myös tarkasteli liiketoimintojen kehityssuunnitelmat. Liiketoiminnot toteuttavat toimenpiteet ja niitä seurataan säännöllisesti sekä liiketoimintojen johtoryhmissä että konsernin johtokunnassa.

Konsernitasolla erityistä huomiota kiinnitetään strategian ja tavoitteiden viestintään koko henkilöstölle.

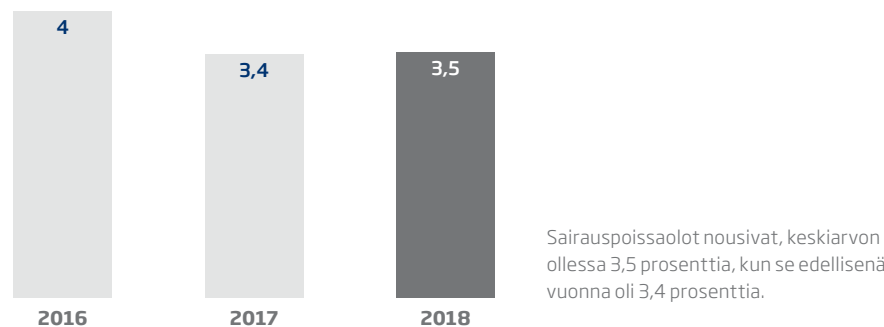
TYÖKYVYN VARMISTAMINEN

Työkyvyn varmistaminen on ollut tärkeä teema myös 2018. Työkykyä tukevia toimenpiteitä ja toimintamalleja ovat mm. varhaisen välittämisen mallin systemaattinen soveltaminen, tiivis yhteistyö työterveyshuollon ja eläkevakuutusyhtiön kanssa sekä esimiesten valmentaminen työhyvinvoinnin teemoissa. Työkykyriskin hallinnassa mahdollisiin ongelmiin pyritään pureutumaan jo mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Käytössä ovat esimerkiksi sähköiset terveystarkastukset. Tukea muutostilanteisiin on tarjottu myös organisaatiomuutosten yhteydessä yhteistyössä työterveyshuollon kanssa.

Vuoden 2018 henkilöstötutkimuksen mukaan työympäristö koetaan turvalliseksi. Patriassa työturvallisuuden ja työyhteisön hyvinvoinnin kehittäminen on kaikkien yhteinen tavoite. Aktiivisella työsuojelutoiminnalla edistetään työterveyttä ja -turvallisuutta sekä yksilöiden ja työyhteisön hyvinvointia.

Muiden kanavien lisäksi Patriassa on käytössä epäoikeudenmukaisuuden ilmoituskanava. Tämän kautta tulleista ilmoituksista merkittävä osa liittyi henkilöstöasioihin, lähinnä epäilyihin epäasiallisesta käytöksestä työpaikalla. Kaikki ilmoitukset tutkittiin ja toimenpiteisiin ryhdyttiin.

PATRIA-KONSERNIN SAIRAUSPOISSAOLAJEN KEHITYS

Tapaturmataajuuks kohti miljoonaa työtuntia laski 15:een edellisvuoden 21:stä. Taso on vastaavaan teollisuuteen nähden hyvä. Työturvallisuus on ollut vuonna 2018 kärkihankkeena Millogissa ja myös muissa liiketoiminnoissa on jatkettu systemaattista työtä työturvallisuuden jatkuvaksi parantamiseksi. Patria-konsernin yhteisessä työsuojelupäivässä tutustuttiin Aviation-liiketoiminnassa turvallisuuskulttuurin edistämiseksi tehtyyn työhön ja Turvallisuuskriittisyys menestystekijänä -projektin tuotoksiin.

Patriassa työterveyshuollosta vastaa Finla Työterveys Oy, joka koordinoi keskitetysti kaikkien Patrian toimipaikkojen työterveyshuollon. Tämän toimintamallin avulla kaikilla paikkakunnilla noudatetaan Patrian yhteisiä toimintaperiaatteita ja raportointi sekä kustannusten hallinta hoidetaan keskitetysti palveluntuottajasta riippumatta.

Toimet sairauspoissaolojen vähentämiseksi kantoivat hedelmää. Sairauspoissaolot säilyivät lähes samalla tasolla kuin edellisvuonna, keskiarvon ollessa 3,5 prosenttia, kun se edellisenä vuonna oli 3,4 prosenttia. Sairauspoissaolot ovat alan teollisuuden keskitasoa.

JATKUVA OPPIMINEN JA UUDISTUMINEN

Uudistuminen ja osaamisen kehittäminen ovat Patrian ja sen liiketoimintojen strategian keskiössä. Osaamisen kehittämisen pohjaksi on olennaista, että henkilöiden kanssa on käyty tavoite- ja kehityskeskustelut ja laadittu oppimissuunnitelma. Tavoite- ja kehityskeskusteluiden käyntiaste vuonna 2018 oli konsernissa 67 prosenttia kun se edellisvuonna oli 90 prosenttia. Todennettu käyntiaste jäi vaatimattomaksi, koska osa kehityskeskusteluista jäi kirjaamatta Patrian Kampus-verkko-oppimisjärjestelmään. Lisäksi käynnissä olleet organisaatiomuutokset lisäsivät erilaisten muutoskeskustelujen käymisen astetta, jolloin varsinaisen tavoite- ja kehityskeskustelun rooli jäi pienemmäksi.

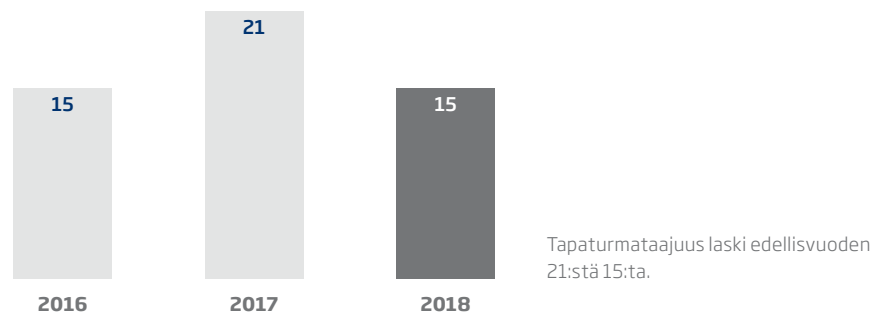
Patriassa osaamisen kehittämisen keskiössä ovat onnistunut asiakastyön ja strategian toteuttamisen varmistaminen. Patrian konsernitaseisten ohjelmien (LEAP, STEP ja Pro Point) sisältöä uudistettiin strategian pohjalta ja LEAP3-johtamiskoulutuksen toteuttaja kilpailutettiin vastaamaan paremmin Patrian

kansainvälistyvän liiketoiminnan vaatimuksia. Vuoden 2018 aikana saatettiin loppuun edellisenä vuonna alkaneet LEAP2 ja asiantuntijoille suunnattu Pro Point 2 -ohjelma sekä toteutettiin uudella sisällöllä esimiesten valmennusohjelma STEP4. Vuonna 2018 osallistujia LEAP2-ohjelmassa oli 26, Pro Point 2 -ohjelmassa 19 ja STEP4-ohjelmassa 19.

Uusien työntekijöiden perehdytyksen tueksi on käytössä Patrian matkassa -perehdytyspeli, jonka sisältöä uudistettiin.

Verkkokurssien sisäisen käytön suosion vuoksi, vuoden 2018 lopussa etsittiin avoimella hakemuksella Patriasta henkilöitä, jotka olivat kiinnostuneita kouluttautumaan verkkokurssiammattilaisiksi. Tavoitteena on, että sisällöntuotannon osaaminen laajenee Patriassa ja saamme tulevaisuudessa entistä enemmän laadukkaita sisältöjä Kampuksessa opiskeltavaksi. Mukaan lähti kaiken kaikkiaan 14 henkilöä.

TAPATURMATAAJUUS PATRIA-KONSERNISSA, LKM/MILJ.TYÖTUNTIA

PALKITSEMINEN

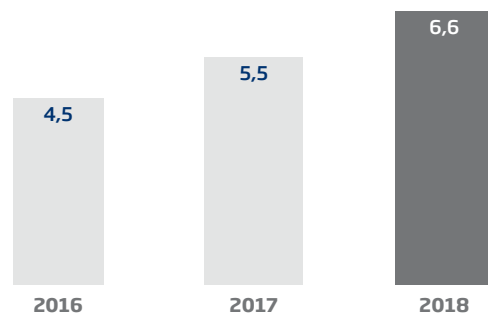
Työntekijöillä ja toimihenkilöillä palkka määräytyy työehtosopimusten palkkausjärjestelmien pohjalta. Ylempien toimihenkilöiden palkasta sovitaan kahdenkeskin sopimuksin, ja tehtävien vaativuusarviointiin käytetään IPE-järjestelmää (International Position Evaluation).

Onnistumisista ja hyvistä työsuorituksista palkitaan lisäksi tulos- ja voittopalkkioilla, järjestelmän piirissä on koko Patrian henkilöstö. Pääosa henkilöstöstä voi saada maksimissaan 1,8 kuukauden palkkaa vastaavan vuosittaisen tulos- ja voittopalkkion. Järjestelmä on kuvattu tarkemmin osoitteessa <https://www.patria.fi/fi/ura/patria-tyopaikkana/palkkaus-ja-palkitseminen>.

Patriassa on käytössä henkilöstörahastolain alainen palkkiorahasto, johon noin 20 prosenttia henkilöstöstä on sijoittanut jo vuodesta 2015 tulos- ja voittopalkkiotaan.

Patriassa on käytössä koko henkilöstöä koskevat joustavat työajat. Organisaatiossa on hyvin pystytty järjestämään osa-aikatyötä, vuorottelu- ja opintovapaita. Henkilöstön harrastustoimintaan osoitettiin 115 euroa työnantajan tukea henkilöä kohden.

HENKILÖSTÖN VAIHTUVUUS PATRIA-KONSERNISSA, %

Merkittäviä organisaatiomuutoksia tehtiin liiketoiminnoissa ja konsernitoiminnoissakin uudistettiin toimintatapaa. Vaihtuvuusluku oli lähinnä tästä johtuen 6,6 prosenttia, kun se edellisenä vuonna oli 5,5 prosenttia. Vaihtuvuus on yli teollisuuden keskiarvon.

HENKILÖSTÖLUVUT

Henkilöstö	2018	2017	2016
Henkilöstö keskimäärin	2 791	2 792	2 765
Näistä Suomessa	2 626	2 664	2 646
Työntekijät %	41	42	43
Toimihenkilöt %	19	20	21
Ylemmät %	40	38	36
Naisten osuus koko henkilöstöstä	15	15	15
Naisten osuus hallituksessa	2/8	2/8	2/8
Naisten osuus johtokunnassa	3/9	3/9	2/8
Koulutus			
Yliopisto %	17	16	15
Ammattikorkeakoulu %	30	30	31
Ammattikoulu/lukio %	51	51	52
Peruskoulu %	2	2	2
Työsuhteet			
Keski-ikä	45,7	45,6	45,4
Työsuhteen kesto, v.	14,7	15	15,1
Vaihtuvuus %	6,6	5,5	4,5
Vakituiset työsuhteet %	95,3	96,5	95
Osa-aikaiset työntekijät %	2,2	2,5	2,1
Terveys ja turvallisuus			
Sairauspoissaolot %	3,5	3,4	4
Tapaturmataajuus	15	21	15

VAIKUTTAMINEN

Patriassa sovelletaan Teknologiateollisuuden työehtosopimuksia ja 96 prosenttia henkilöstöstä on näiden piirissä. Patriassa kunnioitetaan neuvottelujärjestystä. Työpaikan työsuhteita koskevat asiat käsitellään ensisijaisesti työtekijän ja hänen esimiehensä kesken. Työehtosopimusten luottamusmies- ja neuvottelujärjestelmät täydentävät tätä perussuhdetta. Paikallinen sopiminen on vakiintunutta yhteistoimintaa. Paikallisia sopimuksia tehdään eri tasoilla organisaatiota asiasta riippuen. Patriassa henkilöstöedustus on konsernin neuvottelukunnassa, konsernikokouksessa ja liiketoimintojen johtoryhmissä. Lisäksi liiketoiminnoittain on yhteisiä kokouksia sekä työsuojelutoimikuntien kokouksia, joissa käydään läpi yhteistoimintalain edellyttämät asiat säännöllisesti. Perinteinen aloitetoiminta on korvattu Lean-toimintamallilla liiketoiminnoittain.

TASAVERTAISUUS JA MONIMUOTOISUUS

Patriassa lähtökohtana on, että jokainen patrialainen edistää omalla käytöksellään ja toiminnallaan tasavertaisuuden toteutumista. Jokaisella on oikeus ja velvollisuus puuttua esille tuleviin epäkohtiin. Tämä on tärkeä perusta hyvälle johtamiselle ja sitä kautta myös tulokselliselle toiminnalle. Patriassa on tasavertaisuuspolitiikka, sekä liiketoimintakohtaiset tasavertaisuussuunnitelmat. Joka toinen tai kolmas vuosi tasavertaisuuden onnistumista tutkitaan liiketoimintakohtaisilla henkilöstölle osoitetuilla kyselyillä. Kyselyiden perusteella päivitetään tasavertaisuussuunnitelmat.

TYÖNANTAJAMIELIKUVA

Patria tavoittelee strategiaa tukevaa, vetovoimaista työnantajakuva, joka toisaalta antaa ohjenuoran sisäiselle kehittämistyölle, mutta myös ulkoiselle työnantajamielikuvaviestinnälle. On tärkeää, että Patrian oma henkilöstö kokee työnantajakuvan positiivisena, koska tärkeimpiä työnantajamielikuvan rakentajia ovat kaikki patrialaiset ja heidän sidosryhmänsä.

Patrian työnantajamielikuvakonsepti luotiin ja julkaistiin vuonna 2018. Patrian henkilöstöammattilaiset ja viestinnän ammattilaiset tekivät pohjatyönä tutkimusta ja kiteytystä siitä, miten Patrian oma henkilöstö näkee Patrian vahvuudet työnantajana. Tämän työskentelyn pohjalta työstettiin kevään ja kesän 2018 aikana uusi työnantajalupaus ja siihen liittyvät argumentit sekä työnantajamielikuvan keskeiset elementit.

Työnantajamielikuvan kehittymistä mitataan kolmesta näkökulmasta. Oman henkilöstön näkemystä on viimeksi kartoitettu 2018 toteutetussa henkilöstötutkimuksessa, jonka mukaan 70 % henkilöstöstä olisi valmis suosittelemaan Patriaa työnantajana. Vastaava luku edellisessä henkilöstötutkimuksessa vuonna 2015 oli 63 %. Patrian sijoitus Universumin suosituimpien työnantajien vertailussa oli työssäkäyvien ammattilaisten osalta IT-alalla 26. (2017 vastaava luku oli 31.) ja tekniikan alalla 25. (ei vertailukelpoista lukua 2017). Opiskelijoiden osalta sijoitus oli IT-alalla 41. (2017 vastaava luku oli 30.) ja tekniikan alalla 32. Nousua sijoituksissa on tapahtunut työssäkäyvien osalta. Opiskelijoiden osalta laskua on näkyvissä erityisesti IT-alalla.

TYÖNANTAJALUPAUS

Työpaikka, jossa sinä ratkaiset

Turvaa yhteiskunnalle: Edistämme ylpeydellä kansallista ja kansainvälistä turvallisuutta. Siihen tarvitaan vastuullista asennetta ja huippuosaamista, joka takaa toimintavarmuuden kaikissa olosuhteissa.

Sinä vaikutat: Patriassa sinä vaikutat työsi sisältöön, urasi kehittymiseen, asiakkaidesi ja koko yrityksen menestykseen. Meillä voit olla juuri niin hyvä kuin ikinä voit olla.

Keskity tärkeimpään: Tee sitä, mitä rakastat ja näe kättesi jäljet. Olet meille ratkaisevan tärkeä. Haluamme että voit hyvin ja elät töiden ohella täyttää elämää.

Mahtava porukka: Meillä teet työtä uudistuvassa ja energisessä työyhteisössä, jossa on hymy herkässä. Uskomme, että parhaat tulokset syntyvät hyvässä ilmapiirissä.

Ympäristövastuu

Patrian ympäristövastuuta ohjaavat konsernin ympäristöpolitiikka ja kansainväliset ympäristövastuun periaatteet, joihin yhtiö on sitoutunut. Keskeisimmät ympäristövastuun osa-alueet ovat sidosryhmäkyselyn mukaan kemikaali- ja ympäristölainsäädännön seuraaminen, jätteiden kierrättäminen ja energiatehokkuus.

Patria on luvannut konkreettisin toimenpitein edistää kestäväää kehitystä toiminnassaan. Energian ja veden käyttöä pyritään tehostamaan sekä vaikuttamaan positiivisesti jätteiden kierrättämiseen ja vastuulliseen hävittämiseen. Patria on vuonna 2018 panostanut erityisesti raportointiprosessin kehitykseen, esimerkiksi edistämällä raportoinnin läpinäkyvyyttä. Lisäksi ympäristöraportointia on kehitetty vastaamaan yhä paremmin GRI-standardien vaatimuksia (Global Reporting Initiative Standard).

Patrian ympäristövastuun kehitystyöstä vastaa ympäristötyöryhmä, jonka tehtävänä on edistää yhteistyötä sekä tiedon ja kokemusten jakamista liiketoimintojen välillä sekä kehittää konsernin ympäristövastuun suunnittelua ja raportointia. Ympäristötyöryhmän toiminnan kehittämistä ja koordinoimista vastaa ulkoinen asiantuntijaorganisaatio (Ecobio Oy), jonka tavoitteena on kehittää ympäristötyöryhmän raportointikäytäntöjä.

Patria raportoi ympäristötiedot yhdeksältä toimipaikaltaan (Tampere, Espoo, Helsinki, Hämeenlinna, Halli, Linnavuori, Pirkkala, Tikkakoski ja Utti). Ympäristötiedot koottiin seuraavilta liiketoiminnoilta: Aviation, Land, Systems ja Aerostructures.

Aerostructures osti Patricompin lokakuussa 2018, joten Patricompin luvuista huomioidaan vain kolmen kuukauden osuus. Osuus on määritetty laskennallisesti koko vuoden osalta raportoiduista luvuista eikä täten täysin vastaa kulutuksen ja jätteiden muodostumisen jakautumista vuoden aikana. Energian- ja vedenkulutusluvuissa ei ole mukana Pirkkalan toimipisteen lukuja, mutta sen merkitys kokonaismäärien kannalta on vähäinen (< 1,7 %). Millog Oy:n ympäristötietoja ei jätteitä lukuun ottamatta raportoitu, koska tiedonkeruujärjestelmän kehitystyö on vielä kesken.

Patrian liiketoiminnoilla on liiketoiminta- ja toimipaikkakohtaisia tavoitteita, joissa otetaan huomioon niiden toiminnan ja ympäristövaikutusten erityispiirteet. Patrian ympäristöpolitiikassa ympäristösuojelun periaatteissa painotetaan muun muassa tuotteiden ja palveluiden ympäristövaikutusten tunnistamista ja hallintaa mahdollisuuksien mukaan elinkaarinäkökulmasta.

YMPÄRISTÖJÄRJESTELMÄT

Patrian merkittävimmillä tuotannollisilla toimipaikoilla on sertifioidut ISO 14 001 -ympäristöjärjestelmät. Ympäristöjärjestelmällä Patria parantaa ympäristöasioiden hallintaa sekä nostaa ympäristönsuojelun tasoa.

Patria Aviation Oy:n ympäristöjärjestelmä päivitettiin vuonna 2018 vastaamaan ISO 14001:2015 -standardin vaatimuksia. Patrian tytäryhtiö Millog on päivittänyt oman ympäristöjärjestelmänsä vastaamaan ISO 14001:2015 -standardin vaatimuksia vuonna 2016 ja Land oman ympäristöjärjestelmänsä vuonna 2017.

ENERGIANKULUTUS

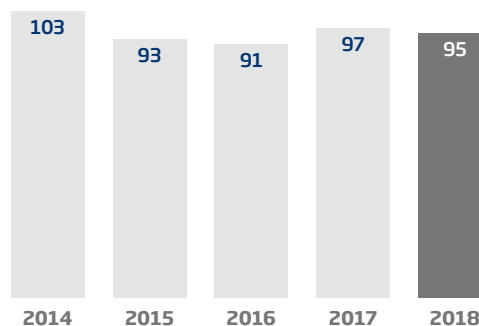
Patrian välillinen energiankulutus koostuu sähkö- ja lämpöenergian kulutuksesta ja suora primäärienergian kulutus ilma-alusten, ajoneuvojen sekä kaasuturbiini- ja dieselmoottoreiden polttoaineiden käytöstä.

Lämmön kulutus

Osana ympäristöministeriön koordinoimaa kestävä kehityksen yhteiskuntasitoumusta Patrian (pl. Millog) tavoitteena on pienentää hallinnoimiensa keskeisten kiinteistöjen lämpöenergian kulutusta kolme prosenttia vuoden 2014 lähtötasosta vuoteen 2018 mennessä. Tätä tavoitetta ei täysin saavutettu kaikkien Patrian kiinteistöjen osalta ja vaihtelu kiinteistöjen välillä oli huomattavaa. Vuoden 2018 tavoitejakson päättyessä tarkennetaan uudet tavoitteet.

Patrian hallinnoimien kiinteistöjen normitettu lämpöenergian kulutus laski 1,2 % vuoteen 2017 verrattuna. Lämpöenergian ominaiskulutus, joka kuvaa energiankulutusta suhteutettuna lämmitettyihin rakennuskuutioihin, laski 7,3 %. Ominaiskulutuksen osalta ei huomioitu Patricompin lämmönkulutusta.

LÄMPÖ (TJ)

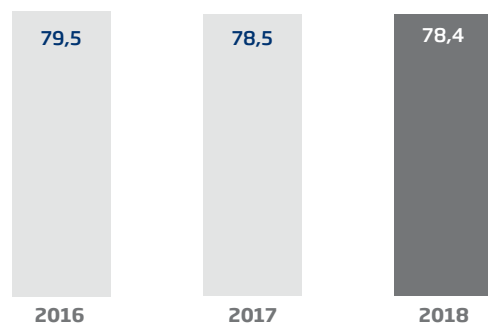

Patrian lämpöenergian kulutus terajouleina vuosina 2014-2018.

Sähkön kulutus

Vuonna 2018 Patrian sähkönkulutus pysyi samana vuoteen 2017 verrattuna. Sähköenergian ominaiskulutus, joka kuvaa energiankulutusta suhteessa sähköistettyihin rakennuskuutioihin, laski 2,9 %. Ominaiskulutuksen osalta ei huomioitu Patricompin sähkönkulutusta. Patria on yhdessä kiinteistöistä vastaavan Caverion Suomi Oy:n kanssa pyrkinyt tekemään toimenpiteitä, kuten valaistuksen uusimista, sähköenergian kulutuksen pienentämiseksi.

SÄHKÖ (TJ)

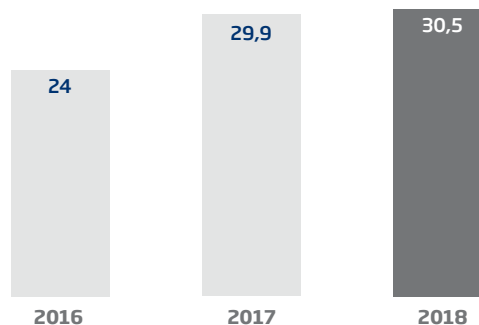
Sähkönkulutus terajouleina 2016-2018.

Polttoaineen kulutus

Patrian polttoaineiden kulutus kasvoi kokonaisuudessaan 1,3 % vuonna 2018 edellisvuoteen verrattuna. Kevyt polttoöljyn kulutus kasvoi 20 %, kun taas dieselin kulutus pieneni lähes 50 % ja moottoribensiinin kulutus lähes 20 %. Muiden polttoaineiden osalta muutokset kulutuksessa eivät olleet merkittäviä. Polttoaineiden sisältämän energian kulutus kasvoi noin 0,6 terajoulea vuoteen 2017 verrattuna.

Sotilaslentokoulutuksessa ja huoltokoelentoissa käytettyjen Puolustusvoimien ilma-alusten lentobensiinin ja -petrolin kulutuksen seuranta on Puolustusvoimien vastuulla.

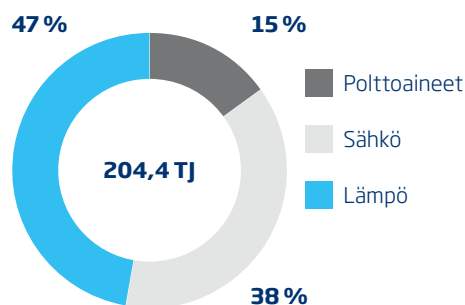
POLTTOAINEET (TJ)

Polttoaineiden sisältämän energiankulutus terajouleina 2016-2018.

Kokonaisuutena Patrian eri toiminnot kuluttivat energiaa vuonna 2018 noin 200 terajoulea. Kokonaisenergiankulutus pieneni jonkin verran johtuen polttoaineen sisältämän energiankulutuksen muuttuneista laskentaperusteista.

ENERGIANKULUTUS 2018

Kokonaisenergiankulutuksen jakautuminen 2018.

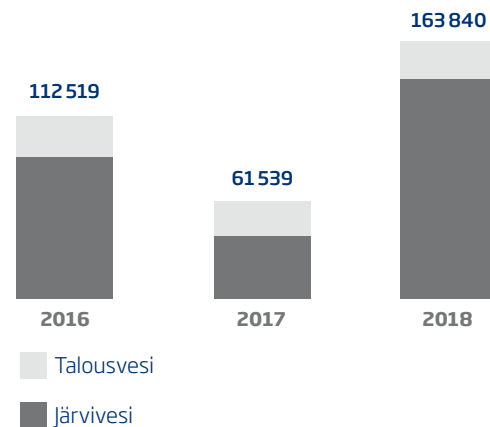
VEDENKULUTUS

Kokonaisveden kulutus

Patrian (pl. Millog) vedenkulutus on kokonaisuudessaan (talousvesi ja järvivesi) kasvanut 166 % vuodesta 2017 (kuva 5). Järviveden kulutus on kasvanut yli 3,5-kertaiseksi, mikä johtuu huollettavien moottoreiden määrän ja tyyppien vaihtelusta eri vuosina. Järvivettä käytetään Linnavuoressa moottoreiden koekäytössä jäähdyttämiseen sekä kuivaus- ja tyhjööunien jäähdyttämiseen. Käytetty jäähdytysvesi johdetaan takaisin Jokinen-järveen. Järviveden osuus kokonaisvedenkulutuksesta on 85 %.

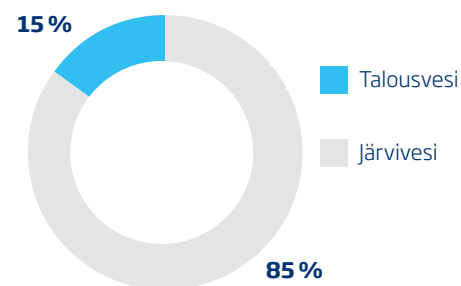
Talousveden kokonaiskulutus on kasvanut 13 % vuodesta 2017. Tuotannon määrä vaikuttaa myös osaltaan vedenkulutukseen.

KOKONAISVEDENKULUTUS (M³)

Patrian kokonaisvedenkulutus vuosina 2016-2018.

VEDENKULUTUS 2018

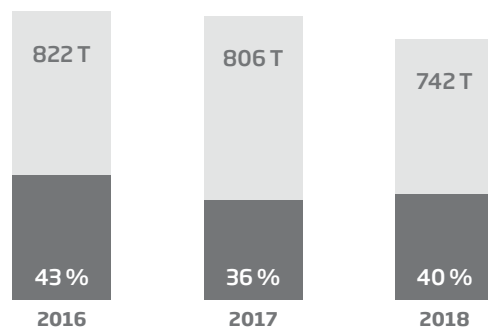
Talous- ja järviveden osuus Patrian vedenkulutuksesta vuonna 2018.

JÄTTEET

Konsernin toiminnasta syntyy pääosin tavanomaista yhdyskuntajätettä, metalliromua, rakennus- ja teollisuusjätettä sekä vaarallista jätettä. Vuonna 2018 Patrian kokonaisjättemäärä oli noin 742 t, joka on noin 8 % vähemmän kuin vuonna 2017. Jätteiden kierrätysaste oli 40 % vuonna 2018 laskettuna jätteiden kokonaismäärästä, kun se edellisvuonna oli 36 %.

JÄTTEIDEN KOKONAISMÄÄRÄ JA KIERRÄTYSASTE VUOSINA 2016-2018

PATRIA

■ Energiana hyödyntäminen, kaatopaikkasijoitus tai muu käsittely

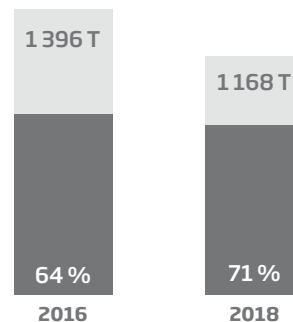
■ Kierrätys

Patrian kokonaisjättemäärät 2016-2018.

Suurin osa (81 %) Patrian jätteestä oli tavanomaista jätettä, eli yhdyskunta- ja rakennusjätettä sekä metalliromua (yht. 578 t). Loput (19 %) oli vaarallista jätettä (163 t). Tavanomaiseen jätteeseen kuuluvat energiajakeet, sekajäte, paperi, pahvi, liete, puujäte, biojäte, tavallinen sähkö- ja elektroniikkaromu, rakennusjäte, lasi, muovi, tiili- ja betonijäte, teräs- ja alumiiniromu sekä pakkausmetalli. Vaarallinen jäte koostuu pääasiassa öljyisestä jätteestä, pesuvesistä, sakoista sekä muista vaaraluokituksen omaavista jätteistä.

JÄTTEIDEN KOKONAISMÄÄRÄ JA KIERRÄTYSASTE VUOSINA 2016-2018

MILLOG

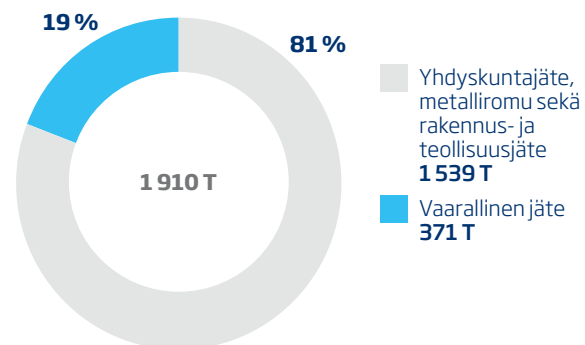
■ Energiana hyödyntäminen, kaatopaikkasijoitus tai muu käsittely

■ Kierrätys

Millogin kokonaisjättemäärät 2016-2018. Vuonna 2017 Millog ei raportoinut jätetietoja.

Patria-konserniin kuuluva Millog ei raportoinut jätelukuja vuonna 2017, joten vertailua edellisvuoteen ei voida Millogin osalta tehdä. Millog raportoi vuoden 2018 osalta sekajätteen, metallin sekä vaarallisten jätteiden määrät. Millogin kokonaisjättemäärä vuonna 2018 oli noin 1168 t. Raportoiduista jätteistä suuri osa (732 t) on metalliromua, jota muodostuu Millogin romuttaessa puolustusvoimien hylkäämää kalustoa. Muodostuvan kierrätettävissä olevan metalliromun suuresta määrästä johtuen vaikutukset heijastuvat Millogin sekä koko konsernin jätteen kierrätysprosentteihin, mikä on huomioitava lukuja tarkasteltaessa.

KOKONAI SJÄTEMÄÄRÄ 2018 PATRIA

Koko Patria-konsernin toiminnassa vuonna 2018 muodostuneen yhdyskuntajätteen ja vaarallisen jätteen jakauma. Sisältää Patrian ja Millogin jätetiedot.

Patria-konsernin koko jättemäärä oli noin 1910 t, sisältäen Patrian ja Millogin jätetiedot.

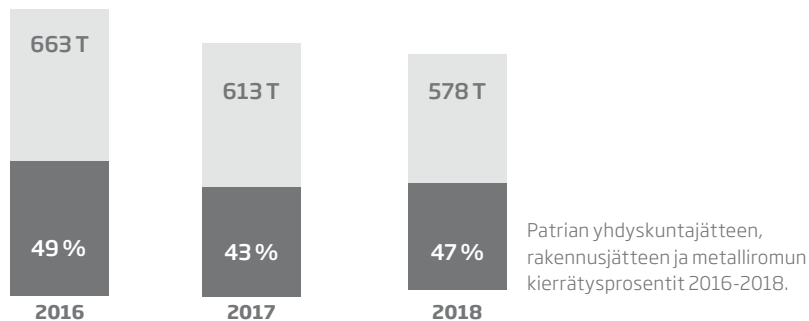
Konsernin tavoitteena on parantaa tietoisuutta jätteiden hyödyntämis- ja käsittelytavoista sekä edistää jätteiden kierrättämistä. Patriassa aloitettiin järjestelmällinen tietojen kerääminen jätteiden hyödyntämis- ja käsittelytavoista vuonna 2016. Tietoja on kerätty takautuvasti myös vuosilta 2014 ja 2015.

Jätteiden hyödyntämisprosentti (muut käsittelytavat paitsi kaatopaikkasijoitus) oli noin 92 % ja kierrätysprosentti noin 59 %, kun huomioidaan myös Millogin jätteet. Yhdyskuntajätteestä kierrätettiin noin 65 %, joka on viisi prosenttiyksikköä enemmän kuin vuonna 2016. Ilman Millogin lukuja yhdyskuntajätteen kierrätysprosentti nousi neljä prosenttiyksikköä vuodesta 2017 (kuva 9). Patrian toimesta muodostuneen yhdyskuntajätteen kokonaismäärä myös laski noin 35 tonnia.

Vaarallisesta jätteestä kierrätettiin noin 34 %, joka on prosenttiyksikön vähemmän kuin vuonna 2016. Ilman Millogin lukuja vaarallisen jätteen kierrätysprosentti oli 17 %, mikä on kolme prosenttiyksikköä enemmän kuin edellisvuonna (kuva 10). Patrian toiminnassa muodostuneen vaarallisen jätteen määrä myös laski noin 30 tonnia edellisvuoteen verrattuna.

YHDYSKUNTAJÄTE, METALLIROMU SEKÄ RAKENNUS- JA TEOLLISUUSJÄTE

PATRIA

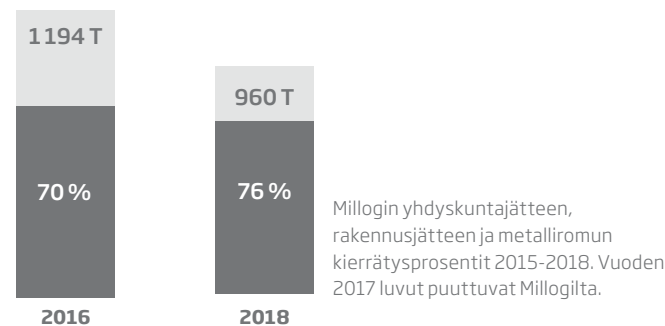

■ Energiana hyödyntäminen, kaatopaikkasijoitus tai muu käsittely

■ Kierrätys

YHDYSKUNTAJÄTE, METALLIROMU SEKÄ RAKENNUS- JA TEOLLISUUSJÄTE

MILLOG

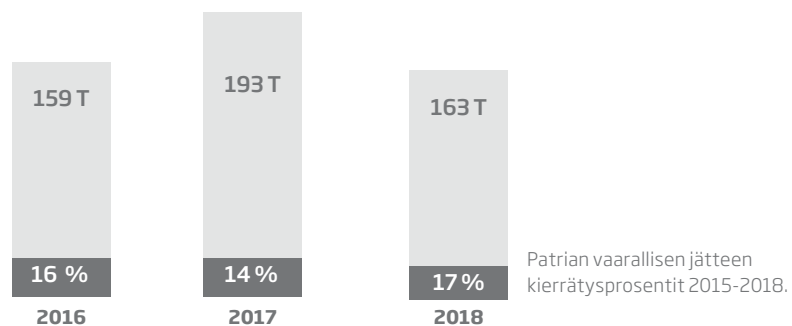

■ Energiana hyödyntäminen, kaatopaikkasijoitus tai muu käsittely

■ Kierrätys

VAARALLINEN JÄTE

PATRIA

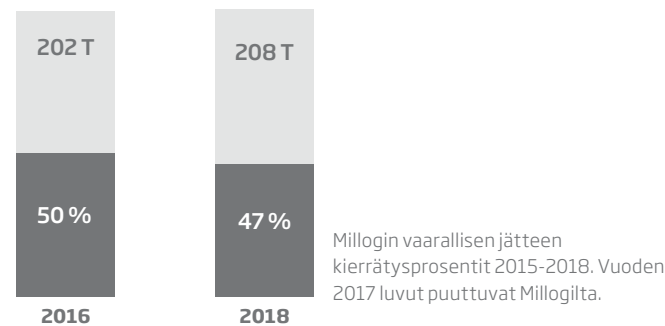

■ Energiana hyödyntäminen, kaatopaikkasijoitus tai muu käsittely

■ Kierrätys

VAARALLINEN JÄTE

MILLOG

■ Energiana hyödyntäminen, kaatopaikkasijoitus tai muu käsittely

■ Kierrätys

GRI-taulukko

Patria käyttää GRI-standardia yleisenä ohjeistuksena raportoinnissa. Jatkossa Patria pyrkii raportoimaan GRI-standardien Core-tason mukaisesti.

GRI Standardinumero	GRI-ohjeiston kohta (perustuu GRI-standardeihin*)	Sivunumero	Lisätiedot
Yleinen sisältö			
102-1 - 102-7	Yrityksen perustiedot	3, 85	www.patria.fi
102-8	Henkilöstötiedot	65	
102-10	Merkittävät muutokset organisaatiossa ja toimitusketjussa	9-10	
102-11	Varovaisuusperiaate tai -lähestymistapa	80	
102-12	Ulkoiset aloitteet	45	
102-13	Jäsenyydet järjestöissä	45, 55-58	
102-14	Toimitusjohtajan katsaus	9-11	
102-15	Keskeiset vaikutukset, riskit ja mahdollisuudet	12-14, 49, 117-119	
102-16	Arvot, periaatteet, standardit ja käyttäytymistavat	4, 50, 80, 119	
102-19	Vastuunjako	107-109, 114-116	
102-20; 102-32	Yritysvastuun vastuuhenkilöt, roolit ja raportointisuhteet	46, 80	
102-24	Korkeimman hallintoelimen nimittäminen ja valinta	113-115	
102-26	Korkeimman hallintoelimen rooli tavoitteiden, arvojen ja strategian asettamisessa	114	
102-40 - 102-43	Sidosryhmävuorovaikutus	55-58	
102-46 - 102-47	Olennaisuuden määrittely	44-48	
102-48 - 102-49	Muutoksia raportoinnissa, oikaisuja aiempiin raportteihin	46-47, 89	Oikaisuja taloudelliseen raportointiin liittyen.
102-50 - 102-53	Raportointikausi ja -sykli, yhteystiedot	47-48	
102-56	Raportin ulkoinen varmentaminen		Raporttia ei ole ulkoisesti varmennettu.

GRI Standardinumero	GRI-ohjeiston kohta (perustuu GRI-standardeihin*)	Sivunumero	Lisätiedot
Talous			
201-1	Taloudellisen lisäarvon tuottaminen ja jakaminen	8, 78	
201-3	Eläketurvan kattavuus	95	
205-1	Lahjontaan liittyvät riskiarvioinnit	117-119	
205-2	Lahjonnanvastaiseen toimintaan liittyvä viestintä ja koulutus	50, 54, 55, 60	
205-3	Vahvistetut lahjonta- ja korruptiotapaukset ja niihin liittyvät toimenpiteet	10, 32, 4-45, 80	
Ympäristö			
302-1	Suora energiankulutus	69-71	Energialähteet ja -tyypit ei raportoitu.
302-2	Epäsuora energiankulutus		ei raportoitu
302-4	Energiankulutuksen vähentäminen	71	
303-1	Veden kulutus	71	
306-2	Jätteet jätelajeittain ja käsittelytavan mukaan	72-74	
Sosiaalinen			
401-1	Henkilöstön vaihtuvuus	62-63, 65	
403-2	Tapaturmat ja sairaspöissaolot	62, 65	
404-2	Koulutukseen ja elinikäiseen oppimiseen liittyvät ohjelmat	63-64	
404-3	Säännöllisten suoritusarviointien ja kehityskeskustelujen piirissä olevan henkilöstön osuus	64	
405-1	Hallintoelinten ja henkilöstöryhmien koostumus ja monimuotoisuus	64-65	
406-1	Syrjintätapaukset ja korjaustoimenpiteet	60, 61	Eettisen toiminnan prosessi määritelty.
412-2	Työntekijöiden ihmisoikeuspolitiikkaan ja menettelytapoihin liittyvä koulutus	50, 59-60	
415-1	Politiittisten puolueiden tukeminen		Ks. Eettinen toimintaohje

*) Taulukossa käytetyt suomenkieliset termit eivät ole GRI-standardin mukaisia, sillä GRI-standardista ei ole suomenkielistä käännöstä.

TILINPÄÄTÖS 2018

- 78 Hallituksen toimintakertomus
- 81 Konsernitilinpäätös (IFRS)
- 81 Konsernitase
- 82 Konsernituloslaskelma
- 83 Konsernin rahavirtalaskelma
- 84 Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista
- 85 Konsernitilinpäätöksen liitetiedot
- 104 Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)
- 104 Emoyhtiön tase
- 105 Emoyhtiön tuloslaskelma
- 105 Emoyhtiön rahavirtalaskelma
- 106 Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot
- 111 Hallituksen esitys voittovarojen käytöstä
- 111 Tilinpäätösmerkintä

Hallituksen toimintakertomus

UUDET TILAUKSET JA TILAUKSKANTA

Patria-konsernin uusien tilausten arvo tilikaudella 2018 oli 474,1 miljoonaa euroa (309,5 miljoonaa euroa tilikaudella 2017). Uusista tilauksista puolustustarvikkeiden ja huollon osuus oli 95 % (92 %) ja siviilituotteiden osuus 5 % (8 %). Joulukuun lopussa konsernin tilauskanta oli 687,1 miljoonaa euroa (691,9 miljoonaa euroa).

LIIVEVAIHTO JA KANNATTAVUUS

Konsernin tilikauden liikevaihto oli 476,1 miljoonaa euroa (467,2 miljoonaa euroa vuonna 2017; 489,9 miljoonaa euroa vuonna 2016). Liikevaihdosta puolustustarvikkeiden ja niiden huollon osuus oli 92 % (94 %) ja siviilituotteiden osuus vastaavasti 8 % (6 %). Tilikauden liikevaihdosta 27 % (33 %) kertyi Suomen ulkopuolelta.

Konsernin tilikauden liikevoitto oli 35,9 miljoonaa euroa ja 7,5 % liikevaihdosta (2017: 34,6 miljoonaa euroa, 7,4 %; 2016: 74,6 miljoonaa euroa, 15,2 %). Konsernin tilikauden tulos ennen veroja oli 33,7 miljoonaa euroa (2017: 32,1 miljoonaa euroa; 2016: 71,7 miljoonaa euroa). Konsernin tilikauden oman pääoman tuotto oli 11,8 % (2017: 10,7 %; 2016: 26,2 %).

Patria-konsernin tilikauden liikevaihto ja liikevoitto kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna pääosin johtuen isojen projektien vuosittaisesta vaihtelusta. Tilikauden aikana Laivue 2000 -hanke käynnistyi ja lisäksi Patrialla oli merkittävä rooli avustajana ja Suomen puolustusvoimien strategisena kumppanina HX-hävittäjähankeessa.

RAHOITUS JA OMISTUS

Konsernin omavaraisuusaste joulukuun lopussa oli 54,4 % (2017: 53,7 %; 2016: 58,3 %) ja nettovelkaantumisaste (net gearing) oli 26,8 % (2017: 27,7 %; 2016: 8,9 %).

Konsernin likvidit varat joulukuun lopussa olivat 8,1 miljoonaa euroa (5,9 miljoonaa euroa). Konsernin korolliset velat olivat 75,5 miljoonaa euroa (73,8 miljoonaa euroa). Korolliset velat sisälsivät rahoitusleasingvelkoja 19,2 miljoonaa euroa (20,6 miljoonaa euroa).

Patria Oyj:n kaikista rekisteröidyistä osakkeista Suomen valtio omistaa 50,1 % ja Kongsberg Defence & Aerospace AS 49,9 %.

Yhtiöllä on yhteensä 27 841 889 osaketta ja yksi osakesarja.

INVESTOINNIT JA MUUTOKSET KONSERNIN RAKENTEES

Konsernin bruttoinvestoinnit tilikaudella olivat 7,3 miljoonaa euroa (15,1 miljoonaa euroa). Investoinnit liittyivät lähinnä rakennuksiin ja laitteisiin, tietotekniikkaan sekä tuotantoon. Lisäksi yritysostoihin käytettiin 0,0 miljoonaa euroa (4,5 miljoonaa euroa).

Patria Finance Oyj yhdistyi Patria Oyj:ään 31.12.2017 ja fuusioon myötä Patria Finance Oyj lakkasi toimimasta 1.1.2018 lähtien.

Sinrob OÜ myi 40 %:n osuutensa Milrem LCM OÜ:stä Motor Gruppille.

Patrialla on edelleen 60 % omistusosuus Milrem LCM OÜ:stä.

Patria ISP Oy perustettiin 3.7.2018.

Lokakuussa Patria Aerostructures Oy sai päätökseen Patricomp Oy:n koko osakekannan hankinnan Aerometallic Components SAU:lta. Patricomp Oy valmista lentokoneiden ohutlevyrakenteita sekä tekee niihin liittyvää pintakäsittelyä ja kokoonpanoa. Patricompin liikevaihto vuonna 2017 oli 6,6 miljoonaa euroa. Patricomp sijaitsee Jämsän Hallissa ja työllistää noin 50 henkilöä.

TUTKIMUS JA KEHITYS

Konsernin tutkimus- ja kehityksen menot olivat tilikaudella 9,1 miljoonaa euroa (9,4 miljoonaa euroa) eli 1,9 % (2,0 %) liikevaihdosta. Tärkeimpiä tutkimus- ja kehityskohteita olivat panssaroidut pyöräajoneuvot, tornijärjestelmät, lentokoneiden komposiittirakenteet ja niiden valmistustekniikat, lentotekninen tutkimus, datalinkit, ammunnanhallintajärjestelmät, elektroniset tiedustelujärjestelmät, simulaattorit, optroniikka ja digitalisaatio.

HENKILÖSTÖ

Konsernissa oli tilikauden aikana keskimäärin 2 791 (2017: 2 792; 2016: 2 765) henkilöä. Joulukuun lopussa henkilöstön määrä oli 2 816 (2017: 2 762; 2016: 2 750).

Maksettujen palkkojen määräytymisperusteina ovat kollektiiviset ja yksilölliset sopimukset, tehtävistä suorituminen sekä työtehtävän vaativuus. Peruspalkkaa täydentävät toiminnan tuloksiin sidotut palkkiojärjestelmät. Koko Patrian henkilökunta on tulospalkkausjärjestelmien piirissä. Vuonna 2018 maksettujen palkkojen kokonaissumma oli 140,1 miljoonaa euroa (2017: 138,9 miljoonaa euroa; 2016: 136,9 miljoonaa euroa).

Patrian henkilöstöstrategian tavoitteena on auttaa liiketoimintoja saavuttamaan tavoitteet sekä turvata tulevaisuuden kilpailukykyä osaamista ja henkilöstöä kehittämällä. Patriassa työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen kiinnitetään erityishuomiota. Työhyvinvoinnin mittarina käytetään mm. sairauspoissaoloa prosenttia sekä työtapaturmien lukumäärää.

Patriassa on johtamisresurssien kehittämiseen tähtäävä pitkäjänteinen ohjelma, jonka tarkoituksena on tunnistaa ja kehittää tulevaisuuden kykyjä sekä liiketoimintojen että konsernitason johtotehtäviin ja tarjota osallistujille motivoivaa urakehitystä.

Suorituksen johtamisen prosessin laadun kehittämiseen on myös panostettu kaikkien liiketoimintojen esimiehiä valmentamalla.

Huhti- ja toukokuun aikana saatiin päätökseen yhteistoimintaneuvottelut Aerostructures- ja Land-liiketoiminnoissa. Neuvottelut koskivat liiketoimintojen koko henkilökuntaa ja ne aloitettiin tuotannollisista ja taloudellisista johtuvista syistä. Aerostructures-liiketoiminnassa neuvottelut johtivat 13 henkilön irtisanomiseen tai lomautukseen toistaiseksi sekä 14 henkilön lomautukseen osa-aikaisesti. Land-liiketoiminnassa neuvottelujen tuloksena vähennystarpeeksi tarkentui 10 henkilöä ja lisäksi 25 henkilön tehtävä muuttui.

TILIKAUDEN TÄRKEITÄ TAPAHTUMIA

Tammikuussa Patria allekirjoitti sopimuksen Suomen puolustusvoimien Hamina-luokan ohjusveneidä peruskorjauksesta ja elinjakso päivytyksestä. Toimitussopimuksen kokonaisarvo ilman optioita on noin 170 miljoonaa euroa. Koko hankkeen arvioitu työllistävä vaikutus kotimaassa on noin 300 henkilötyövuotta. Patria toimii hankkeessa kokonaisvastuullisena päätoimittajana, suunnittelijana ja pääintegraattorina.

Tammikuussa Kongsberg Defence & Aerospace ja Patria sopivat ohjusjärjestelmiin liittyvien yhteistyömahdollisuuksien kehittämisestä. Sopimus kattaa ohjusteknologioiden osaamiskeskuksen perustamisen Suomeen, Open Tactical Framework (OTF) -tekniikan ja ohjusjärjestelmien ohjelmistot Suomen ohjushankkeisiin sekä näihin liittyvät kansainväliset mahdollisuudet.

Tammikuussa Viron puolustushankinnoista vastaava Kaitseinvesteeringute keskus uudisti puolustusaajoneuvojen elinkaaren hallintaan liittyvän sopimuksen Milrem LCM:n kanssa Patria XA-180- ja XA-188-ajoneuvojen huolloista ja korjauksista.

Maaliskuussa Patrian tytäryhtiö Senop Oy allekirjoitti sopimuksen norjalaisen Kongsberg Defence & Aerospace AS:n kanssa järjestelmävarustelujen johtamiskeskusten toimittamisesta. Sopimus on jatkoa Kongsbergin ja Senopin aiemmalle yhteistyölle. Toimitukset tapahtuvat vuoden 2019 aikana.

Huhtikuussa Patria allekirjoitti sopimuksen siltapanssarivaunujärjestelmän toimittamisesta Puolustusvoimille. Patria toimittaa neljä uutta Leopard 2L -siltapanssarivaunua, jotka voivat käsitellä eri mittaisia Leguan-siltoja. Hankinnan arvonlisäverollinen kokonaisarvo on noin 28,6 miljoonaa euroa, ja sen työllistämisaikutus lisähankintavarauskseen on Suomessa noin 55 henkilötyövuotta, josta Patrian osuus on noin 35 henkilötyövuotta. Toimitukset ajoittuvat vuosille 2019 - 2021.

Huhtikuussa Patrian tytäryhtiö Milrem LCM ja BAE Systems allekirjoittivat Viron CV9035-rynnäköpanssarikaluston (IFV) huolto- ja tukea koskevan sopimuksen. Milrem LCM huoltaa ja korjaa CV9035-ajoneuvot toimipaikoissaan Virossa.

Kesäkuussa Patria esitteli Eurosatory-tapahtumassa Pariisissa kaksi uutta passiivisensorituotetta: MUSCL (Multi-Static Coherent Location) -järjestelmän ilmatilannekuvan luontiin ja ARIS-E ESM (Electronic Support Measures) -järjestelmän taktiseen tilannetietoisuuteen sekä uuden Patria 6x6 -ajoneuvon, jonka vahvuuksia ovat monitoiminen kuljetuskapasiteetti ja asiakkaan tarpeisiin helposti mukautuva modulaarisuus.

Syyskuussa Patria AMV 8x8 osallistui Euroopan robottiajoneuvojen kilpailuihin (European Land Robot Trial ELROB) Belgiassa. Sotilasajoneuvojen yksi keskeinen kehityskohde on miehittämättömyys, ja tätä varten Patria on kehittänyt integroidun drive-by-wire -ohjausjärjestelmän. Järjestelmä mahdollistaa perinteisen käytön lisäksi ajoneuvon kaukokäytön sekä autonomiset toiminnot.

Lokakuussa Patria Helicopters AB sai jatkosopimuksen Hkp16 (Black Hawk) -helikoptereiden huollosta, kun Ruotsin puolustusmateriaalilaitos FMV käytti optiotaan. Patria ja FMV allekirjoittivat sopimuksen Ruotsin puolustusvoimien käyttämien Hkp16-helikoptereiden huollosta vuonna 2014. Sopimuksen arvo optioineen on noin 25 miljoonaa euroa.

Marraskuussa Norjan Bardufossissa toimiva Patria Helicopters AS sai NH90-helikoptereiden raskaaseen huoltoon liittyvän jatkotilauksen Norjan puolustusvoimien logistiikkaorganisaatiolta (NDLO), kun se käyttää ensimmäisen, vuoden mittaisen optiossa huhtikuusta 2019 eteenpäin. Sopimuksen arvo optioineen on noin 10 miljoonaa euroa.

Joulukuussa Patria teki sopimuksen kazakstanilaisen Air Astanan kanssa lentoyhtiön uusien lentäjien kouluttamiseksi vuoden 2022 loppuun saakka. Ensimmäiset Air Astanan valitsemat oppilaat aloittavat koulutuksensa helmikuussa 2019.

Kongsberg Defence & Aerospace (KDA) teki sopimuksen Norjan puolustusministeriön kanssa Aerospace Industrial Maintenance Norway AS:n (AIM Norway) ostamisesta. AIM Norway on ollut Norjan puolustusvoimien liiketoimintaa, joka vastaa Norjan ilmavoimien lentokoneiden ja helikoptereiden huolloista, kunnossapidosta ja päivityksistä. AIM Norwayn toimitusten, kyvykkyyksien ja osaamisen vahvistamiseksi KDA ja Patria sopivat omistuksen jakamisesta siten, että KDA omistaa 50,1 ja Patria 49,9 prosenttia. AIM Norway työllistää 440 henkilöä, ja sen liikevaihto on 113 miljoonaa euroa (2017).

HALLINTO

Tilikauden alussa Patria Oyj:n hallituksessa jatkoi puheenjohtajana Christer Granskog ja jäseninä Harald Aarø, Geir Håøy, Marko Hyvärinen, Eirik Lie, Päivi Marttila, Ari Puheloinen ja Janne Sølvi Weseth.

Patria Oyj:n varsinaisessa yhtiökokouksessa Helsingissä 23. maaliskuuta 2018 vahvistettiin konsernin tilinpäätös 31.12.2017 päättyneeltä tilikaudelta. Yhtiökokouksessa päätettiin myöntää vastuuvapaus hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle tilikaudelta 2017. Edelleen päätettiin hallituksen ehdotuksen mukaisesti, että yhtiö jakaa osinkoa 0,60 euroa kutakin osaketta kohden eli yhteensä 16.705.133,40 euroa.

Patria Oyj:n hallituksessa jatkoi puheenjohtajana diplomi-insinööri Christer Granskog ja jäseninä toimitusjohtaja Päivi Marttila, Sievi Capital Oyj, kenraali (evp.) Ari Puheloinen, strategia- ja kehitysjohtaja Harald Aarø, Kongsberg ja johtaja Eirik Lie, Kongsberg Defence & Aerospace. Uusina jäseninä aloittivat finanssineuvos Kimmo Viertola, valtioneuvoston kanslia, omistajaohjausosasto, talousjohtaja Gyrid Skalleberg Ingerø, Kongsberg sekä liiketoiminnan kehitysjohtaja Jarle Næss, Kongsberg Defence & Aerospace.

Patria Oyj:n ylimääräisessä yhtiökokouksessa 30. marraskuuta 2018 uudeksi hallituksen puheenjohtajaksi nimitettiin KTM Esa Rautalinko ja uudeksi hallituksen jäseneksi finanssineuvos Petri Vihervuori valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosastolta. Patria Oyj:n hallituksen muina jäseninä jatkoivat Päivi Marttila, Ari Puheloinen, Harald Aarø, Eirik Lie, Jarle Næss ja Gyrid Skalleberg Ingerø.

Patria Oyj:n hallitus nimitti sitä avustamaan nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan sekä tarkastusvaliokunnan.

Nimitys- ja palkitsemisvaliokuntaan kuuluivat tilikaudella 2018 Christer Granskog, puheenjohtaja (30. marraskuuta 2018 asti), Esa Rautalinko, puheenjohtaja (30. marraskuuta 2018 alkaen), Harald Aarø, Jarle Næss, joka korvasi Geir Håøyn 23. maaliskuuta 2018 alkaen sekä Ari Puheloinen. Nimitys- ja palkitsemisvaliokunta valmistelee konsernin ja sen johdon palkkausrakenteita sekä palkitsemis- ja kannustinjärjestelmiä ja hyväksyy tärkeimmät johtajanimitykset.

Tarkastusvaliokuntaan kuuluivat tilikaudella 2018 Kimmo Viertola, puheenjohtaja, joka korvasi Marko Hyvärisen 23. maaliskuuta 2018 alkaen (30. marraskuuta 2018 asti), Petri Vihervuori, puheenjohtaja, korvasi Kimmo Viertolan 30. marraskuuta 2018 alkaen, Eirik Lie, Päivi Marttila ja Gyrid Skalleberg Ingerø, joka korvasi Janne Sølvi Wesethin 23. maaliskuuta 2018 alkaen. Tarkastusvaliokunta seuraa ja valvoo muun ohessa konsernin sisäisen valvonnan toteutumista, riskienhallintaa sekä taloudellista raportointia ja tilinpäätöksen laadintaa sekä compliance- ja eettisiin asioihin liittyviä ohjeistuksia ja toimenpiteitä. Muilta osin hallituksen keskuudessa ei ole sovittu erityisestä työnjaosta.

Patria Oyj:n neuvottelukunnan puheenjohtajana jatkoi kansanedustaja Sinuhe Wallinheimo ja varapuheenjohtajaksi valittiin kansanedustaja Markus Mustajärvi. Muiksi jäseniksi valittiin kansanedustaja Mika Kari, Pääesikunnan päällikkö, kenraaliluutnantti Timo Kivinen, kansanedustaja Mikko Savola, alivaltiosihteeri Petri

Peltonen, työ- ja elinkeinoministeriö, valtiopäiväneuvos Raimo Vistbacka, laiteasentaja Jussi Karimäki, Patria, järjestelmäasiantuntija Juha Kuusi, Patria, logistiikkapäällikkö Petri Pitkänen, Patria ja tuotannonsuunnittelija Tomi Virtanen, Patria.

Tilintarkastajaksi valittiin tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy. Päävastuullisena tilintarkastajana toimii kauppatieteiden maisteri Jouko Malinen, KHT.

Patrian sisäisenä tarkastajana toimi KPMG Oy.

Patrian toimitusjohtajana jatkoi diplomi-insinööri Olli Isotalo.

RISKIT JA EPÄVARMUUDET

Patria noudattaa yhtiön hallituksen hyväksymää riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan politiikkaa, jossa määritellään riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tehtävät, tavoitteet, osa-alueet sekä vastuut ja valtuudet. Riskienhallinta kattaa strategiset, operatiiviset ja compliance-riskit sekä rahoitus-, turvallisuus- ja vahinkoriskit.

Patria kehittää, tarjoaa sekä toimittaa asiakkailleen teknisesti edistyskellisiä tuotteita, ratkaisuja ja palveluja. Pääosa konsernin myynnistä tapahtuu asiakkaiden puolustusvoimille, ministeriöille, valtionyhtiöille sekä merkittävälle puolustusteollisuuden yrityksille. Toimintaympäristö on haasteellinen ja jotkut asiakkaat voivat vähentää tai lykätä suunnittelemaan hankintoja, luopua niistä tai pyytää muutoksia voimassa oleviin sopimuksiin. Lisäksi puolustusvälineiden viennin edellytyksenä on vienti- tai siirtolupa, jonka Suomessa myöntää puolustusministeriö. Potentiaalisen viennin kohdemaan olosuhteet voivat olla sellaiset, että lupaa ei myönnetä tai myönnetyn vientiluvan kohdemaan olosuhteissa voi tapahtua muutoksia, jotka johtavat myönnetyn luvan peruuttamiseen kokonaan tai määrääjäksi.

Patrian liiketoiminnan luonteesta seuraa, että yksittäiset myyntisopimukset voivat olla suuria suhteessa konsernin liikevaihtoon. Ne voivat sisältää tuotekehitystä, vaatia laajasti alihankintaa ja yhteistyötä muiden osapuolten kanssa sekä johtaa usean vuoden aikana tapahtuviin toimituksiin. Lisäksi toimitussisältö ja yhteistyökumppanien kanssa toteutettavan teollisen yhteistyön muoto voivat olla monimutkaisia. Tällaisiin sopimuksiin ja hankkeisiin liittyvät riskit ja epävarmuudet voivat tyyppillisesti olla moninaisia ja merkittäviä. Käynnissä olevien ja uusien hankkeiden riskien ja epävarmuuksien identifioinnin, arvioinnin, seurannan sekä hallinnoinnin menettelytapoja ja resursseja on kehitetty ja kehitetään edelleen. Erityisesti on kiinnitetty huomiota eettisen ja lainmukaisen toiminnan varmistamiseen liittyviin riskeihin ja näiden riskien ennaltaehkäisyyn.

Vuonna 2018 jatkui Patrian vuonna 2012 vireille panema välimiesmenettely Puolan valtiota vastaan liittyen erimielisyyteen koskien vuonna 2003 allekirjoitettua vastakauppasopimusta, minkä taustalla oli sopimuskokonaisuus koskien panssaritujen

pyöräajoneuvojen toimitusta ja lisenssivalmistusta Puolassa. Väliläisosoikeuden päätös asiaan liittyen saatiin 5. helmikuuta 2018. Väliläisosoikeus hyväksyi Patrian perustelut vain osittain ja määräsi Patrian maksamaan sopimussakkoa 2,9 miljoonaa euroa, joka oli noin 40 % alkuperäisestä sopimussakon määrästä, korkoineen 13. lokakuuta 2013 lähtien.

Helsingin hovioikeus antoi 25. kesäkuuta 2018 ratkaisunsa asioissa, joissa Patria Land Services Oy:n entinen sopimuskumppani on vaatinut korvauksia Patrialta väitetyistä saamatta jääneistä myyntikomissioista. Asia liittyy Patria AMV -ajoneuvoja koskeviin kauppoihin. Jutut ovat olleet vireillä vuodesta 2009. Helsingin kärjäoikeus hylkäsi vuonna 2016 välituomioilla RHG:n kanteet ja velvoitti RHG:n korvaamaan Patrian oikeudenkäyntikulut asioissa. RHG valittiin kärjäoikeuden ratkaisusta Helsingin hovioikeuteen. Hovioikeus hylkäsi ratkaisussaan RHG:n molemmat valitukset.

Hovioikeus totesi ratkaisussaan, että RHG:n suoritus on ollut olennaisesti puutteellinen ja sekä sopimusten että lain vastainen. Hovioikeus katsoi, että Patrialla ei ole ollut sopimusten mukaista velvollisuutta maksaa provisioita RHG:lle, eikä RHG ole oikeutettu korvaukseen suorituksistaan. Hovioikeus velvoitti RHG:n korvaamaan Patrian oikeudenkäyntikulut sekä kärjäoikeusprosessin että hovioikeusprosessin osalta. RHG:lla oli oikeus hakea korkeimmalta oikeudelta valituslupaa koskien hovioikeuden ratkaisuja 24. elokuuta 2018 mennessä. RHG ei hakenut määräajassa valituslupaa korkeimmalta oikeudelta, joten hovioikeuden päätös jäi voimaan.

YRITYSVASTUU

Vastuullinen toiminta on perusta Patrian kannattavalle liiketoiminnalle ja sen jatkuuudelle. Patria harjoittaa yritystoimintaa, jota ohjaavat lait, asetukset, niiden taustalla olevat ja muut kansainväliset sopimukset, asiakassopimukset ja yrityksen omat toimintaohjeet. Patrian yritys vastuun tilannekatsaus 2018 on osa Patrian vuosikatsausta.

Patriassa yritys vastuun ohjaus tapahtuu konsernin johtokunnassa, mikä edesauttaa läpinäkyvyyttä ja vuoropuhelua konserninlaajuisesti. Hallituksen tarkastusvaliokunnan työjärjestyksen on selkeästi kirjattu vastuu eettisen toiminnan ohjauksesta ja valvonnasta.

Vuonna 2018 Patrian hallitukselle, hallituksen tarkastusvaliokunnalle sekä johtokunnalle raportoituihin säännöllisesti yritys vastuuseen liittyvistä toimista. Eettisyys - ja compliance - asioihin ja toimintatapoihin liittyvää yhteistyötä jatkettiin edelleen Kongsbergin kanssa.

Eettinen toiminta on Patrian toiminnan ja päätöksenteon perusta ja varmistaa sidosryhmien luottamuksen yrityksen tapaan toimia.

Tilikauden aikana Patria jatkoi eettisen toiminnan kehittämistä 18 kuukauden rullaavan kehityssuunnitelman pohjalta. Vuoden 2018 aikana Patriassa jatkettiin vuosittaista eettisten asioiden online-koulutusta koko henkilöstölle ja lisäksi toteutettiin henkilötietosuojaa- asioita (GDPR) koskeva online-koulutus.

Patriassa on epäiltyjen väärinkäytösten ilmoittamiseksi sisäiset ja ulkoiset raportointikanavat, jotka mahdollistavat myös nimettömän palautteen. Kaikki näiden kautta tulleet ilmoitukset tutkittiin päivitettyjen prosessien mukaisesti. Raportointikanaviin tulleeeseen palautteeseen liittyvät tilastot ja palautteen aihepiirit raportoituihin säännöllisesti hallituksen tarkastusvaliokunnalle.

Patriassa liiketoiminnan suunnittelussa, toiminnoissa ja johtamisessa otetaan huomioon ympäristönäkökohdat, niiden vaikutukset ja niihin liittyvät riskit. Patrian kaikki merkittävimmät toimintapaikkakunnat ovat ISO14001-ympäristösertifikaatin piirissä.

Vuonna 2018 käytiin vilkasta keskustelua ventilipakäytännöistä. Patria noudattaa kansallista lainsäädäntöä sekä kansainvälisiä sitoumuksia. Viranomaisten myöntämät ventililuvat perustuvat tapauskohtaiseen kokonaisharkintaan, jossa arvioidaan sekä loppukäyttäjän luotettavuutta että riskiä sille, voidaanko a.o. tarvikkeita käyttää kriteerien vastaisesti. Arviossa käytetään EU:n yhteisiä kriteereitä ja konsultoidaan muita EU-maita. Patria tukeutuu viranomaisten kykyyn punnita loppukäyttäjien luotettavuutta ja viennin edellytyksiä tehdessään ventililupapäätöksiä monimutkaisissa tilanteissa ja olosuhteissa.

Kevään 2018 aikana, liittyen Suomessa yleisen huomion kohteena olleeseen suomalaisen liikemiehen traagiseen menehtymiseen Ugandassa, Patria teetti sisäisen tarkastuksen kansainvälisissä toiminnoissaan keskittyen myyntiin, markkinointiin ja liiketoimintakumppanin valintaan liittyviin prosesseihin. Tarkastuksen suoritti sisäisiin auditointeihin erikoistunut ulkoinen toimija. Tarkastus käynnistettiin helmikuussa 2018 sen jälkeen kun oli tullut ilmi, että myyntitietämissä ollut henkilö oli antanut kirjallisen luvan taholle, jonka kanssa ei ollut konsultointisopimusta jakaa Patrian esitteitä. Tarkastuksessa ei löydetty mitään olennaisia uusia korjaavia toimenpiteitä vaativia kohteita.

Patria jatkoi eettisen koulutuksensa kehittämistä. Vuosittaisen koko henkilöstön koulutuksen lisäksi tarjotaan syvällisempää koulutusta henkilöille, jotka ovat tekemisissä sidosryhmien kanssa. Uusi koulutus otetaan käyttöön vuonna 2019. Lisäksi vuonna 2018 järjestettiin kattavia luokahuonekoulutuksia valituille henkilöstöryhmille liikekumppanin valinta prosessiin liittyen. Lisäksi konsernitason liikekumppanin valinta prosessia kehitettiin edelleen. Uusi prosessi viimeistellään ja otetaan käyttöön vuoden 2019 alussa.

Patria jatkoi tukeaan nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Konserni tukee ainoan suomalaisen sarjatuotantoon päässeen hävittäjäkoneen VL Myrskyn entisöintiprojektia.

TILIKAUDEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Tammikuussa 2019 Patrian toimitusjohtaja Olli Isotalo jätti tehtävänsä, ja talousjohtaja Ville Jaakonsalo nimitettiin väliaikaiseksi toimitusjohtajaksi siirtymäkauden ajaksi. Uudelta toimitusjohtajalta odotetaan vahvaa panosta Patrian palveluliiketoiminnan kehittämiseen.

Tammikuussa Patria ja Puolustusvoimat allekirjoittivat sopimuksen alkeis- ja peruslentokoulutuksen palvelusta. Sopimus Patria Aviation Oy:n kanssa sisältää lentokoulutuksen lisäksi koulutuksen edellyttämän kaluston ylläpidon. Hankinta liittyy ilmapuolustuksen kehittämisohjelmaan ja lentokoulutuksen alakehittämisohjelmaan. Koulutus kohdistuu peruslentokoulutuksessa käytettäviin Vinka- ja Grob-koulukoneisiin.

NÄKYMÄT

Kotimaisella asiakkaalla Puolustusvoimilla on meneillään ennätyskellisen suuria projekteja (HX, Laivue 2020). Teollisen yhteistyön rooli näissä projekteissa on erityisen tärkeää ja merkittävä mahdollisuus Patrialle. Turvallisuusympäristön yleinen kehitys ja muutokset ovat kasvattaneet puolustusbudjetit ja valmiusvaatimuksia. Pitkällä aikavälillä näiden nähdään vaikuttavan Patrian myyntiin ja kannattavuuteen.

Tilauksien kehitys riippuu edelleen myös suurten tarjousvaiheissa olevien Land-liiketoiminnan vientihankkeiden liikkeellelähdestä kansainvälisillä markkinoilla.

HALLITUKSEN ESITYS VOITTOVAROJEN KÄYTÖSTÄ

Emoyhtiön vapaa oma pääoma 31.12.2018 on 242 666 546,63 euroa, josta tilikauden voitto on 14 356 598,82 euroa.

Hallitus ehdottaa, että yhtiökokouksen käytettävistä olevista voittovaroista jaetaan osinkoa 0,50 euroa kutakin Suomen valtion ja Kongsberg Defence & Aerospace AS:n omistamaa osaketta kohden, joten osingonjaon yhteismääräksi ehdotetaan 13 920 944,50 euroa. Jäljelle jäävät 228 745 602,13 euroa jätetään vapaaseen omaan pääomaan.

VARSINAINEN YHTIÖKOKOUS 2019

Patria Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään Helsingissä 27. maaliskuuta 2019.

Konsernitilinpäätös (IFRS)

Konsernitase

Miljoonaa euroa	Liite	31/12/2018	Oikaistu 31/12/2017
Varat			
Pitkäaikaiset varat			
Aineettomat hyödykkeet	11		
Aineettomat oikeudet		1,6	1,8
Liikearvo	8, 11	28,0	27,5
Ennakkomaksut		0,2	0,0
Aineelliset hyödykkeet	11		
Maa- ja vesialueet		2,2	2,2
Rakennukset ja rakennelmat		50,7	54,1
Koneet ja kalusto		20,5	22,4
Muut aineelliset hyödykkeet		0,3	0,3
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		0,8	1,5
Osuudet yhteisyrityksissä	12	164,5	158,6
Osakkeet ja muut osuudet	13, 16	0,2	0,2
Laskennallinen verosaaminen	10	2,9	3,8
Muut saamiset		6,0	6,8
Pitkäaikaiset saamiset yhteisyrityksiltä	12	0,4	0,4
Pitkäaikaiset varat yhteensä		278,2	279,4
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	14		
Aineet ja tarvikkeet		38,0	40,2
Keskeneräiset tuotteet		23,3	19,0
Valmiit tuotteet		1,9	3,5
Ennakkomaksut		3,2	2,8
Saamiset			
Myyntisaamiset	2	106,0	111,9
Saamiset yhteisyrityksiltä	12	0,0	0,0
Muut saamiset		1,5	1,1
Siirtosaamiset	14	36,4	21,8
Johdannaissopimukset	22	0,1	0,4
Tilikauden verosaamiset		4,9	1,4
Rahat ja pankkisaamiset		8,1	5,9
Lyhytaikaiset varat yhteensä		223,4	207,9
Varat yhteensä		501,7	487,3

Miljoonaa euroa	Liite	31/12/2018	Oikaistu 31/12/2017
Oma pääoma ja velat			
Oma pääoma	18		
Osakepääoma		38,0	38,0
Käyvän arvon rahasto	17	0,1	0,5
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		164,1	164,1
Muuntoerot		-2,2	-1,3
Kertyneet voittovarot		1,1	-4,4
Tilikauden voitto		29,3	27,0
Emoyhtiön osakkeenomistajien osuus omasta pääomasta		230,4	223,9
Määräysvallattomien omistajien osuus		21,0	21,1
Oma pääoma yhteensä		251,4	245,0
Pitkäaikaiset velat			
Laskennalliset verovelat	10	1,4	1,2
Eläkevelvoitteet	7	4,1	4,3
Varaukset	20	18,0	26,0
Korolliset velat	2, 19	24,5	26,4
Pitkäaikaiset velat yhteensä		48,0	57,8
Lyhytaikaiset velat			
Korolliset velat	2, 19	51,0	47,4
Saadut ennakot	4	53,8	47,1
Ostovelat		39,2	25,3
Velat yhteisyrityksille	12	0,0	0,0
Muut lyhytaikaiset velat		16,5	17,5
Siirtovelat	15	41,7	46,3
Johdannaissopimukset	22	0,1	0,3
Tilikauden verovelat		0,0	0,5
Lyhytaikaiset velat yhteensä		202,3	184,5
Oma pääoma ja velat yhteensä		501,7	487,3

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan tilinpäätöstä.

Konsernituloslaskelma

Miljoonaa euroa	Liite	1–12/2018	%	Oikaistu 1–12/2017	%
Liikevaihto	4	476,1		467,2	
Liiketoiminnan muut tuotot	5	4,8		7,2	
Osuus yhteisyritysten tuloksesta		12,9		13,9	
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos		-0,2		-0,2	
Valmistus omaan käyttöön		0,2		3,2	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-127,1		-139,9	
Varastojen muutos		-2,4		-0,2	
Ulkopuoliset palvelut		-71,0		-54,7	
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	7	-171,1		-171,2	
Poistot ja arvonalentumiset	8	-12,5		-16,5	
Liiketoiminnan muut kulut	5	-73,8		-74,4	
Liikevoitto		35,9	7,5%	34,6	7,4%
Rahoitustuotot ja -kulut	9				
Korko- ja muut rahoitustuotot		0,2		0,1	
Korko- ja muut rahoituskulut		-2,6		-2,7	
Kurssierot		0,1		0,0	
Tulos ennen veroja		33,7	7,1%	32,1	6,9%
Tuloverot	10	-4,3		-5,0	
Tilikauden voitto		29,3	6,2%	27,0	5,8%
Määräysvallattomien omistajien osuus tilikauden tuloksesta		4,1		5,4	
Emoyhtiön osakkeenomistajien osuus tilikauden tuloksesta		25,2		21,6	
Tilikauden voitto		29,3	6,2%	27,0	5,8%

Konsernin laaja tuloslaskelma

Miljoonaa euroa	Liite	1–12/2018	%	Oikaistu 1–12/2017	%
Tilikauden voitto		29,3		27,0	
Muut laajan tuloksen erät					
Erät, jotka siirretään tai saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi					
Tulevien kassavirtojen suojaus		-0,4		1,6	
Muuntoeron muutos		-0,8		-0,3	
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi					
Etuuspohjaisten järjestelyiden vakuutusmatemaattinen voitto/tappio		0,6		0,6	
Osuus yhteisyritysten laajan tuloksen eristä		-1,6		-1,5	
Tilikauden laaja tulos		27,1	5,7%	27,4	5,9%
Määräysvallattomien omistajien osuus tilikauden laajasta tuloksesta		4,4		5,7	
Emoyhtiön osakkeenomistajien osuus tilikauden laajasta tuloksesta		22,7		21,7	
Tilikauden laaja tulos		27,1	5,7%	27,4	5,9%

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan tilinpäätöstä.

Konsernin rahavirtalaskelma

Miljoonaa euroa	Liite	1–12/2018	Oikaistu 1–12/2017
Tilikauden voitto		29,3	27,0
Poistot ja arvonalentumiset	8	12,5	16,5
Myyntivoitot ja tappiot		-1,2	-0,3
Muut oikaisut			
Osuus yhteisyritysten tuloksista		-12,9	-13,9
Saadut osingot yhteisyrityksiltä		4,7	7,3
Muut oikaisut		0,1	0,1
Rahoituserät		2,4	2,6
Verot	10	4,3	5,0
Saamisten muutos		-7,7	8,7
Velkojen muutos		5,3	-26,4
Vaihto-omaisuuden muutos		-0,3	-0,7
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja		36,7	26,0
Saadut korot		0,3	0,1
Maksetut korot		-1,7	-1,8
Saadut osingot		0,0	0,0
Muut rahoituserät		-0,8	-0,6
Maksetut verot		-7,3	-9,5
Liiketoiminnan nettorahavirta		27,1	14,1
Yrityshankinnat vähennettynä hankituilla rahavaroilla		0,2	-4,5
Muun käyttöomaisuuden ostot		-7,3	-15,1
Muiden osakkeiden myynnit		0,0	0,0
Muun käyttöomaisuuden myynnit ja muut muutokset		2,2	0,4
Investointien rahavirta		-5,0	-19,2
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut		-1,5	-3,9
Pitkäaikaisten lainojen nostot		20,0	0,0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys/vähennys		-16,9	42,0
Maksetut osingot emoyhtiön osakkeenomistajille		-16,7	-31,2
Maksetut osingot määräysvallattomille osakkeenomistajille		-4,3	-2,2
Muut muutokset		-0,6	-0,3
Rahoituksen rahavirta		-20,0	4,4
Likvidien varojen muutos	2	2,2	-0,7
Muutos		2,2	-0,7
Likvidit varat kauden alussa		5,9	6,6
Likvidit varat kauden lopussa		8,1	5,9
Kurssiero		0,0	0,0

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan tilinpäätöstä.

Oman pääoman täsmäytyslaskelma

Miljoonaa euroa	Liite	Osa- pääoma	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Käyvän arvon rahasto	Muuntoerot	Kertyneet voittovarot	Emoyhtiön osakkeen- omistajien osuus omasta pääomasta	Määräysval- lattomien omistajien osuus	Yhteensä
Alkusaldo		38,0	164,1	0,5	-1,3	22,6	223,9	21,1	245,0
Maksetut osingot						-16,7	-16,7		-16,7
Laajan tuloksen erät	10								
Tulevien kassavirtojen suojaus				-0,4			-0,4		-0,4
Muuntoeron muutos					-0,8		-0,8		-0,8
Etuuspohjaisten järjestelyiden vakuutusmatemaattinen voitto/tappio						0,6	0,6		0,6
Osuus yhteisyritysten laajan tuloksen eristä						-1,6	-1,6		-1,6
Vähemmistöosuus						-4,1	-4,1	-0,2	-4,3
Taseen voittovarojen kurssiero						-1,5	-1,5		-1,5
Korjaukset aikaisempien tilikausien kirjauksiin*						1,8	1,8		1,8
Tilikauden voitto						29,3	29,3		29,3
31.12.2018		38,0	164,1	0,1	-2,2	30,4	230,4	21,0	251,4
Alkusaldo		38,0	164,1	-1,1	9,4	34,9	245,2	17,6	262,8
Oikaisu IFRS 15:n mukaisesti						-1,5	-1,5		-1,5
1.1.2017		38,0	164,1	-1,1	9,4	33,4	243,7	17,6	261,3
Maksetut osingot						-31,2	-31,2		-31,2
Laajan tuloksen erät	10								
Tulevien kassavirtojen suojaus				1,6			1,6		1,6
Muuntoeron muutos					-0,3		-0,3		-0,3
Etuuspohjaisten järjestelyiden vakuutusmatemaattinen voitto/tappio						0,6	0,6		0,6
Osuus yhteisyritysten laajan tuloksen eristä						-1,5	-1,5		-1,5
Vähemmistöosuus						-5,4	-5,4	3,5	-1,9
Taseen voittovarojen kurssiero						-10,1	-10,1		-10,1
Korjaukset aikaisempien tilikausien kirjauksiin*					-10,3	9,8	-0,5		-0,5
Tilikauden voitto (oikaistu IFRS 15 mukaisesti)						27,0	27,0		27,0
31.12.2017		38,0	164,1	0,5	-1,3	22,6	223,9	21,1	245,0

*Korjattu IASB mukaisesti muutama aikaisempiin kausiin kohdistuva jaksotusvirhe.

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan tilinpäätöstä.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

1. Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

LIIKETOIMINNAN KUVAAUS

Patria on kansainvälisesti toimiva puolustus- ja ilmailuteollisuuskonserni, joka toimittaa omaan erityisosaamiseensa ja kumppanuuksiin perustuvia, kilpailukykyisiä ratkaisuja asiakkailleen. Patria Oyj:n osakkeista omistaa Suomen valtio 50,1 % ja Kongsberg Defence & Aerospace AS 49,9 %.

Patria Oyj:n ja sen tytäryritysten (yhdessä "Patria" tai "konserni") liiketoiminta jakautuu kolmeen liiketoiminta-alueeseen: Land Solutions, Systems and Services sekä Muut toiminnot.

Patria Oyj ("yhtiö") on suomalainen, Suomen lakien mukaan perustettu julkinen osakeyhtiö, jonka rekisteröity osoite on Kaivokatu 10 A, 00100 Helsinki. Jäljennös tilinpäätöksestä on saatavissa Patria Oyj:n pääkonttorista osoitteesta Kaivokatu 10 A, 00100 Helsinki ja verkkosivuilla www.patria.fi.

ESITYSTAPA

Patrian konsernitilinpäätös on laadittu Euroopan Unionin käyttöönottaman kansainvälisen tilinpäätöskäytännön mukaisesti (International Financial Reporting Standards, IFRS), joka sisältää kansainväliset tilinpäätösstandardit (IAS) sekä International Financial Reporting Interpretations Committee (IFRIC) tulkinnat.

ARVIOIDEN KÄYTTÖ JA HARKINTAAN PERUSTUVAT RATKAISUT

Tilinpäätöksen laadinta IFRS:n mukaan edellyttää sellaisten johdon arvioiden ja oletusten käyttämistä ja harkintaa sisältävien ratkaisujen tekemistä, jotka vaikuttavat taseen laadintahetken varojen ja velkojen määriin, ehdollisten varojen ja velkojen raportointiin sekä tuottojen ja kulujen määriin raportointikaudella.

Laskenta-arvioita ja harkintaa on käytetty määrittäessä tilinpäätöksessä raportoitujen erien suuruutta, mm. määrittäessä tiettyjen omaisuuserien realisoitavuutta, aineellisen ja aineettoman käyttöomaisuuden taloudellisia pitoaikoja, varastoarvoja, varauksia, eläkevastuita sekä liikearvojen ja muiden erien arvonalentumisia. Arvioiden perusteita on kuvattu tarkemmin näissä laadintaperiaateissa ja tilinpäätöksen asianomaisten liitetietojen yhteydessä.

Arviot perustuvat johdon tämänhetkiseen parhaaseen näkemykseen, mutta on mahdollista, että toteumat poikkeavat tilinpäätöksessä käytetyistä arvioista.

KONSOLIDOINTIPERIAATTEET

Tytärtyhtiöt

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiö Patria Oyj:n ja kaikki ne tytäryhtiöt, joiden osakkeiden äänimäärästä emoyhtiö omistaa suoraan tai välillisesti yli 50 % tai joissa Patrialla on muutoin määräysvalta raportointikauden päättymispäivänä. Määräysvallalla tarkoitetaan oikeutta määrätä yrityksen talouden ja liiketoiminnan periaatteista hyödyn saamiseksi sen toiminnasta.

Hankitut tai perustetut tytäryhtiöt sisällytetään konsernitilinpäätökseen käyttäen hankintamenetelmää. Tällöin luovutettu vastike ja hankitun yrityksen yksilöitävissä olevat varat ja vastattavaksi otetut velat on arvostettu käypään arvoon hankintahetkellä. Konsernin lisäessä omistusosuuttaan sellaisessa yhtiössä, jossa Patrialla on jo ollut määräysvalta, määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteesta arvostetaan joko käypään arvoon tai siihen määrään, joka vastaa määräysvallattomien omistajien osuuden suhteellista osuutta hankinnan kohteen yksilöitävissä olevasta nettovarallisuudesta. Hankinnasta syntynyt liikearvo kirjataan määrään, jolla luovutettu vastike, mahdollinen määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteesta ja mahdollinen aiemmin omistettu osuus yhteenlaskettuina, ylittää konsernin osuuden hankitun nettovarallisuuden käyvästä arvosta. Liikearvoille suoritetaan arvonalentumistestaus vähintään vuosittain. Hankintameno sisältää mahdolliset käypään arvoon arvostetut luovutetut varat. Luovutettu vastike ei sisällä hankinnasta erillisenä käsiteltäviä liiketoimia, vaan nämä käsitellään hankinnan yhteydessä tulospäätöksessä. Hankintaan liittyvät menot kirjataan tuloslaskelmaan kuluiksi kausille, joiden aikana menot toteutuvat ja palvelut otetaan vastaan, lukuun ottamatta vieraan- tai omanpääomanehtojen arvopapereiden liikkeeseen laskusta aiheutuvia menoja.

Liiketoimintojen yhdistämiseen liittyvä mahdollinen ehdollinen vastike (lisäkauppahinta) arvostetaan käypään arvoon hankintahetkellä. Se luokitellaan joko velaksi tai omaksi pääomaksi. Velaksi luokiteltu ehdollinen vastike arvostetaan käypään arvoon jokaisen raportointikauden päättymispäivänä, ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulospäätöksessä. Omaksi pääomaksi luokiteltua ehdollista vastiketta ei arvosteta uudelleen.

Hankintoihin, jotka ovat toteutuneet ennen 1.1.2010, on sovellettu tuolloin voimassa olleita IFRS-standardeja.

Hankitut tytäryhtiöt yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan, ja luovutetut tytäryritykset siihen saakka, jolloin määräysvalta lakkaa.

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, voitonjako, saamiset ja velat sekä realisoitumattomat katteet eliminoidaan konsernitilinpäätöksessä. Määräysvallattomien omistajien osuus erotetaan tilikauden tuloksesta sekä laajasta tuloksesta. Konsernin taseessa määräysvallattomien omistajien osuus omasta pääomasta esitetään omana eränään omassa pääomassa.

Osakkuus- ja yhteisyritykset

Osakkuusyrityksinä konsernitilinpäätökseen yhdistellään ne yritykset, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta. Huomattava vaikutusvalta on oikeus osallistua yrityksen talouden ja toiminnan periaatteita koskevaan päätöksentekoon, mutta se ei ole näitä periaatteita koskevaa määräysvaltaa tai yhteistä määräysvaltaa.

Yhteisyritys on yhteisjärjestely, jonka mukaan osapuolilla, joilla on järjestelyssä yhteinen määräysvalta, on oikeuksia järjestelyn nettovarallisuuteen. Yhteinen määräysvalta perustuu osapuolten väliseen sopimukseen.

Konsernin osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksistä yhdistellään konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä huomattavan vaikutusvallan tai yhteisen määräysvallan saamisesta lähtien sen päättymiseen saakka. Konsernin omistusosuuden mukainen osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tilikauden tuloksista on esitetty konsernin tuloslaskelmassa omana eränään ennen liikevoittoa rivillä Osuus yhteisyritysten tuloksesta. Patrian osuus yhteisyritysten muihin laajan tuloksen eriin kirjatuista muutoksista on kirjattu konsernin muihin laajan tuloksen eriin. Konsernin osuus hankintapäivän jälkeen kertyneistä oman pääoman eristä sisältyy konsernin omaan pääomaan. Jos konsernin osuus yhteisyrityksen tappiosta ylittää kyseisen sijoituksen hankintamenon, sijoitus merkitään taseeseen nolla- arvoon eikä kirjanpitoarvon ylittäviä tappioita huomioida, ellei konsernilla ole muita yhteisyrityksiin liittyviä velvoitteita.

ULKOMAANRAHANMÄÄRÄISET ERÄT

Ulkomaanrahanmääräiset erät kirjataan euroiksi tapahtumapäivän kurssiin. Tilinpäätöspäivänä avoimena olevat ulkomaanrahanmääräiset saamiset ja velat sekä johdannaisinstrumentit on arvostettu käyttäen tilinpäätöspäivän kurssia. Ulkomaanrahanmääräisten erien muuntamisesta syntyneet voitot ja tappiot on merkitty tuloslaskelmaan. Liiketoiminnan kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät vastaaviin eriin liikevoiton yläpuolelle. Valuuttamääräisten lainojen ja saamisten kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

Euroalueen ulkopuolella sijaitsevien konserniyhtiöiden tuloslaskelmat muunnetaan euroiksi raportointikauden keskipäivän ja taseet tilinpäätöspäivän kurssia käyttäen. Tilinpäätöksen muuntamisesta euroiksi johtuvat kurssierot kirjataan konsernin oman pääoman muuntoeroihin. Ulkomaisten tytäryhtiöiden hankintamenon eliminoinnista syntyvät muuntoerot kirjataan suoraan oman pääoman muuntoeroihin.

Myytujen konserniyhtiöiden osalta kertyneet omaan pääomaan kirjatut muuntoerot sisällytetään tuloslaskelman luovutusvoittoon tai -tappioon.

RAHOITUSINSTRUMENTIT

Rahoitusvarat luokitellaan kolmeen pääryhmään: jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat ja käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta kirjattavat. Aiemmin IAS 39 - standardin mukaan rahoitusinstrumentit ryhmiteltiin lainoihin ja muihin saamisiin, eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin, myytävissä oleviin rahoitusvaroihin, jaksotettuun hankintamenoön kirjattaviin rahoitusvelkoihin ja käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin ja velkoihin.

Siltä osin kuin liitetiedoissa ei ole erikseen esitetty, tasearvojen katsotaan vastaavan käypiä arvoja.

Jaksotettuun hankintamenoön luokitellaan pitkäaikaiset saamiset yhteisyrityksiltä, muut saamiset, sijoitukset yritystodistuksiin, myyntisaamiset, rahat ja pankkisaamiset, korolliset rahoitusvelat ja ostovelat. Rahoitusvelat kirjataan selvityspäivänä ja ne esitetään taseessa jaksotettuun hankintamenoön käyttäen efektiivisen koron menetelmää.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjataan osakkeet ja muut osuudet, korolliset sijoitukset sekä johdannaiset (ei suojauslaskentaa).

Käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta kirjattaviin eriin kuuluvat suojauslaskennan alaiset johdannaiset.

Kaikki johdannaissopimukset, mukaan lukien kytketyt johdannaiset, arvostetaan käypään arvoon. Käyvän arvon määrittely perustuu noteerattuihin markkinahintoihin, -korkoihin ja -kursseihin, kassavirtojen diskonttaukseen ja optioiden arvonmäärittämiselleihin.

Konserni soveltaa IFRS 9:n mukaista suojauslaskentaa sitovien kiinteähintaisen myynti- ja ostotilauksien valuuttamäärisiä rahavirtoja suojaaviin valuuttajohdannaisiin sekä lainasalkkua suojaaviin korkojohdannaisiin (rahavirran suojaus). Valuuttatermiinisopimusten spot-osuus määritetään suojausinstrumenteiksi rahavirran suojausta koskeissa suojaussuhteissa. Valuuttatermiinisopimusten korko-osuus kirjataan tuloslaskelmaan korkotuottoihin tai -kuluihin. Suojauslaskennan kriteerit täyttävien rahavirtojen suojausinstrumenttien käyvän arvon muutoksen tehokas osuus kirjataan laajan tuloslaskelman eriin. Tehoton osa kirjataan välittömästi

tulosvaikutteisesti tuloslaskelman rahoituseriin. Kertynyt käyvän arvon muutoksen tehokas osuus kirjataan omasta pääomasta tuloslaskelmaan ostojen ja myynnin oikaisuna samoille kausille, joilla suojattavat kassavirrat vaikuttavat tulokseen. Pääasiallisena tehostomuden lähteenä on suojausinstrumenttien eräpäivien ja suojattavien valuuttamääristen rahavirtojen odotettujen tapahtumapäivien ajallinen eroavaisuus. Tase-erien suojauksessa ei sen sijaan sovelleta suojauslaskentaa.

Laajan tuloslaskelman rahavirran suojauksiin kirjattaviin käyvän arvon muutoksiin tehdään soveltuvat vero-oikaisut.

RAHOITUSINSTRUMENTTIIEN ARVON ALENTUMINEN

Jokaisen raportointikauden päättyessä arvioidaan, onko objektiivista näyttöä jonkin rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvarojen ryhmän arvon alentumisesta. Rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvarojen ryhmän arvo on alentunut ja arvonalentumistappiota syntynyt vain, jos on objektiivista näyttöä arvon alentumisesta yhden tai useamman, omaisuuserän alkuperäisen kirjaamisen jälkeen toteutuneen tapahtuman ("tappion synnyttävä tapahtuma") seurauksena ja tappion synnyttävällä tapahtumalla (tai tapahtumilla) on luotettavasti arvioitavissa oleva vaikutus rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvarojen ryhmän arvoihin vastaisiin rahavirtoihin.

Näyttöä arvonalentumisesta voivat olla esimerkiksi velallisen tai velallisryhmän merkittävät taloudelliset vaikeudet, koronmaksun tai lyhennysten laiminlyönti, konkurssin tai muun taloudellisen uudelleenjärjestelyn todennäköisyys tai havainnoitavissa oleva tieto, joka osoittaa arvioitujen vastaisten rahavirtojen määrittämissä olevaa vähentymistä, esimerkiksi muutokset maksujen myöhästymisessä ja laiminlyöntien kanssa korreloiva velallisen heikentynyt taloudellinen tilanne.

Jos arvonalentumistappion määrä vähentyy myöhemmällä kaudella ja vähennys pystytään objektiivisesti yhdistämään arvonalentumisen kirjaamisen jälkeen toteutuneeseen tapahtumaan (kuten velallisen luottoluokituksen parantumiseen), konsernituloslaskelmaan merkitään aiemmin kirjatun arvonalentumistappion peruutus. Jos myytävissä olevaksi luokitellun vieraan pääoman ehtoisen instrumentin käypä arvo kasvaa myöhemmällä kaudella ja nousun voidaan objektiivisesti katsoa liittyvän arvonalentumistappion tulosvaikutteisen kirjaamisen jälkeiseen tapahtumaan, arvonalentumistappio peruutetaan konsernin tuloslaskelman kautta.

LIKEVAIHTO JA MYYNIN TULOUTUSPERIAATTEET

Tuotot on esitetty nettona, josta on vähennetty välilliset verot, sopimussakot ja alennukset. Tuotot kirjataan, kun tavaroiden hallinta tai palvelu luovutetaan asiakkaalle, siihen määrään, jonka konserni arvioi olevansa oikeutettu saamaan kyseisten tavaroiden ja palveluiden

luovutuksesta. Transaktion hintaan saattaa sisältyä muuttuvia elementtejä, kuten sopimussakkoja ja vahingonkorvauksia.

Tuotteet koostuvat varaosien ja standardituotteiden myynneistä, joista tuotot kirjataan sillä hetkellä, kun tuotteiden hallinta luovutetaan asiakkaalle, yleensä tavaroiden toimittamisen yhteydessä. Tuotteet sisältävät myös projektit (panssaroidut pyöräajoneuvot, kranaatinheitinjärjestelmät sekä järjestelmät ja järjestelmäintegraatiot). Projektin sopimusehdoista ja projektin kestosta riippuen tuotto kirjataan tietyllä hetkellä tai ajan kuluessa.

Palveluiden myynti koostuu huollosta, korjauksesta ja modifikaatioista sekä tuntiperusteisesti tarjottavista palveluista. Tuotot kirjataan sopimusehdoista ja projektin kestosta riippuen joko ajan kuluessa tehtyjen tuntien tai kertyneiden kustannusten perusteella tai tietyllä hetkellä, jos projektin kesto on lyhyt ja tulosvaikutus vähäinen.

Ajan kuluessa kirjattavat tuotot määritetään valmiusasteen perusteella tehtyjen tuntien tai syntyneiden kustannusten perusteella, kun sopimuksen lopputulos voidaan luotettavasti arvioida. Kun lopputulosta ei pystytä luotettavasti määrittämään, aiheutuneet kulut rasittavat sen tilikauden tulosta, jolloin ne syntyvät, mutta tulot kirjataan vain siltä osin kuin yhtiö saa todellisten kustannusten määrää vastaavia tuloja. Kaikki tappiot kirjataan kuluiksi välittömästi.

Patria tarjoaa asiakkailleen tavanomaiset maksuehdot. Mikäli yli vuoden pituisia maksuehtoja tarjotaan, laskutettua määrää oikaistaan rahan aika-arvolla ja korkotuotto jaksotetaan luottoajalle.

Patrialla ei ole merkittäviä asiakasjärjestelyitä, jotka eivät täytä IFRS 15 -standardissa asetettuja sopimuksen kriteereitä. Patria tarjoaa asiakkailleen usein sopimuksellisia takuita, joilla se yleensä antaa toimintatakuun toimitetuille tuotteille takuukauden aikana.

Patria saa asiakkailtaan maksuja sopimuksissa sovittuihin laskutus suunnitelmiin perustuen. Muutokset myyntisopimuksiin liittyvissä taseeseen merkityissä saamisissa ja veloissa johtuvat Patrian sopimuksiin perustuvasta suorituksista. Saamiset asiakkailta myyntisopimuksista liittyvät ensisijaisesti oikeuteen vastikkeeseen työstä, joka on tehty, mutta jota ei ole laskutettu raportointipäivänä. Nämä omaisuuserät siirretään myyntisaamisiin, kun Patrialla on sopimuksellinen oikeus laskuttaa asiakasta. Velat asiakkaille myyntisopimuksista liittyvät pääasiassa asiakkailta saatuihin ennakkomaksuihin projekteista, joiden myyntituotot kirjataan ajan kuluessa. Nämä määrät kirjataan myyntituotoksi silloin kun Patria täyttää sopimuksesta johtuvat velvoitteet.

Sen arvioiminen, onko projektin sopimusvelvoitteista erotettavissa erillisiä tuotteita ja palveluita, edellyttää harkintaa ja sillä voi olla vaikutusta tuottojen kirjaamisen ajankohtaan ja määrään.

Tuotteet ja palvelut -tyyppiset sopimukset sisältävät pääasiassa yhden suoritusvelvoitteen. Pitkäaikaisiin sopimuksiin sisältyvät

pitkäaikaiset huoltosopimukset, joista tuotot kirjataan pääsääntöisesti ajan kuluessa. Tähän tulotyyppiin kuuluvaan sopimukseen sisältyy yleensä yksi suoritusveloite kutakin toimitusta kohden.

Sopimuksiin perustuvat omaisuuserät sisältyvät taseen Siirtosaamiset erään ja sopimukseen perustuvat velat taseen Saadut ennakkomaksut erään ([Liite 14](#)).

Patrialla ei ollut vuoden 2018 lopussa asiakassopimusten saamiseen tai täyttämiseen liittyviä kustannuksia, jotka olisi aktivoitu IFRS 15 -standardin alla.

TUTKIMUS- JA KEHITYSMENOT

Tutkimus- ja kehitysmenot kirjataan sen tilikauden kuluksi, jonka aikana ne ovat syntyneet. Aktivoiduille keskeneräisille kehitysmenoille tulee tehdä säännöllisesti arvonalentumistesti vertaamalla siitä kerrytettävissä olevaa rahamäärää sen kirjanpitoarvoon. Poistamattomat aktivoidut kehitysmenot, joiden kirjanpitoarvon katsotaan olevan niistä kerrytettävissä olevaa rahamäärää korkeampi, kirjataan välittömästi kuluksi tuloslaskelmaan.

TULOVEROT

Konsernin veroihin kirjataan konserniyhtiöiden tilikauden tulokseen perustuvat verot ja aikaisempien tilikausien verojen oikaisu sekä laskennallisten verojen muutos. Laajaan tulokseen kirjattavien erien verovaikutus kirjataan vastaavasti laajaan tulokseen. Osuus yhteisyritysten tuloksista esitetään tuloslaskelmassa laskettuna nettotuloksesta, ja se sisältää siten verovaikutuksen.

Laskennallinen verovelka tai -saaminen lasketaan velkamenetelmän mukaan kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä väliaikaisista eroista tilinpäätöshetkellä voimassaolevia verokantoja käyttäen. Merkittävimmät väliaikaiset erot syntyvät aineellisten hyödykkeiden poistoeroista, hankittujen yhtiöiden nettovarallisuuden arvostamisesta käypään arvoon, rahoitusvarojen ja suojausinstrumenttien arvostamisesta käypään arvoon, sisäisistä varastokatteista, eläkevelvoitteista, varauksista, tilinpäätössiirroista sekä käyttämättömistä verotuksellisista tappioista. Laskennallinen verosaaminen väliaikaisista eroista kirjataan siihen määrään asti, kun on todennäköistä, että se voidaan hyödyntää tulevaisuudessa syntyvää verotettavaa tuloa vastaan.

AINEELLISET HYÖDYKKEET

Aineelliset hyödykkeet arvostetaan poistoilla ja mahdollisilla arvonalentumistappioilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenoon. Hyödykkeistä tehdään tasapoistot arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Hyödykkeiden taloudellista vaikutusaikaa tarkastellaan tarvittaessa ja oikaistaan kuvastamaan mahdollisia taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuvia muutoksia.

Poistot perustuvat arvioituihin taloudellisiin vaikutusaikoihin:

- Rakennukset 10 - 30 vuotta
- Koneet ja kalusto 3 - 15 vuotta
- Muut aineelliset hyödykkeet 3 - 20 vuotta

Maa-alueista ei kirjata poistoja. Tavanomaiset korjaus- ja ylläpitomenot kirjataan tilikauden kuluksi. Merkittävät parannusinvestoinnit aktivoidaan, mikäli ne tuottavat vastaista taloudellista hyötyä. Aineellisten hyödykkeiden luovutuksesta syntyvät voitot ja tappiot sisältyvät tuloslaskelmassa liikevoittoon.

LIKEARVO JA MUU AINEETON OMAISUUS

Liikearvo arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon vähennettynä mahdollisilla arvonalentumisilla. Liikearvon arvo arvioidaan vuosittain tai useammin, mikäli olosuhteiden muuttuessa on todennäköistä, että arvo saattaa olla alentunut. Arvonalentumistappio kirjataan tuloslaskelmaan.

Aineettomia hyödykkeitä ovat aktivoidut kehitysmenot, tavaramerkit, patentit, ohjelmistojen lisenssit sekä tuote- ja markkinointioikeudet. Aineettomat hyödykkeet, jotka syntyvät kehittämistoiminnasta, merkitään taseeseen vain, jos IAS 38 -standardin edellytykset täyttyvät.

Hankitut aineettomat hyödykkeet arvostetaan poistoilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenoon. Hyödykkeistä tehdään liikearvoa lukuun ottamatta tasapoistot taloudellisen vaikutusajan kuluessa, joka yleensä vaihtelee kolmesta kahteenkymmeneen vuoteen.

SAADUT AVUSTUKSET

Valtiolta tai muilta tahoilta saadut avustukset kirjataan tilikauden tulokseen liiketoiminnan muihin tuottoihin niillä tilikausilla, joilla avustuksia vastaavat kulut ovat syntyneet. Aineellisten tai aineettomien hyödykkeiden hankintaan liittyvät avustukset kirjataan hyödykkeiden hankintameno pienennykseksi.

ARVONALENTUMISET

Omaisuuserien kirjanpitoarvo arvioidaan jokaisena tilinpäätöspäivänä mahdollisen arvonalentumisen tunnistamiseksi. Liikearvot testataan vuosittain. Arvonalentumisen arviointia varten konsernin omaisuus jaetaan rahavirtaa tuottaviin yksiköihin. Arvonalennuksena kirjataan määrä, jolla omaisuuden tasearvo ylittää vastaavan omaisuuden odotettavissa olevien vastaisten rahavirtojen nykyarvon.

Aikaisemmin kirjattu arvonalennus peruutetaan, mikäli kerrytettävissä olevan tulon määrittämisessä käytetyt arviot muuttuvat. Arvonalentumista ei peruteta enempää kuin mikä hyödykkeen tasearvo olisi ilman aikaisempien vuosien

arvonalentumista. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruteta.

VUOKRASOPIMUKSET

Vuokrasopimukset, joiden perusteella konsernille siirtyy olennainen osa hyödykkeiden omistamiselle ominaisista riskeistä ja eduista, luokitellaan rahoitusleasing-sopimuksiksi. Rahoitusleasing-sopimukset merkitään taseeseen varoiksi ja veloiksi pääsääntöisesti vuokra-ajan alkamisajankohtana joko hyödykkeen käyvän arvon suuruusena tai sitä alemman vähimmäisvuokrien nykyarvon suuruusena määränä.

Rahoitusleasing-sopimuksella hankitusta hyödykkeestä tehdään poistot muiden käyttöomaisuushyödykkeiden tapaan joko hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan tai sitä lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa. Rahoitusleasingvelat sisältyvät taseen pitkä- ja lyhytaikaisiin korollisiin velkoihin.

Mikäli omistamiselle ominaiset riskit ja edut jäävät vuokralle antajalle, käsitellään sopimus muuna vuokrasopimuksena, ja sopimuksen perusteella maksettavat vuokrat kirjataan kuluksi vuokra-ajan kuluessa.

TYÖSUHDE-ETUUKSET

Konserniyhtiöillä on eri maissa eläkejärjestelyjä, jotka perustuvat paikallisiin olosuhteisiin ja käytäntöihin. Nämä eläkejärjestelyt luokitellaan joko maksu- tai etuusperusteisiksi järjestelyiksi. Maksupohjaisista eläkejärjestelyistä suoritettavat maksut kirjataan kuluksi sen tilikauden tuloslaskelmaan, johon ne kohdistuvat. Etuusperusteisten eläkejärjestelyiden velvoitteiden nykyarvo on merkitty taseeseen käypään arvoon tilinpäätöspäivänä. Suomen TyEL-järjestelmän mukaisia eläkkeitä on käsitelty maksuperusteisina ja työnantajan omavastuumaksut työttömyysvakuusrahostolle etuusperusteisina.

VAIHTO-OMAISUUS

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai sitä alhaisemman nettorealisointiarvon määräisenä. Hankintameno määritetään noudattaen fifo-periaatetta tai keskihintamenetelmää, joka on riittävän lähellä fifo-periaatteen mukaan laskettua todellista hankintamenoa.

Vaihto-omaisuuden arvoon luetaan vaihto-omaisuuden hankintamenot, välittömät valmistuspalkat, muut välittömät valmistusmenot sekä osuus valmistuksen välillisistä kustannuksista.

MYNTISAAMISET

Myyntisaamiset arvostetaan niiden odotettuun realisointiarvoon, joka on alkuperäinen laskutusarvo vähennettynä näiden saatavien arvioidulla arvonalennuksella. Myyntisaamisista tehdään arvonalennus, kun on olemassa perusteltu näyttö, että konserni ei tule saamaan kaikkia saamisiaan alkuperäisin ehdoin.

RAHAVARAT

Rahavarat koostuvat käteisvaroista ja lyhytaikaisista pankkitalletuksista. Pankeista saadut tililuotot sisältyvät taseen lyhytaikaisiin velkoihin.

VARAUKSET

Varaus merkitään taseeseen, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena olemassa oleva oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite ja maksuvelvoitteen toteutuminen on todennäköistä ja sen suuruus voidaan luotettavasti määrittellä. Varaukset voivat liittyä toimintojen uudelleenjärjestelyihin, tappiollisiin sopimuksiin, takuuvelvoitteisiin ja rekламаatiotöihin.

OSINGONJAKO

Hallituksen yhtiökokoukselle ehdottamaa osinkoa ei vähennetä jakokelpoisesta omasta pääomasta ennen yhtiökokouksen päätöstä.

SEGMENTTIRAPORTOINTI

Konserni on päättänyt olla noudattamatta vapaaehtoisia IFRS 8 standardia ja ei esitä tilinpäätöksessä segmentti-informaatiota.

UUSIEN JA MUUTETTUIJEN IFRS-STANDARDIEN SEKÄ IFRIC-TULKINTOJEN SOVELTAMINEN

Vuonna 2018 ja sen jälkeen voimaantulleiden IFRS-standardien muutosten osalta konsernin kannalta merkittävimmät muutokset ovat IFRS 9 Rahoitusinstrumentit, IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista ja IFRS 16 Vuokrasopimukset. IFRS 15 ja IFRS 9-standardeja on sovellettu 1. tammikuuta 2018 alkaen ja IFRS 16 sovelletaan 1. tammikuuta 2019 alkaen.

IFRS 9 Rahoitusinstrumentit

Konserni alkoi soveltaa IFRS 9 Rahoitusinstrumentit-standardia 1.1.2018 ja se korvaa IAS 39 Rahoitusinstrumentit-kirjaaminen ja arvostaminen-standardin. IFRS 9 ohjaa rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelua, arvostamista sekä kirjaamista. Se sisältää myös uudet säännökset koskien suojauslaskentaa sekä uuden rahoitusvarojen arvonalentumiseen sovellettavan käsittelymallin. Vertailutiedot esitetään konsernin aiemman tilinpäätöskäytännön mukaisesti ja ne ovat vertailukelpoisia.

Rahoitusvarat luokitellaan kolmeen pääryhmään: jaksettuihin hankintameno kirjattavat, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat ja käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta kirjattavat.

Jaksettuihin hankintameno luokitellaan pitkäaikaiset saamiset yhteisyrityksiltä, muut saamiset, sijoitukset yritystodistuksiin,

myyntisaamiset, rahat ja pankkisaamiset, korolliset rahoitusvelat ja ostovelat. Standardi ei tuonut muutoksia rahoitusvelkojen luokitteluun. Rahoitusvelat kirjataan selvityspäivänä ja ne esitetään taseessa jaksettuihin hankintameno käyttäen efektiivisen koron menetelmää.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjataan osakkeet ja muut osuudet, korolliset sijoitukset sekä johdannaiset (ei suojauslaskentaa).

Käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta kirjattaviin eriin kuuluvat suojauslaskennan alaiset johdannaiset.

RAHOITUSINSTRUMENTTIEN UUELLEENLUOKITTELU IFRS 9:N SOVELTAMISEN SEURAUKSENA 1.1.2018, 1000 EUR

			Kirjanpitoarvo		
Tase-erä	Arvostusryhmä IAS 39	Arvostusryhmä IFRS 9	IAS 39	IFRS 9	Erotus
Pitkäaikaiset rahoitusvarat					
Pitkäaikaiset saamiset yhteisyrityksiltä	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettuun hankintamenoon kirjattavat rahoitusvarat	0,4	0,4	
Muut sijoitukset (osakkeet)	Myytavissä olevat sijoitukset	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,2	0,2	
Korolliset sijoitukset	Lainat ja muut saamiset	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,0	0,0	
Muut saamiset	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettuun hankintamenoon kirjattavat rahoitusvarat	0,7	0,7	
Lyhytaikaiset rahoitusvarat					
Myyntisaamiset	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettuun hankintamenoon kirjattavat rahoitusvarat	111,9	111,9	
Sijoitukset yritystodistuksiin	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettuun hankintamenoon kirjattavat rahoitusvarat	0,0	0,0	
Muut saamiset	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettuun hankintamenoon kirjattavat rahoitusvarat	0,0	0,0	
Johdannaiset (suojauslaskennan alla)	Rahavirran suojaus (käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta)	Käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta kirjattavat rahoitusvarat	0,2	0,2	
Johdannaiset (ei suojauslaskentaa)	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,2	0,2	
Myytavissä olevat myyntisaamiset	Lainat ja muut saamiset	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	0,0	0,0	
Rahat ja pankkisaamiset	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettuun hankintamenoon kirjattavat rahoitusvarat	5,9	5,9	
Pitkäaikaiset rahoitusvelat					
Korolliset velat	Jaksotettuun hankintamenoon kirjattavat rahoitusvelat	Jaksotettuun hankintamenoon kirjattavat rahoitusvelat	26,4	26,4	
Lyhytaikaiset rahoitusvelat					
Johdannaiset (suojauslaskennan alla)	Rahavirran suojaus (käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta)	Käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta kirjattavat rahoitusvelat	0,1	0,1	
Johdannaiset (ei suojauslaskentaa)	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	0,2	0,2	
Korolliset velat	Jaksotettuun hankintamenoon kirjattavat rahoitusvelat	Jaksotettuun hankintamenoon kirjattavat rahoitusvelat	47,4	47,4	
Ostovelat	Jaksotettuun hankintamenoon kirjattavat rahoitusvelat	Jaksotettuun hankintamenoon kirjattavat rahoitusvelat	25,3	25,3	

IFRS 9 -standardi ei tuonut olennaisia muutoksia konsernin suojauslaskentaan. Standardin muutoksen johdosta konsernin suojauslaskennan dokumentaatio päivitettiin vastaamaan uusia vaatimuksia. Suojauslaskennan osalta johdannaissopimusten korko-osuuden kirjaamistapa on muutettu suoraan tuloslaskelmaan kirjattavaksi sekä tämän kirjaamisperiaatteen muutoksen johdosta aikaisempien tilikausien voittovaroja on myös korjattu.

Konsernin myyntisaamisiin ei asiakaskunnan rakenteen vuoksi liity merkittäviä luottoriskejä. Luottoriskejä vastaan suojaudutaan pääsääntöisesti sopimalla niitä pienentävistä ehdoista myyntisopimuksissa ja tapauskohtaisesti käytetään luottovakuutuksia. Historiassa konserni ei ole kirjannut olennaisia myyntisaamisten luottotappioita eikä luottotappiovarausta ole tehty IFRS 9 käyttöönoton yhteydessä. Konserni arvioi luottotappioriskiä jatkuvasti ja mahdolliset muutokset esimerkiksi asiakaskunnan rakenteessa voivat johtaa luottotappiovarauksen kirjaamiseen.

IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista

Konserni alkoi soveltaa IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista -standardia 1.1.2018. Standardi sisältää viisivaiheisen mallin asiakassopimusten perusteella saatavien myyntituottojen tulouttamiseen. IFRS 15 mukaan myyntituotto kirjataan, kun asiakas saa määräysvallan luvattuun tavarahan tai palveluun siinä määrässä, johon yritys odottaa olevansa oikeutettu kyseisistä tuotteista tai palveluista. Standardin mukaisesti myyntituotto kirjataan hallinnan luovutuksen perusteella joko ajan kuluessa tai yhtenä ajankohtana. Konserni soveltaa uutta standardia sen voimaantulopäivästä lähtien täysin takautuvasti. Myyntituottoon liittyvät tiedot on esitetty uuden standardin mukaisina.

IFRS 15:n käyttöönotto johti muutoksiin muutaman pitkäaikaisen palvelu- ja huoltosopimuksen myyntituottojen tuloutuksessa. Näiden pitkäaikaisen palvelu- ja huoltosopimusten myyntituottojen tuloutus tulee tapahtumaan valmiusasteen mukaisesti syntyneiden kustannusten osuudella suoritevelvoitteen arvioituista kokonaiskustannuksista.

Oikaisemisen yhteenlaskettu vaikutus omaan pääomaan 1.1.2017 oli -1,5 milj. euroa.

IFRS 15 standardia sovelletaan täysin takautuvasti, oikaisujen vaikutukset esitetään alla olevassa taulukossa myös tilikauden 2017 alkavien saldojen osalta:

LYHENNETTY TULOSLASKELMA

	Reported	Oikaistu	Change
Miljoonaa euroa	1/1-31/12/2017		
Liikevaihto	467,7	467,2	-0,5
Liiketoiminnan muut tuotot	21,2	21,2	0,0
Aineet, tarvikkeet, tavarat ja palvelut	-193,0	-191,7	1,3
Muut kulut	-262,0	-262,0	0,0
Liikevoitto	33,9	34,6	0,7
Rahoitustuotot ja -kulut	-2,6	-2,6	0,0
Tulos ennen veroja	31,3	32,1	0,8
Tuloverot	-4,9	-5,0	-0,1
Tilikauden voitto	26,4	27,0	0,6

LYHENNETTY TASE

	Raportoitu	Oikaistu	Oikaisu	Raportoitu	Oikaistu	Oikaisu
Miljoonaa euroa	31/12/2017			01/01/2017		
Varat						
Aineettomat hyödykkeet	29,3	29,3	0,0	27,5	27,5	0,0
Aineelliset hyödykkeet	80,4	80,4	0,0	74,0	74,0	0,0
Muut pitkäaikaiset varat	169,4	169,7	0,3	176,3	176,7	0,4
Vaihto-omaisuus	67,6	65,4	-2,2	67,8	64,4	-3,4
Saamiset	133,6	136,6	3,0	139,5	143,3	3,8
Rahat ja pankkisaamiset	5,9	5,9	0,0	6,6	6,6	0,0
Varat yhteensä	486,3	487,3	1,0	491,7	492,5	0,8
Oma pääoma ja velat						
Oma pääoma	245,9	245,0	-0,9	262,8	261,3	-1,5
Pitkäaikaiset velat	57,8	57,8	0,0	59,3	59,3	0,0
Lyhytaikaiset velat	182,6	184,5	1,9	169,6	171,9	2,3
Oma pääoma ja velat yhteensä	486,3	487,3	1,0	491,7	492,5	0,8

IFRS 16 Vuokrasopimukset

IFRS 16 -standardi vaatii vuokralle ottajaa kirjaamaan omaisuuserän (oikeus käyttää vuokrattua hyödykettä) ja tulevien vuokrien maksamista koskevan velan. Patria on päättänyt soveltaa yksinker taistettua menettelytapaa, eikä IFRS 16 käyttöönottoa edeltävän vuoden vertailutietoja oikaista.

Patria on valinnut sovellettavaksi vapaaehtoisia helpotuksia lyhytaikaisiin ja arvoltaan vähäisiin omaisuuseriin koskeviin vuokrasopimuksiin. Näihin sopimuksiin liittyvät vuokrat kirjataan kuluksi tasasuuruksina erinä vuokrakauden ajalta.

Patria on tunnistanut sopimuksia, joissa se toimii vuokralle antajana. Näillä sopimuksilla ei ole olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Ei peruutettavissa olevat, operatiivisiin vuokrasopimuksiin perustuvat velvoitteet tilikauden 2018 lopulta on esitetty [liitetiedossa 21](#).

Alustavan arvion mukaan, vuokravelvoitteista odotetaan kirjattavan 1.1.2019 käyttöoikeusomaisuuseriä ja vuokrasopimusvelkoja noin 58-71 miljoonaa euroa. IFRS 16 käyttöönoton odotetaan parantavan tuloslaskelman liikevoittoa noin 12 miljoonaa euroa sen johdosta, että vuokrasopimuksiin liittyvät korkokulut kirjataan rahoituskuluihin. Standardimuutoksella on lisäksi vaikutusta konsernin rahavirtalaskelman esitystapaan. Liiketoiminnan rahavirran odotetaan kasvavan ja rahoituksen rahavirran pienentyvät vastaavasti, koska vuokrasopimusvelan lyhennysten osuus luokitellaan rahoituksen rahavirroiksi. Vaikutusten arviointi saatetaan päätökseen vuoden 2019 ensimmäisen neljänneksen aikana.

2. Rahoitusriskien hallinta

RAHOITUSRISKIEN HALLINNAN PÄÄPERIAATTEET

Patrian hallitus on hyväksynyt rahoitushallinnon periaatteet, joiden mukaan hoidetaan konsernin emo- ja tytäryhtiöiden rahoitushallintoa sekä rahoitusriskien hallintaa.

Konsernin rahoitustoiminnon keskeiset tehtävät ovat varmistaa emo- ja tytäryhtiöiden rahoituksen riittävyys kaikkina aikoina, rahoituksen ja luotolimiittien järjestäminen, likvidien varojen sijoittaminen, nettorahoituskulujen optimointi, rahoitusriskien hallinnan järjestäminen ja toteuttaminen, tarjota ja järjestää tytäryhtiöille näiden tarvitsemia rahoituspalveluja sekä tuottaa konsernin johdolle informaatiota konsernin rahoituksellisesta asemasta ja riskeistä.

Rahoitusriskit jaetaan jäljempänä valuuttariskeihin, korkoriskeihin, maksuvalmius- ja jälleenrahoitusriskeihin, luotto- ja vastapuoliriskeihin sekä operationaalisin riskeihin. Konsernin tytäryhtiöt ja liiketoiminnat hallinnoivat omia rahoitusriskejään rahoitushallinnon toimintaperiaatteiden sekä konsernin rahoitustoiminnon määrittämien ohjeiden mukaisesti.

VALUUTTARISKIT

Valuuttariskien hallinnan tavoitteena on suojautua valuuttakurssimuutosten vaikutuksilta tulevaan rahavirtaan, tulokseen ja taseeseen. Sivovista kiinteähintaisista myynti-, osto- ja rahoitussopimuksista johtuvat valuuttapositiot suojataan valuuttajohdannaisilla täysimääräisesti projekti- tai transaktiokohtaisesti. Konsernin tytäryhtiöt vastaavat valuuttariskiensa määrittämisestä ja suojaamisesta vastapuolenaan Patria Oyj, joka tekee tarvittavat suojaussopimukset pankkien kanssa.

Konserni soveltaa IFRS 9:n mukaista suojauslaskentaa sitovien kiinteähintaisien myynti- ja ostopilausten valuuttamääräisiä rahavirtoja suojaaviin valuuttajohdannaisiin (rahavirran suojaus). Näiden johdannaisten käyvän arvon muutoksen tehokas osuus merkitään laajan tuloslaskelman rahavirran suojauksiin (käyvän arvon rahasto), kunnes se kirjataan tulokseen samanaikaisesti suojauksen kohteesta realisoituvan valuuttakurssimuutoksen kanssa. Käyvän arvon muutoksen tehoton osuus kirjataan tuloksen rahoituseriin välittömästi. Pääasiallisena tehottomuuden lähteenä on suojausinstrumenttien eräpäivien ja suojattavien valuuttamääräisten rahavirtojen odotettujen tapahtumapäivien ajallinen eroavaisuus. Tase-erien suojauksessa ei sovelleta suojauslaskentaa.

Suojauskohteen ja suojausinstrumentin välillä on taloudellinen riippuvuussuhde, kun niillä on sama kohde-etuus tai sellaiset kohde-etuudet, joiden hinta reagoi samalla tavalla suojattavaan riskiin. Tällöin tulee olla odotettavissa, että suojauskohteen ja -instrumentin käypä

arvo tai rahavirrat vaihtelevat systemaattisesti vastakkaisiin suuntiin samasta riskistä johtuen. Suojausinstrumentin osalta käytetään samaa valuuttaa kuin suojauskohteellakin on, jolloin niiden välillä on taloudellinen riippuvuussuhde.

Jäljempänä esitettävän IFRS 7 -standardin edellyttämän herkkyyssanalyysin tarkoitus on havainnollistaa konsernin tuloksen ennen veroja ja oman pääoman herkkyyttä valuuttakurssien muutokselle. Nettovaluuttapositioiden laskennassa on huomioitu tilinpäätöshetkellä yhtiöiden taseissa olevat vierasvaluuttamääräiset rahoitusvarat ja -velat, näihin kohdistetut suojaukset sekä ne johdannaiset, jotka eivät ole suojauslaskennassa. Näiden erien käyvän arvon muutos kirjataan tulokseen.

Suoraan omaan pääomaan vaikuttaa käyvän arvon rahastoon kirjattu käyvän arvon muutos suojauslaskennan piirissä olevista johdannaisista. Käyvän arvon muutoksen vaikutuksen odotetaan kumoutuvan ajan myötä suojauskohteena olevien erittäin todennäköisten tulevien rahavirtojen vastakkaisien arvonmuutosten realisoituessa.

Seuraavassa taulukossa on esitetty nettovaluuttapositiot, sekä herkkyyssanalyysin mukaiset vaikutukset tulokseen ennen veroja ja omaan pääomaan, mikäli euro olisi vahvistunut tai heikentynyt kyseessä olevaa valuuttaa vastaan tilinpäätöspäivänä. Herkkyyttä laskettaessa on käytetty viiden prosentin valuuttakurssimuutosta.

Tilinpäätöshetkellä merkittävimmät valuuttapositiot (myynti, ostot ja lainat) olivat Ruotsin kruunussa ja Yhdysvaltain dollarissa.

IFRS 7 -HERKKYYSANALYYSIN MUKAINEN HERKKYYS VALUUTTAKURSSIMUUTOKSILLE 2018

1 000 EUR	SEK	USD
Nettopositio - tase-erät	374	1 694
EUR vahvistuu / heikkenee 5 % - Vaikutus tulokseen ennen veroja	-18 / 20	-81 / 89
Nettopositio - suojauslaskennan piirissä olevat johdannaiset	168	-12 684
EUR vahvistuu / heikkenee 5 % - Vaikutus omaan pääomaan	-8 / 9	605 / -668

IFRS 7 -HERKKYYSANALYYSIN MUKAINEN HERKKYYS VALUUTTAKURSSIMUUTOKSILLE 2017

1 000 EUR	SEK	USD
Nettopositio - tase-erät	-9	-282
EUR vahvistuu / heikkenee 5 % - Vaikutus tulokseen ennen veroja	0 / 0	13 / -15
Nettopositio - suojauslaskennan piirissä olevat johdannaiset	405	-16 376
EUR vahvistuu / heikkenee 5 % - Vaikutus omaan pääomaan	-19 / 21	745 / -822

Konsernin euroalueen ulkopuolisten tytär- ja yhteisyritysten yhdistelystä konsernitilinpäätökseen aiheutuu konsernin omaan pääomaan muuntoeroja (translaatoriski). Pääperiaate on olla suojaamatta translaatoriskejä.

Suojauslaskennan vaikutusta konsernin taloudelliseen asemaan merkittävimpien valuuttaparien osalta on käsitelty seuraavassa taulukossa.

SUOJAUSLASKENNAN VAIKUTUS KONSERNIN TALOUDELLISEEN ASEMAAN 2018

Valuuttatermiinit - EURUSD	Miljoonaa euroa 31/12/2018
Arvostus	0,1
Nimellisarvo	17,7
Odotetun tulosvaikutuksen ajankohta	Tammikuu 2019 - Joulukuu 2023
Suojaussuhde	1:1
Suojausinstrumenttien käyvän arvon muutos	0,1
Suojauskohteen arvonmuutos	-0,1
Painotettu keskimääräinen suojauskurssi (sisältäen termiinipisteet)	1 1729

Valuuttatermiinit - EURSEK	31/12/2018
Arvostus	0,0
Nimellisarvo	0,2
Odotetun tulosvaikutuksen ajankohta	Tammikuu 2019
Suojaussuhde	1:1
Suojausinstrumenttien käyvän arvon muutos	-0,0
Suojauskohteen arvonmuutos	-0,0
Painotettu keskimääräinen suojauskurssi (sisältäen termiinipisteet)	10 2688

Suojauslaskennan alaiset valuuttatermiinit	31/12/2018
Johdannaisvarat	0,1
Johdannaisvelat	-0,0

SUOJAUSLASKENNAN VAIKUTUS KONSERNIN TALOUDELLISEEN ASEMAAN 2017

Valuuttatermiinit - EURUSD	Miljoonaa euroa 31/12/2017
Arvostus	0,1
Nimellisarvo	24,2
Odotetun tulosvaikutuksen ajankohta	Tammikuu 2018 - Joulukuu 2023
Suojaussuhde	1:1
Suojausinstrumenttien käyvän arvon muutos	0,1
Suojauskohteen arvonmuutos	-0,4
Painotettu keskimääräinen suojauskurssi (sisältäen termiinipisteet)	1 1649

Valuuttatermiinit - EURSEK	31/12/2017
Arvostus	0,0
Nimellisarvo	0,4
Odotetun tulosvaikutuksen ajankohta	Helmikuu 2018 - Maaliskuu 2018
Suojaussuhde	1:1
Suojausinstrumenttien käyvän arvon muutos	0,0
Suojauskohteen arvonmuutos	0,0
Painotettu keskimääräinen suojauskurssi (sisältäen termiinipisteet)	9 4879

Suojauslaskennan alaiset valuuttatermiinit	31/12/2017
Johdannaisvarat	0,2
Johdannaisvelat	-0,1

KORKORISKI

Markkinakorkojen muutokset vaikuttavat konsernin korkokuluihin ja -tuottoihin sekä korollisten velkojen, saamisten ja johdannaispimusten käypiin arvoihin. Korkoriskin hallinnan tavoitteena on suojautua korkojen muutosten vaikutuksilta tulevaan rahavirtaan, tulokseen ja taseeseen. Korkoriskiä hallitaan ensisijaisesti vaikuttamalla velkojen ja saamisten keskimääräiseen korkosidonnaisuusaikaan (duraatio) sekä tarvittaessa johdannaispimuksilla.

Korollisten velkojen keskimääräinen korkosidonnaisuusaika 31.12.2018 oli 1,9 vuotta (2,4) ja saamisten yksi päivä.

KORKOJEN SIDONNAISUUSJAKSOT

Miljoonaa euroa	0-6 kk	6-12 kk	12-24 kk	24-36 kk	Myöhemmin	Yhteensä
Rahoitusleasingvelat	1,7	0,4		0,8	16,3	19,2
Rahalaitoslainat	20,6					20,6
Muut korolliset velat	29,0	6,7				35,7
Korolliset saamiset	-8,1					-8,1
Yhteensä 2018	43,2	7,1	0,0	0,8	16,3	67,5

Rahoitusleasingvelat	1,8	0,2	0,7		17,9	20,6
Rahalaitoslainat	3,4	0,3	0,7			4,4
Muut korolliset velat	42,0		6,8			48,8
Korolliset saamiset	-5,9					-5,9
Yhteensä 2017	41,3	0,5	8,2	0,0	17,9	67,9

Tilinpäätöshetkellä 31.12.2018 konsernin korolliset velat olivat yhteensä 75,3 miljoonaa euroa (73,8), joista kiinteäkorkoisia 52,9 miljoonaa euroa (67,4) ja vaihtuvakorkoisia 22,4 miljoonaa euroa (6,3). Korolliset saamiset olivat yhteensä 8,1 miljoonaa euroa (5,9), joista 8,1 miljoonaa euroa (5,9) oli vaihtuvakorkoisia.

IFRS 7 -standardin edellyttämä herkkyyssanalyysi, tässä yhden prosenttiyksikön nousu markkinakoroissa johtaisi 31.12.2018 taseen korollisten velkojen ja saamisten osalta vuotuisten nettokorkokulujen kasvamiseen 143 tuhannella eurolla (4). Vastaava koron lasku aiheuttaisi yhtä suuren vastakkaismerkkinen muutoksen. Konsernilla ei ollut avoinna olevia korkojohdannaisia (0,3).

MAKSUVALMIUS- JA JÄLLEENRAHOITUSRISKI

Maksuvalmiusriskiä minimoidaan pitämällä likviditeettivaranto riittävän suurena, jotta se kaikkina aikoina kattaa konsernin juoksevan liiketoiminnan likviditeettitarpeen.

Jälleenrahoitusriskiä eli riskiä siitä, että liian suuri osa konsernin lainoista tai luottolimiiteistä erääntyy ajanjaksona, jolloin mahdollisesti tarvittavan jälleenrahoituksen saatavuus voi olla heikko ja ehdot epäedulliset, minimoidaan tasapainottamalla lainojen tai luottolimiittien erääntymisaikatauluja.

Konsernin korollisten velkojen keskimääräinen erääntymisaika 31.12.2018 oli 1,7 vuotta (2,3). Oheisen maturiteettitaulukon arvot ovat diskonttaamattomia.

RAHOITUSINSTRUMENTTIEN MATURITEETTIIJAKAUMA

Miljoonaa euroa	2019	2020	2021	2022	2023	2024 -	Total
Rahoitusleasingvelat	1,4	1,4	1,4	1,5	1,5	12,0	19,2
Rahalaitoslainat	20,5	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	20,6
Muut korolliset velat	35,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	35,7
Valuuttajohdannaisvelat	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Valuuttajohdannaisvarat	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1
Korkomaksut	0,4	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,8
Yhteensä 2018	58,1	1,9	1,5	1,5	1,5	12,0	76,4

Rahoitusleasingvelat	1,4	1,4	1,4	1,4	1,5	13,5	20,6
Rahalaitoslainat	3,9	0,3	0,1	0,0	0,0	0,0	4,4
Muut korolliset velat	42,1	6,7	0,0	0,0	0,0	0,0	48,8
Valuutta- ja korkojohdannaisvelat	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3
Valuuttajohdannaisvarat	-0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,4
Korkomaksut	0,4	0,4	0,3	0,0	0,0	0,0	1,1
Yhteensä 2017	47,7	8,8	1,9	1,5	1,5	13,5	74,8

Patrialla oli 31.12.2018 osana likviditeettivarantoaan käyttämättömiä komititoituja rahoitus- ja tililiitteitä yhteensä 50,5 miljoonaa euroa (40,5) sekä yritystodistusohjelma, josta käyttämättömänä oli 71,0 miljoonaa euroa (58,0).

KOROLLISET NETTOVELAT

Miljoonaa euroa	2018	2017
Lainat rahoituslaitoksilta	0,1	0,4
Muut korolliset velat	6,6	6,7
Rahoitusleasingvelat	17,8	19,2
Pitkääaikaiset korolliset velat	24,5	26,4
Lainat rahoituslaitoksilta	20,5	3,9
Yritystodistuslainat	29,0	42,0
Muut korolliset velat	0,1	0,1
Rahoitusleasingvelat	1,4	1,4
Lyhytaikaiset korolliset velat	51,0	47,4
Korolliset velat yhteensä	75,5	73,8
Rahavarat yhteensä	8,1	5,9
Korolliset nettovelat	67,5	67,8

KOROLLISTEN NETTOVELKOJEN MUUTOS

Miljoonaa euroa	Lainat rahoituslaitoksilta	Yritystodistukset	Muut korolliset velat	Rahoitusleasingvelat	Rahavarat	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 1.1.2018	-4,4	-42,0	-6,8	-20,6	5,9	-67,8
Nettovelan muutokset erissä, joihin liittyy maksutapahtuma:						
Pitkääaikaisten lainojen nostot	-20,0					-20,0
Pitkääaikaisten lainojen takaisinmaksut	0,1		0,1			0,2
Lyhytaikaisten velkojen muutos	3,9	13,0				16,9
Rahavarojen muutos					2,2	2,2
Rahavirrat yhteensä	-16,1	13,0	0,1	0,0	2,2	-0,8
Nettovelan muutokset erissä, joihin ei liity maksutapahtumaa:						
Rahoitusleasingvelkojen lyhennykset				1,4		1,4
Yrityshankinnat	-0,2					-0,2
Muuntoerot					0,0	0,0
Muutokset yhteensä	-0,2	0,0	0,0	1,4	0,0	1,2
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	-20,6	-29,0	-6,7	-19,2	8,1	-67,5

LUOTTO- JA VASTAPUOLIRISKI

Konsernin operatiiviseen toimintaan ei asiakaskunnan rakenteen vuoksi liity merkittäviä luottoriskejä. Luottoriskejä vastaan suojaudutaan pääsääntöisesti sopimalla niitä pienentävistä ehdoista myyntisopimuksissa. Tapauskohtaisesti voidaan tarvittaessa käyttää luottovakuutusta.

Konsernin likvidien varojen sijoittamiseen liittyvää luottoriskiä hallinnoidaan määrittämällä hyväksytty ja hyvän luottokelpoisuuden omaavat vastapuolet sekä vastapuolien osalta hyväksytty sijoitusten enimmäismäärät. Konsernilla ei ole merkittäviä lainasaamisia. Myyntisaamisten ja sijoitusten riski on maksimissaan sopimusten täysimääräisen nimellisarvon suuruinen.

Johdannaissopimuksiin liittyviä luottoriskejä hallinnoidaan käyttämällä useampaa sopimusvastapuolta, jotka ovat hyvin rajattu ja joilla on hyvä luottoluokitus. Johdannaissopimusten kanssa on voimassa netotussopimukset.

Miljoonaa euroa	Lainat rahoituslaitoksilta	Yritystodistukset	Muut korolliset velat	Rahoitusleasingvelat	Rahavarat	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 1.1.2017	-1,6		-6,9	-21,4	6,6	-23,2
Nettovelan muutokset erissä, joihin liittyy maksutapahtuma:						
Pitkääaikaisten lainojen takaisinmaksut	2,5		0,1			2,6
Rahoitusleasingvelkojen lyhennykset				5,5		5,5
Lyhytaikaisten velkojen muutos	0,0	-42,0				-42,0
Rahavarojen muutos					-0,7	-0,7
Rahavirrat yhteensä	2,5	-42,0	0,1	5,5	-0,7	-34,6
Nettovelan muutokset erissä, joihin ei liity maksutapahtumaa:						
Rahoitusleasingvelkojen lisäykset				-4,8		-4,8
Yrityshankinnat	-5,3					-5,3
Muuntoerot					0,0	0,0
Muutokset yhteensä	-5,3	0,0	0,0	-4,8	0,0	-10,1
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	-4,4	-42,0	-6,8	-20,6	5,9	-67,8

MYNTISAAMISTEN IKÄJAKAUMA

Miljoonaa euroa	2018	2017
Erääntymättömät myyntisaamiset	73,0	75,2
1-30 päivää erääntyneet myyntisaamiset	7,5	10,0
31-60 päivää erääntyneet myyntisaamiset	1,9	2,7
yli 60 päivää erääntyneet myyntisaamiset	23,6	23,9
Yhteensä	106,0	111,9

RAHOITUSHALLINNON OPERATIONAALINEN RISKI

Rahoitushallinnon operationaalisen riskienhallinnan tavoitteena on eliminoida tilanteet, joissa voi aiheutua konsernille tappioita tai jotka lisäävät rahoitusriskien kokonaismäärää. Riskiä minimoidaan toimivilla prosesseilla ja muilla toimintatavoilla sekä niihin liittyvillä kontrolleilla, pitämällä ammattitaito korkealla tasolla, kuvaamalla ja dokumentoimalla

rutiinit sekä asianmukaisella työtehtävien organisoinnilla. Transaktioihin liittyviä riskejä minimoidaan liiittiseurannalla, kauppohen vahvistusten seurannalla sekä säännöllisellä kokonaisarvioinnilla.

MUUT MARKKINARISKIT

Rahoitusriskien lisäksi Patria altistuu mm. raaka-aineiden ja komponenttien hintariskeille. Konsernin liiketoiminnat ovat vastuussa näiden riskien tunnistamisesta ja suojaumisesta. Patria pyrkii suojaautumaan hintariskeiltä ensisijaisesti myynti- ja ostosopimuksiin sisällytettävien ehdoin. Patria ei käytä johdannaisopimuksia näiden riskien suojaamiseen.

PÄÄOMANHALLINTA

Konsernin pääomahallinnan tavoitteina on turvata toiminnan jatkuvuus, ylläpitää tervettä taserakennetta, varmistaa riittävät rahoitusreservit, hallinnoida korollisten velkojen ja rahoitusliiittien maturiteettirakennetta ja muita ehtoja sekä samanaikaisesti luoda arvoa osakkeenomistajille optimoimalla pääoman kustannuksia. Patrian pääomarakenteelle ei ole määritelty tiettyä tavoitetta, vaan tavoite on varmistaa hyvä luottokelpoisuus ja siten kattavat rahoitusmahdollisuudet liiketoiminnan kasvutavoitteiden tukemiseksi. Osassa konsernin rahoitusopimuksia on omavaraisuuskovenantti.

VAKUUTUKSET

Patria pyrkii varautumaan riskeihin kehittämällä jatkuvasti valmiuttaan käsitellä erilaisia mahdollisia kriisitilanteita sekä ylläpitämällä vakuutusturvaa. Tärkeimpiä vakuutuslajeja ovat omaisuus-, keskeytys- ja ilmailuvakuutukset, joiden yhteenlasketut vakuutusmaksut muodostavat suurimman osan vahinkovakuutusten vakuutusmaksuista.

3. Yritysosotot ja -myynnit

Lokakuussa 2018 Patria Aerostructures Oy sai päätökseen Patricomp Oy:n koko osakekannan hankinnan Aerometallic Components SAU:lta. Patricomp Oy valmistaa lentokoneiden ohutlevyrakenteita sekä tekee niihin liittyvää pintakäsittelyä ja kokoonpanoa. Patricompin liikevaihto vuonna 2017 oli 6,6 miljoonaa euroa. Patricomp sijaitsee Jämsän Hallissa ja työllistää noin 50 henkilöä.

Tammikuussa 2017 Patria osti 100 %:a Kiinteistö Oy Hämeenlinnan Vanajanportista. Lokakuussa 2017 Patria hankki 60 %:n omistusosuuden virolaisesta Milrem LCM OÜ:stä, joka on Viron suurin puolustusalan huoltoyritys.

Alla olevissa taulukoissa on esitetty määrät maksetuista vastikkeista, yrityshankintojen rahavirtavaikutuksesta sekä Patrialle hankittujen varojen ja vastattaviksi otettujen velkojen arvoista hankintahetkillä.

HANKITUT VARAT JA VELAT

Miljoonaa euroa	2018	2017
Luovutettu vastike	0,0	4,5
Hankintameno	0,0	4,5
Yrityshankintojen rahavirtavaikutus		
Maksettu hankintameno	0,0	4,5
Hankitut rahavarat	-0,2	0,0
Yrityshankintojen rahavirtavaikutus yhteensä	-0,2	4,5
Hankitut varat ja velat hankintahetkellä		
Aineettomat hyödykkeet	0,0	0,1
Aineelliset hyödykkeet	0,2	5,4
Vaihto-omaisuus	1,0	0,6
Myyntisaamiset ja muut saamiset	0,8	0,5
Rahavarat	0,2	0,0
Varat yhteensä	2,2	6,6
Korolliset velat	1,6	5,3
Muut velat	1,2	0,5
Velat yhteensä	2,8	5,8
Nettovarallisuus	-0,5	0,8
Patrian osuus nettovarallisuudesta	-0,5	0,5
Liikearvo	0,5	4,0

4. Myyntituottojen jaottelu

Miljoonaa euroa	2018	2017
Tuotteet	171,7	150,1
Palvelut	304,5	317,1
Yhteensä	476,1	467,2
Yhtenä ajankohtana täytettävät suoritevelvoitteet	383,2	391,7
Ajan kuluessa täytettävät suoritevelvoitteet	92,9	75,5
Yhteensä	476,1	467,2

5. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

Miljoonaa euroa	2018	2017
Vuokratuotot	1,7	1,7
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	1,2	0,4
Palveluiden myynti	0,0	0,0
Muut liiketoiminnan tuotot	1,8	5,0
Avustukset	0,2	0,1
Yhteensä	4,8	7,2

LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

Miljoonaa euroa	2018	2017
Tutkimus ja kehitys	-0,1	-0,2
Vuokratulot	-11,8	-10,9
Käyttöomaisuuden myyntitappiot	0,0	0,0
Matkakulut	-8,0	-8,6
Kiinteistökulut	-16,7	-18,4
Muut liiketoiminnan kulut*	-37,2	-36,3
Yhteensä	-73,8	-74,4

PÄÄTILINTARKASTAJAN PALKKIOT

Miljoonaa euroa	2018	2017
Tilintarkastuspalkkiot	-0,2	-0,2
Tilintarkastuspalkkiot oheispalveluista	0,0	0,0
Palkkiot muista palveluista	-0,2	-0,2
Yhteensä	-0,4	-0,4

* sisältää muista kuluja liittyen markkinointiin ja myyntiin, ulkopuolisiin palveluihin sekä IT- ja muita kuluja.

6. Tutkimus- ja tuotekehityskulut

Miljoonaa euroa	2018	2017
Tutkimus- ja tuotekehityskulut yhteensä	-9,1	-9,4
Tilikauden aikana kuluksi kirjatut tutkimus- ja kehityskulut	-6,6	-8,3

7. Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut

Miljoonaa euroa	2018	2017
Emoyhtiön hallituksen, neuvottelukunnan ja toimitusjohtajan palkat ja palkkiot	-0,7	-0,7
Muut palkat ja palkkiot	-139,4	-138,2
Eläkekulut ja -vakuutusmaksut	-23,9	-24,4
Muut henkilösivukulut	-7,1	-7,9
Yhteensä	-171,1	-171,2

HALLITUKSEN PALKKIOT JA LÄSNÄOLO KOKOUKSISSA

1 000 EUR	Läsnäolo kokouksissa			
	2018	Hallitus	Tarkastus- valiokunta	Nimitys- ja palkitsemis- valiokunta
Hallituksen jäsenet 31.12.2018				
Esa Rautalinko, puheenjohtaja ¹⁾	6	3/3		1/1
Christer Granskog, puheenjohtaja ²⁾	39	9/9		1/1
Harald Aarø	0	11/12		2/2
Marko Hyvärinen ⁴⁾	8	3/3	1/1	
Geir Håøy ⁴⁾	0	2/3		1/1
Eirik Lie	0	12/12	5/5	
Päivi Marttila	28	11/12	5/5	
Jarle Næss ³⁾	17	9/9		1/1
Ari Puheloinen	26	12/12		2/2
Gyrid Skalleberg Ingerø ³⁾	0	9/9	4/4	
Kimmo Viertola ⁵⁾	16	3/3	3/3	
Petri Vihervuori ¹⁾	5	3/3	1/1	
Janne Sølvi Weseth ⁴⁾	10	3/3	1/1	
Yhteensä	155			

¹⁾ 30.11.2018 alkaen²⁾ 30.11.2018 asti³⁾ 23.3.2018 alkaen⁴⁾ 23.3.2018 asti⁵⁾ 23.3.2018 alkaen ja 30.11.2018 asti

HALLITUKSEN PALKKIOT JA LÄSNÄOLO KOKOUKSISSA

1 000 EUR	Läsnäolo kokouksissa			
	2017	Hallitus	Tarkastus- valiokunta	Nimitys- ja palkitsemis- valiokunta
Hallituksen jäsenet 31.12.2017				
Christer Granskog, puheenjohtaja	43	14/14		3/3
Marko Hyvärinen	29	14/14	5/5	
Ari Puheloinen	28	14/14		3/3
Päivi Marttila	29	14/14	5/5	
Harald Aarø	0	14/14		3/3
Geir Håøy	0	14/14		3/3
Janne Sølvi Weseth	29	14/14	5/5	
Eirik Lie	0	13/14	5/5	
Yhteensä	160			

Hallituksen palkkiot sisältävät kuukausipalkkion, joka on puheenjohtajalle 2 750 euroa ja muille jäsenille 1 500 euroa kuukaudessa sekä 600 euron kokouspalkkion jokaisesta hallituksen ja hallituksen valiokunnan kokouksesta, johon hallituksen jäsen osallistuu. Vähemmistöomistajan sisäisen ohjeistuksen mukaan Executive Director -asemassa oleville henkilöille ei makseta erillisiä palkkioita hallitusjäsenyydestä.

NEUVOTTELUKUNNAN PALKKIOT JA LÄSNÄOLO KOKOUKSISSA

1 000 EUR	2018	Läsnäolo kokouksissa
Neuvottelukunnan jäsenet 1.1.-31.12.2018		
Sinuhe Wallinheimo, puheenjohtaja		3 4/4
Markus Mustajärvi, varapuheenjohtaja ¹⁾		1 1/2
Kalle Hyötynen, varapuheenjohtaja ²⁾		1 2/2
Mika Kari		2 3/4
Timo Kivinen		2 3/4
Petri Pelttonen		2 4/4
Mikko Savola		2 4/4
Raimo Vistbacka		2 4/4
Yhteensä		14

¹⁾ 23.3.2018 alkaen²⁾ 23.3.2018 asti

Henkilöstön osallistuminen kokouksiin: Jussi Karimäki (4/4), Juha Kuusi (4/4), Petri Pitkänen (4/4), Ossi Ritala (1/1) ja Tomi Virtanen (3/3). Osallistumisesta ei makseta erillisiä palkkioita.

^{*)} Tomi Virtanen korvasi Ossi Ritalan neuvottelukunnan jäsenenä 23.3.2018 alkaen

NEUVOTTELUKUNNAN PALKKIOT JA LÄSNÄOLO KOKOUKSISSA

1 000 EUR	2017	Läsnäolo kokouksissa
Neuvottelukunnan jäsenet 1.1.-31.12.2017		
Sinuhe Wallinheimo, puheenjohtaja	4	5/5
Kalle Hyötynen, varapuheenjohtaja	2	4/5
Mika Kari	2	3/5
Timo Kivinen ¹⁾	1	2/4
Petri Pelttonen	1	2/5
Mikko Savola	3	5/5
Kari Takanen ²⁾	1	1/1
Raimo Vistbacka	3	5/5
Yhteensä	15	

¹⁾ 5.6.2017 alkaen

²⁾ 4.6.2017 asti

Henkilöstön osallistuminen kokouksiin: Eero Järvinen^{*)} (1/1), Jussi Karimäki (5/5), Juha Kuusi (5/5), Petri Pitkänen (5/5), Ossi Ritala (3/4). Osallistumisesta ei makseta erillisiä palkkioita.

^{*)} Ossi Ritala korvasi Eero Järvisen neuvottelukunnan jäsenenä 8.5.2017 alkaen

Neuvottelukunnan palkkiot sisältävät kokouspalkkiot seuraavasti: puheenjohtaja 800 euroa, varapuheenjohtaja 600 euroa ja jäsenet 500 euroa jokaisesta kokouksesta, johon neuvottelukunnan jäsen osallistuu.

TOIMITUSJOHTAJAN JA JOHDON PALKAT JA PALKKIOT

Toimitusjohtaja Olli Isotalolle vuonna 2018 maksetut palkat, palkkiot ja edut olivat yhteensä 535 173,45 (540 429,40) euroa muodostuen seuraavasti:

- Peruspalkka 436 800,00 (429 800,00) euroa (sis. rahapalkka 416 340,00 (409 340,00) euroa, luontoisedut 20 460,00 (20 460,00) euroa

- Vuosibonus ansaintakaudelta 2017 oli 52 815,00 euroa, joka oli 12,3 % vuoden 2017 peruspalkasta ja 24,6 % vuosibonuksen maksimista, joka oli 50,0 % vuoden 2017 peruspalkasta. Vuosibonus ansaintakaudelta 2016 oli 77 630,00 euroa, joka oli 48,6 % vuoden 2016 peruspalkasta ja 81,0 % vuosibonuksen maksimista, joka oli 60,0 % vuoden 2016 peruspalkasta.
- Pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmien perusteella maksettiin yhteensä 45 558,45 (32 999,40) euroa. Vuosien 2014-2016 pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmän perusteella 19 799,64 (32 999,40) euroa sekä vuosien 2015-2017 pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmän perusteella 25 758,81 euroa

Tilikauden jälkeen tammikuussa 2019 toimitusjohtaja Olli Isotalo jätti tehtävänsä. Toimisuhteen päättymiseen liittyvät kulut, 6 kuukauden irtisanomisajan palkka sekä toimitusjohtajasopimukseen perustuva 6 kuukauden kokonaispalkkaa vastaavan erokorvaus, yhteensä 0,5 miljoonaa euroa sisältyvät vuoden 2018 henkilöstökustannuksiin.

Toimitusjohtajalle vuonna 2019 maksettava vuosibonus vuoden 2018 ansaintakaudelta on 54 380,00 euroa (12,4% vuoden 2018 peruspalkasta ja 24,7 % vuosibonuksen maksimista, joka on 50,0 % vuoden 2018 peruspalkasta).

Toimitusjohtajan eläkeikä määrytyy lakisääteisen työeläkejärjestelmän mukaisesti. Toimitusjohtajalla ei ole yrityksen puolesta muita eläkejärjestelyjä. Toimitusjohtajan molemminpuolinen irtisanomisaika on 6 kuukautta. Mikäli yhtiö irtisanoa toimitusjohtajan, maksaa yhtiö irtisanomisajan palkan lisäksi toimitusjohtajalle erokorvauksen, jonka suuruus on 6 kuukauden kokonaispalkkaa vastaava määrä.

Konsernin johtamisessa toimitusjohtajaa avustaa johtokunta, johon kuuluu 17. syyskuuta 2018 alkaen 10 (10) jäsentä. Johtokunnan jäsenille maksetut palkat, palkkiot ja edut olivat yhteensä 2 212 656,02 (2 588 539,43) euroa.

Toimitusjohtajan ja muiden konsernin johtokunnan jäsenten palkitseminen vuonna 2018 perustui kiinteään kuukausipalkkaan (ml. luontoisedut) ja suorituserusteiseen osuuteen. Vuosittain maksettavan suorituserusteisen palkkion enimmäismäärä voi olla 50 % vuosiansiosta, paitsi toimitusjohtajalla, jonka palkkion enimmäismäärä voi poikkeuksellisen hyvän suorituksen perusteella olla 60 % vuosiansiosta. Palkitsemisesta päätetään "yksi yli yhden" -periaatteella ja toimitusjohtajan palkitsemisesta päättää hallitus.

Tilikauden aikana konsernin johtokunnan jäsenet sekä kahdeksan muuta avainhenkilöä kuuluivat vähintään yhteen kolmesta erillisestä kolmen vuoden suorituserusteisesta pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmästä koskien vuosia 2016-2018, 2017-2019 ja 2018-2020. Lisäksi tilikauden aikana maksettiin palkkioita vuosille

2013-2015, 2014-2016 ja 2015-2017 kohdistuneiden järjestelmien perusteella. Palkitsemisjärjestelmät on laadittu konsernin hallituksen toimesta valtion omistajaohjauksen ohjeita ja periaatteita noudattaen.

Meneillään olevat palkitsemisjärjestelmät perustuvat niiden voimassaoloajalle asetettuihin useisiin strategisiin tavoitteisiin ja yhtiön taloudelliseen suoriutskykyyn. Korkein teoreettinen palkkio kussakin järjestelmässä on asemasta riippuen yhteensä 40 %, 50 % tai poikkeuksellisen hyvän suorituksen perusteella 60 % järjestelmään kuuluvan henkilön vuosittaisesta peruspalkasta kunkin järjestelmän koko kolmevuotisen voimassaoloaikana. Tavoitteiden saavuttamisen arviointi tapahtuu konsernin hallituksen toimesta.

Järjestelmien tuottamat palkkiot maksetaan kolmen tilikauden aikana kunkin järjestelmän päättymisen jälkeen. Vuosien 2015-2017 palkitsemisjärjestelmän tuottama palkkio oli 38,9 % korkeimmasta mahdollisesta palkkiosta ja se tullaan maksamaan palkitsemisjärjestelmään kuuluville henkilöille kolmessa erässä vuosien 2018, 2019 ja 2020 aikana järjestelmän ehtojen mukaisesti. Konsernin taseessa on palkitsemisjärjestelmiin liittyvä kokonaisvaraus 581 071 (841 309) euroa.

Koko Patria-konsernin henkilöstö on vuosittaisen tulospalkkiojärjestelmän piirissä. Tilikaudelta maksettavan tulospalkkion enimmäismäärä voi olla 1,8-3 kuukauden palkkaa vastaava määrä henkilön organisaatioasemasta riippuen.

ELÄKEVELVOITTEET

Maksupohjaisista eläkejärjestelyistä suoritettavat maksut kirjataan sen tilikauden tuloslaskelmaan, johon ne kohdistuvat. Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden velvoitteiden nykyarvo on merkitty taseeseen käypään arvoon tilinpäätöspäivänä. Suomen TyEL-järjestelmän mukaisia eläkkeitä on käsitelty maksuperusteisina ja työnantajan omavastuumaksut työttömyysvakuusrahastolle etuuspohjaisina. Konsernin etuuspohjaiset velvoitteet liittyvät Millog Oy:n lisäeläkkeisiin.

Etuuspohjaiseen eläkejärjestelyyn liittyy riskiä, joilla voi olla vaikutusta konsernin etuuspohjaisten velvoitteiden määrään. Tällaisia riskiä ovat muutokset joukkovelkakirjojen tuotoissa, inflaatio sekä odotettavissa oleva elinikä. Jos diskonttauskoron perustana olevien joukkovelkakirjojen tuotot muuttuvat, niin konserni voi joutua muuttamaan diskonttauskorkoa. Tämä vaikuttaa sekä etuuspohjaiseen nettovelkaan että muihin laajan tuloksen eriin kirjattavaan uudelleen määrittämisestä johtuvaan erään. Osa konsernin etuuspohjaisista velvoitteista on sidoksissa inflaation kehitykseen ja inflaation kasvu kasvattaa etuuspohjaista velvoitetta. Konsernin etuuspohjaiset velvoitteet liittyvät etuuksien tuottamiseen sekä toimessa oleville että eläkeläisille. Odotettavissa olevan eliniän nousu voi taten kasvattaa konsernin etuuspohjaisten velvoitteiden määrää.

TULOSLASKELMAAN KIRJATUT ELÄKEKULUT

Miljoonaa euroa	2018	2017
Eläkekulut - maksupohjaiset järjestelyt	-23,8	-24,2
Eläkekulut - etuuspohjaiset järjestelyt	-0,2	-0,2
Yhteensä	-23,9	-24,4

ETUUSPOHJAINEN KULU TULOSLASKELMALLA

Miljoonaa euroa	2018	2017
Työsuorituksen perustuva meno	-0,1	-0,1
Nettokorko	-0,1	-0,1
Etuuspohjainen kulu tuloslaskelmalla	-0,2	-0,2

TASEEN ETUUSPOHJAINEN NETTOVELKA

Miljoonaa euroa	2018	2017
Etuuspohjainen velvoite	13,2	13,0
Järjestelyn varojen käypä arvo	-9,1	-8,8
Rahoitusasema	4,1	4,3
Etuuspohjainen nettovelka	4,1	4,3

MUUTOS ETUUSPOHJAISSA VELVOITTEESSA
ETUUSPOHJAINEN VELVOITE (DBO)

Miljoonaa euroa	2018	2017
Etuuspohjainen velvoite kauden alussa	13,0	14,4
Kauden työsuorituksen perustuva meno	0,1	0,1
Korkokulu	0,2	0,2
Maksettavat eläkkeet	-0,3	-0,2
Vakuutusmatemaattinen voitto (-) / tappio (+)	0,2	-1,5
Etuuspohjainen velvoite kauden lopussa	13,2	13,0

MUUTOS ETUUSPOHJAISSA VELVOITTEESSA
JÄRJESTELYN VAROJEN KÄYPÄ ARVO

Miljoonaa euroa	2018	2017
Järjestelyn varojen käypä arvo kauden alussa	8,8	10,0
Korkotuotto	0,2	0,2
Maksusuoritukset työnantajalta	-0,3	-0,3
Maksettavat eläkkeet	-0,3	-0,2
Vakuutusmatemaattinen voitto (+) / tappio (-)	0,8	-0,9
Järjestelyn varojen käypä arvo kauden lopussa	9,1	8,8

SEURAAVAN KAUDEN ARVIOIDUT VAKUUTUSMAKSUT
ARVIOIDUT VAKUUTUSMAKSUT

Miljoonaa euroa	Ennuste 2019	2018	2017
Arviodut vakuutusmaksut	0,1	0,1	0,1

MUUT LAAJAN TULOKSEN ERÄT

Miljoonaa euroa	2018	2017
Uudelleen määrittämisestä johtuvat erät kauden alussa	0,9	0,2
Vakuutusmatemaattinen voitto(+) tai tappio(-) etuuspohjaisesta velvoitteesta	-0,2	1,5
Vakuutusmatemaattinen voitto(+) tai tappio(-) järjestelyn varoista	0,8	-0,9
Uudelleen määrittämisestä johtuvat erät kauden lopussa	1,5	0,9

JÄRJESTELYN VARAT

	2018	2017
Hyväksytyt vakuutussopimukset	100 %	100 %

Hyväksytyillä vakuutussopimuksilla ei ole noteerattua hintaa toimivilla markkinoilla ja ne eivät sisällä työnantajan omia siirtokelpoisia oman pääoman ehtoisia instrumentteja.

HERKKYYSANALYYSI

Tämä analyysi sisältää merkittävimmät vakuutusmatemaattiset oletukset. Herkkyyshanalyysi on laadittu muuttamalla yhtä oletusta ja pitämällä muut oletukset vakioina sekä käyttämällä samaa laskentamenetelmää ja samaa dataa, mitä on käytetty etuuspohjaisen velvoitteen laskennassa.

VAKUUTUSMATEMAATTISTEN OLETUSTEN
HERKKYYSANALYYSI HETKELLÄ 31.12.2018

Miljoonaa euroa	Muutos etuus- pohjaisessa velvoitteessa	Muutos järjestelyn varoissa	Muutos etuus- pohjaisessa velvoitteessa	Muutos järjestelyn varoissa
Muutos diskonttauskorossa, +0.5 prosenttiyksikköä	-1,1	-0,7	-8 %	-7 %
Muutos palkankorotuksessa, +0.5 prosenttiyksikköä	0,0	0,0	0 %	0 %
Muutos elinajanodotteessa, +1 vuotta	0,4	0,2	3 %	3 %
Muutos eläkkeiden korotuksessa, +0.5 prosenttiyksikköä	1,3	0,0	10 %	0 %
Muutos vakuutusyhtiön asiakashyvityksessä, +0.5 prosenttiyksikköä	0,0	0,8	0 %	8 %

LASKENNASSA KÄYTETTY DATA

	2018	2017
Toimessa olevien lukumäärä	93	108
Eläkeläisten lukumäärä	212	159
Vapaakirjojen lukumäärä	811	888
Toimessa olevien keski-ikä (vuosia)	51	51
Keskimääräinen jäljellä oleva palvelusaika	8	9
Keskimääräinen palveltu aika	8	7

8. Poistot ja arvonalentumiset

SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT JA ARVONALENTUMISET

Miljoonaa euroa	2018	2017
Aineettomat oikeudet	-0,7	-0,8
Rakennukset ja rakennelmat	-5,1	-6,6
Koneet ja kalusto	-6,7	-7,0
Muut aineelliset hyödykkeet	0,0	0,0
Arvonalennukset pysyvistä vastaavista	0,0	-2,0
Yhteensä	-12,5	-16,5

LIIKEARVOJEN ARVONALENTUMISTESTAUKSET

Rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä olevan rahamäärän arvo perustuu käyttöarvolaskelmiin. Testatut rahavirtaa tuottavat yksiköt ovat: Land, Aviation, Aerostructures, Systems ja Millog -liiketoiminnot sekä ISP -liiketoiminnan maantieteelliset segmentit.

Laskelmissa käytetyt rahavirtaennusteet pohjautuvat johdon hyväksymiin taloudellisiin suunnitelmiin, jotka kattavat kolmen vuoden ajanjakson. Liiketoimintakohtaisissa taloudellisissa suunnitelmissa ja rahavirtaennusteissa käytetyt oletukset hinta- ja kustannuskehityksestä perustuvat johdon arvioihin markkinoiden kehityksestä. Laskelmissa käytettyjen oletusten arvioinnissa on huomioitu myös aiempi toteutunut kehitys. Arvioidut rahavirtaennusteet perustuvat olemassa olevaan käyttöomaisuuteen. Johdon hyväksymän ennustejakson jälkeiset kassavirrat on laskettu jäännösarvomenetelmällä, jossa viimeisen suunnittelujakson luvut on laskettu 0 %:n ikuisuuskasvulla ja diskontattu diskonttokorolla.

Diskonttokorkona on käytetty Patrialle määritettyä tuottovaatimusta ennen veroja. Tuottovaatimuksen laskentakomponentit ovat riskitön tuotto prosentti, markkinariskipremio, toimialakohtainen beta-kerroin, vieraan pääoman kustannus, toimialan keskimääräinen pääomarakenne ja varojen riskipremio. Diskonttokorko vuonna 2018 oli 10,8 % p.a. (9,75 %).

Arvonalentumistestauksen yhteydessä suoritettiin herkkyyshanalyysi, jossa rahavirtaa tuottavien yksiköiden rahavirtoja laskettiin ja diskonttauskorkoja nostettiin. Tehtyjen herkkyyshanalyysien perusteella ei vaikuta todennäköiseltä, että joksikin mahdollinen muutos rahavirroissa (10-20 prosenttia) tai diskonttokorossa (1-3 prosenttiyksikköä) muiden oletusten pysyessä ennallaan johtaisi arvonalentumiskirjauksiin.

Vuoden 2017 arvonalentumistestauksessa ISP, Ruotsin kerrytettävissä olevat rahamäärät alittivat testattavien varojen kirjanpitoarvon. Johtuen Ruotsin toimintojen heikosta taloudellisesta kehityksestä yhtiö kirjasi tilikaudelle 2017 2,0 miljoonan euron liikearvon arvonalentumisen.

LIIKEARVO LIIKETOIMINNOITTAIN

Miljoonaa euroa	2018	2017
Land	8,9	8,9
Aviation	4,8	4,8
ISP, Baltia	4,0	4,0
ISP, Norja	0,8	0,8
Aerostructures	0,5	0,0
Systems	1,7	1,7
Millog	7,2	7,2
Yhteensä	28,0	27,5
1.1.	27,5	25,6
Lisäykset	0,5	4,0
Vähennykset ja arvonalentumiset	0,0	-2,0
Kurssierot	0,0	-0,1
31.12.	28,0	27,5

9. Rahoitustuotot ja -kulut

RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

Miljoonaa euroa	2018	2017
Korkotuotot		
Talletukset ja sijoitukset	0,1	0,1
Muut	0,1	0,0
Muut rahoitustuotot	0,0	0,0
Korkokulut		
Korolliset velat	-0,5	-0,6
Rahoitusleasingsopimukset	-1,2	-1,3
Muut rahoituskulut	-0,9	-0,9
Kurssierot		
Ei suojauslaskennan alaisista valuuttajohdannaisista	-0,4	0,8
Muista	0,6	-0,8
Yhteensä	-2,2	-2,6

TULOSLASKELMAAN SISÄLTYVÄT VALUUTTAKURSSIVOITOT JA -TAPPIOT

Miljoonaa euroa	2018	2017
Liikevaihto	0,0	-0,6
Kulut	0,2	0,2
Rahoitustuotot ja -kulut	0,1	0,0
Yhteensä	0,3	-0,4

Nettovoitot ja -tappiot sisältävät realisoituneet ja realisoitumattomat voitot ja tappiot johdannaissovimuksista.

LIIKEVOITTOON SISÄLTYVÄT JOHDANNAISSOPIMUKSISTA JOHTUVAT NETTOVOITOT JA -TAPPIOT

Miljoonaa euroa	2018	2017
Suojauslaskennan alaiset valuuttajohdannaiset	0,0	-0,7
Yhteensä	0,0	-0,7

10. Tuloverot

Miljoonaa euroa	2018	2017
Tuloverot	-3,4	-4,4
Tuloverot edellisiltä tilikausilta	0,0	0,0
Laskennallisen verosaamisen muutos	-0,7	-0,6
Laskennallisen verovelan muutos	-0,2	0,0
Yhteensä	-4,3	-5,0

MUIHIN LAAJAN TULOKSEN ERIIN LIITTYVÄT VEROT

Miljoonaa euroa	Ennen veroja	Verot	Verojen jälkeen
Tulevien kassavirtojen suojaus	-0,6	0,1	-0,4
Muuntoeron muutos	-0,8	-	-0,8
Etuusperusteiden järjestelyiden vakuutusmatemaattinen voitto/tappio	0,6	0,0	0,6
Osuus yhteisyritysten laajan tuloksen eristä	-2,0	0,5	-1,6
Yhteensä	-2,8	0,6	-2,3

2017

Miljoonaa euroa	Ennen veroja	Verot	Verojen jälkeen
Tulevien kassavirtojen suojaus	2,0	-0,4	1,6
Muuntoeron muutos	-0,3	-	-0,3
Etuuspohjaisten järjestelyiden vakuutusmatemaattinen voitto/tappio	0,6	0,0	0,6
Osuus yhteisyritysten laajan tuloksen eristä	-2,0	0,4	-1,5
Yhteensä	0,4	0,0	0,4

VOIMASSA OLEVAN VEROKANNAN MUKAAN
LASKETTUIJEN VEROJEN VERTAILU
TULOSLASKELMASSA ESITETTYIHIN VEROIHIN
(SUOMESSA 2018: 20%, 2017: 20%):

Miljoonaa euroa	2018	2017
Verot laskettuna kotimaan verokannalla	-6,5	-6,4
Ulkomaisten yhtiöiden verokanta	0,1	0,1
Vero vapaut tulot	0,3	0,0
Vähennyskelpottomat kulut	-0,3	-0,4
Kauden verotukselliset tappiot	-0,6	-1,2
Osakkuusyhtiötuloksen vaikutus	2,6	2,8
Palautukset aikaisemmilta verovuosilta	0,0	0,0
Muut erät	0,1	0,0
Verot tuloslaskelmassa	-4,3	-5,0

LASKENNALLISEN VEROSAAMISEN TÄSMÄYTYS

Miljoonaa euroa	2018	2017
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden poistoerot	0,7	0,8
Verottamattomat varaukset	2,0	2,8
Vahvistetut tappiot	0,2	0,0
Muut väliaikaiset erot	0,0	0,2
	2,9	3,8
Kauden alussa	3,8	4,6
Valuuttakurssien vaikutus	0,0	0,0
Kirjattu tuloslaskelmaan	-0,7	-0,6
Johdannaisinstrumenttien käyvät arvot	0,0	-0,3
Kirjattu omaan pääomaan	-0,2	0,0
Tasearvo kauden lopussa	2,9	3,8

LASKENNALLISEN VEROVELAN TÄSMÄYTYS

Miljoonaa euroa	2018	2017
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden poistoerot	1,4	1,1
Johdannaisinstrumenttien käyvät arvot	0,0	0,1
	1,4	1,2
Kauden alussa	1,2	0,9
Kirjattu tuloslaskelmaan	0,2	0,0
Johdannaisinstrumenttien käyvät arvot	-0,1	0,1
Muut	0,0	0,2
Tasearvo kauden lopussa	1,4	1,2

Käyttämättömät verotuksessa hyväksi luettavat tappiot, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista johtuen niiden hyväksi luettavuuteen liittyvästä epävarmuudesta, olivat yhteensä 27,6 milj. euroa tilikaudella 2018 (24,3 milj. euroa tilikaudella 2017). Nämä tappiot eivät vanhene

11. Käyttöomaisuus

AINEETTOMAT KÄYTTÖOMAISUUSHYÖDYKKEET

Miljoonaa euroa	Liikearvo	Kehittämismenot	Aineettomat oikeudet	Ennakkomaksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2018	33,5	12,3	19,0	0,0	64,8
Muuntoerot	-0,1	0,0	0,0	0,0	-0,1
Uudelleen ryhmittely	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
Yrityssostot	0,5	0,0	0,0	0,0	0,5
Lisäykset	0,0	0,0	0,4	0,9	1,3
Vähennykset	0,0	0,0	-0,1	-0,7	-0,8
Hankintameno 31.12.2018	33,9	12,3	19,4	0,2	65,8
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2018	-6,0	-12,3	-17,2	0,0	-35,4
Muuntoerot	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1
Uudelleen ryhmittely	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vähennykset	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1
Tilikauden poisto sis tulos kurssierot	0,0	0,0	-0,7	0,0	-0,7
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2018	-5,9	-12,3	-17,8	0,0	-35,9
Tasearvo 31.12.2018	28,0	0,0	1,6	0,2	29,8

Miljoonaa euroa	Liikearvo	Kehittämismenot	Aineettomat oikeudet	Ennakkomaksut	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2017	29,5	12,3	18,1	0,1	60,0
Muuntoerot	-0,1	0,0	0,0	0,0	-0,1
Uudelleen ryhmittely	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,1
Yrityssostot	4,0	0,0	0,0	0,0	4,0
Lisäykset	0,0	0,0	0,9	0,0	0,9
Hankintameno 31.12.2017	33,5	12,3	19,0	0,0	64,8
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2017	-3,9	-12,3	-16,4	0,0	-32,5
Muuntoerot ja muut muutokset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Uudelleen ryhmittely	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilikauden poisto sis tulos kurssierot	0,0	0,0	-0,8	0,0	-0,8
Arvonalentumiset	-2,1	0,0	0,0	0,0	-2,1
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2017	-6,0	-12,3	-17,2	0,0	-35,4
Tasearvo 31.12.2017	27,5	0,0	1,8	0,0	29,3

AINEELLISET KÄYTTÖMAISUUSHYÖDYKKEET

Miljoonaa euroa	Maa- ja vesi-alueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskenäiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2018	2,2	124,4	92,0	1,8	2,7	223,0
Muuntoerot	0,0	-0,4	-0,2	0,0	0,0	-0,5
Uudelleen ryhmittely	0,0	0,4	4,8	0,0	-1,5	3,7
Romutus	0,0	0,0	-2,9	0,0	0,0	-2,9
Lisäykset	0,0	1,5	4,4	0,0	1,0	7,0
Vähennykset	0,0	0,0	-2,1	0,0	-0,2	-2,3
Hankintameno 31.12.2018	2,2	125,9	96,1	1,8	2,0	228,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2018	0,0	-70,4	-69,5	-1,4	-1,2	-142,6
Muuntoerot	0,0	0,3	0,1	0,0	0,0	0,4
Uudelleen ryhmittely	0,0	0,0	-3,5	0,0	0,0	-3,5
Romutus	0,0	-0,9	2,9	0,0	0,0	2,0
Vähennykset	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	1,0
Tilikauden poisto sis tulos kurssierot	0,0	-4,3	-6,7	0,0	0,0	-11,0
Arvonalentumiset	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2018	0,0	-75,2	-75,7	-1,5	-1,2	-153,6
Tasearvo 31.12.2018	2,2	50,7	20,5	0,3	0,8	74,4
Hankintameno 1.1.2017	2,0	120,2	82,3	1,8	4,3	210,7
Muuntoerot	0,0	-0,3	-0,1	0,0	0,0	-0,4
Uudelleen ryhmittely	0,0	-4,3	2,9	0,0	-6,0	-7,3
Yritysosot	0,0	5,4	0,1	0,0	0,0	5,5
Romutus	0,0	-1,8	-2,4	0,0	0,0	-4,2
Lisäykset	0,1	6,5	9,7	0,0	8,9	25,3
Vähennykset	0,0	-1,3	-0,6	0,0	-4,6	-6,5
Hankintameno 31.12.2017	2,2	124,4	92,0	1,8	2,7	223,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2017	0,0	-69,7	-65,5	-1,4	0,0	-136,7
Muuntoerot ja muut muutokset	0,0	0,2	0,1	0,0	0,0	0,3
Uudelleen ryhmittely	0,0	2,7	0,0	0,0	-1,2	1,5
Romutus	0,0	1,8	2,4	0,0	0,0	4,2
Vähennykset	0,0	1,2	0,5	0,0	0,0	1,7
Tilikauden poisto sis tulos kurssierot	0,0	-6,6	-7,0	0,0	0,0	-13,6
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2017	0,0	-70,4	-69,5	-1,4	-1,2	-142,6
Tasearvo 31.12.2017	2,2	54,1	22,4	0,3	1,5	80,4

AINEELLISIIN KÄYTTÖMAISUUSHYÖDYKKEISIIN SISÄLTYY RAHOITUSLEASING-SOPIMUKSILLA HANKITTUA OMAISUUTTA SEURAAVASTI

Miljoonaa euroa	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2018	36,6	6,8	43,2
Kertyneet poistot	-18,4	-6,8	-25,1
Tasearvo 31.12.2018	18,2	0,0	18,2
Hankintameno 1.1.2017	38,9	6,8	45,8
Lisäykset	4,9	0,0	4,9
Vähennykset	-7,3	0,0	-7,3
Kertyneet poistot	-16,9	-6,8	-23,7
Tasearvo 31.12.2017	19,6	0,0	19,6

12. Sijoitukset yhteisyrityksiin

	Kotipaikka	Omistus-osuus %
Nammo AS	Raufoss, Norja	50,0
Svensk Försvarslogistik AB	Tukholma, Ruotsi	50,0
Silverskin Information Security Oy	Helsinki, Suomi	25,0

2017

Miljoonaa euroa	Kotipaikka	Omistus-osuus %	Varat	Velat	Liikevaihto	Voitto/Tappio
Nammo AS	Raufoss, Norja	50,0	567,9	314,3	478,3	19,4

OSUDET YHTEISYRITYKSISSÄ

Miljoonaa euroa	2018	2017
1.1.	158,6	164,4
Osuus kauden tuloksesta	12,9	13,9
Osuus kauden laajasta tuloksesta	-1,6	-1,5
Osinkotuotot	-4,7	-7,3
Kurssierot ja muut muutokset	-0,6	-10,9
31.12.	164,5	158,6

LIIKETAPAHTUMAT YHTEISYRITYSTEN KANSSA

Miljoonaa euroa	2018	2017
Myynti osakkuusyhtiöille	0,0	0,5

YHTEISYRITYSSAAMISET JA -VELAT

Miljoonaa euroa	2018	2017
Pääomalainasaamiset	0,4	0,4
Myyntisaamiset	0,0	0,0
Ostovelat	0,0	0,0

13. Muut osakkeet

Miljoonaa euroa	2018	2017
Tasearvo	0,2	0,2

14. Lyhytaikaiset varat

VAIHTO-OMAISUUS

Tilikausien aikana ei ole kirjattu merkittäviä vaihto-omaisuuden arvonalentumisia.

SAAMISET

Konsernilla ei ole olennaisia korollisia saamisia. Saamisten käypä arvo ei poikkea olennaisesti tasearvosta. Tilikausien aikana ei ole kirjattu merkittäviä luottotappioita.

SIIRTOSAAMISET

Miljoonaa euroa	2018	2017
Sopimuksiin perustuvat omaisuuserät	17,2	15,8
Muut erät	19,2	6,0
Yhteensä	36,4	21,8

Siirtosaamisten muut erät koostuvat kertyneistä korkotuotoista ja muista jaksotuksista, jotka eivät yksittäisinä erinä ole merkittäviä.

SOPIMUKSEEN PERUSTUVAT TASEESEEN MERKITYT MÄÄRÄT

Miljoonaa euroa	2018	2017
Myyntisaamiset	106,0	113,7
Sopimukseen perustuvat varat	17,2	15,8
Sopimukseen perustuvat velat		
Saadut ennakot, muut	16,2	15,0
Saadut ennakot, ajan kuluessa	37,6	32,1
Tilikauden aikana tuloutetut myyntituotot, jotka olivat mukana sopimukseen perustuvissa veloissa 1.1.	4,9	31,1
Keskeneräisiin projekteihin ja sopimuksiin liittyvät jäljellä olevat suoriteveloitteet	318,2	161,9

15. Siirtovelat

Miljoonaa euroa	2018	2017
Palkat sosiaalikuluihin	23,1	21,6
Muut erät	18,6	24,7
Yhteensä	41,7	46,3

Siirtovelkojen muut erät koostuvat kertyneistä korkokuluista sekä muista jaksotuksista, jotka ei yksittäisinä erinä ole merkittäviä.

16. Käypään arvoon arvostetut sijoitukset

Miljoonaa euroa	Shares	Total
1.1.2018	0,2	0,2
Kurssierot ja muut muutokset	0,0	0,0
31.12.2018	0,2	0,2
1.1.2017	0,2	0,2
Vähennykset	0,0	0,0
31.12.2017	0,2	0,2

17. Rahoitusinstrumentit

KÄYVÄN ARVON RAHASTO SISÄLTÄÄ JOHDANNAISSOPIMUKSET

Miljoonaa euroa	2018	2017
Käypä arvo	0,1	0,6
Laskennalliset verot	0,0	-0,1
Käyvän arvon rahasto 31.12.	0,1	0,5
Tilikaudella omaan pääomaan kirjattu käypä arvo	-0,5	2,6
Tilikaudella tuloutettu käypä arvo	0,0	-0,5
Laskennalliset verot	0,1	-0,4
Muutos	-0,4	1,6
Käypä arvo	0,6	-1,4
Laskennalliset verot	-0,1	0,3
Käyvän arvon rahasto 1.1.	0,5	-1,1

**RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN KIRJANPITOARVOT
ARVOSTUSRYHMITÄIN JA KÄYVÄN ARVON HIERARKIA**

2018 Miljoonaa euroa	Käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta kir- jattavat Taso 2	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat Taso 2	Jaksoitettuun hankintamenoon kirjattavat	Tasearvo	Liite
Pitkääaikaiset rahoitusvarat					
Pitkääaikaiset saamiset yhteisyrityksiltä			0,4	0,4	12
Osakkeet ja muut osuudet		0,2	0,0	0,2	13
Lyhytaikaiset rahoitusvarat					
Myyntisaamiset			106,0	106,0	2
Johdannaissopimukset	0,1	0,0		0,1	22
Rahat ja pankkisaamiset			8,1	8,1	16
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	0,1	0,2	114,4	114,8	
Pitkääaikaiset rahoitusvelat					
Korolliset velat			24,5	24,5	19
Lyhytaikaiset rahoitusvelat					
Korolliset velat			51,0	51,0	19
Ostovelat			39,2	39,2	
Johdannaissopimukset	0,0	0,0		0,1	22
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	0,0	0,0	114,7	114,8	

2017 Miljoonaa euroa	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat Taso 2	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat Taso 2	Lainat ja muut saamiset	Myytäväksi olevat rahoitusvarat Taso 2	Muut rahoitusvelat	Tasearvo	Liite
Pitkääaikaiset rahoitusvarat							
Pitkääaikaiset saamiset yhteisyrityksiltä			0,4			0,4	12
Osakkeet ja muut osuudet			0,0	0,2		0,2	13
Muut saamiset			0,7			0,7	
Lyhytaikaiset rahoitusvarat							
Myyntisaamiset			111,9			111,9	2
Johdannaissopimukset	0,2	0,2				0,4	22
Rahat ja pankkisaamiset			5,9			5,9	16
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	0,2	0,2	118,9	0,2	0,0	119,4	
Pitkääaikaiset rahoitusvelat							
Korolliset velat					26,4	26,4	19
Lyhytaikaiset rahoitusvelat							
Korolliset velat					47,4	47,4	19
Ostovelat					25,3	25,3	
Johdannaissopimukset	0,1	0,2				0,3	22
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	0,1	0,2	0,0	0,0	99,1	99,4	

Taseessa käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit luokitellaan tasoihin käyvän arvon määrittämiseen käytettävien arvostusmenetelmien syöttötietojen perusteella:

Taso 1) syöttötiedot täysin samanlaisille varoille ja veloille toimivilla markkinoilla noteerattuja (oikaisemattomia) hintoja

Taso 2) syöttötiedot muita kuin tasolle 1 kuuluvia noteerattuja hintoja, jotka ovat havainnoitavissa varoille tai veloille joko suoraan tai epäsuorasti

18. Oma pääoma

Osakepääoma: Patria Oyj:n osakepääoma 31.12.2018 oli 38 024 848,00 euroa. Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti.

Käyvän arvon rahasto: Käyvän arvon rahasto sisältää rahavirran suojauksessa solmittujen ja suojauslaskennan ehdot täyttävien johdannaissopimusten käyvän arvon muutoksen tehokkaan osan.

MUUT RAHASTOT

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto: Patria Oyj perustettiin vuonna 2010 ja perustamisen yhteydessä varat kirjattiin osakepääoman lisäksi sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Vuoden 2018 aikana sijoitetun vapaan pääoman rahasto ei muuttunut, ja rahastoon kirjatut varat olivat 164,1 miljoonaa euroa 31.12.2018.

Muuntoerot: Muuntoerot sisältävät konsernitilinpäätöksen yhdistelyssä tytäryrityksen oman pääoman muuntamisesta syntyneet muuntoerot ja ulkomaisten tytäryritysten tuloslaskelman keskirussilla muuntamisesta ja taseen tilinpäätöspäivän kurssilla syntyvät kurssierot. Lisäksi muuntoeroihin sisältyy kurssiero ulkomaisille tytäryhtiöille annetuista sisäisistä lainoista, joiden suorittamista ei ole suunniteltu eikä suorittaminen ole todennäköisesti ennakoitavissa tulevaisuudessa.

Osakkeet: Yhtiöllä on 27 841 889 osaketta ja yksi osakesarja.

JAKOKELPOISET VARAT

Emoyhtiön vapaa oma pääoma 31.12.2018 on 242 666 546,63 euroa, josta tilikauden voitto on 14 356 598,82 euroa.

OSAKEKOHAINEN OSINKO

Hallitus ehdottaa, että yhtiökokouksen käytettävistä olevista voittovaroista jaetaan osinkoa 0,50 euroa (2017: 0,60 euroa) kutakin Suomen valtion ja Kongsberg Defence & Aerospace AS:n omistamaa osaketta kohden, joten osingonjaon yhteismääräksi ehdotetaan 13 920 944,50 euroa (2017: 16 705 133,40 euroa), jäljelle jäävät 228 745 602,13 euroa (2017: 228 309 947,81 euroa) jätetään vapaaseen omaan pääomaan.

Vuodelta 2018 maksettavasta osingosta päätetään 23. maaliskuuta 2019 pidettävässä yhtiökokouksessa. Ehdotettua osinkoa ei ole kirjattu osinkovelaksi tässä tilinpäätöksessä.

19. Korolliset velat

RAHOITUSLEASING-SOPIMUKSET

Patrialla on rahoitusleasing-lainoja, jotka pääosin liittyvät rakennuksiin. Ne erääntyvät vuosien 2019 ja 2037 välisenä aikana. Taseen Rakennukset ja rakennelmat -erään sisältyy 18,2 milj. euron (19,6) edestä rahoitusleasing-sopimuksia, joiden yhteenlaskettu poisto tilikaudella 2018 oli 1,5 milj. euroa (1,4). Yhteenlasketut leasing-maksut olivat 2,6 milj. euroa (2,5), ja niihin liittyvä korkoelementti oli 1,2 milj. euroa (1,3).

RAHOITUSLEASINGVELKOJEN VÄHIMMÄISVUOKRIEN KOKONAISMÄÄRÄ

Miljoonaa euroa	2018	2017
Enintään 1 vuosi	2,6	2,5
1-5 vuotta	10,2	9,9
Yli 5 vuotta	19,7	23,1
Yhteensä	32,5	35,5
Tulevat rahoituskulut	-13,2	-14,8
Vähimmäisvuokrien nykyarvo	19,2	20,6

RAHOITUSLEASINGVELKOJEN VÄHIMMÄISVUOKRIEN NYKYARVO

Miljoonaa euroa	2018	2017
Enintään 1 vuosi	1,4	1,4
1-5 vuotta	5,8	5,7
Yli 5 vuotta	12,0	13,5
Vähimmäisvuokrien nykyarvo	19,2	20,6

20. Varaukset

Miljoonaa euroa	2018	2017
Takuuvaraus	9,5	11,8
Muut varaukset	8,5	14,1
Yhteensä	18,0	26,0

Takuun aikana tuotteissa havaitut viat korjataan Patrian kustannuksella. Vuoden 2018 lopussa takuuvarauksia oli 9,5 milj. euroa (11,8). Kirjaukset perustuvat parhaisiin arvioihin tilinpäätöshetkellä. Takuukustannusvaraus kattaa tuotteiden korjaukseen tai vaihtoon liittyvät kustannukset niiden takuuajana. Takuunalaiset vastuut on määriteltä perustuen historiallisiin toteutuneisiin takuukustannuksiin

sekä parhaisiin arvioihin tilinpäätöshetkellä. Yleinen takuu aika on kahdesta neljään vuoteen. Kohtaan muut varaukset sisältyvät mm. varaukset mahdollisten laatuvirheiden, oikeudenkäyntien ja off-set-veloitteiden varalle.

21. Annetut vakuudet ja vastuusitoumukset

ANNETUT VAKUUDET JA VASTUUSITOUMUKSET

Miljoonaa euroa	2018	2017
Muiden puolesta annetut takaukset	3,1	2,5
Muut omat vastuut	7,1	7,5
Yhteensä	10,2	10,0

KÄYTTÖLEASINGVASTUUT

Miljoonaa euroa	2018	2017
Seuraavan vuoden osalta	11,1	11,8
1-5 vuotta	16,6	21,7
yli 5 vuotta	10,2	18,9
Yhteensä	37,9	52,4

Käyttöleasingvastuut eivät sisällä yhteisyrityksen käyttöleasingvastuita.

22. Johdannaissopimukset

VALUUTTA- JA KORKOJOHDANNAISET

2018 Miljoonaa euroa	Nimellisarvo	Positiiviset käyvät arvot	Negatiiviset käyvät arvot	Käypä nettoarvo
Rahavirran suojaukseen määritellyt johdannaissopimukset				
Valuuttatermiinisopimukset yhteensä	18,2	0,1	0,0	0,1
Ostotermiinit	3,4	0,1	0,0	0,0
Myyntitermiinit	14,8	0,1	0,0	0,1
Koronvaihtosopimukset	0,0	0,0	0,0	0,0
Rahavirran suojaukset yhteensä	18,2	0,1	0,0	0,1

Ilman suojauslaskentaa olevat johdannaissopimukset

Valuuttatermiinisopimukset yhteensä	31,1	0,0	0,0	0,0
Ostotermiinit	0,5	0,0	0,0	0,0
Myyntitermiinit	30,6	0,0	0,0	0,0
Ilman suojauslaskentaa olevat yhteensä	31,1	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	49,3	0,1	-0,1	0,1

Miljoonaa euroa	2019	2020	2021	2022
Johdannaisvarat	0,1	0,0	0,0	0,0
Johdannaisvelat	-0,1	0,0	0,0	0,0

VALUUTTA- JA KORKOJOHDANNAISET

2017 Miljoonaa euroa	Nimellisarvo	Positiiviset käyvät arvot	Negatiiviset käyvät arvot	Käypä nettoarvo
Rahavirran suojaukseen määritellyt johdannaissopimukset				
Valuuttatermiinisopimukset yhteensä	25,3	0,2	-0,1	0,1
Ostotermininit	4,9	0,0	-0,1	-0,1
Myyntitermininit	20,4	0,2	0,0	0,2
Koronvaihtosopimukset	0,3	0,0	0,0	0,0
Rahavirran suojaukset yhteensä	25,6	0,2	-0,1	0,1

Ilman suojauslaskentaa olevat johdannaissopimukset				
Valuuttatermiinisopimukset yhteensä	35,5	0,2	-0,2	0,0
Ostotermininit	3,4	0,0	-0,1	-0,1
Myyntitermininit	32,1	0,2	-0,1	0,1
Ilman suojauslaskentaa olevat yhteensä	35,5	0,2	-0,2	0,0
Yhteensä	61,0	0,4	-0,3	0,1

Miljoonaa euroa	2019	2020	2021	2022
Johdannaisvarat	0,4	0,0	0,0	0,0
Johdannaisvelat	-0,3	0,0	0,0	0,0

RAHOITUSINSTRUMENTTIIEN NETOTTAMINEN

2018 Miljoonaa euroa	Taseeseen merkityt bruttomäärät	Rahoitus- instrumentit - rahamäärät, joita ei ole netotettu taseessa	Nettomäärä
Johdannaisvarat	0,1	0,0	0,1
Johdannaisvelat	0,1	0,0	0,0

2017 Miljoonaa euroa			
Johdannaisvarat	0,4	-0,3	0,1
Johdannaisvelat	0,3	-0,3	0,1

Yllä esitettyihin rahoitusvaroihin ja -velkoihin, joita koskee toimeenpantavissa oleva yleinen nettoutusjärjestely tai muu vastaavanlainen järjestely, liittyy kaikissa tapauksissa konsernin ja vastapuolen välinen sopimus, jonka mukaan yleisen nettoutusjärjestelyn kumpikin osapuoli on oikeutettu kyseisten rahoitusvarojen ja -velkojen nettomääräiseen selvittämiseen, jos toinen osapuoli laiminlyö velvoitteensa täyttämisen.

23. Lähipiiritapahtumat

PATRIA OYJ:N TYTÄRYHTIÖT OVAT SEURAAVAT:

Tytäryhtiöt	Kotipaikka	Omistus- osuus %
Patria Aviation Oy	Jämsä, Suomi	100,0
Patria Aerostructures Oy	Jämsä, Suomi	100,0
Patricomp Oy	Jämsä, Suomi	100,0
Patria Helicopters AS	Bardufoss, Norja	100,0
Patria Pilot Training Oy	Helsinki, Suomi	100,0
Patria Svenska AB	Sigtuna, Ruotsi	100,0
Patria Helicopters AB	Sigtuna, Ruotsi	100,0
Patria Estonia Oü	Tallinna, Viro	100,0
Patria ISP Oy	Helsinki, Suomi	100,0
Patria Land Services Oy	Helsinki, Suomi	100,0
Patria Land Systems Oy	Helsinki, Suomi	100,0
	Abu Dhabi, Yhdistyneet	
Patria Land Middle East Limited	Arabiemiirikunnat	100,0
Patria Land Sverige AB	Tukholma, Ruotsi	100,0
Patria Land Systems SA (Pty) Ltd	Pretoria, Etelä-Afrikka	100,0
Kiinteistö Oy Hämeenlinnan Vanajanportti	Hämeenlinna, Suomi	100,0
Patria Polska Sp. z o.o.	Varsova, Puola	100,0
Millog Oy	Tampere, Suomi	61,8
Oricopa Kiinteistöt Oy	Orivesi, Suomi	100,0
Senop Oy	Kangasala, Suomi	100,0
Milrem LCM OÜ	Tallinna, Viro	60,0

KONSERNIYRITYSTEN VÄLISET OSTOT JA MYYNIT

Miljoonaa euroa	2018	2017
Yhteensä	48,2	66,2

Sisäisessä siirtohinnoittelussa käytetään markkinaehtoisia hintoja. Tiedot konsernin ja sen yhteisyritysten välisistä liiketoiminnoista on esitetty [liitteessä 12](#). Johdon työsuhte-etuudet on esitetty [liitteessä 7](#).

Konsernin ylin johto koostuu hallituksesta, toimitusjohtajasta sekä muusta johtokunnasta. Ylimmältä johdolta ei ole ollut lainasaamisia 31.12.2018. Ylimpään johtoon kuuluvat henkilöt lähipiireineen eivät ole olleet olennaisissa liikesuhteissa konserniyhtiöihin.

24. Riita-asiat ja oikeusprosessit

Itävaltalainen yhtiö, joka on toiminut Patrian konsulttina eräissä maissa, on vuonna 2009 pannut vireille kaksi oikeusprosessia Patriaa vastaan vaatien muun ohessa maksua tietyistä komissioista ja/ tai vahingonkorvausta. Helsingin käräjäoikeus hylkäsi vuonna 2016 välituomioilla RHG:n kanteet ja velvoitti RHG:n korvaamaan Patrian oikeudenkäyntikulut asioissa. RHG valitti käräjäoikeuden ratkaisusta Helsingin hovioikeuteen. Hovioikeus hylkäsi ratkaisuisaan RHG:n molemmat valitukset. RHG:lla oli oikeus hakea korkeimmalta oikeudelta valituslupaa koskien hovioikeuden ratkaisuja 24. elokuuta 2018 mennessä. RHG ei hakenut valituslupaa korkeimmalta oikeudelta, joten hovioikeuden päätös jäi voimaan.

25. Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat

Yhtiön johdolla ei ole tiedossa sellaisia olennaisia tilinpäätöspäivän jälkeisiä tapahtumia, jotka olisivat vaikuttaneet tilinpäätökseen.

Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)

Emoyhtiön tase

VASTAAVAA

Miljoonaa euroa	Liite	31.12.2018	31.12.2017
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet	9		
Aineettomat oikeudet		0,6	0,8
Muut pitkävaikutteiset menot		0,1	0,1
Aineelliset hyödykkeet	9		
Koneet ja kalusto		1,3	1,4
Muut aineelliset hyödykkeet		0,0	0,0
Sijoitukset			
Osuudet saman konsernin yrityksissä	10	123,3	123,3
Osuudet omistusyhteisyhteisöissä	10	191,7	191,7
Saamiset omistusyhteisyhteisöiltä	11	0,4	0,4
Pysyvät vastaavat yhteensä		317,4	317,7
Vaihtuvat vastaavat			
Vaihto-omaisuus			
Aineet ja tarvikkeet		0,1	0,3
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset		0,0	0,1
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	11	83,3	90,3
Siirtosaamiset	11	5,8	2,8
Rahat ja pankkisaamiset		3,7	1,8
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		93,0	95,3
Total Assets		410,3	413,0

VASTATTAVAA

Miljoonaa euroa	Liite	31.12.2018	31.12.2017
Oma pääoma	12		
Osakepääoma		38,0	38,0
Muut rahastot			
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		164,1	164,1
Edellisten tilikausien voitto (tappio)		64,2	63,0
Tilikauden voitto (tappio)		14,4	18,0
Oma pääoma yhteensä		280,7	283,0
Pitkäaikainen vieras pääoma			
Lainat rahoituslaitoksilta		0,0	0,2
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä		0,0	0,2
Lyhytaikainen vieras pääoma			
Muut lainat	13	29,0	0,0
Lainat rahoituslaitoksilta	13	20,2	42,5
Ostovelat		2,5	1,4
Velat saman konsernin yrityksille	13	73,4	79,6
Muut velat		1,3	2,0
Siirtovelat	13	3,1	4,3
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä		129,7	129,7
Vastattavaa yhteensä		410,3	413,0

Emoyhtiön tuloslaskelma

Miljoonaa euroa	Liite	1–12/2018	%	1–12/2017	%
Liikevaihto	2	21,0		4,3	
Liiketoiminnan muut tuotot	3	1,6		2,2	
Materiaalit ja palvelut					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					
Ostot tilikauden aikana		-0,9		0,0	
Varastojen muutos		-0,2		0,0	
Henkilöstökulut	4	-7,4		-2,6	
Poistot ja arvonalentumiset	5	-1,1		0,0	
Liiketoiminnan muut kulut	3	-19,0		-7,0	
Liikevoitto (-tappio)		-6,0	-28,3 %	-3,1	-71,1 %
Rahoitustuotot ja -kulut	6				
Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä		11,7		10,9	
Muut korko- ja rahoitustuotot		2,6		0,0	
Korkokulut ja muut rahoituskulut		-2,1		-1,5	
Kurssierot		0,0		0,0	
Voitto (tappio) ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		6,2	29,5 %	6,3	146,0 %
Tilinpäätössiirrot	7	8,7		12,9	
Tuloverot	8	-0,6		-1,3	
Tilikauden voitto (tappio)		14,4	68,3 %	18,0	413,9 %

Emoyhtiön rahavirtalaskelma

Miljoonaa euroa	1–12/2018	1–12/2017
Voitto (tappio) ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	6,2	6,3
Suunnitelman mukaiset poistot	1,1	0,0
Rahoitustuotot ja -kulut	-12,2	-9,4
Muut oikaisut	0,0	-1,9
Lyhytaikaisten saamisten lisäys (-), vähennys (+)	2,3	-0,6
Vaihto-omaisuuden lisäys (-), vähennys (+)	0,2	0,0
Lyhytaikaisten velkojen lisäys (+), vähennys (-)	-1,0	-1,1
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	-3,3	-6,6
Maksetut korot liiketoiminnan rahoituskuluista	-1,6	-1,3
Muut maksetut rahoituserät liiketoiminnan rahoituskuluista	-0,6	-0,2
Saadut osingot liiketoiminnasta	11,7	10,9
Saadut korot liiketoiminnasta	2,6	0,0
Maksetut välittömät verot	-4,1	-5,1
Liiketoiminnan rahavirta	4,7	-2,3
Ostetut konserniyhtiöt	0,0	-4,5
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-0,9	0,0
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	0,1	0,0
Investointien rahavirta	-0,8	-4,5
Lyhytaikaisten lainojen nostot/takaisinmaksut	7,0	0,0
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-0,5	0,0
Konsernitiilisaamisten/ -velkojen muutos	-4,3	4,4
Maksetut osingot	-16,7	-31,2
Saadut ja maksetut konserniavustukset	12,6	33,6
Rahoituksen rahavirta	-1,9	6,8
Rahavarojen muutos	2,0	0,0
Rahavarat kauden alussa	1,8	0,0
Fuusiossa siirtyneet rahavarat	0,0	1,8
Rahavarat kauden lopussa	3,7	1,8
Rahavarojen muutos	2,0	0,0

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

1. Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Tilinpäätös on laadittu Suomessa voimassa olevien lakien ja säännösten mukaisesti. Yhtiön tilikausi on kalenterivuosi.

EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOJEN VERTAILUKELPOISUUS

Tilikaudella on muutettu taseen lyhytaikaisten velkojen luokittelua siten että, velat kirjaamattomista ostolaskuista sekä velat saapuneista tavaroista ja palveluista, joita ei ole laskutettu on esitetty rivillä ostovelat. Aikaisemmin em. erät on sisällytetty riville siirtovelat. Edellisen tilikauden vertailutietoja ei ole muutettu uuden luokittelun mukaisesti koska erien ei ole katsottu olevan olennaisia.

MYNNIN TULOUTUSPERIAATE

Liikevaihto sisältää tuotot tavaroiden sekä palveluiden myynnistä oikaistuna välillisillä veroilla, alennuksilla sekä valuuttamääräisestä myynnistä aiheutuville kurssieroilla. Tuotot tavaroiden myynnistä kirjataan, kun tavaroiden omistamiseen liittyvät merkittävät riskit ja edut ovat siirtyneet ostajalle. Tuotot palveluista kirjataan, kun palvelu on suoritettu.

ARVIOIDEN KÄYTTÖ

Tilinpäätöstä laadittaessa yhtiön johto joutuu tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, jotka vaikuttavat tilinpäätöksessä esitettyihin eriin. Toteumat voivat poiketa näistä arvioista. Arvioita on käytetty mm. määrittettäessä omaisuuserien arvoa.

PYSYVÄT VASTAAVAT

Pysyvät vastaavat on arvostettu hankintamenoon vähennettynä vuosittain tehdyillä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja arvonalentumisilla. Hyödykkeistä tehdään tasapoistot arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Hyödykkeiden taloudellista vaikutusaikaa tarkastellaan tarvittaessa ja oikaistaan kuvastamaan mahdollisia taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuvia muutoksia.

Yhtiössä noudatetaan seuraavia poistoajoja:

- Koneet ja kalusto 3 - 15 vuotta
- Aineettomat oikeudet 3 - 5 vuotta

Muista aineellisista hyödykkeistä ei tehdä suunnitelman mukaisia poistoja.

Yhtiön pysyvien vastaavien sijoituksissa olevat tytäryhtiöosakkeet sekä muut osakkeet on arvostettu hankintamenoon tai sitä alempaan käypään arvoon.

RAHOITUSOMAISUUS

Rahoitusvarat arvostetaan hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan. Johdannaisoppimukset arvostetaan käypään arvoon. Myyntisaamiset arvostetaan niiden odotettuun realisointiarvoon, joka on alkuperäinen laskutusarvo vähennettynä näiden saatavien arvioidulla arvonalennuksella. Myyntisaamisista tehdään arvonalennus, kun on olemassa perusteltu näyttö, että yhtiö ei tule saamaan kaikkia saamisiaan alkuperäisin ehdoin.

ULKOMAANRAHANMÄÄRÄISET ERÄT

Ulkomaanrahanmääräiset erät kirjataan euroiksi tapahtumapäivän kurssiin. Tilinpäätöspäivänä avoimena olevat ulkomaanrahanmääräiset saamiset ja velat sekä johdannaisinstrumentit on arvostettu käyttäen tilinpäätöspäivän kurssia. Ulkomaanrahanmääräisten erien muuntamisesta syntyneet voitot ja tappiot on merkitty tuloslaskelmaan. Liiketoiminnan kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät vastaaviin eriin liikevoiton yläpuolelle. Valuuttamääräisten lainojen ja saamisten kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät rahoitustuotoihin ja -kuluihin.

JOHDANNAISINSTRUMENTIT

Valuuttamääräisten liiketapahtumien kurssiriskien suojauksessa käytettävistä johdannaisoppimuksista syntyneet kurssierot sisältyvät vastaaviin eriin liikevoiton yläpuolelle. Valuuttamääräisten lainojen ja saamisten kurssiriskien suojauksessa käytettävistä johdannaisoppimuksista syntyneet kurssierot sisältyvät rahoitustuotoihin ja -kuluihin. Kun suojataan taseen ulkopuolisia eriä, johdannaisoppimusten kurssierot kirjataan taseeseen ja tulosvaikutus kohdistetaan samalle tilikaudelle kuin suojattavasta transaktiosta kirjataan valuuttakurssieroa.

AVUSTUKSET

Valtiolta tai muilta tahoilta saadut avustukset kirjataan tilikauden tulokseen liiketoiminnan muihin tuottoihin niillä tilikausilla, joilla avustuksia vastaavat kulut ovat syntyneet. Aineellisten tai aineettomien hyödykkeiden hankintaan liittyvät avustukset kirjataan hyödykkeiden hankintamenojen pienennykseksi.

TULOVEROT

Tilinpäätökseen sisältyvät yhtiön tilikauden tuloksen mukaan suoriteperusteisesti lasketut tilikauden verot sekä aikaisemmilta tilikausilta maksuun tulleet tai palautetut verot. Yhtiö ei ole käsitellyt laskennallisia veroja tilinpäätöksessään.

VAIHTO-OMAISUUS

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai sitä alhaisemman nettorealisointiarvon määräisenä. Hankintameno määritetään noudattaen fifo-periaatetta tai keskihintamenetelmää, joka on riittävän lähellä fifo-periaatteen mukaan laskettaa todellista hankintamenoa.

Vaihto-omaisuuden arvoon luetaan vaihto-omaisuuden hankintamenot, välittömät valmistuspalkat, muut välittömät valmistusmenot sekä osuus valmistuksen välillisistä kustannuksista.

PAKOLLISET VARAUKSET

Pakolliset varaukset ovat vastaisia menoja, joiden suorittamiseen emoyhtiö on sitoutunut ja joista ei todennäköisesti kerry niitä vastaavaa tuloa, tai vastaisia menetyksiä, joiden toteutumista on pidettävä ilmeisenä.

ELÄKEJÄRJESTELYT

Lakisääteinen eläketurva on hoidettu ulkopuolisissa eläkevakuutusyhtiöissä. Mahdolliset lisäeläketurvat on vakuutettu. Yhtiöllä ei ole kattamatonta eläkevastuuta.

TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISMENOT

Tutkimus- ja kehittämismenot on kirjattu tilikauden kuluksi lukuun ottamatta niihin mahdollisesti liittyviä käyttöomaisuushankintoja. Tuotekehitysmenoja aktivoidaan kirjanpitolain sekä kauppa- ja teollisuusministeriön kehittämismenojen aktivoinneista antamien säästöjen edellytysten täyttyessä.

LEASING

Leasingmaksut on kirjattu tilikauden kuluksi.

TILINPÄÄTÖSSIIRROT

Tilinpäätössiirtoihin on kirjattu konserniavustukset.

2. Liikevaihto

LIKEVAIHTO MARKKINA-ALUEITTAIN

Miljoonaa euroa	2018	2017
Suomi	20,4	4,3
Muu Eurooppa	0,6	0,0
Yhteensä	21,0	4,3

LIKEVAIHTO TOIMIALOITTAIN

Miljoonaa euroa	2018	2017
Siviili	21,0	4,3
Yhteensä	21,0	4,3

LIKEVAIHTO TULOUTUSTAVOITTAIN

Miljoonaa euroa	2018	2017
Toimitusperusteinen liikevaihto	21,0	4,3
Yhteensä	21,0	4,3

3. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

LIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

Miljoonaa euroa	2018	2017
Vuokratuotot	1,6	0,3
Fuusiovoitto	0,0	1,9
Muut	0,0	0,0
Yhteensä	1,6	2,2

LIKETOIMINNAN MUUT KULUT

Miljoonaa euroa	2018	2017
Tutkimus- ja tuotekehitys	0,0	0,0
Vuokrakulut	-3,4	-0,4
Kiinteistökulut	-1,6	0,0
Pysyvien vastaavien myyntitappiot	0,0	0,0
Matkakulut	-0,4	-0,2
Myyntin ja markkinoinnin kulut	-1,1	-1,1
Muut liiketoiminnan kulut	-12,5	-5,3
Yhteensä	-19,0	-7,0

4. Henkilöstökulut ja henkilöstön keskimääräinen lukumäärä

Miljoonaa euroa	2018	2017
Emoyhtiön hallituksen, neuvottelukunnan ja toimitusjohtajan palkat ja palkkiot	-0,7	-0,7
Palkat ja palkkiot	-5,5	-1,5
Eläkekulut	-1,0	-0,4
Muut henkilösivukulut	-0,2	-0,1
Yhteensä	-7,4	-2,6
Yrityksen palveluksessa on tilikauden aikana ollut keskimäärin		
Toimihenkilöitä	79	16
Yhteensä	79	16

5. Poistot

Miljoonaa euroa	2018	2017
Aineettomat oikeudet	-0,5	0,0
Muut aineettomat hyödykkeet	0,0	0,0
Koneet ja kalusto	-0,5	0,0
Yhteensä	-1,1	0,0

6. Rahoitustuotot ja -kulut

RAHOITUSTUOTOT

Miljoonaa euroa	2018	2017
Osinkotuotot, konserni	11,7	10,9
Korkotuotot, konserni	2,5	0,0
Korkotuotot, muut	0,1	0,0
Yhteensä	14,3	10,9

RAHOITUSKULUT

Miljoonaa euroa	2018	2017
Korkokulut, konserni	-1,4	-1,3
Korkokulut, muut	-0,1	0,0
Muut rahoituskulut, muut	-0,6	-0,2
Yhteensä	-2,1	-1,5

7. Tilinpäätössiirrot

Miljoonaa euroa	2018	2017
Konserniavustukset	8,7	12,9
Yhteensä	8,7	12,9

8. Tuloverot

Miljoonaa euroa	2018	2017
Tilikauden verot varsinaisesta toiminnasta	1,2	1,3
Tilikauden verot tilinpäätössiirroista	-1,7	-2,6
Yhteensä	-0,6	-1,3

Miljoonaa euroa	2018	2017
Tilikauden verot	-0,6	-1,3
Edellisen tilikauden verot	0,0	0,0
Yhteensä	-0,6	-1,3

9. Aineettomat ja aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

AINEETTOMAT KÄYTTÖMAISUUSHYÖDYKKEET

Miljoonaa euroa	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2018	6,1	0,2	6,3
Lisäykset	0,3	0,0	0,3
Vähennykset	0,0	0,0	0,0
Hankintameno 31.12.2018	6,5	0,2	6,6
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2018	-5,3	0,0	-5,4
Vähennykset	0,0	0,0	0,0
Tilikauden poisto sis tulos kurssierot	-0,5	0,0	-0,6
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2018	-5,8	-0,1	-5,9
Tasearvo 31.12.2018	0,6	0,1	0,7
Hankintameno 1.1.2017	0,0	0,0	0,0
Fuusiossa siirtyneet	6,1	0,2	6,3
Hankintameno 31.12.2017	6,1	0,2	6,3
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2017	0,0	0,0	0,0
Fuusiossa siirtyneet	-5,3	0,0	-5,4
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2017	-5,3	0,0	-5,4
Tasearvo 31.12.2017	0,8	0,1	0,9

AINEELLISET KÄYTTÖMAISUUSHYÖDYKKEET

Miljoonaa euroa	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2018	7,0	0,0	7,1
Romutus	-2,7	0,0	-2,7
Lisäykset	0,6	0,0	0,6
Vähennykset	-0,3	0,0	-0,3
Hankintameno 31.12.2018	4,6	0,0	4,6
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2018	-5,6	0,0	-5,6
Romutus	2,7	0,0	2,7
Vähennykset	0,2	0,0	0,2
Tilikauden poisto sis tulos kurssierot	-0,5	0,0	-0,5
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2018	-3,3	0,0	-3,3
Tasearvo 31.12.2018	1,3	0,0	1,3
Hankintameno 1.1.2017	0,0	0,0	0,0
Fuusiossa siirtyneet	7,0	0,0	7,1
Hankintameno 31.12.2017	7,0	0,0	7,1
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2017	0,0	0,0	0,0
Fuusiossa siirtyneet	-5,6	0,0	-5,6
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2017	-5,6	0,0	-5,6
Tasearvo 31.12.2017	1,4	0,0	1,4

10. Sijoitukset

OSUDET SAMAN KONSERNIN YRITYKSISSÄ

Miljoonaa euroa	2018	2017
1.1.	123,3	222,0
Lisäykset	0,0	4,5
Fuusio	0,0	-103,2
Hankintameno 31.12.	123,3	123,3

OSUDET OSAKKUUSYRITYKSISTÄ

Miljoonaa euroa	2018	2017
1.1.	191,7	191,6
Uudelleen ryhmittely	0,0	0,0
Hankintameno 31.12.	191,7	191,7

11. Lyhytaikaiset saamiset

SAAMISET SAMAN KONSERNIN YRITYKSILTÄ

Miljoonaa euroa	2018	2017
Myyntisaamiset	8,5	11,6
Lainasaamiset	1,6	0,0
Muut saamiset	64,5	65,9
Johdannaissaamiset	0,1	0,2
Siirtosaamiset	8,8	12,6
Yhteensä	83,3	90,3

SAAMISET OSAKKUUS- JA YHTEISYRITYKSILTÄ

Miljoonaa euroa	2018	2017
Pääomalainasaamiset	0,4	0,4
Yhteensä	0,4	0,4

SIIRTOSAAMISTEN OLENNAISET ERÄT

Miljoonaa euroa	2018	2017
Verot	4,8	1,2
Johdannaissaamiset	0,1	0,4
Muut	0,8	1,2
Yhteensä	5,8	2,8

12. Oma pääoma

OMAN PÄÄOMAN ERIEN MUUTOKSET

Miljoonaa euroa	2018	2017
Osakepääoma 1.1.	38,0	38,0
Osakepääoma 31.12.	38,0	38,0
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	164,1	164,1
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	164,1	164,1
Kertyneet voittovarot 1.1.	80,9	94,2
Osingonjako	-16,7	-31,2
Kertyneet voittovarot 31.12.	64,2	63,0
Tilikauden tulos	14,4	18,0
Oma pääoma 31.12.	280,7	283,0
Laskelma jakokelpoisesta omasta pääomasta		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	164,1	164,1
Kertyneet voittovarot 31.12.	64,2	63,0
Tilikauden tulos	14,4	18,0
Jakokelpoinen oma pääoma	242,7	245,0

13. Vieras pääoma

KOROLLISET VELAT JA NIIDEN LYHENNYSOHJELMA

Miljoonaa euroa	2019	2020	2021	2022	2023-	Yhteensä
Lainat rahoituslaitoksilta	0,2	20,0	0,0	0,0	0,0	20,2
Konsernitilivelat	73,2	0,0	0,0	0,0	0,0	73,2
Muut korolliset velat	29,0	0,0	0,0	0,0	0,0	29,0
Yhteensä 2018	102,5	20,0	0,0	0,0	0,0	122,5

Miljoonaa euroa	2019	2020	2021	2022	2023-	Yhteensä
Lainat rahoituslaitoksilta	0,5	0,2	0,0	0,0	0,0	0,7
Konsernitilivelat	79,0	0,0	0,0	0,0	0,0	79,0
Muut korolliset velat	42,0	0,0	0,0	0,0	0,0	42,0
Yhteensä 2017	121,5	0,2	0,0	0,0	0,0	121,7

VELAT SAMAN KONSERNIN YRITYKSILLE

Miljoonaa euroa	2018	2017
Ostovelat	0,1	0,3
Muut velat	73,2	79,0
Johdannaisvelat	0,1	0,3
Siirtovelat	0,0	0,0
Yhteensä	73,4	79,6

SIIRTOVELKOJEN OLENNAISET ERÄT

Miljoonaa euroa	2018	2017
Palkat sosiaalikuluihin	2,5	2,7
Johdannaisvelat	0,1	0,3
Muut	0,6	1,2
Yhteensä	3,1	4,3

14. Rahoitusinstrumentit ja johdannaispääomukset

VALUUTTA- JA KORKOJOHDANNAISET

2018 Miljoonaa euroa	Nimellisarvo	Positiiviset käyvät arvot	Negatiiviset käyvät arvot	Käypä nettoarvo
Ilman suojauslaskentaa olevat johdannaispääomukset				
Valuuttatermiinisopimukset yhteensä	72,8	0,2	-0,2	0,0
Ostotermit	23,4	0,1	-0,1	0,0
Myyntitermit	49,3	0,1	-0,1	0,1
Ilman suojauslaskentaa olevat yhteensä	72,8	0,2	-0,2	0,0
Yhteensä	72,8	0,2	-0,2	0,0
Miljoonaa euroa	2019	2020	2021	2022
Johdannaisvarat	0,2	0,0	0,0	0,0
Johdannaisvelat	-0,2	0,0	0,0	0,0

2017 Miljoonaa euroa	Nimellis- arvo	Positiiviset käyvät arvot	Negatiiviset käyvät arvot	Käypä nettoarvo
Ilman suojauslaskentaa olevat johdannaispääomukset				
Valuuttatermiinisopimukset yhteensä	96,8	0,6	-0,6	0,0
Ostotermit	35,6	0,0	-0,5	-0,5
Myyntitermit	61,2	0,6	-0,1	0,5
Ilman suojauslaskentaa olevat yhteensä	96,8	0,6	-0,6	0,0
Yhteensä	96,8	0,6	-0,6	0,0
Miljoonaa euroa	2019	2020	2021	2022
Johdannaisvarat	0,6	0,0	0,0	0,0
Johdannaisvelat	-0,6	0,0	0,0	0,0

RAHOITUSINSTRUMENTTIEN NETOTTAMINEN

Yhtiö ei ole netottanut rahoitusinstrumentteja taseessa.

**RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN KIRJANPITOARVOT
ARVOSTUSRYHMITÄIN JA KÄYVÄN ARVON HIERARKIA**

2018 Miljoonaa euroa	Käypään arvoon tulosvaikuttei- sesti kirjattavat Taso 2	Jaksotettuun hankinta- menoön kirjattavat	Tasearvo
Pitkäaikaiset rahoitusvarat			
Pitkäaikaiset saamiset yhteisyrityksiltä		0,4	0,4
Lyhytaikaiset rahoitusvarat			
Myyntisaamiset		0,0	0,0
Saamiset konserniyhtiöiltä*	0,1	74,5	74,6
Johdannaissopimukset*	0,1		0,1
Rahat ja pankkisaamiset		3,7	3,7
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	0,2	78,6	78,8
Lyhytaikaiset rahoitusvelat			
Korolliset velat		49,2	49,2
Ostovelat		2,5	2,5
Velat konserniyrityksille*	0,1	73,3	73,4
Johdannaissopimukset*	0,1		0,1
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	0,2	125,0	125,2

2017 Miljoonaa euroa	Käypään arvoon tulosvaikuttei- sesti kirjattavat Taso 2	Lainat ja muut saamiset	Muut rahoitusvelat	Tasearvo
Pitkäaikaiset rahoitusvarat				
Pitkäaikaiset saamiset yhteisyrityksiltä		0,4		0,4
Lyhytaikaiset rahoitusvarat				
Myyntisaamiset		0,1		0,1
Saamiset konserniyhtiöiltä*	0,2	77,5		77,7
Johdannaissopimukset*	0,4			0,4
Rahat ja pankkisaamiset		1,8		1,8
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	0,6	79,7	0,0	80,3
Pitkäaikaiset rahoitusvelat				
Korolliset velat		0,2		0,2
Lyhytaikaiset rahoitusvelat				
Korolliset velat		42,5		42,5
Ostovelat		1,4		1,4
Velat konserniyrityksille*	0,3	79,3		79,6
Johdannaissopimukset*	0,3			0,3
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	0,6	0,0	123,4	124,0

* Konsernin rahoituspolitiikan mukaisesti Patria Oyj tekee johdannaissopimukset yhtiöiden toimeksiantojen perusteella. Taulukon johdannaissopimukset ovat ulkoisia johdannaissaamisia ja -velkoja. Konserniyhtiöiden väliset saamiset ja velat on esitetty omilla riveillä, joista käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat saamiset ja velat koskevat konserniyhtiöiden välisiä johdannaissopimuksia.

VALUUTTARISKIT

Valuuttariskien hallinnan tavoitteena on suojautua valuuttakurssimuutosten vaikutuksilta tulevaan rahavirtaan, tulokseen ja taseeseen. Sitovista kiinteähintaisista myynti-, osto- ja rahoitussopimuksista johtuvat valuuttapositiot suojataan valuuttajohdannaisilla projekti- tai transaktiokohtaisesti. Patria Oyj ja muut konserniyhtiöt vastaavat valuuttariskiensa määrittämisestä ja suojaamisesta. Patria Oyj tekee myös muiden konserniyhtiöiden suojaussopimukset pankkien kanssa niiden puolesta.

Tase-erien suojauksessa ei sovelleta suojauslaskentaa. Yhtiön omat johdannaissopimukset ovat tase-eriä suojaavia.

IFRS 7 -standardin edellyttämän herkkyysanalyysin tarkoitus on havainnollistaa yhtiön tuloksen ennen veroja ja oman pääoman herkkyyttä valuuttakurssien muutokselle. Nettovaluuttapositoiden laskennassa on huomioitu tilinpäätöshetkellä yhtiön taseessa olevat vierasvaluuttamääräiset rahoitusvarat ja -velat, näihin kohdistetut suojaukset sekä ne johdannaiset, jotka eivät ole suojauslaskennassa. Näiden erien käyvän arvon muutos kirjataan tulokseen.

Seuraavassa taulukossa on esitetty nettovaluuttapositiot, sekä herkkyysanalyysin mukaiset vaikutukset tulokseen ennen veroja, mikäli euro olisi vahvistunut tai heikentynyt kyseessä olevaa valuuttaa vastaan tilinpäätöspäivänä. Herkkyyttä laskettaessa on käytetty viiden prosentin valuuttakurssimuutosta.

Tilinpäätöshetkellä merkittävimmät valuuttapositiot olivat Ruotsin kruunussa.

**IFRS 7 -HERKKYYSANALYYSIN MUKAINEN HERKKYYS
VALUUTTAKURSSIMUUTOKSILLE 2018**

1 000 EUR	SEK
Nettopositio - tase-erät	298
EUR vahvistuu / heikkenee 5% - Vaikutus tulokseen ennen veroja	-14 / 16
Nettopositio - suojauslaskennan piirissä olevat johdannaiset	0
EUR vahvistuu / heikkenee 5% - Vaikutus omaan pääomaan	-0,0 / 0,0

**IFRS 7 -HERKKYYSANALYYSIN MUKAINEN HERKKYYS
VALUUTTAKURSSIMUUTOKSILLE 2017**

1 000 EUR	SEK
Nettopositio - tase-erät	28
EUR vahvistuu / heikkenee 5% - Vaikutus tulokseen ennen veroja	-1 / 1

KORKORISKI

Markkinakorkojen muutokset vaikuttavat yhtiön korkokuluihin ja -tuottoihin sekä korollisten velkojen, saamisten ja johdannaissopimusten käypiin arvoihin. Korkoriskin hallinnan tavoitteena on suojautua korkojen muutosten vaikutuksilta tulevaan rahavirtaan, tulokseen ja taseeseen. Korkoriskiä hallitaan ensisijaisesti vaikuttamalla velkojen keskimääräiseen korkosidonnaisuusaikaan (duraatio) sekä tarvittaessa johdannaissopimuksilla.

Ulkoisten korollisten velkojen keskimääräinen korkosidonnaisuusaika 31.12.2018 oli 0,09 vuotta (0,05) ja saamisten yksi päivä (yksi päivä).

Tilinpäätöshetkellä 31.12.2018 yhtiön korolliset velat olivat yhteensä 122,5 miljoonaa euroa (121,7), joista 93,2 miljoonaa euroa (79,0) oli vaihtuvakorkoisia ja 29,2 miljoonaa euroa (42,7) kiinteäkorkoisia. Vaihtuvakorkoisista veloista 73,2 miljoonaa euroa (79,0) oli konsernitiilivelkoja. Korolliset saamiset olivat yhteensä 68,2 miljoonaa euroa, jotka olivat kaikki vaihtuvakorkoisia. Korollisista saamisista 64,5 miljoonaa euroa oli konsernitiilisaamisia.

**15. Annetut vakuudet, vastuusitoumukset
ja muut vastuut**
ANNETUT VAKUUDET JA VASTUUSITOUMUKSET

Miljoonaa euroa	2018	2017
Konserniyhtiöiden puolesta annetut takaukset	89,6	111,3
Omasta velasta annetut sitoumukset	0,0	3,5
Muiden puolesta annetut takaukset	0,6	0,0
Muut omat vastuut	3,5	0,0
Yhteensä	93,7	114,8

LEASING- JA VUOKRAVASTUUT

Miljoonaa euroa	2018	2017
Seuraavan vuoden osalta	3,1	3,1
1-5 vuotta	11,2	11,3
yli 5 vuotta	11,7	13,9
Yhteensä	26,0	28,3

Hallituksen esitys voittovarojen käytöstä

Emoyhtiön vapaa oma pääoma 31.12.2018 on 242 666 546,63 euroa, josta tilikauden voitto on 14 356 598,82 euroa.

Hallitus ehdottaa, että yhtiökokouksen käytettävistä olevista voittovaroista jaetaan osinkoa 0,50 euroa kutakin Suomen valtion ja Kongsberg Defence & Aerospace AS:n omistamaa osaketta kohden, joten osingonjaon yhteismääräksi ehdotetaan 13 920 944,50 euroa. Jäljelle jäävät 228 745 602,13 euroa jätetään vapaaseen omaan pääomaan.

Helsinki, 4. maaliskuuta 2019

Esa Rautalinko
puheenjohtaja

Harald Aarø

Eirik Lie

Päivi Marttila

Jarle Næss

Ari Puheloinen

Gyrid Skalleberg Ingerø

Petri Vihervuori

Ville Jaakonsalo
Toimitusjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsinki, 11. maaliskuuta 2019

PricewaterhouseCoopers Oy
Tilintarkastusyhteisö

Jouko Malinen
KHT

HALLINTO

- 113 Hallinto- ja ohjausjärjestelmä
- 116 Teollinen yhteistyö
- 117 Riskienhallinta
- 120 Hallitus
- 121 Neuvottelukunta
- 122 Johtokunta

Hallinto- ja ohjausjärjestelmä

SOVELLETTAVAT SÄÄNNÖKSET, OHJEET JA SUOSITUKSET

Patria Oyj:n (julkinen osakeyhtiö) hallinto- ja ohjausjärjestelmässä noudatetaan osakeyhtiölakia, tilintarkastuslakia, kirjanpitolakia sekä muuta Patria Oyj:n toimintaan vaikuttavaa lainsäädäntöä. Osakeyhtiölaissa määritellään esimerkiksi yhtiön toimielimet, niiden roolit ja vastuut sekä toimielinten keskinäiset suhteet. Osakeyhtiölaki on tärkeä myös osakkeenomistajien oikeuksien kannalta, koska siihen sisältyvät säännökset osakkeiden tuottamista oikeuksista ja kyseisten oikeuksien käyttämisestä. Lisäksi se sisältää yhtiön hallintoon sovellettavat pääperiaatteet.

Patria noudattaa myös muita hyvään hallintotapaan kuuluvia, valtioneemistöisiin yhtiöihin sovellettavia periaatteita ja suosituksia. Vaikka Patria ei ole pörssinoteerattu yhtiö, se noudattaa Suomen Arvopaperimarkkinayhdistyksen hallinnointikoodia soveltuvien osin ja siinä määrin kuin hallinnointikoodissa annettujen suositusten noudattaminen on asianmukaista hyvän hallintomallin ylläpitämisessä ottaen huomioon yhtiön omistusrakenne ja/tai yhtiön erityispiirteet tai sen toimiala.

KONSERNIN RAKENNE JA HALLINTAJÄRJESTELMÄ

Patria jakaantuu toiminnallisesti liiketoimintoihin. Patria-konsernin muodostavat emoyhtiö Patria Oyj ja sen omistamat tytäryhtiöt. Kokonaan omistettujen tytäryhtiöiden lisäksi Patria Oyj omistaa Millog Oy:stä 61,8, NAMMO AS:stä 50 ja Milrem LCM OÜ:stä 60 prosenttia. Patrian hallinnosta ja toiminnasta vastaavat Patria Oyj:n lakisääteiset toimielimet eli yhtiökokous, hallitus ja toimitusjohtaja.

HALLINTOELIMET

Ylin päätöksentekaelin on yhtiökokous, jossa osakkeenomistajat käyttävät päätöksentekovaltaansa. Hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta sekä sen toimintojen asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus muodostuu yhtiökokouksen nimittämistä hallituksen jäsenistä.

Konsernin operatiivista toimintaa johtaa hallituksen nimittämä toimitusjohtaja, joka huolehtii yhtiön juoksevasta hallinnosta hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtajan tukena on konsernin johtokunta. Jokaisella liiketoimintayksiköllä on oma johtoryhmänsä. Muiden kokonaan omistettujen konserniyhtiöiden kuin emoyhtiön lakisääteiset hallitukset hoitavat ainoastaan lainsäädännöstä johtuvat vähimmäistehtävät.

NEUVOTTELUKUNTA

Yhtiöjärjestyksen mukaan Patria Oyj:ssä on yhtiökokouksen asettama neuvottelukunta. Patria Oyj:n yhtiöjärjestyksen mukaan hallituksen tulee kuulla neuvottelukuntaa asioissa, jotka koskevat toiminnan huomattavaa supistamista tai laajentamista tai yhtiön organisaation olennaista muuttamista, tai joilla muutoin on suuri merkitys yhtiön toimialalle kotimaassa tai kansainvälisesti. Neuvottelukuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja enintään kymmenen muuta jäsentä. Tilikaudella neuvottelukuntaan kuului yhteensä 11 jäsentä. Vuonna 2018 neuvottelukunnalla oli viisi kokousta.

HALLITUKSEN KOKOONPANO JA VALINTAMENETTELY

Patria Oyj:n hallitukseen kuuluu voimassa olevan yhtiöjärjestyksen mukaan puheenjohtaja ja vähintään kolme ja enintään seitsemän muuta jäsentä. Tilikauden aikana hallitukseen on kuulunut kahdeksan jäsentä. Yhtiökokous valitsee hallituksen puheenjohtajan sekä muut jäsenet ja päättää hallituksen jäsenten palkkioista. Hallituksen jäsenet valitaan vuodeksi kerrallaan niin, että toimikausi päättyy vaalia seuraavan ensimmäisen varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Vuonna 2018 hallituksella oli kaksitoista varsinaista kokousta, minkä lisäksi hallitus teki kahdessa eri vaiheessa päätöksiä varsinaisesti kokoontumatta. Hallituksen jäsenet ovat osallistuneet kokouksiin 99-prosenttisesti.

HALLITUKSEN PÄÄTEHTÄVÄT JA TYÖNJAKO

Hallitus vastaa Patrian hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä lainsäädännön, yhtiöjärjestyksen sekä yhtiökokouksen mahdollisesti antamien ohjeiden mukaisesti. Lakisääteisten tehtävien lisäksi hallituksen päätehtävänä on konsernin strategisista linjauksista päättäminen sekä konsernin eri liiketoimintojen valvonta ja ohjaaminen sen varmistamiseksi, että konserni toimii sen toimintaan vaikuttavia sääddöksiä noudattaen ja liiketaloudellisesti tarkoituksenmukaisella tavalla sekä tuottaa lisäarvoa omistajilleen. Niin ikään hallitus päättää konsernin keskeisistä toimintaperiaatteista sekä hyväksyy vuosittain konsernin taloudelliset ja operatiiviset tavoitteet sekä tilinpäätöksen ja tarvittaessa osavuositarkastukset ja päättää merkittävistä investoinneista.

Hallitus vahvistaa konsernin eettiset arvot ja toimintatavat sekä seuraa niiden toteutumista. Lisäksi hallitus vahvistaa konsernin pääpiirteisen organisaatio- ja toimintarakenteen. Hallituksen tehtävänä on edistää konsernin ja sen sidosryhmien etuja.

Hallitus on nimittänyt sitä avustamaan nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan sekä tarkastusvaliokunnan.

NIMITYS- JA PALKITSEMISVALIOKUNTA

Nimitys- ja palkitsemisvaliokuntaan kuuluu kolme jäsentä, jotka eivät kuulu yhtiön operatiiviseen johtoon. Jäsenillä on kokemusta ja osaamista, jota vaaditaan nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan tehtävissä. Se valmistelee konsernin ja sen johdon palkkausrakenteita sekä palkitsemis- ja kannustinjärjestelmiä, ja hyväksyy tärkeimmät johtajanimitykset.

TARKASTUSVALIOKUNTA

Tarkastusvaliokuntaan kuuluu niin ikään kolme jäsentä, jotka eivät kuulu yhtiön operatiiviseen johtoon. Jäsenillä on kokemusta ja osaamista, jota vaaditaan

tarkastusvaliokunnan tehtävissä. Tarkastusvaliokunta seuraa ja valvoo muun ohessa konsernin sisäisen valvonnan toteutumista, riskienhallintaa sekä taloudellista raportointia ja tilinpäätöksen laadintaa sekä vastaa compliance- ja eettisten asioiden valvonnasta. Muilta osin hallituksen keskuudessa ei ole sovittu erityisestä työnjaosta.

YHTIÖN TOIMITUSJOHTAJA JA KONSERNIN JOHTO

Patria Oyj:n toimitusjohtajan tehtävänä on johtaa yhtiön ja Patria-konsernin liiketoimintaa sekä hallintoa osakeyhtiölain säännösten sekä hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtajan apuna konsernin johtamisessa toimii konsernin johtokunta, joka kokoontuu kuukausittain ja johon kuuluu jokaisesta liiketoiminnasta vastaava johtaja, liiketoiminnan kehitysjohtaja, talousjohtaja, lakiasiaintojohtaja, joka vastaa myös compliance- ja eettisyysasioista, viestintäjohtaja sekä henkilöstöjohtaja. Tämän lisäksi konsernin johto kokoontuu myös muissa, johtamisen kannalta tarkoituksenmukaisiksi katsotuissa kokoonpanoissa.

Yhteiskuntavastuutoimintaa ja raportointia johtaa Patriassa yhteiskuntavastuun ohjausryhmä. Ohjausryhmän toimintaa koordinoi viestintäjohtaja. Patrian Ethics Officer osallistuu ohjausryhmän kokouksiin ja tukee sen työtä. Lakiasiaintojohtaja raportoi Chief Compliance Officerin tehtävässä hallituksen tarkastusvaliokunnalle compliance- ja eettisyysasioissa.

PALKITSEMINEN

Johdon palkitsemisjärjestelmää koskevat tiedot ovat saatavilla yhtiön tilinpäätöksen liitetiedoista kohdasta 7.

VALVONTAJÄRJESTELMÄ

Osakeyhtiölain mukaisesti hallituksen on huolehdittava siitä, että kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty. Toimitusjohtajan on vuorostaan huolehdittava siitä, että yhtiön kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito luotettavalla

tavalla järjestetty. Patrian johto vastaa siitä, että konsernin jokapäiväisessä toiminnassa noudatetaan soveltuvaa lainsäädäntöä ja yhtiön hallituksen päätöksiä ja että konsernin riskienhallinta on järjestetty asianmukaisella tavalla.

Konsernin jakaantuminen liiketoimintoihin tehostaa ja selkeyttää johtamista sekä parantaa tehokkaan valvonnan järjestämistä. Konsernin taloudellista valvontaa varten on olemassa operatiivinen raportointijärjestelmä, jonka mukaisesti tuotetaan kuukausittain monipuolista tietoa konsernin taloudellisesta tilasta ja sen kehittymisestä. Investointeja koskeva päätöksentekojärjestys on konsernissa selkeästi määritelty.

Patrialla on riippumattomalle toimijalle ulkoistettu sisäinen tarkastus, joka arvioi ja varmistaa konsernin riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tehokkuutta ja tarkoituksenmukaisuutta, taloudellisen raportoinnin luotettavuutta sekä toimintaa koskevan lainsäädännön ja ohjeistuksen noudattamista ja joka raportoi hallituksen tarkastusvaliokunnalle.

Patrian sisäistä tarkastusta toteuttava toimija noudattaa sisäisen tarkastuksen kansainvälisiä ammattistandardeja. Sisäinen tarkastus raportoi toiminnastaan ja havainnoistaan Patrian hallituksen tarkastusvaliokunnalle sekä Patrian johdolle. Tarkastusvaliokunta vahvistaa sisäisen tarkastuksen vuosittaiset tarkastussuunnitelmat. Yhtiön tilintarkastajat raportoivat tarkastushavainnoistaan asianomaisille liiketoiminnoille ja konsernin taloushallintoon sekä myös hallitukselle ja hallituksen tarkastusvaliokunnalle vähintään kerran vuodessa. Tilintarkastajat antavat myös yhtiön osakkeenomistajille lain edellyttämän tilintarkastuskertomuksen.

Teollinen yhteistyö

Puolustushankinnoissa kohdemaan teollinen yhteistyö (Industrial Participation, IP) on yleinen edellytys ja vaatimus toimitussopimuksille. Teollisen yhteistyön sopimuksessa myyjäyhtiön on hyväksyttävä ostosopimuksesta aiheutuvat korvausvelvollisuudet. Näiden velvoitteiden tarkoituksena on varmistaa teollinen yhteistyö kyseisessä maassa lisäarvon luomiseksi kyseiselle maalle. Teollisen yhteistyön vaatimukset ja prosessit määritetään kunkin kohdemaan kansallisten sääntöjen sekä sopimuskohtaisten vaatimusten mukaisesti.

Patria toimii puolustushankinta-alalla, jolla teollinen yhteistyö on yleinen puolustussopimusten vaatimus ja edellytys.

Patria voi osallistua vientitoiminnassaan suoriin tai epäsuoriin teollisen yhteistyön järjestelyihin ja -toimiin, mikäli Patrialta puolustusvälineitä hankkivia hallitus näitä edellyttää, ja mikäli kyseiset toimet ja järjestelyt synnyttävät lisäarvoa suoraan (pääsopimuksen suorittamiseen liittyvät toimet) tai epäsuorasti (pääsopimuksen suorittamiseen liittymättömät toimet).

Lisäksi Patria voi päättää osallistumisesta teolliseen yhteistyöhön, jos osallistuminen on kokonaisuudessaan Patrian liiketoimintaedun mukaista, jos vastakaupan arvo on oikeassa suhteessa pääsopimusten tai transaktion arvoon ja edellyttäen, että toimiva johto ohjaa ja valvoo kyseisiä toimia selkeiden vastuiden mukaisesti. Teollisen yhteistyön järjestelyihin ja toimiin osallistuminen tapahtuu kyseisten maiden sääntöjen ja käytäntöjen mukaisesti. Näihin teollisen yhteistyön järjestelyihin voi sisältyä myös ulkoisesti luotuja teollisen yhteistyön toimia sekä yhteistyötä muiden teollisen yhteistyön velvollisten kanssa, mikäli tämä on sovellettavien sääntöjen ja käytäntöjen

mukaan mahdollista. Kahdenkeskiset teollisen yhteistyön huojennukset tai vaihdot ovat myös mahdollisia, jos nämä suoritetaan sovellettavien säännösten ja sopimusten mukaisesti ja asianomaisten viranomaisten luvalla.

Patrian teollisen yhteistyön velvoitteista ilmoitetaan asianmukaisesti johdolle, hallitukselle ja Patrian Oyj:n hallituksen nimittämälle auditointikomitealle.

Kaikkia teollisen yhteistyön järjestelyjä ja toimia koskevat seuraavat ehdottomat vaatimukset:

- Sovellettavat lait, säännökset ja kansainväliset sopimukset sallivat teollisen yhteistyön järjestelyt ja järjestelyt ovat lakien ja säännösten mukaisia.
- Järjestelyt ovat Patria-konsernin eettisyys- ja yhdenmukaisuuskäytäntöjen sekä Patria-konsernin eettisen toimintaohjeen, teollista yhteistyötä koskevan ohjeiston ja muiden niihin liittyvien ohjeiden mukaisia.
- Kaikkia kyseisiin järjestelyihin ja transaktioihin liittyviä liikekumppaneita ja toimittajia koskevat due diligence -selvitykset on tehty painottuen korruption ja lahjonnan ehkäisyyn varmistamiseen.
- Patria tekee kattavan oikeudellisen analyysin kyseisessä maassa sovellettavista teollisen yhteistyön säännöksistä vähentääkseen juridisia riskejä ja varmistaa, että Patrian teollisen yhteistyön toimet ovat näiden sääntöjen mukaisia.
- Kaikki olennaiset taloudelliset ja muut riskit arvioidaan ja niitä lievennetään.
- Teollisen yhteistyön toimet ovat oikeassa suhteessa pääsopimuksen tai transaktion arvoon.

Patrian teollisen yhteistyön velvoitteiden suoritus:

- Patrian Land-liiketoiminta hoitaa suurelta osin Patria-konsernin teollisen yhteistyön velvoitteet (arvion mukaan nykyisin 95 % liittyvistä velvoitteista). Muiden liiketoimintojen teollisen yhteistyön velvoitteet ovat vähäisiä.
- Land-liiketoiminnalla on erityisprosesseja sekä määritettyjä rooleja ja vastuita koskien teollista yhteistyötä, myyntitoimia sekä teollisen yhteistyön sopimusten toimeenpanoa.

Riskienhallinta

Riskienhallinta ja sisäinen valvonta ovat tärkeä osa Patrian hallinto- ja valvontajärjestelmiä. Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan avulla voidaan myös varmistaa, että operatiiviset tavoitteet ja kannattavuustavoitteet saavutetaan. Lisäksi riskienhallinta ja sisäinen valvonta auttavat varmistamaan asianmukaisen raportoinnin sekä lakien ja asetusten noudattamisen. Ne edesauttavat myös Patrian maineen suojelemista.

Riskienhallintaan ja sisäiseen valvontaan kuuluu säännöllisiä arviointoja asianmukaisen raportoinnin, riskienhallinnan, rehellisyyden, liiketoiminnan eettisyyden sekä lakien, asetusten ja Patrian ohjeiden ja prosessien noudattamisen varmistamiseksi. Rehellisyys, vaatimustenmukaisuus ja korkeat eettiset normit myös varmistavat Patrian maineen ja omaisuuden arvon säilymisen.

RISKIENHALLINNAN PUITTEET

Patrialla on hallituksen hyväksymä riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan politiikka, jossa määritellään niihin liittyvät tehtävät, tavoitteet, osa-alueet, vastuut ja viranomaiset. Lopullinen vastuu riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan valvonnasta ja ohjauksesta on hallituksella, joka on antanut pääasiallisen vastuun näistä toiminnoista hallituksen nimittämälle tarkastusvaliokunnalle. Tarkastusvaliokunta koostuu niistä hallituksen jäsenistä, joilla on erityisosaamista tarkastusvaliokunnan työjärjestyksessä määritellyillä vastuualueilla. Valiokunnan toiminnan erityisenä painopisteenä on eettisyyden ja vaatimustenmukaisuuden varmistaminen liiketoiminnassa.

Ensisijainen vastuu riskienhallinnasta ja sisäisestä valvonnasta on liiketoimintayksiköillä sekä Patria-konsernin kunkin vastuualueen toiminnolla. Patrian toimitusjohtaja vastaa riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan asianmukaisesta toiminnasta ja valvonnasta.

Patrian konsernitoiminnot antavat suuntaviivat konsernin riskienhallinnalle ja sisäiselle valvonnalle sekä valvovat niitä eri tasoilla. Patrian sisäinen tarkastus, sisäiset ja ulkoiset tarkastajat sekä turvallisuus- ja laatutarkastajat arvioivat riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tehokkuutta. Myös Patrian asiakkaat tekevät omia tarkastuksiaan ja valvovat eri tavoin, että Patria noudattaa asiakkaiden vaatimuksia.

Riski on kielteinen tai myönteinen epävarmuustekijä, joka vaikuttaa Patrian toiminnan tavoitteisiin, kannattavuuteen tai muihin osa-alueisiin. Riskienhallinta on prosessi, jolla varmistetaan riskien ja mahdollisuuksien asianmukainen sekä riittävä tunnistaminen, arviointi ja käsittely. Riskienhallinta myös tukee yhtiön tavoitteiden saavuttamista ja ehkäisee resurssihukkaa. Patrian riskienhallinta perustuu COSO ERM -viitekehikseen, ISO 31000:2009 -standardiin sekä alan omiin standardeihin ja vaatimuksiin.

SISÄINEN JA ULKOINEN TARKASTUS

Patrialla on riippumattomalle toimijalle ulkoistettu sisäinen tarkastus, joka arvioi ja varmistaa konsernin riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tehokkuutta ja tarkoituksenmukaisuutta, taloudellisen raportoinnin luotettavuutta, liiketoiminnan eettisyyttä ja vaatimustenmukaisuutta sekä toimintaa koskevan lainsäädännön ja ohjeistuksen noudattamista. Sisäinen tarkastus raportoi säännöllisesti hallituksen nimittämälle tarkastusvaliokunnalle. Tarkastusvaliokunta ja hallitus antavat sisäiselle tarkastukselle aika ajoin ohjeita määrättyjen tarkastusten tai muiden valvontatoimien suorittamisesta, ja sisäisten tarkastusten tuloksista raportoidaan säännöllisesti tarkastusvaliokunnalle ja Patrian johtokunnalle. Patrian yritysjohto vastaa tarkastusvaliokunnan ehdottamien korjaavien toimenpiteiden ja kehityskohteiden toteuttamisesta.

Puolustusalaan liittyvistä riskeistä johtuen tarkastukset keskittyvät erityisesti eettisiin liiketapoihin sekä korruption ja lahjonnan ehkäisemiseen.

Sekä sisäiset että ulkoiset tarkastajat noudattavat tarkastustoiminnan kansainvälisiä ammattistandardeja. Sisäinen tarkastus raportoi toiminnastaan ja havainnoistaan tarkastusvaliokunnalle ja Patrian yritysjohdolle. Tarkastusvaliokunta vahvistaa sisäisen ja ulkoisen tarkastuksen vuotuiset suunnitelmat.

Yhtiön ulkopuoliset tilintarkastajat raportoivat havainnoistaan ja löydöksistään vähintään kerran vuodessa konsernin talousjohdolle, hallitukselle ja tarkastusvaliokunnalle. Riippumattomat tilintarkastajat jättävät myös lakisääteisen tilintarkastuskertomuksen yhtiön osakkeenomistajille.

RISKIT JA MAHDOLLISUUDET

Alla on kuvattu Patrian yrityksiin, liiketoimintoihin ja riskienhallintaan liittyvät keskeisimmät alueet ja kysymykset, jotka voivat aiheuttaa riskejä tai altistaa riskeille sekä synnyttää mahdollisuuksia. Taloudelliset riskit on otettu esiin Tilinpäätöksen liitetiedoissa.

PUOLUSTUSTEOLLISUUSALAN MUUTOS JA VIENTILUVAT

Kansainvälinen puolustusteollisuus käy parhaillaan läpi muutosta. Alalla tapahtuu yritysostoja ja fuusioita, uusia toimijoita ilmestyy, asiakkaiden vaatimukset monimutkaistuvat ja uusien teknologioiden käyttö lisääntyy sekä kilpailu kiristyy. Patria vastaa kilpailuun parantamalla asiakastarpeiden ja niiden muutosten ennakoimista ja ymmärtämistä sekä kehittämällä ja kaupallistamalla uusia kilpailukykyisiä tuotteita, palveluita ja ratkaisuja. Puolustustuotteiden vienti edellyttää vienti- tai siirtolupaa, jonka Suomessa myöntää puolustusministeriö tai

tietyissä olosuhteissa hallitus. Olosuhteet potentiaalisessa kohdemaassa saattavat estää vientiluvan myöntämisen tai olosuhteet maassa, johon vientilupa on myönnetty, saattavat muuttua siten, että lupa peruutetaan väliaikaisesti tai pysyvästi.

STRATEGISET KUMPPANUUDET

Strategisten kumppanuuksien rakentaminen keskeisten asiakkaiden, urakoitsijoiden ja toimittajien kanssa on tärkeää Patrian menestyksen kannalta. Patria pyrkii jatkuvasti tunnistamaan uusia liiketoimintamahdollisuuksia sekä luomaan, ylläpitämään ja kehittämään strategisia kumppanuuksia.

PROSESSIEN LAATU JA KUSTANNUSTEHOKKUUS

Patrian menestys edellyttää myös tehokkaita ja joustavia prosesseja sekä parempaa kilpailukykyä kustannuksissa. Patria kehittää jatkuvasti ja järjestelmällisesti prosessejaan sekä parantaa kustannuskilpailukykyään.

MYynti- JA TOIMITUSPROJEKTIT

Patrian tiettyjen liiketoimintasegmenttien luonteen vuoksi yksittäiset myynti- ja toimitusprojektit voivat olla erittäin suuria suhteessa Konsernin vuotuisen liikevaihtoon. Ne voivat sisältää tuotekehitystä, vaatia laajaa alihankintaa ja yhteistyötä kolmansien osapuolten kanssa sekä kestää useiden vuosien ajan. Toimitusten sisältö ja kumppanien kanssa yhdessä toteutetut yhteistyömuodot voivat olla luonteeltaan monitahoisia.

Tällaisiin projekteihin liittyvät riskit ovat tyypillisesti moninaisia ja merkittäviä, ja ne edellyttävät perusteellista arviointia ja hallintaa. Projektinhallintaa sekä projektiin liittyvien riskien hallintaa kehitetään ja parannetaan jatkuvasti.

OSAAMISEN VARMISTAMINEN JA KEHITTÄMINEN

Patrian liiketoiminnot tarvitsevat monipuolista osaamista usein kapeillakin erityisalueilla, joihin tarvittavaa erityisosaamista voi olla niukasti saatavilla. Tarvittavien resurssien ja osaamisen oikea-aikainen varmistaminen ja kehittäminen ovat tärkeitä ja näihin pyritään pitkäjänteisesti ja suunnitelmallisesti.

TOIMINNAN EETTISYYS JA LAINMUKAISUUS

Patria on sitoutunut toimimaan eettisesti ja noudattamaan toimintamaissaan sovellettavia lakeja ja säännöksiä, sekä tekemiään sopimuksia ja sitoumuksia. Patriassa panostetaan huomattavasti eettisen ja lainmukaisen toiminnan varmistamiseen viestinnän, eettisiä toimintaperiaatteita koskevan ohjeistuksen ja prosessien sekä säännöllisen koulutuksen muodossa.

Koska Patria harjoittaa liiketoimintaa kompleksisessa toimintaympäristössä ja useissa maissa eri lainkäyttöalueilla sekä monimutkaisen sääntelyn puitteissa, rikkomuksia voi syntyä huolimatta hyvistä aikeista ja Patrian panostuksesta eettisen toiminnan varmistamiseen. Rikkomukset voivat aiheuttaa maineriskiä ja taloudellista vahinkoa. Patrian eettiset periaatteet on esitetty Patrian eettinen tapa toimia -toimintaohjeessa. Ohjeessa määritellään eettistä toimintaa koskevat edellytykset, jotka koskevat Patriaa ja sen kaikkia työntekijöitä. Eettisten toimintaohjeiden noudattamista valvotaan sisäisesti ja havaitut poikkeamat selvitetään ja niihin puututaan.

Myös Patrian yhteistyökumppaneille ja hankintaketjussa toimiville kriittisille toimittajille tehdään perusteellinen ennakkokatselmointi ja näille osapuolille määritellään eettisiin toimintatapoihin liittyvät sopimukselliset velvoitteet.

TIETO- JA KYBERTURVALLISUUS

Patrian toimintaan liittyy merkittävässä määrin oman ja kolmansien osapuolten salaisen ja luottamuksellisen tiedon hallintaa ja käsittelyä, mikä altistaa Patrian mm. tietoturvahyökkäyksille. Salaisen ja luottamuksellisen tiedon joutuminen ulkopuolisen haltuun tai asiattomaan käyttöön voi olla hyvin vahingollista niin Patrialle kuin muulle tiedon omistajallekin. Patria jatkuvasti ylläpitää ja kehittää korkeaa tietoturvaluustoiminnan tasoaan.

MUUT TURVALLISUUS- JA VAHINKORISKIT

Patrian liiketoiminnot ja konsernipalvelut arvioivat säännöllisesti henkilö-, ympäristö- ja muita vahinkoriskejä osana johtamisjärjestelmiä ja normaalia toimintaa. Arviointien perusteella määritellään vuosittain kehittämistoimenpiteet toiminnan turvallisuuden ja jatkuvuuden varmistamiseksi.

Hallitus

31.12.2018

Esa Rautalinko
Puheenjohtaja
KTM
Marraskuusta 2018

Päivi Marttila
Toimitusjohtaja
Sievi Capital Oyj
Vuodesta 2016

Gyrid Skalleberg Ingerø
Executive Vice President ja
talousjohtaja
KONGSBERG
Maaliskuusta 2018

Harald Aarø
Executive Vice President
Business Development
KONGSBERG
Vuodesta 2016

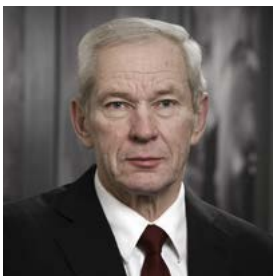
Jarle Næss
Liiketoiminnan kehitysjohtaja
Kongsberg Defence & Aerospace
Maaliskuusta 2018

Petri Vihervuori
Finanssineuvos
Omistajaohjausosasto
Valtioneuvoston kanslia
Marraskuusta 2018

Eirik Lie
Executive Vice President
KONGSBERG ja
President
Kongsberg Defence & Aerospace
Vuodesta 2017

Ari Puheloinen
Kenraali (evp.)
Vuodesta 2016

Neuvottelukunta

31.12.2018

Yhtiöjärjestyksen mukaan Patria Oyj:ssä on yhtiökokouksen asettama neuvottelukunta. Yhtiöjärjestyksen mukaan hallituksen tulee kuulla neuvottelukuntaa asioissa, jotka koskevat toiminnan huomattavaa supistamista, laajentamista tai yhtiön organisaation olennaista muuttamista tai joilla muutoin on suuri merkitys yhtiön toimialalle kotimaassa tai kansainvälisesti. Neuvottelukuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja enintään kymmenen muuta jäsentä.

Sinuhe Wallinheimo

Puheenjohtaja
Kansanedustaja
Vuodesta 2015

Markus Mustajärvi

Varapuheenjohtaja
Kansanedustaja
Maaliskuusta 2018

Mika Kari

Kansanedustaja
Vuodesta 2015

Jussi Karimäki

Laiteasentaja
Patria
Vuodesta 2009

Timo Kivinen

Pääesikunnan päällikkö,
kenraaliluutnantti
Pääesikunta
Vuodesta 2017

Juha Kuusi

Järjestelmäasiantuntija
Patria
Vuodesta 2011

Petri Peltonen

Alivaltiosihteeri
Työ- ja elinkeinoministeriö
Vuodesta 2012

Petri Pitkänen

Logistiikkapäällikkö
Patria
Vuodesta 2013

Mikko Savola

Kansanedustaja
Vuodesta 2015

Tomi Virtanen

Tuotannonsuunnittelija
Patria
Maaliskuusta 2018

Raimo Vistbacka

Valtiopäiväneuvos
Vuodesta 2012

Johtokunta

5.1.2019

Ville Jaakonsalo

s. 1971

Vt. toimitusjohtaja, talousjohtaja
Oikeustieteen kandidaatti, MBA
Patrian palveluksessa vuodesta
2010 lähtien

Hanna Kyrki

s. 1962

Lakiasianjohtaja, Chief
Compliance Officer
OTK, varatuomari, EMBA
Vuodesta 2014

Teemu Raitis

s. 1977

Liiketoimintajohtaja, Land
Diplomi-insinööri
Joulukuusta 2018

Jonas Geust

s. 1970

Liiketoimintajohtaja, Systems
Insinööri
Syyskuusta 2018 lähtien

Pasi Niinikoski

s. 1961

Liiketoiminnan kehitysjohtaja
Tekniikan tohtori
Vuodesta 2006

Birgitta Selonen

s. 1964

Viestintäjohtaja
Liikuntatieteiden maisteri,
hallinto
Vuodesta 2010

Jukka Holkeri

s. 1962

Liiketoimintajohtaja,
International Support
Partnerships
Diplomi-insinööri
Vuodesta 1988

Leena Olkkonen

s. 1962

Henkilöstöjohtaja
KTM
Vuodesta 2017

Martti Wallin

s. 1963

Liiketoimintajohtaja,
Aviation
Diplomi-insinööri
Vuodesta 1989

Patria

Patria Oyj
Kaivokatu 10 A, 00100 Helsinki
www.patria.fi
info@patia.fi

PatriaMedia

Patria Oyj

@PatriaOyj

Patria

patia_group